

Regeringens proposition till riksdagen med förslag till ändring av lagstiftningen om arbetspensionssystemet

PROPOSITIONENS HUVUDSAKLIGA INNEHÅLL

I denna proposition föreslås det att lagen om pension för arbetstagare, lagen om sjömanspensioner, lagen om beräkning av solvensgränsen för pensionsanstalter och om diversifiering av placeringar, lagen om arbetspensionsförsäkringsbolag samt lagen pensionsstiftelser och pensionskassor ändras.

Syftet med de föreslagna ändringarna är att förbättra arbetspensionssystemets finansiella hållbarhet och att stärka de offentliga finanserna genom att öka pensionsanstalternas placeringsintäkter. Det föreslås att bestämmelserna i lagen om pension för arbetstagare och lagen om beräkning av solvensgränsen för pensionsanstalter och om diversifiering av placeringar ska ändras så, att det är möjligt att öka aktierisken genom att ändra finansieringstekniken. Det föreslås att solvensbestämmelserna ska lättas så att mer placeringsrisker kan tas i alla placeringsklasser. Dessutom föreslås det i propositionen att möjligheten att ta kredit utvidgas till att gälla alla fastighetsplaceringar som görs av arbetspensionsförsäkringsbolag, Sjömanspensionskassan och pensionsstiftelser samt av pensionskassornas dottersammanslutningar.

Det föreslås att fonderingen stärks så, att det i fortsättningen årligen fonderas mer för ålderspensioner för finansieringen av kommande pensioner. Stärkandet av fonderingen är rättvist särskilt med tanke på de yngre generationerna, och det bidrar till riskberedskapen.

Det föreslås att en indexbegränsning tas i bruk från och med 2030. Indexbegränsningen inverkar på de årliga indexjusteringarna av löpande arbetspensioner så, att arbetspensionsindexet får under två på varandra följande år inte öka mer än lönekoeficienten under samma tid. Arbetspensionerna kan således inte stiga betydligt mer än lönerna.

Propositionen baserar sig på en skrivning i regeringsprogrammets för statsminister Orpo enligt vilken det på grund av försämringen av försörjningskvoten och den osäkerhet som är förknippad med den ekonomiska utvecklingen, investeringsavkastningen på pensionsmedlen och den kommande avgiftsutvecklingen bereds på trepartsbasis behövliga ändringar av arbetspensionslagstiftningen så att den finansiella hållbarheten ska kunna säkerställas och en tillräcklig förmånsnivå tryggas. De föreslagna ändringarna minskar hållbarhetsunderskottet i de offentliga finanserna med ca 0,8 procentenheter i förhållande till bruttonationalprodukten.

Lagarna avses träda i kraft den 1 juli 2026. Ikraftträdandet ska dock ske stegvis så att ändringarna i lagen om pension för arbetstagare och en del av ändringarna i lagen om sjömanspensioner föreslås träda i kraft den 1 januari 2027.

INNEHÅLL

PROPOSITIONENS HUVUDSAKLIGA INNEHÅLL	1
MOTIVERING.....	5
1 Bakgrund och beredning.....	5
1.1 Bakgrund.....	5
1.2 Beredning.....	6
2 Nuläge och bedömning av nuläget	6
2.1 Lagstiftning och praxis	6
2.1.1 Allmänt om arbetspensionssystemet.....	6
2.1.2 Arbetspensionssystemet som en del av den offentliga ekonomin i nationalräkenskaperna	7
2.1.3 Intjänande av arbetspension.....	8
2.1.4 Andra omständigheter som påverkar beloppet av arbetspensionen.....	9
2.1.5 Finansieringen av arbetspensionerna i den privata sektorn	10
2.1.5.1 Allmänt om finansieringen	10
2.1.5.2 Arbetspensionsförsäkringsavgiften.....	11
2.1.5.3 Skyldigheten att avsätta medel till fond, det vill säga avkastningskravet	12
2.1.5.4 Det tilläggsförsäkringsansvar som är bundet till aktieavkastningen	13
2.1.6 Allmänt om solvensregleringen.....	14
2.1.6.1 Solvensregleringens utveckling	16
2.1.6.2 Beräkningen av solvensgränsen.....	17
2.1.7 Lagstiftningen i Europeiska unionen	19
2.1.8 Allmänt om riskerna i arbetspensionssystemet och beaktandet av dem.....	19
2.1.9 Placeringsverksamheten i praktiken i arbetspensionssystemet för den privata sektorn.....	20
2.1.9.1 Fastighetsplacering, kreditupptagning och borgen	25
2.1.9.2 Solvens.....	27
2.2 Bedömning av nuläget	27
2.2.1 Index	27
2.2.2 Fondering av ålderspensioner	29
2.2.3 Det tilläggsförsäkringsansvar som är bundet till aktieavkastningen	30
2.2.4 Solvensbestämmelser.....	31
2.2.5 Kreditupptagning och borgen	33
3 Målsättning.....	34
4 Förslagen och deras konsekvenser	35
4.1 De viktigaste förslagen	35
4.2 De huvudsakliga konsekvenserna.....	36
4.2.1 Ekonomiska konsekvenser.....	36
4.2.1.1 Allmänt om bedömningen	36
4.2.1.2 Konsekvenser för förmånstagarna	42
4.2.1.3 Konsekvenser för de försäkrade	44
4.2.1.4 Konsekvenser för pensionsanstalterna.....	45
4.2.1.5 Konsekvenser för arbetsgivarna	48
4.2.1.6 Konsekvenser för konkurrensen	48
4.2.2 Konsekvenser för den offentliga ekonomin.....	49

4.2.2.1 Konsekvenser för statsfinanserna	52
4.2.2.2 Konsekvenser för arbetspensionssystemets ekonomi	52
4.2.3 Konsekvenser för samhällsekonomin	65
4.2.4 Konsekvenser för riskerna och riskbärandet i arbetspensionssystemet	65
4.3 Övriga konsekvenser för människor och samhälleliga konsekvenser	66
4.3.1 Konsekvenser för de grundläggande fri- och rättigheterna och de mänskliga rättigheterna	66
4.3.2 Könskonsekvenser	67
4.3.3 Konsekvenser för generationerna	67
4.3.4 Konsekvenser för myndigheterna	68
4.3.5 Konsekvenser för informationssystem	68
4.3.6 Konsekvenser för sysselsättningen	69
5 Alternativa handlingsvägar	69
5.1 Handlingsalternativen och deras konsekvenser	69
5.1.1 Nuläget ändras inte	69
5.1.2 De ändringar som föreslås i propositionen görs och trygghetsnivån i solvensberäkningen sänks till 95 procent	71
5.1.3 Om det alternativa sättet att stabilisera finansieringen av pensionssystemet	73
5.2 De huvudsakliga konsekvenserna	75
5.2.1 Referensländernas placeringsverksamhet	75
5.2.2 Jämförelseländernas indexskydd för pensioner	78
6 Remissvar	80
6.1 Kommentarer om nuläget	80
6.2 Kommentarer om förslagen och deras konsekvenser	81
6.3 Kommentarer om specialmotiveringen	82
6.4 Kommentarer om ikraftträdandet	82
6.5 Kommentarer om lagförslagen	82
6.6 Andra kommentarer och allmänna observationer	83
6.7 Åtgärder till följd av remissvaren	84
7 Specialmotivering	86
7.1 Lagen om ändring av lagen om pension för arbetstagare	86
7.2 Lagen om ändring av lagen om sjömanspensioner	89
7.3 Lagen om ändring av lagen om beräkning av solvensgränsen för pensionsanstalter och om diversifiering av placeringar	90
7.4 Lagen om ändring av 5 a § i lagen om arbetspensionsförsäkringsbolag och om temporär ändring av 18 § i den lagen	93
7.5 Lagen om ändring av 8 kap. 3 § i lagen om pensionsstiftelser och pensionskassor och om temporär ändring av 7 kap. 7 § i den lagen	95
7.6 Lagen om ändring av ikraftträdandebestämmelsen i lagen om temporär ändring av lagen om arbetspensionsförsäkringsbolag	96
8 Bestämmelser på lägre nivå än lag	96
9 Ikraftträdande	97
10 Verkställighet och uppföljning	97
11 Förhållande till grundlagen samt lagstiftningsordning	98
LAGFÖRSLAG	100
1. Lag om ändring av lagen om pension för arbetstagare	100

2. Lag om ändring av lagen om sjömanspensioner.....	103
3. Lag om ändring av lagen om beräkning av solvensgränsen för pensionsanstalter och om diversifiering av placeringar	105
4. Lag om ändring av 5 a § och om temporär ändring av 18 § i lagen om arbetspensionsförsäkringsbolag.....	109
5. Lag om ändring av 8 kap. 3 § och om temporär ändring av 7 kap. 7 § i lagen om pensionsstiftelser och pensionskassor.....	111
6. Lag om ändring av ikraftträdandebestämmelsen i en lag om temporär ändring av lagen om arbetspensionsförsäkringsbolag.....	113
BILAGOR	114
PARALLELLTEXTER.....	114
1. Lag om ändring av lagen om pension för arbetstagare.....	114
2. Lag om ändring av lagen om sjömanspensioner.....	119
3. Lag om ändring av lagen om beräkning av solvensgränsen för pensionsanstalter och om diversifiering av placeringar	122
4. Lag om ändring av 5 a § och om temporär ändring av 18 § i lagen om arbetspensionsförsäkringsbolag.....	128
5. Lag om ändring av 8 kap. 3 § och om temporär ändring av 7 kap. 7 § i lagen om pensionsstiftelser och pensionskassor.....	130
6. Lag om ändring av ikraftträdandebestämmelsen i en lag om temporär ändring av lagen om arbetspensionsförsäkringsbolag.....	132
FÖRORDNINGSUTKAST	133
Statsrådets förordning om ändring av statsrådets förordning om värdet av de konstanter som används vid beräkning av solvensgränsen för pensionsanstalter	133
ANDRA BILAGOR	134
BILAGA 1 OCH 2.....	134

MOTIVERING

1 Bakgrund och beredning

1.1 Bakgrund

I finansieringen av arbetspensionssystemet får beloppen av de fonderade medlen och avkastningen på placeringarna en accentuerad betydelse under de kommande årtiondena. I den privata sektorn har arbetspensionsförsäkringsavgiften redan flera år varit lägre än arbetspensionsutgiften. Skillnaden täcks plan enligt med pensionsfonder och deras avkastning. I den privata sektorn finns det ett krav på att finansieringsbalansen i arbetspensionssystemet, det vill säga skillnaden mellan inkomsterna och utgifterna, förbättras på lång sikt. Enligt Pensionsskyddscentralens (PSC) långfristiga beräkningar räcker den nuvarande avgiftsnivån i den privata sektorn inte för att i framtiden täcka pensionerna, utan avgiftsnivån är föremål för ett höjningstryck. Ju större placeringsavkastningen blir på lång sikt, desto mer lättas trycket på att höja avgiftsnivån på lång sikt.

I enlighet med lagstiftningen placerar pensionsanstalterna pensionsmedlen på ett inkomstbringande och betryggande sätt. Pensionsanstaltens solvens påverkar förmågan att ta risker och även förmågan att bära risker. Ju bättre solvens hos pensionsanstalterna, desto bättre är deras möjligheter göra mer riskfyllda placeringar och således sträva efter bättre placeringsavkastning på pensionsfonderna. Å andra sidan tryggar en bra solvens pensionsanstaltens verksamhet i en sämre situation på placeringsmarknaden och i sista hand de försäkrade förmånerna. Om placeringsavkastningen som helhet förbättras i arbetspensionssystemet i den privata sektorn, förbättras även finansieringsbalansen i systemet.

I enlighet med statsminister Orpos regeringsprogram ska behövliga ändringar av arbetspensionslagstiftningen beredas så att den finansiella hållbarheten ska kunna säkerställas och en tillräcklig förmånsnivå tryggas. Ändringarna har två mål. Ändringarna ska stärka den offentliga ekonomin avsevärt och stabilisera nivån på pensionsförsäkringsavgiften på lång sikt med hjälp av det regelbaserade stabiliseringssystemet. Bakgrunden till målen utgörs av försämringen av försörjningskvoten och den osäkerhet som är förknippad med den ekonomiska utvecklingen, investeringsavkastningen på pensionsmedlen och den kommande avgiftsutvecklingen. Regeringen preciserade målen för att stärka den helhet som utgörs av den offentliga ekonomin på hösten 2023 på så sätt att den offentliga ekonomin genom reformer av arbetspensionslagstiftningen ska stärkas med minst 0,4 procent i förhållande till bruttonationalprodukten (BNP).

För att utreda en reform av arbetspensionssystemet inrättades en arbetsgrupp för tiden mellan den 18 oktober 2023 och den 31 januari 2025. Arbetsgruppen hade till uppgift att utreda behövliga konkreta ändringar i arbetspensionssystemet för att säkerställa den finansiella hållbarheten i arbetspensionssystemet och trygga en tillräcklig förmånsnivå. Vid sidan om arbetsgruppen inrättade arbetsmarknadscentralorganisationerna en pensionsförhandlingsgrupp för att bereda ett förslag. Pensionsförhandlingsgruppen nådde ett förhandlingsresultat den 19 januari 2025, vilket enligt Finlands regering som helhet i tillräcklig grad uppfyllde de mål som satts upp för reformen. De centrala förslagen utgjordes av en ändring av placeringsregleringen och finansieringstekniken för den privata sektorns pensionsanstalter på så sätt att dessa möjliggör mer riskfylld placering av arbetspensionsmedlen. Dessutom föreslogs att bestämmelser utfärdas om en regelbaserad stabilisator, med vilken arbetspensionsindexet begränsas vid inflationschocker. Även fonderingen för ålderspensioner ska utökas enligt förslaget.

De föreslagna åtgärderna har skrivits in i slutrapporten av den arbetsgrupp som gjorde utredningen, vilken kan läsas på adressen <https://julkaisut.valtioneuvosto.fi/handle/10024/166081>.

1.2 Beredning

Social- och hälsovårdsministeriet (SHM) inrättade den 11 februari 2025 en arbetsgrupp, som haft till uppgift att i form av en regeringsproposition bereda ändringar av arbetspensionslagstiftningen enligt det avtal som ingåtts av arbetsmarknadsorganisationerna.

Arbetsgruppens medlemmar utgjordes av Finlands näringsliv rf EK, Kunta- ja hyvinvointialueyönantajat, Finlands Fackförbunds Centralorganisation FFC rf, STTK rf, Akava rf samt företrädare för finansministeriet (FM) och social- och hälsovårdsministeriet (SHM). De sakkunniga i arbetsgruppen har utgjorts av Pensionsskyddscentralen, Eläkesäätiöyhdistys ESY ry, Finanssiala ry och Arbetspensionsförsäkrarna TELA ry. Under sitt arbete har arbetsgruppen hört olika sakkunniga, såsom Finansinspektionen.

En undergrupp för solvens och en undergrupp för konsekvensbedömningar har stött arbetsgruppens arbete.

Regeringens proposition har behandlats i kommunernas pensionsdelegation, som haft en representation från det kommunala arbetsmarknadsverket, de kommunala huvudavtalsparterna och kommunarbetsgivarna, samt i statens pensionsdelegation, som haft en representation från de huvudavtalsparter som företräder statens personal. Dessutom hade bägge delegationer en sakkunnigmedlem från Keva.

Regeringspropositionen var på remiss mellan den 8 december 2025 och den 4 februari 2026.

Beredningsunderlaget till regeringens proposition finns i den offentliga webbtjänsten på adressen stm.fi/sv/projekt?tunnus=STM021:00/2025.

2 Nuläge och bedömning av nuläget

2.1 Lagstiftning och praxis

2.1.1 Allmänt om arbetspensionssystemet

I Finland har pensionssystemen till uppgift att trygga invånarnas utkomst vid ålderdom, arbetsoförmåga och efter en familjeförsörjares död. Det lagstadgade pensionssystemet består av flera parallella system. Arbetspensionssystemet har till uppgift att trygga att den tidigare utkomstnivån bevaras på rimlig nivå med pensionen. Genom folkpensionssystemet och garantipensionen säkerställs en tillräcklig minimiutkomst för pensionstagaren.

Innehållet i det lagstadgade arbetspensionsskyddet baserar sig på de pensionslagar som gäller för de olika områdena. De pensionslagar som gäller arbetstagare inom den privata sektorn utgörs av lagen om pension för arbetstagare (395/2006; ArPL) och lagen om sjömanspensioner (1290/2006; SjöPL). Företagare försäkras enligt lagen om pension för företagare (1272/2006; FöPL) eller lagen om pension för lantbruksföretagare (1280/2006; LFöPL) och arbetstagare i den offentliga sektorn enligt pensionslagen för den offentliga sektorn (81/2016; OffPL).

För närvarande finns det skillnader i de olika arbetspensionslagarna främst i fråga om bestämmelserna om finansiering och försäkring. Från och med ingången av år 2005 har

bestämmelserna om arbetspensionsförmåner i de privata och offentliga sektorerna varit så gott som enhetliga.

Det finländska arbetspensionssystemet är omfattande, eftersom försäkringen är obligatorisk och lagstadgad och täcker så gott som allt förvärvsarbete. Arbetspensionssystemet baserar sig på intjänandeprincipen, det vill säga att pensionen flyter in på basis av arbetsinkomsterna. Arbetspensionsförsäkringsavgiften bestäms på basis av samma arbetsinkomster. Ju större förvärv, desto större är arbetspensionen och arbetspensionsförsäkringsavgiften. Fastställandet av pensionen påverkas i regel inte av förflyttningar från en arbetsgivare till en annan, eller av förflyttningar mellan den privata sektorn och den offentliga sektorn.

Verkställigheten av arbetspensionslagarna för den privata sektorn har decentraliserats på flera privaträttsliga pensionsanstalter. Verkställandet av arbetspensionsskyddet enligt ArPL sköts av arbetspensionsförsäkringsbolag enligt lagen om arbetspensionsförsäkringsbolag (354/1997, AFBL) och pensionsstiftelser och pensionskassor som utövar lagstadgad pensionsförsäkring enligt lagen om pensionsstiftelser och pensionskassor (946/2021). En arbetsgivare i den privata sektorn tecknar en lagstadgad pensionsförsäkring för sin arbetstagare hos ett arbetspensionsförsäkringsbolag eller så kan den ordna arbetstagarnas pensionsskydd i en pensionskassa eller pensionsstiftelse.

Verkställandet av lantbruksföretagarnas och stipendiaternas pensionsskydd sköts av Lantbruksföretagarnas pensionsanstalt (LPA) och verkställandet av sjömannens pensionsskydd av Sjömanspensionskassan (SPK). Andra företagare än lantbruksföretagare kan ordna sitt pensionsskydd via ett arbetspensionsförsäkringsbolag eller en pensionskassa. Verkställandet av pensionsskyddet för arbetstagare inom den offentliga sektorn sköts av Keva. Genom att decentralisera genomförandet försöker man sprida ut riskerna och uppnå de fördelar med bättre placeringsavkastning och väl utvecklade tjänster som konkurrensen för med sig.

Trots den decentraliserade verkställigheten kan pension sökas med en enda pensionsansökan. I allmänhet betalas hela pensionsskyddet från en och samma pensionsanstalt, även om pensionstagarens pensionsskydd ordnats via flera pensionsanstalter i den privata eller offentliga sektorn under tiden i arbetslivet. Denna princip kallas principen om sista pensionsanstalt. De övriga pensionsanstalternas pensionsdelar, vilka ingår i pensionen i fråga och vilka de andra pensionsanstalterna ansvarar för, drivs in av den pensionsanstalt som slutligen betalar pensionen på basis av den utredning om kostnadsfördelningen som görs av Pensionsskyddscentralen. Pensionsanstalterna inom den privata sektorn har ett gemensamt konkursansvar, och därför lider pensionstagarna inga förluster ifall pensionsanstalten förlorar förmågan att fullgöra sina skyldigheter. Om det finns en risk för att pensionen eller en del av den inte kan tryggas, är det de återstående pensionsanstalterna som ansvarar för detta i enlighet med gemensamt fastställda grunder.

De förmåner som verkställs inom arbetspensionssystemet utgörs av ålderspension, partiell förtida ålderspension, invalidpension, arbetslivspension, rehabiliteringsförmåner och familjepension.

2.1.2 Arbetspensionssystemet som en del av den offentliga ekonomin i nationalräkenskaperna

De finländska privata och offentliga pensionsanstalter som sköter den lagstadgade arbetspensionsförsäkringen hör till de offentliga sammanslutningarna i nationalräkenskaperna och de är således en del av den offentliga ekonomin. Staten, lokalförvaltningen (kommunförvaltningen och välfärdsområdesförvaltningen) och socialskyddsfonderna (arbetspensionsanstalterna och andra socialskyddsfonder) är offentliga sammanslutningar.

Nationalräkenskaperna är ett omfattande statistikbaserat övergripande system, som systematiskt beskriver samhällsekonomin i enlighet med internationella rekommendationer. Den beskriver systematiskt såväl samhällsekonomin struktur som förändringar i denna. Finlands nuvarande officiella sektorindelning baserar sig på Europeiska handboken om nationalräkenskaperna (ENS 2010), där grunderna för klassificering av sociala trygghetsförmåner har bibehållits i oförändrad form.

Finlands arbetspensionssystem är en del av det kollektiva sociala trygghetssystemet, som klassificeras som en offentlig sammanslutning. Motiveringarna till detta utgörs av särdragen i det finländska arbetspensionssystemet: den tvingande karaktären, kollektiviteten, lagbundenheten och det allmännas kontroll.

Eftersom arbetspensionssystemet är en del av den offentliga ekonomin, rapporteras även arbetspensionsförsäkrarnas ekonomi med inkomster, utgifter och tillgångar som en del av den offentliga ekonomin i nationalräkenskaperna. De icke-fonderade pensionsansvar eller de partiellt fonderade pensionsansvar som ackumulerats i nationalräkenskaperna är inte skulder för de offentliga sammanslutningarna. Ett överskott och underskott räknas för arbetspensionssystemet utifrån utgifterna och inkomsterna. Arbetspensionssystemet har länge genererat överskott i räkenskaperna.

Underskottet i den offentliga ekonomin får vara högst 3,0 procent av BNP enligt förfarandet för allt för stora underskott i det protokoll (nr 12) som fogats till EU:s grundfördrag. Underskottet i den offentliga ekonomin består som helhet av de sammanräknande siffrorna från de undersektorer som den omfattar. Således minskar ett överskott i arbetspensionssystemet enligt nationalräkenskaperna underskottet för hela den offentliga sektorn. Överskott i arbetspensionssystemet får inte användas för att täcka statens, kommunernas eller välfärdsområdenas underskott eller för att minska den offentliga skulden.

2.1.3 Intjänande av arbetspension

Arbetspensionen bestäms enligt den årliga arbetsinkomsten och intjäningsprocenten. Arbetstagare tjänar in arbetspension med 1,5 procent av sin arbetsinkomst från 17 års ålder till den övre åldersgränsen för försäkringsskyldigheten. Pension tjänas in också under sådana perioder då den försäkrade har fått inkomstrelaterade socialförsäkringsförmåner. När pensionen bestäms, justeras de inkomster som den försäkrade förtjänat under sin tid i arbetslivet med lönekoeficienten. Pensionen anpassas till livslängdens ökning med livslängdscoefficienten.

Pensionen bestäms enligt den lagstiftning som gällde vid tiden för respektive arbete. Vid reformen år 2005 ändrades reglerna för intjänande av arbetspension i avsevärd grad. Målet med reformen var att senarelägga den genomsnittliga pensionsavgångsåldern och anpassa pensionssystemet till uppgången i den genomsnittliga livslängden. Arbetspension började tjänas in tidigare och förvärven under hela den försäkrade arbetskarriären började ackumulera pension. Intjäningsprocenten blev likaså bunden på så sätt att de äldre åldersklasserna uppmuntrades att fortsätta arbeta. Efter övergångsperioden slopades de högre intjäningsprocenterna för de äldre och arbetstagares arbetspensionsförsäkringsavgift dras inte längre av från det förvärv som ackumulerar pension.

I invalidpension inräknas utöver den intjänade pensionen även pensionen för återstående tid, det vill säga från början av invalidpensionen fram till den lägsta ålderspensionsåldern för åldersklassen. Den försäkrade har rätt till pension för återstående tid, om han eller hon under de sista tio åren före pensionsfallsåret har haft arbetsinkomster på minst 21 024,09 euro

sammanlagt (enligt 2025 års nivå). Den framtida pensionen fastställs i regeln utifrån förvärvet under de fem senaste åren före pensioneringsåret.

Intjäningsprocenterna enligt OffPL är i huvudsak de samma som i den privata sektorn.

2.1.4 Andra omständigheter som påverkar beloppet av arbetspensionen

Index

Man har försökt bibehålla en rimlig nivå på de sociala trygghetsförmåner som betalas ut på lång sikt på så sätt att dessa förmåner justeras årligen med ett index som beaktar de årliga förändringarna i lönenivån och konsumentprisnivån. Även de förvärvsinkomster som ligger till grund för förmånerna och inkomst- och förvärvsgränserna i förmånslagstiftningen indexjusteras.

De arbetspensioner som är i betalning justeras årligen med arbetspensionsindexet och de inkomst- och förvärvsgränser som ingår i arbetspensionslagstiftningen och de förvärvsinkomster som ligger till grund för förmånerna justeras med lönekoeficienten. Det finns bestämmelser om arbetspensionsindexet och lönekoeficienten i ArPL, till vilken det hänvisas i andra lagar som innehåller bestämmelser om användning av arbetspensionsindexet eller lönekoeficienten.

De förvärvsgränser, penningbelopp och gränobelopp som föreskrivs i lagen justeras årligen från och med ingången av januari med lönekoeficienten, där vägningskoeficienten för ändringen av lönenivån är 0,8 och 0,2 för ändringen av prisnivån. Vid beräkningen av en pension justeras årsinkomsterna med lönekoeficienten till nivån under det år då pensionen börjar.

En pension som är i betalning i årsskiftet justeras årligen från och med ingången av januari med arbetspensionsindex, där vägningskoeficienten för förändringen i lönenivån är 0,2 och 0,8 för förändringen i prisnivån.

De årliga förändringarna i förtjänstnivå- och konsumentprisindexen vilka beräknats av Statistikcentralen jämfört med det föregående kalenderårets tredje kvartal används till grund för beräkningen av lönekoeficienten och arbetspensionsindexet.

Livslängdskoefficienten

Genom livslängdskoefficienten anpassas pensionsskyddet till förändringen i den allmänna livslängden och dess mål är att trygga att finansieringen av arbetspensionssystemet är hållbart. Livslängdskoefficienten tillämpas då pensionen börjar och sänker på permanent sätt beloppet av den pension som betalas ut. Livslängdskoefficienten fastställs separat för varje födelseårsklass för det år då varje födelseårsklass fyller 62 år. Från och med år 2010 har livslängdskoefficienten minskat eller ökat enligt dödligheten. Om livslängden blir längre, minskar Livslängdskoefficienten och om livslängden förkortas, ökar livslängdskoefficienten.

Pensionsåldern

Arbetstagarens lägsta ålder för ålderspension bestäms utifrån hans eller hennes födelseår enligt följande:

63 år för dem som är födda 1954 och tidigare,

63 år och 3 månader för dem som är födda 1955,

63 år och 6 månader för dem som är födda 1956,

63 år och 9 månader för dem som är födda 1957,

64 år för dem som är födda 1958,

64 år och 3 månader för dem som är födda 1959,

64 år och 6 månader för dem som är födda 1960,

64 år och 9 månader för dem som är födda 1961,

65 år för dem som är födda 1962–1964.

För dem som är födda år 1965 eller därefter är den lägsta pensionsåldern bunden till den förväntade livslängden. Syftet är att en del av den förväntade förlängda livslängden används för att vara i arbete.

Engångsförhöjning av invalidpensioner

Syftet med engångsförhöjningen är att förbättra nivån på i synnerhet unga människors invalidpensioner. En engångsförhöjning läggs till i en invalidpension från ingången av det kalenderår då det gått fem kalenderår från det att pensionen började. Förhöjningen görs inte om arbetstagaren har fyllt 56 år. Engångsförhöjningen läggs inte till på rehabiliteringsförhöjningen.

Förtida och senarelagd pension

Partiell ålderspension kan tas ut tidigast i 61-års ålder. För dem som är födda 1964 höjs den nedre åldersgränsen till 62 år och för dem som är födda år 1965 och senare anpassas den nedre åldersgränsen till förändringen i den förväntade livslängden. Det är möjligt att ta ut 25 eller 50 procent av den intjänade pensionen. Pensionen minskas med en permanent förtidsminskning, som är 0,4 procent av den icke-förtida pensionen för varje tidigarelagd månad.

Om en person går i pension efter den egna nedre åldersgränsen för ålderspension, höjer varje månad pensionen. Höjningen är 0,4 procent av pensionsbeloppet.

2.1.5 Finansieringen av arbetspensionerna i den privata sektorn

2.1.5.1 Allmänt om finansieringen

De lagstadgade arbetspensionerna finansieras i huvudsak med ett fördelningssystem, det vill säga med årliga arbetspensionsavgifter. Företagaren betalar helt och hållet själv försäkringsavgiften enligt lagarna om företagarpensioner, FöPL och LFöPL. Staten deltar i finansieringen av SjöPL-pensionerna med en dryg tredjedel av pensionsutgiftens belopp och i finansieringen av företagarpensionerna till den del som försäkringsavgifterna inte räcker till för att bekosta pensionerna. Företagarnas pensionsavgifter fonderas inte, varför pensionssystemet för företag helt och hållet baserar sig på ett fördelningssystem. Inom den offentliga sektorn finansieras arbetspensionerna enligt principerna för fördelningssystemet, men de stöds av buffertfonder.

Arbetspensioner enligt ArPL och SjPL finansieras delvis utifrån fonderingsprincipen. En del av de pensioner som tjänats in av arbetstagarna och som ska betalas ut i framtiden fonderas årligen i förväg och slutdelen finansieras i sinom tid utifrån de arbetspensionsförsäkringsavgifter som tas ut av arbetsgivarna och den arbetande befolkningen.

En privat pensionsanstalt ansvarar för pensionen endast till den del den är fonderad vid pensionsanstalten i fråga. Pensionsanstalterna ansvarar gemensamt för den resterande delen i form av så kallade utjämningspensioner. Fonderingsprinciperna i fråga om pensioner varierar beroende på pensionsformen. Fonderade pensionsdelar ingår i ålders- och invalidpensionerna.

För ålderspensioner enligt ArPL och SjPL fonderar pensionsanstalterna en sådan del av förvärvsinkomsterna som motsvarar en årlig pensionstillväxt på 0,4 procent enligt 174 § i ArPL och 154 § i SjPL. Detta innebär att man bereder sig på från 1,5 procent till drygt en fjärdedel av den årliga pensionstillväxten genom fondering vid den tidpunkt då pensionen tjänas in. Dessutom justeras de fonderade pensionsdelarna på vissa villkor med de höjningskoefficienter som social- och hälsovårdsministeriet fastställt, det vill säga de så kallade iv-koefficienterna, om aktieplaceringarnas avkastning varit bra och pensionsanstalternas solvens ligger på en tillräcklig nivå. För närvarande hänförs tilläggsfonderingen till dem som fyllt 55 år. För invalidpensionerna fonderar pensionsanstalten då varje pension börjar en post som räknats utifrån försäkringsmatematiska principer för betalning av en begynnande pension fram till ålderspensionsåldern.

Familjepensionerna, de partiellt förtida ålderspensionerna och arbetslivspensionerna finansieras helt och hållet genom utjämningsystemet.

Med andra ord fonderas en del av arbetspensionsförsäkringsavgiften i det partiella fonderingssystemet i ArPL och SjPL och en del går till utbetalningen av de pensioner som ska betalas ut under det aktuella året. År 2024 fonderades omkring 3,2 miljarder euro för framtida ålders- och invalidpensioner, vilket är omkring 18 procent av pensionsavgiften. År 2024 vara pensionsutgiften 20,4 miljarder euro och omkring 24 procent av pensionsutgiften täcktes med fonderade medel. När det gäller ålderspensionerna utgör utgiften för utjämningspensionerna cirka 75 procent och när det gäller invalidpensionerna cirka 50 procent av pensionsutgiften.

2.1.5.2 Arbetspensionsförsäkringsavgiften

Arbetsgivarna och arbetstagarna svarar för finansieringen av arbetspensionssystemet inom den privata sektorn enligt 152 § i ArPL och 141 § i SjPL. Staten deltar i finansieringen av pensionerna enligt SjPL i enlighet med 152 § i SjPL.

Arbetstagarna och arbetsgivarna betalar en arbetspensionsförsäkringsavgift, som räknas i procent utifrån den lön som ligger till grund för arbetstagarens pension. År 2025 utgör den genomsnittliga avgiften enligt ArPL sammanlagt 24,85 procent av lönen, varav arbetsgivarens andel är 17,38 procent i genomsnitt. Arbetsgivarens genomsnittliga avgift innehåller en höjning på 0,45 procentenheter som orsakas av återbetalningen av den tillfälliga sänkningen på grund av coronapandemin. Återbetalningsposten år 2025 är den sista. Den andel av avgiften som tas ut av arbetstagaren varierar enligt arbetstagarens ålder; avgiften för arbetstagare under 53 år och för dem som fyllt 63 år är 7,15 procent och 8,65 procent för arbetstagare i åldern 53–62 år. Från och med år 2026 är arbetstagares pensionsavgift samma för alla åldrar, då den övergångstid som gäller olika belopp för intjänande av pension gått ut. Den andel av avgiften som tas ut av arbetstagaren fastställs i 153 § i ArPL. Arbetsgivarens pensionsavgift är lika stor för de arbetstagare som försäkrats enligt olika pensionslagar. Social- och hälsovårdsministeriet

fastställer årligen procentsatsen för arbetstagares arbetspensionsförsäkringsavgift genom förordning.

Arbetspensionsförsäkringsavgiften är inte lika stor för alla arbetsgivare. Om arbetsgivaren har tecknat arbetspensionsförsäkringen i en pensionsstiftelse eller pensionskassa, bestäms försäkringsavgiften på andra grunder och den är således av annan storlek än när den har tecknats i ett arbetspensionsförsäkringsbolag.

Arbetspensionsförsäkringsavgifterna för de arbetsgivare som tecknar försäkringen hos ett arbetspensionsförsäkringsbolag varierar också beroende på företagets storlek, risken för arbetsoförmåga, avgiftens omkostnadsdel och storleken på kundgottgörelserna. Arbetspensionsförsäkringsavgiften fastställs enligt de beräkningsgrunder som nämns i 166 § i ArPL. Arbetspensionsförsäkringsbolagen ansöker om social- och hälsovårdsministeriets fastställelse för beräkningsgrunderna. Arbetspensionsförsäkringsbolagen ger dock under vissa förutsättningar sina kundföretag kundåterbäring för överskott i sin verksamhet. Storleken på kundgottgörelserna beror på arbetspensionsbolagets solvens, som påverkas av den avkastning på placeringar som arbetspensionsförsäkringsbolaget får och försäkringsrörelsens resultat. Nivån på omkostnadsdelen av arbetspensionsförsäkringsbolagens försäkringsavgift är delvis bolagsspecifik, varvid omkostnadsdelen fastställs utifrån olika grunder i de olika bolagen. Försäkringsavgifterna fastställs på förhand och de ska enligt lag fastställas på ett sätt som tryggar de försäkrade förmånerna.

2.1.5.3 Skyldigheten att avsätta medel till fond, det vill säga avkastningskravet

Skyldigheten att avsätta medel till fond, det vill säga avkastningskravet på arbetspensionsfonderna, fastställer hur en pensionsanstalt som försäkrar verksamhet enligt ArPL och SjöPL årligen ska komplettera sina fonder. Skyldigheten att avsätta medel till fond fastställs enligt ovan nämnda pensionsanstalters genomsnittliga solvens och utfallet för aktieavkastningen. Skyldigheten att avsätta medel till fond fastställs av finansieringstekniska koefficienter, som utgörs av fonderingsräntan, kompletteringskoefficienten och aktieavkastningskoefficienten. Beräkningsformlerna för de finansieringstekniska koefficienterna har fastställts i pensionsanstalternas beräkningsgrunder.

Pensionsanstalterna ska årligen komplettera sin ansvarsskuld med poster enligt skyldigheten att avsätta medel i fond. Om avkastningen på pensionsanstalternas placeringar överskrider skyldigheten att avsätta medel till fond, ökar denna skillnad pensionsanstaltens solvens. En uppgång i pensionsanstalternas genomsnittliga solvens ökar å sin sida den framtida skyldigheten att avsätta medel till fond. Om pensionsanstalternas placeringar genererar avkastning som ligger under skyldigheten att avsätta medel till fond, minskar solvensen.

Fondräntan är 3 procent och med den höjs alla ålder- och invalidpensionsansvar. Justeringarna och kompletteringarna av kompletteringskoefficienten i fråga om överskottet i det tilläggsförsäkringsansvar som är bundet till aktieavkastningen hänförs för närvarande till ålderspensionsfonderna för dem som fyllt 55 år. En avkastning som motsvarar kompletteringskoefficienten styrs till att öka eller minska de fonderade delarna av ålderspensionerna.

Kompletteringskoefficienten fastställs utifrån pensionsanstalternas genomsnittliga solvens. När läget på placeringsmarknaden är exceptionellt svagt försämras pensionsanstalternas solvens kraftigt. På grund av förmågan att bära risker och å andra sidan för att göra det möjligt att sträva efter långsiktig placeringsverksamhet och bra placeringsavkastning kan kompletteringskoefficienten även få negativa värden i en svag situation på

placeringsmarknaden. Den fonderade delen av ålderspensionen minskas då med kompletteringskoefficienten. Huvudregeln är dock att fonderingen ska utökas och endast i en situation med avsevärt nedsatt solvens görs ett undantag från detta. Med avsevärd nedsatt solvens avses en situation där pensionsanstaltens genomsnittliga solvensgrad, pensionsmedlen delade med ansvarsskulden, har sjunkit till en nivå på minst 120 procent.

Pensionsskyddscentralen räknar månatligen värdet av kompletteringskoefficienten utifrån de solvensuppgifter som fås från pensionsanstaltarna. Den andel av skyldigheten att avsätta medel till fond vilken fastställs av kompletteringskoefficienten överförs till ålderspensionsansvaren genom en teknisk tilläggsfonderingskoefficient (1i_v), som ingår i pensionsanstaltens beräkningsgrunder.

Aktieavkastningskoefficienten bestäms för sin del på basis av pensionsanstaltens genomsnittliga aktieavkastning. Aktieavkastningskoefficienten beräknas av Pensionsskyddscentralen utifrån de faktiska aktieavkastningsuppgifter som pensionsanstaltarna meddelat. Koefficienten räknas månatligen och aktieavkastningskoefficienten för hela kalenderåret fastställs i början av följande år, då avkastningen för alla månader är känd. En andel av aktieavkastningskoefficienten som motsvarar en femtedel av avkastningen styrs till det tilläggsförsäkringsansvar som är bundet till aktieavkastningen, varifrån medlen styrs vidare till de fonderade delarna av ålderspensionerna, om gränsen för det tilläggsförsäkringsansvar som är bundet till aktieavkastningen överskrids. Om den övre gränsen för det tilläggsförsäkringsansvar som är bundet till aktieavkastningen överskrids, överförs fondkompletteringar till ålderspensionsansvaren med en teknisk tilläggsfonderingskoefficient (4i_v), som ingår i pensionsanstaltens beräkningsgrunder.

Även den förhöjda delen av arbetstagares pensionsavgift för arbetstagare i åldern 53–62 år läggs till genom en tilläggsfonderingskoefficient (3i_v) för att stärka ålderspensionsfonderingen. En förhöjd pensionsavgift fastställdes senaste gång för år 2025, varför 3iv-förhöjningen görs sista gången för år 2025. Utöver dessa är det även möjligt att göra justeringar av ålderspensionsfonderna avseende utjämningsansvaret genom en tilläggsfonderingskoefficient (2i_v). Syftet med tilläggsfonderingen är att stärka ålderspensionsfonderna, varvid till exempel trycket på att höja framtida års försäkringsavgifter kan stävjas. Ingen indexjustering görs för de fonderade delarna av ålderspensionerna, såsom pensioner, varför tilläggsfonderingen även fungerar som bevarare av värdet av de fonderade delarna och fonderingsgraden.

2.1.5.4 Det tilläggsförsäkringsansvar som är bundet till aktieavkastningen

Vid pensionsreformen år 2007 infördes ett tilläggsförsäkringsansvar som är bundet till aktieavkastningen. Genom att stärka och påskynda beroendet mellan ansvarsskulden belopp och fluktuationerna på placeringsmarknaden kan en del av placeringsrisken överföras till att bäras av hela pensionssystemet. Det tilläggsförsäkringsansvar som är bundet till aktieavkastningen är en post som minskar eller ökar ansvarsskulden. Till en början baserade sig tio procent av pensionsanstaltens ansvarsskuld på snittavkastningen på pensionsanstaltens noterade aktieplaceringar. Avsikten var att gradvis övergå till en nivå på tio procent under en femårsperiod. Vid den tidpunkten föreskrevs en övre gräns på 5 procent av ansvarsskulden för det tilläggsförsäkringsansvar som är bundet till aktieavkastningen. Om den överskrids, kompletterar arbetspensionsanstalten ålderspensionsfonderna från det tilläggsförsäkringsansvar som är bundet till aktieavkastningen. Även en nedre gräns, -10 procent av ansvarsskulden, föreskrevs för det tilläggsförsäkringsansvar som är bundet till aktieavkastningen. Om den underskrids, kompletterar arbetspensionsanstalten det tilläggsförsäkringsansvar som är bundet till aktieavkastningen ur sitt solvenskapital.

Bestämmelserna om pensionsanstaltarnas placeringsverksamhet och solvens ändrades temporärt åren 2008–2012 på grund av den internationella finansmarknadskrisen. Syftet var att stärka solvensen för pensionsanstalterna i den privata sektorn på så sätt att de inte behöver sälja bland annat finska aktieinnehav i det ogynnsamma marknadsläget. För att stärka solvensen höjdes beloppet av den aktieavkastningsbundna ansvarsskulden redan år 2008 till tio procent av ansvarsskulden.

Vid pensionsreformen år 2017 höjdes andelen för den aktieavkastningsbundna ansvarsskulden av ansvarsskulden först år 2017 till 15 procent och vidare till 20 procent år 2018 för att förbättra pensionsanstaltarnas förmåga att ta risker. Den övre gränsen för det tilläggsförsäkringsansvar som är bundet till aktieavkastningen sänktes från fem till en procent. Ju lägre den övre gränsen är, desto snabbare övergår tillgångarna från ansvarsskulden till ålderspensionsfonderna.

Effekten av det tilläggsförsäkringsansvar som är bundet till aktieavkastningen är att ansvarsskulden anpassar sig efter pensionsanstaltarnas genomsnittliga aktieavkastning så att den ökar eller minskar ansvarsskulden. Om aktiekurserna sjunker, leder det till att det tilläggsförsäkringsansvar som är bundet till aktieavkastningen samt ansvarsskulden minskar och på samma stärks solvenskapitalet. Om aktiekurserna stiger sker det motsatta, det vill säga att det tilläggsförsäkringsansvar som är bundet till aktieavkastningen och ansvarsskulden ökar. Det tilläggsförsäkringsansvar som är bundet till aktieavkastningen kan sänka beloppet av pensionsanstaltens pensionsansvar eller ansvarsskuld med högst 20 procent och höja det med högst en procent. Om den övre gränsen på 1 procent överskrider för hela arbetspensionssystemets del, används det överskjutande beloppet till att öka de fonderade delarna av ålderspensionerna. Om den undre gränsen på 20 procent underskrider för hela arbetspensionssystemets del, kompletteras det tilläggsförsäkringsansvar som är bundet till aktieavkastningen genom varje pensionsanstalts ofördelade tilläggsförsäkringsansvar eller tilläggsförsäkringsansvar. Pensionsanstalterna utjämnar årligen det tilläggsförsäkringsansvar som är bundet till aktieavkastningen så att det är lika stort i förhållande till ansvarsskulden eller pensionsansvaret vid varje pensionsanstalt.

Den årliga förändringen i det tilläggsförsäkringsansvar som är bundet till aktieavkastningen beror på den genomsnittliga årliga aktieavkastningen, med avdrag för en procentenhet. Minskningen av en procentenhet görs så att höjningarna av de fonderna pensionerna och uppgången i ansvarsskulden under tidens gång inte leder till för stor nedgång i solvensen. Den genomsnittliga årliga aktieavkastningen hänförs dock inte till hela ansvarsskulden, utan till en femtedel av ansvarsskulden. Med aktiernas genomsnittliga årsavkastningsprocent avses den vägda årliga genomsnittliga avkastningen på aktieplaceringar i utvecklade stater av de pensionsanstalter som bedriver verksamhet enligt ArPL samt Sjömanspensionskassan.

Graden av bundenhet till aktieavkastningen styr pensionsanstalterna till att placera minst en femtedel av de medel som motsvarar ansvarsskulden i aktier. Det kan antas att aktieplaceringarna på lång sikt ger en större placeringsavkastning än placeringsobjekt förknippade med mindre risker. Höjningen av graden av bundenhet till aktieavkastningen innebär också kontracykliska effekter i arbetspensionssystemet i ett svagt marknadsläge. Ansvarsskuldens bundenhet till aktieavkastningen minskar pensionsanstaltarnas behov av att sälja aktieplaceringar när marknadsläget är dåligt.

2.1.6 Allmänt om solvensregleringen

Syftet med solvensbestämmelserna är att trygga de försäkrade förmånerna och fungera som en ram för att bedöma pensionsanstalters förmåga att ansvara för den del av pensionsansvaret för vilken de själva bär den primära risken. Ramen gör det också möjligt att i

det uppdelade arbetspensionssystemet som baserar sig på gemensamt ansvar vid behov ingripa i överdriven risktagning vid pensionsanstalterna genom tillsyn på nedan beskrivna sätt. Solvensen beskriver således inte hela pensionssystemets finansiella stabilitet.

Solvensbestämmelserna gäller endast för arbetspensionsanstalter i den privata sektorn. Solvensbestämmelser behövs för den privata sektorn, eftersom pensionsanstalterna ansvarar för de fonderade pensionsutgifterna med egna medel. De konkurrerar även sinsemellan med placeringsavkastningen på medlen, även om systemet har ett gemensamt ansvar på så sätt att medlen och ansvaren i anstalter som gått i konkurs delas mellan de andra anstalterna. Genom solvensbestämmelserna säkerställs att anstalterna inte konkurrerar med för stora risker, eftersom stora risker som realiserats faller på allas ansvar. Av pensionsanstalterna i den privata sektorn har LPA inte någon motsvarande fondering som de andra aktörerna i den privata sektorn, och den omfattas inte av det gemensamma ansvaret. På grund av detta omfattas LPA endast av en del av solvensbestämmelserna.

Arbetspensionsmedlen i den offentliga sektorn är i huvudsak buffertfonder för en nedgång i förhållandet mellan pensionsutgifterna och lönesumman. Pensionspengarna för offentligt anställda förvaltas av fem pensionsanstalter: Keva, Statens Pensionsfond, Kyrkans pensionsfond, Folkpensionsanstaltens pensionsansvarsfond och Finlands Banks pensionsanstalt. Dessa aktörer konkurrerar inte sinsemellan och de har inte något gemensamt ansvar vid konkurser, varför det inte finns något behov av solvensbestämmelser i den offentliga sektorn. Styrningen av placeringsverksamheten baserar sig på målet för allokeringen för placeringsobjekten, vilket beslutas av förvaltningsorganen.

Med pensionsanstaltens solvens avses pensionsanstaltens förmåga att klara av de placerings- och försäkringsrisker som den ansvarar för och som hotar pensionsförsäkringsverksamheten. Solvensen mäts med solvenskapitalet, som utgör en arbetspensionsanstaltsspecifik riskbuffert. Med solvenskapital avses det belopp med vilket pensionsanstaltens medel överstiger skulderna och andra därmed jämförbara förbindelser. Syftet med solvenskapitalet är att vara en riskbuffert mot riskerna i placeringsverksamheten och i den försäkringsverksamhet som pensionsanstalten ansvarar för. Solvenskapitalet kan bestå av poster enligt 16 a § i AFBL, 7 kap. 5 § i lagen om pensionsstiftelser och pensionskassor och 208 § i SjäPL.

Solvenskapitalets tillräcklighet mäts med hjälp av solvensgränsen. Pensionsanstalten ska ha solvenskapital som överskrider beloppet för solvensgränsen. Bestämmelser om beräkningen av solvensgränsen finns i lagen om beräkning av solvensgränsen för pensionsanstalter och om diversifiering av placeringar (315/2015). Lagen gäller lagstadgad pensionsförsäkring som bedrivs av ett arbetspensionsförsäkringsbolag, en pensionskassa, en pensionsstiftelse eller Sjömanspensionskassan. Vid beräkningen av solvensgränsen för en pensionsanstalt beaktas bland annat pensionsanstaltens försäkrings- och placeringsrisker. Ju mer riskfylld placeringsfördelningen för pensionsanstalten är, desto högre är solvensgränsen, det vill säga kapitalkravet.

Om pensionsanstaltens solvenskapital understiger solvensgränsen, ska pensionsanstalten lämna en plan för återställande av en sund finansiell ställning till Finansinspektionen. Kravet på minimikapital är en tredjedel av solvensgränsen. Om pensionsanstaltens solvenskapital understiger minimikapitalkravet, ska pensionsanstalten utan dröjsmål lämna en finansieringsplan på kort sikt till Finansinspektionen. I planerna ska man visa att pensionsanstaltens solvenskapital överskrider solvensgränsen inom den utsatta tiden. Om åtgärderna inte är tillräckliga för att leda in pensionsanstalten till den solvensnivån som förutsätts genom lag, ska pensionsanstalten försättas i klareringstillstånd och upplösas.

Solvenskapitalet har också ett maximibelopp. Enligt 18 § i AFBL är maximibeloppet av en pensionskassas solvenskapital solvensgränsens tredubbla belopp, dock minst 40 procent av ansvarsskulden, minskat med tilläggsförsäkringsansvaret och de poster som enligt 139 § 2 mom. i lagen om pension för företagare inte beaktas i premieansvaret. Enligt 7 kap. 7 § i lagen om pensionsstiftelser och pensionskassor är maximibeloppet av en pensionsstiftelses solvenskapital solvensgränsens tredubbla belopp, dock minst 50 procent av ansvarsskulden, minskat med tilläggsförsäkringsansvaret. Maximibeloppet av en pensionskassas solvenskapital är solvensgränsens tredubbla belopp, dock minst 50 procent av ansvarsskulden, minskat med tilläggsförsäkringsansvaret och de poster som enligt 139 § 2 mom. i lagen om pension för företagare inte beaktas i premieansvaret. Om solvenskapitalet överskrider maximibeloppet under två på varandra följande år, ska pensionsanstalten upplösa solvensen genom att sänka avgifterna.

Solvensgränsen inverkar också på arbetspensionsförsäkringsbolagets möjligheter att dela ut kundgottgörelser, det vill säga avgiftssänkningar, till försäkringstagarna. Ett arbetspensionsförsäkringsbolag kan ge kundgottgörelser endast när dess solvenskapital överstiger solvensgränsen. På samma sätt kan pensionsstiftelser och pensionskassor upplösa sin solvens genom att sänka understödsavgiften endast då solvenskapitalet överstiger solvensgränsen.

2.1.6.1 Solvensregleringens utveckling

År 1997 kopplades pensionsanstaltens solvensgräns till placeringstillgångarnas risk. Regleringen har reviderats år 2007 och år 2013. Därtill ändrades solvensregleringen tillfälligt åren 2008–2012 genom en temporär lag som berodde på finanskrisen. Solvensregleringen revideras i omfattande grad genom den reform som trädde i kraft år 2017.

Syftet med de ändringsförslag som gällde pensionsanstalternas placeringsverksamhet och som trädde i kraft 2007 var att öka den förväntade avkastningen på pensionsplaceringar och därigenom minska trycket på att höja arbetspensionsavgiften. Då ansågs det att man inom det regelverk som trädde i kraft 1997 inte hade tillräckliga möjligheter att eftersträva högre placeringsavkastning genom att ta placeringsrisker. Målet med ändringen var att göra sådana förbättringar i författningsgrunden för arbetspensionsplacering som gör det möjligt att sträva efter tilläggsavkastning. Man ville höja särskilt andelen aktieplaceringar med cirka tio procentenheter, eftersom aktieplaceringarna både sett till den historiska utvecklingen och finansieringsteorin kunde förväntas ge bättre avkastning än övriga placeringar. Målet var också att harmonisera regleringen för olika typer av pensionsanstalter.

Vid reformen år 2007 infördes ett tilläggsförsäkringsansvar som är bundet till aktieavkastningen, som föreskrivs i 168 § i ArPL och i 14 § i AFBL. De närmare bestämmelserna har skrivits in i pensionsanstalternas beräkningsgrunder. Eftersom det tilläggsförsäkringsansvar som är bundet till aktieavkastningen ändrades i samma riktning som avkastningen på noterade aktier, kunde pensionsanstalterna i praktiken skydda sig mot aktierisken till dessa delar. Genom att på detta sätt stärka och påskynda korrelationen mellan ansvarsskuldens belopp och fluktuationerna på placeringsmarknaden kunde en del av placeringsrisken överföras till att bäras av hela pensionssystemet. På lång sikt fanns det risk för att det tilläggsförsäkringsansvar som är bundet till aktieavkastningen skulle stanna på låg nivå i hela pensionssystemet på grund av dålig aktieavkastning. Det tilläggsförsäkringsansvar som är bundet till aktieavkastningen är en post som minskar eller ökar ansvarsskulden eller pensionsansvaret, varför tio procent av pensionsanstalternas ansvarsskuld eller pensionsansvar baserade sig på den genomsnittliga avkastningen på pensionsanstalternas placeringar i noterade aktier. Avsikten var att gradvis övergå till en nivå på tio procent under en femårsperiod.

Beloppet av det tilläggsförsäkringsansvar som är bundet till aktieavkastningen hade kunnat minska beloppet av pensionsanstaltens ansvarsskuld eller pensionsansvar med högst tio procent och öka det med högst fem procent.

Bestämmelserna om pensionsanstaltens placeringsverksamhet och solvens ändrades temporärt åren 2008–2012 på grund av den internationella finansmarknadskrisen. Syftet var att stärka solvensen för pensionsanstalterna i den privata sektorn på så sätt att de inte behöver sälja bland annat finska aktieinnehav i det ogynnsamma marknadsläget. För att stärka solvensen höjdes beloppet av den aktieavkastningsbundna ansvarsskulden redan år 2008 till tio procent av ansvarsskulden. Dessutom kompletterades pensionsfonderna år 2008 endast med fondräntan, det vill säga med tre procent, och den utjämningsavsättning som ingår i ansvarsskulden jämfördes temporärt med verksamhetskaptital för att stöda pensionsanstaltens solvens. Minimibeloppet av pensionsanstaltens verksamhetskaptital sänktes och det blev oberoende av pensionsanstaltens placeringsfördelning.

För att stärka pensionsanstaltens risktagningsförmåga sammanslogs buffertarna för pensionsanstaltens placerings- och försäkringsrisker, verksamhetskaptitalet och utjämningsbeloppet år 2013, och en ny buffert, det vill säga solvenskaptitalet, bildades. För solvenskaptitalet fastställdes en solvensgräns i vars beräkning både placeringsrisken och försäkringsrisken samt korrelationen mellan dem beaktas. Vid beräkningen av solvensgränsen är utjämningsbeloppet inte längre med i ansvarsskulden eftersom utjämningsbeloppet ingår i solvenskaptitalet, och solvenskaptitalkrav behöver inte räknas för det.

Vid den reform som trädde i kraft år 2017 utfärdades en ny lag om beräkning av solvensgränsen för pensionsanstalter och om diversifiering av placeringar (315/2015). Genom lagen ändras beräkningen av pensionsanstaltens solvensgräns och bestämmelserna om diversifiering av placeringarna. Genom den föreskrivna solvensmodellen beaktas pensionsanstaltens väsentliga och faktiska risker i placeringsverksamheten och försäkringsrisker på ett noggrannare och mer omfattande sätt än i den tidigare regleringen. Syftet med solvensmodellen är att så korrekt som möjligt beskriva pensionsanstaltens risker som helhet. Utgångspunkten för solvensmodellen är att pensionsanstalten vid beräkningen av solvensgränsen ska identifiera alla väsentliga risker som hänför sig till anstaltens respektive placeringar. Vid reformen betonades ansvaret för pensionsanstaltens styrelse i solvensberäkningen och dess skyldighet att styra och följa pensionsanstaltens placeringsverksamhet och solvensberäkning. Pensionsanstaltens styrelse ansvarar enligt allmänna bolagsrättsliga bestämmelser för att man vid solvensberäkningen beaktar de risker som hänför sig till placeringarna, och därigenom för att solvensberäkningen är korrekt.

För att förbättra pensionsanstaltens risktagningsförmåga höjdes andelen för den aktieavkastningsbundna ansvarsskulden av ansvarsskulden först år 2017 till 15 procent och år 2018 vidare till 20 procent. Dessutom fastställdes en nivå på 65 procent i fråga om maximibeloppet av placeringarna i lagstiftningen (7 a § i lagen beräkning av solvensgränsen för pensionsanstalter och om diversifiering av placeringar). Om maximibeloppet överskrider, höjs solvensgränsen. Aktieplaceringarnas maximibelopp har som mål att begränsa pensionsanstaltens risktagning i synnerhet i en högkonjunktur.

2.1.6.2 Beräkningen av solvensgränsen

Solvensgränsen räknas utifrån pensionsanstaltens hela placeringsegendom. Utöver placeringsrisker beaktas i beräkningen även försäkringsrisken och risken avseende avkastningskravet. Målet med bestämmelserna om diversifiering av placeringarna är att sträva efter att hantera riskkoncentrationerna i en sammanslutning, riskkoncentrationerna i anknytning

till en fastighet och riskkoncentrationerna hos en borgenär. Enligt den gällande allmänna bestämmelsen ska pensionsanstalten i enlighet med pensionsförsäkringens karaktär också i övrigt se till att placeringarna diversifieras.

I solvensberäkningen beaktas riskerna enligt den riskklassificering som föreskrivits i lagen. Såsom placeringsrisker beaktas aktierisk, ränterisk, kreditmarginalrisk, valutarisk, fastighetsrisk och råvarurisk. Därtill beaktas kvarstående risk i samband med vissa indirekta placeringar. Också risk avseende avkastningskrav och försäkringsrisk ska beaktas som egna riskklasser.

Utöver de ovan nämnda riskklasserna ska också den skuldandel som hänför sig till vissa indirekta placeringar beaktas vid solvensberäkningen. I fråga om aktier beaktas därtill även koncentrationsrisken och basis-risken (om man skyddar sig mot aktierisken med en sådan derivatplacering som inte alltid ger fullt skydd mot aktierisken, till exempel om derivatets underliggande tillgång avviker från fördelningen i aktieportföljen, orsakar detta en så kallad basis-risk). I fråga om övriga placeringsslag ska koncentrationsrisken och motpartsrisken beaktas genom begränsningar i diversifieringen av placeringarna. Eventuella andra placeringsrisker som är väsentliga med tanke på en enskild pensionsanstalt ska beaktas i pensionsanstaltens egen beräkningsmetod. De operativa riskerna ingår inte i solvensberäkningen.

I fråga om aktierisken har en nivå fastställts för maximibeloppet av aktieplaceringarna i lagstiftningen, vilken är 65 procent av placeringarna. Om gränsen överskrids, höjs solvensgränsen. Aktieplaceringarnas maximibelopp har som mål att begränsa pensionsanstaltens risktagning i synnerhet i en högkonjunktur.

Vid riskklassificeringen har aktierisken, kreditmarginalrisken och fastighetsrisken delats in i flera klasser. Aktierisken har delats in i fem klasser enligt geografisk fördelning samt enligt det om aktierna är noterade, det vill säga om de handlas på en reglerad marknad. Kreditmarginalrisken har delats in i fyra klasser enligt kreditbetyget för skulden, gäldenären eller borgensmannen eller enligt emittenten av ett skuldebrev. Fastighetsriskklasserna är två: i den första klassen ingår bostadsfastigheter och obebyggda fastigheter och i den andra klassen ingår kommersiella och övriga bebyggda fastigheter. Separata bestämmelser om hanteringen av indirekta placeringar och derivat vid solvensberäkningen ingår i lagen.

I den nuvarande solvensmodellen ska pensionsanstalten för varje riskklass dock separat fastställa det riskbaserade kapitalkravet som kallas för riskvärde. För beräkning av riskvärdet för riskklassen har en förväntad förlust, som beskriver förlustens storlek med vald sannolikhet, definierats för varje riskklass. Utöver riskvärdet ska pensionsanstalten beräkna den förväntade avkastningen på varje riskklass. För beräkning av den förväntade avkastningen ska ett väntevärde för avkastning definieras för varje riskklass som beskriver hur mycket den placering som exponerats för risken i fråga i genomsnitt avkastar per år.

Den sannolikhet som använts vid beräkningen av den förväntade förlusten har valts på så sätt att vikten för aktierelaterade placeringar kan vara cirka 30–35 procent i pensionsanstaltens genomsnittliga placeringsallokering. Den sannolikhet som används i solvensberäkningen är 97 procent. Detta innebär att solvensgränsen redogör för det belopp av solvenskapitalet, vilket med 97 procents sannolikhet räcker för att täcka de väsentliga riskerna i arbetspensionsanstaltens verksamhet under en tidsperiod på ett år. Detta kallas även för trygghetsnivån i solvensberäkningen.

Efter att riskvärdet och den förväntade avkastningen beräknats för riskklasserna, slås riskklasserna samman till ett solvenskapitalkrav med beaktande av korrelationen mellan riskklasserna med hjälp av korrelationskoefficienter. Korrelationskoefficienterna beskriver hur sannolikt det är att två risker realiseras samtidigt. Eftersom de risker som beaktas vid solvensberäkningen ytterst sällan realiseras exakt på samma gång, ger diversifiering av placeringarna mellan objekt med olika risker en diversifieringsnytta som sänker solvensgränsen. Om pensionsanstaltens placeringar överskrider vissa gränser som hänför sig till riskkoncentrationer, höjs pensionsanstaltens solvensgräns.

Solvensgränsen beskriver det belopp av solvenskapital som pensionsanstalten ska ha för försäkrings- och placeringsrisker. Ju mer riskfyllda investeringar pensionsanstalten har, desto högre är solvensgränsen. Vid beräkningen av solvensgränsen beräknas förlustrisken för pensionsanstaltens placeringsportfölj direkt utifrån pensionsanstaltens placeringsstillgångar och de anges som ett belopp i euro.

Värdet av de konstanter som används vid solvensberäkningen har fastställts genom förordning av statsrådet. Genom förordning har man fastställt riskklassernas förväntade avkastning och förväntade förlust, de korrelationer som beskriver korrelationen mellan riskklasserna samt vissa andra konstanter som behövs vid solvensberäkningen. Värdet av konstanterna baserar sig på empirisk information om riskerna i olika placeringar och om placeringsmarknaden. För närvarande har de parametrar som behövs i beräkningen av solvensgränsen räknats med en trygghetsnivå på 97 procent. Den nämnda förordningen av statsrådet innehåller inte bestämmelser om trygghetsnivån, utan om parametrarnas storlek. Den nuvarande trygghetsnivån har beskrivits i den regeringsproposition som ligger till grund för lagen om beräkning av solvensgränsen för pensionsanstalter och om diversifiering av placeringar (RP 279/2014 rd, motiveringarna till 3 kap. 9 § och De viktigaste förslagen).

Lagen innehåller bemyndigande att utfärda förordning för social- och hälsovårdsministeriet och bemyndigande att utfärda föreskrift för Finansinspektionen. Genom förordning har social- och hälsovårdsministeriet utfärdat närmare bestämmelser om kreditklassificeringar i anknytning till skuldåtaganden och beaktande av indirekta placeringsrisker enligt placeringsstil. Finansinspektionen har utfärdat närmare föreskrifter om utarbetande av de grunder som styrelsen ansvarar för och om olika detaljer i anknytning till solvensberäkningen.

2.1.7 Lagstiftningen i Europeiska unionen

Ett särdrag hos det lagstadgade arbetspensionssystemet i den privata sektorn i Finland är att verkställandet har uppdelats mellan flera aktörer. Arbetspensionerna i den privata sektorn administreras av flera arbetspensionsbolag, pensionsstiftelser och pensionskassor som konkurrerar med varandra. När Finland anslöt sig till Europeiska gemenskapen skrevs i anslutningsfördraget in att Europaparlamentets och rådets direktiv 2002/83/EG om livförsäkring inte ska tillämpas på arbetspensionssystemet i Finland. Denna inskrivning ingår också i artikel 9.3 i det så kallade Solvens II-direktivet om solvensreglering för försäkringsbolag (Europaparlamentets och Rådets direktiv 2009/138/EG om upptagande och utövande av försäkrings- och återförsäkringsverksamhet). Bestämmelserna om pensionsanstaltens solvens är således nationell lagstiftning.

2.1.8 Allmänt om riskerna i arbetspensionssystemet och beaktandet av dem

Arbetspensionssystemet är förknippat med många former av risker. Arbetspensionssystemet är föremål för risker som kan delas in i samhällsrisker och interna risker i arbetspensionssystemet. Samhällsriskerna omfattar bland annat nedgång i natalitet, den åldrande befolkningen,

arbetslöshet, fluktuationer i ekonomin och uppgång i levnadskostnaderna. Systeminterna risker omfattar bland annat risker i placeringsverksamheten och frågor som gäller pensionernas tillräcklighet och finansiering.

Det finländska arbetspensionssystemet är delvis fonderat och i huvudsak förmånsbaserat. Å ena sidan innebär det att vissa risker betonas i arbetspensionssystemet och å andra sidan ställer detta vissa randvillkor för riskbärandet.

I huvudsak är det inte möjligt att påverka samhällsriskerna med arbetspensionssystemet. I fråga om samhällsrisker är det i huvudsak de framtida pensionärerna som bär risken, det vill säga den arbetande befolkningen och arbetsgivarna. I det förmånsbaserade arbetspensionssystemet är det enligt den gällande lagstiftningen möjligt att reagera på samhällsrisker som realiseras genom att höja avgiftsnivån. I arbetspensionssystemet har man dock berett sig på att befolkningen åldras genom den pensionsålder som är bunden till den förväntade livslängden och livslängdkoefficienten, som automatiskt anpassar pensionsåldern och pensionsnivån. Under tidigare årtionden har man därtill reagerat på sådana risker som blivit verklighet även genom att ändra pensionsförmånerna för de framtida pensionstagarna.

De viktigaste riskerna bland de systeminterna riskerna hänför sig till placeringsverksamheten. Beloppet av placeringstillgångarna har ökat avsevärt under de senaste årtiondena, varvid riskerna i placeringsverksamheten har en allt viktigare betydelse. Å andra sidan skulle avkastningen inte fås utan placeringsverksamhet eller genom att undvika placeringsrisker eller så skulle avkastningen vara väldigt anspråkslös. Detta skulle försvaga hållbarheten i finansieringen för arbetspensionssystemet.

Delvis på grund av det fonderade systemet bär pensionsanstalterna i regel på kort sikt de risker som är förknippade med placeringsverksamheten. Å andra sidan bärs placeringsrisken gemensamt i arbetspensionssystemet på så sätt att ansvarsskulden omfattar det tilläggsförsäkringsansvar som är bundet till aktieavkastningen, med vilket en del av aktierisken har överförs från en enskild pensionsanstalt till gemensamt ansvar.

En placeringsrisk är bland annat att den eftersträlvade avkastningen inte uppnås. På kort sikt ger solvensbestämmelserna och flexibiliteten i ansvarsskulden möjlighet till den eftersträlvade avkastningen och till att andra risker i anknytning till placeringsverksamheten kan bäras. Enligt den gällande lagstiftningen reagerar man på en avvikelse i nedstigande riktning i förhållande till den eftersträlvade långfristiga avkastningen genom att höja avgiftsnivån, varvid den arbetande befolkningen bär risken.

Riskerna i arbetspensionssystemet och bärandet av dessa har beskrivits till exempel i publikationen [Selvitys työeläkejärjestelmän riskeistä](#).

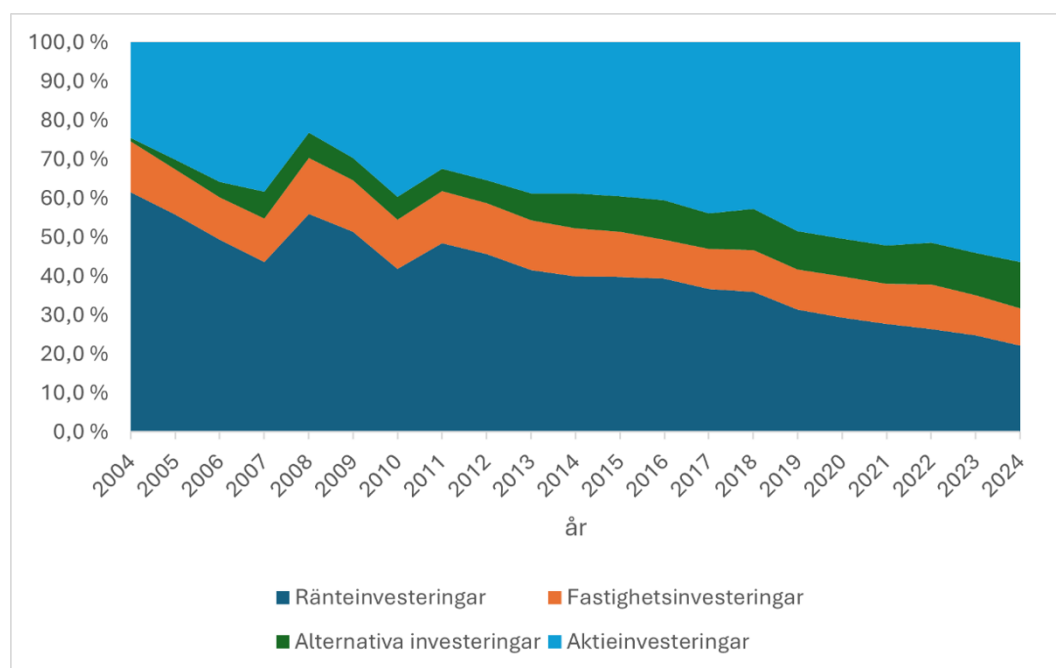
2.1.9 Placeringsverksamheten i praktiken i arbetspensionssystemet för den privata sektorn

I slutet av år 2024 fanns det 4 arbetspensionsförsäkringsbolag, 6 pensionsstiftelser som bedriver lagstadgad pensionsförsäkring och 4 pensionskassor som bedriver lagstadgad pensionsförsäkring. Dessutom bedrivs lagstadgad pensionsförsäkring av LPA och SPK.

Värdet av placeringstillgångarna hos pensionsanstalterna i den privata sektorn uppgick den 31 december 2024 till omkring 172 miljarder euro. I den privata sektorn uppgick medlen till omkring 100 miljarder euro. Marknadsvärdet av placeringstillgångarna i hela det lagstadgade arbetspensionssystemet var omkring 98 procent i förhållande till årliga BNP.

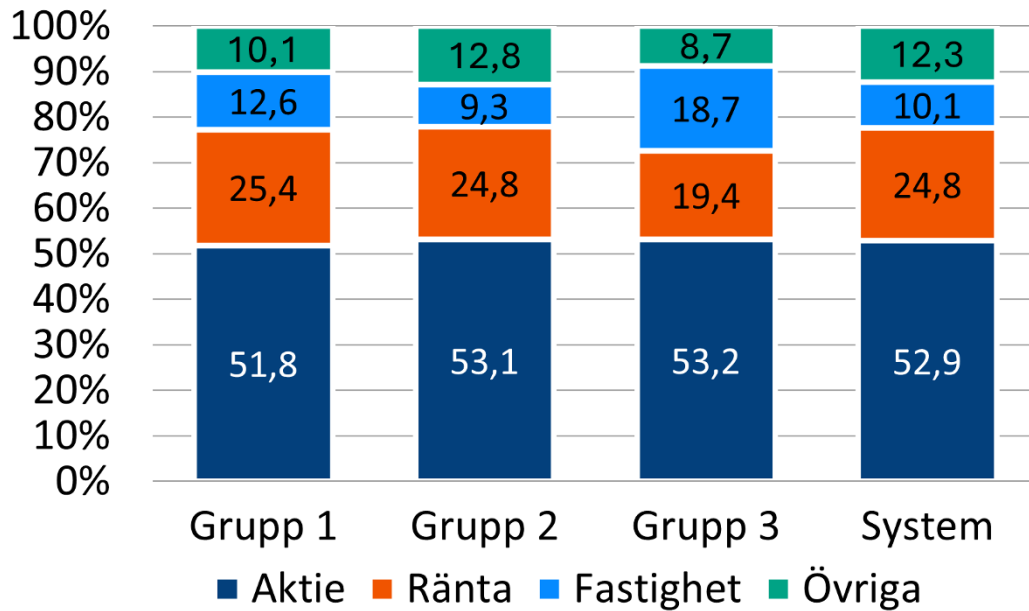
De största placeringsklasserna hos de pensionsanstalter i den privata sektorn utgjordes vid utgången av år 2024 av aktieplaceringar och placeringar av aktietyp samt ränteplaceringar. Åren 2004–2024 har omkring 24–56 procent av den privata sektorns placeringar gjorts i aktieplaceringar och placeringar av aktietyp. Under samma tid har andelen ränteplaceringar sjunkit från omkring 62 procent till omkring 22 procent.

Figur 1: Placeringstillgångarna enligt placeringsslag i den privata sektorn år 2004–2024.
Källa: Arbetspensionsförsäkrarna TELA ry

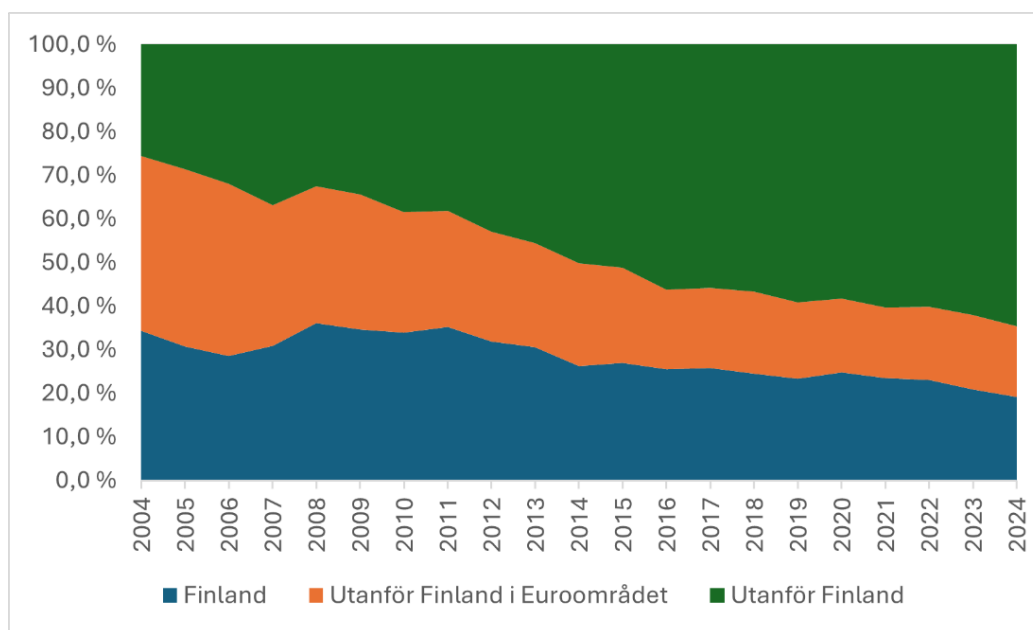
Det finns skillnader i pensionsanstaltarnas placeringsallokering. Varje pensionsanstalt bedriver placeringsverksamhet enligt sin egen placeringsstrategi och förmåga att ta och bära risker. Figur 2 visar skillnaderna i pensionsanstaltarnas placeringsallokeringar genom en indelning av pensionsanstalter i tre grupper: grupp 1 innehåller pensionsanstalter vars solvensgrad är lägre än i snitt, grupp 2 innehåller pensionsanstalter vars solvensgrad ligger på snittnivå och grupp 3 innehåller pensionsanstalter vars solvensgrad är högre än i snitt.

Figur 2: Placeringsallokeringen hos den privata sektorns pensionsanstalter den 31 december 2024, andel av placeringsmedlen. Källa: Pensionsskyddscentralen

Andelen arbetspensionsmedel som är placerade i Finland har sjunkit från omkring 35 procent år 2004 till omkring 21 procent år 2024. Andelen inhemska placeringar är hög sett till storleken på den finländska ekonomin.

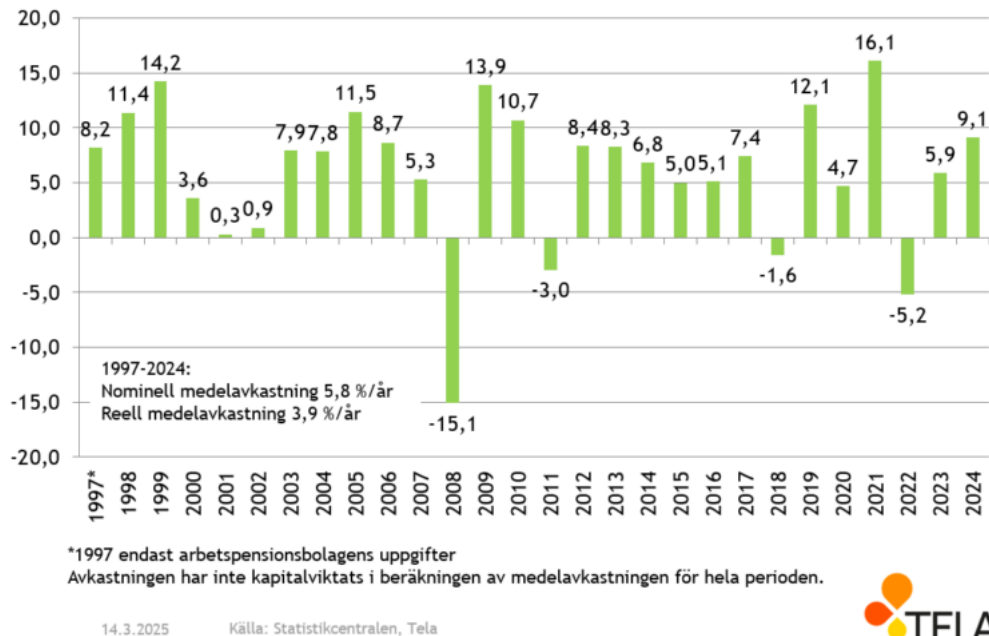
Figur 3: Placeringsstillgångarna enligt område i den privata sektorn år 2004–2024. Källa: Arbetspensionsförsäkrarna TELA ry

Den årliga avkastningen på arbetspensionsplaceringarna i den privata sektorn har varierat under tidsperioden 1997–2024. Den genomsnittliga nominella avkastningen per år har varit 5,8 procent under denna tidsperiod. När inverkan av inflationen avlägsnas från den nominella avkastningen, nås en årlig realavkastning på 3,9 procent under motsvarande tidsperiod.

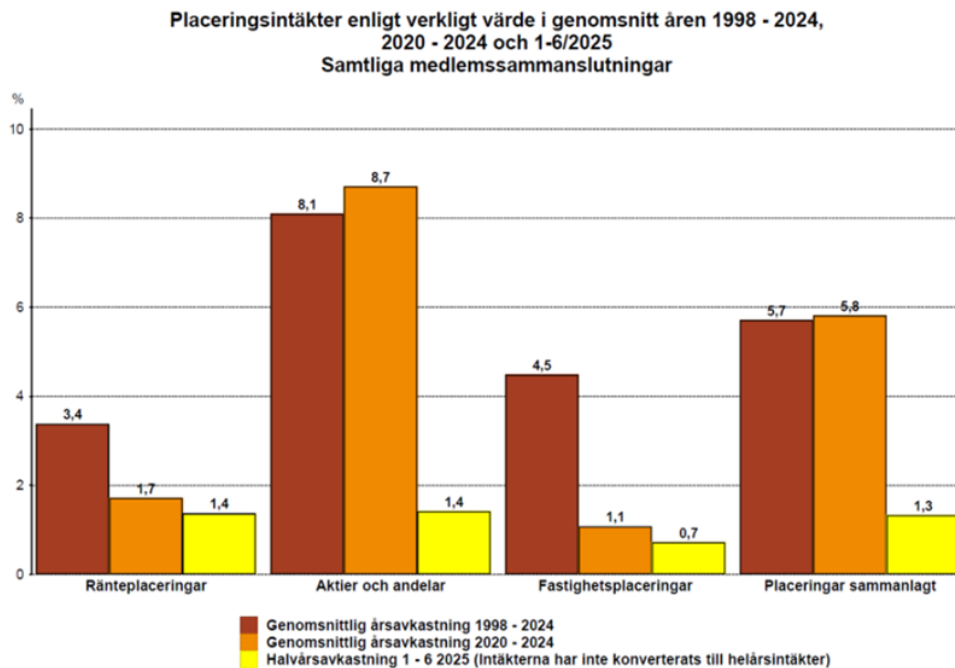
Figur 4: Den nominella avkastningen på arbetspensionsplaceringarna i den privata sektorn åren 1997–2024. Källa: Arbetspensionsförsäkrarna TELA ry

Den nominella avkastningen på arbetspensionsplaceringarna inom den privata sektorn åren 1997-2024, procent av sysselsatt

Historiskt sett har långfristiga aktieplaceringar gett bättre avkastning än många andra placeringsobjekt. Även pensionsanstaltens aktieplaceringar har på lång sikt gett bra avkastning i förhållande till övriga placeringsslag (Figur 5, se närmare i <https://www.tela.fi/elakevarojen-sijoittaminen/sijoitusten-tuotot/>).

Figur 5: Den nominella placeringsavkastningen åren 1998–2024, 2020–2024 samt år 1–6/2025. Källa: Arbetspensionsförsäkrarna TELA ry

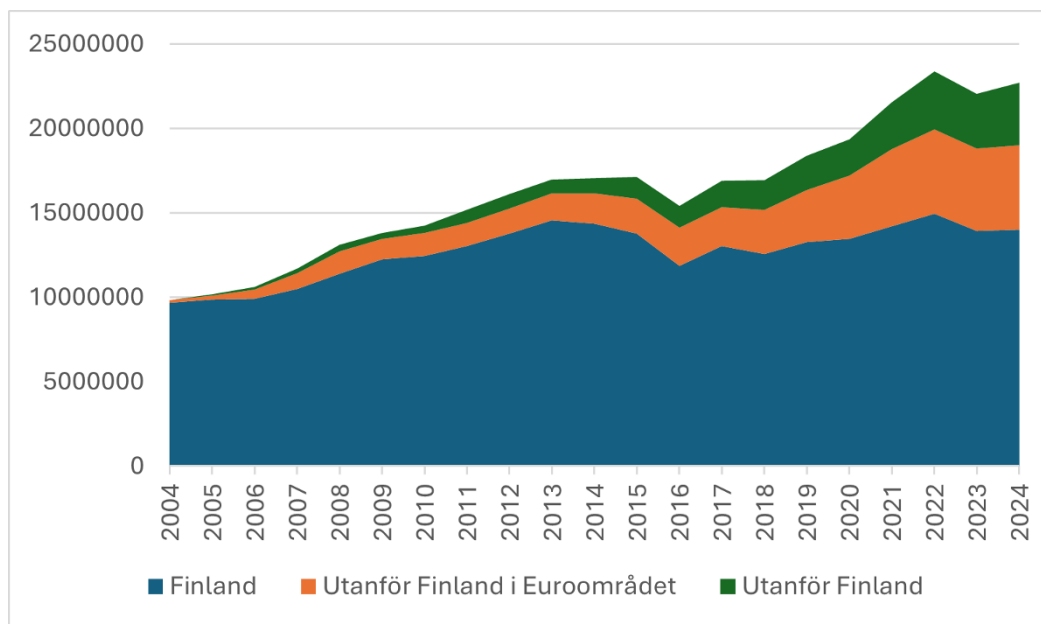

2.1.9.1 Fastighetsplacering, kreditupptagning och borgen

Pensionsplacerarnas direkta fastighetsplaceringar i Finland har genomförts som placeringar i fastighets- och bostadsaktiebolags aktier eller som direkta placeringar i fastigheter. Indirekta fastighetsplaceringar (fastighetsplaceringsfonder och gemensamma placeringar) har i typfallet genomförts som placeringar i fastighetskapitalfonder. Fördelen med indirekt placering har varit att det vid indirekta fastighetsplaceringar finns möjlighet att använda främmande kapital, det vill säga att uppta krediter och via sådana sträva efter tilläggsavkastning på fastighetsplaceringarna. Det är dock möjligt att placeringarna exponerats för en större risk via kreditupptagningen.

I den privata sektorn har omkring 10–15 procent av placeringstillgångarna varit placerade i fastighetsplaceringar åren 2004–2024 (Figur 1). I hela arbetspensionssystemet har långt över hälften av fastighetsplaceringarna varit placerade i Finland (Figur 6).

Figur 6: Fastighetsplaceringarna i tusen euro enligt sektor åren 2004–2024 (den privata och offentliga sektorn). Källa: Arbetspensionsförsäkrarna TELA ry

I 15 kap. i försäkringsbolagslagen (FBL) finns det bestämmelser om kreditupptagning och borgen av ett försäkringsbolag. Huvudregeln är att ett försäkringsbolag inte kan ta upp en kredit. Det finns några undantag till huvudregeln, enligt vilka det är tillåtet att ta upp en kredit. Ett försäkringsbolag eller en dottersammanslutning till det får uppta kredit för att sköta sin nödvändiga likviditet eller som ArPL-återbelåning eller som ett kapitallån som uppfyller de villkor som fastställts genom lag från en personalfond som ägs av den egna personalen och som vanliga kontokrediter i anknytning till den egna affärsverksamheten och som andra jämförbara krediter. ArPL-återbelåning innebär att den arbetsgivare som tecknat en arbetspensionsförsäkring har rätt att låna tillbaka de arbetspensionsavgifter som det betalats till egna arbetspensionsförsäkringsbolag eller pensionsstiftelser. Möjligheten att uppta kredit gäller en del av den andel av de avgifter som fonderas. Villkoren för återbelåning för arbetspensionsförsäkringsbolagens arbetsgivarkunder har fastställts i försäkringsvillkoren enligt 142 § i ArPL, medan beloppet föreskrivs i beräkningsgrunderna enligt 166 § i ArPL.

För närvarande är kreditupptagning dessutom tillåten för ett bostadsaktiebolag som utgör dottersammanslutning till ett arbetspensionsförsäkringsbolag under förutsättning att beloppet av det främmande kapitalet i bokslutet eller i koncernbokslutet inte överstiger 50 procent av balansomslutningen i balansräkningen. Detta har föreskrivits genom en temporär lag (gäller fram till den 31 december 2027) i 5 a § i AFBL. Detta är ett undantag till förbudet mot kreditupptagning för försäkringsbolag enligt 15 kap. 1 § i FBL.

Ett försäkringsbolag ska meddela andra än ArPL-återbelåningar till Finansinspektionen enligt Finansinspektionens föreskrifter.

Enligt 15 kap. 3 § i försäkringsbolagslagen (521/2008) och 1 kap. 4 a § i den föregående försäkringsbolagslagen (611/1997) samt motiveringarna till paragraferna (RP 18/1997 rd, RP 149/2003 rd, RP 13/2008 rd) får ett försäkringsbolag ställa borgen för en egen

dottersammanslutning med vissa begränsningar. Samma författningar tillämpas på arbetspensionsförsäkringsbolag.

En förutsättning för att ställa säkerhet för en dottersammanslutnings förbindelser är att försäkringsbolaget får en betryggande motsäkerhet för den säkerhet det ställt eller att beloppet av den skuldförbindelse för vilken säkerhet ställs och beloppet av de skuldförbindelser som har samma eller bättre förmånsrätt till dottersammanslutningens egendom än den förstnämnda skuldförbindelsen inte sammanlagt överstiger 80 procent av det verkliga värdet av dottersammanslutningens egendom. Såväl en föremålssäkerhet som en personsäkerhet, såsom borgen, anses utgöra en säkerhet.

Enligt 15 kap. 4 § i AFBL kan Finansinspektionen i ett enskilt på ansökan av ett försäkringsbolag bevilja tillstånd att avvika från bestämmelserna om kreditupptagning och borgen.

Pensionsstiftelserna och pensionskassorna omfattas av så gott som motsvarande bestämmelser om förbudet att uppta lån som arbetspensionsförsäkringsbolagen. En pensionsstiftelse och en pensionskassa ska anpassa sin verksamhet så att den är möjlig utan att uppta lån. En pensionsstiftelse eller pensionskassa kan dock ta upp en kredit, då det handlar om en kortfristig kredit som behövs för att sköta likviditeten, en kredit som behövs för att skaffa egna lokaler eller en kredit som behövs av någon annan vägande orsak, för vilken tillstånd fås från Finansinspektionen. En pensionsstiftelse eller pensionskassa får inte ställa borgen.

En pensionsstiftelse har rätt att mot säkerhet låna ut sina tillgångar till en delägare, som på lånet samt på sådan skuld till pensionsstiftelsen som har uppkommit på någon annan grund ska betala ränta på lånet. Den ränta som betalas av en delägare i pensionsstiftelsen ska uppgå till minst den grundränta som används i den beräkningsgrund som avses i 166 § 2 mom. i ArPL.

SjPL innehåller inte bestämmelser om lån och borgen vilka motsvarar bestämmelserna i lagen om pensionsstiftelser och pensionskassor.

2.1.9.2 Solvens

I slutet av år 2024 uppgick den ansvarsskuld som använts i solvensberäkningen till sammanlagt omkring 130,0 miljarder euro. Under den motsvarande tidsperioden var pensionsstiftelsernas, pensionskassornas och Sjömanspensionskassans ansvarsskuld sammanlagt omkring 4,0 miljarder euro. Arbetspensionsförsäkringsbolagens solvenskapital uppgår till totalt cirka 37,8 miljarder euro. I snitt uppgick solvensgraden hos arbetspensionsförsäkringsbolagen till omkring 129 av ansvarsskulden. Pensionsstiftelsernas, pensionskassorna och Sjömanspensionskassans solvenskapital var sammanlagt omkring 2,0 miljarder euro. Pensionsstiftelsernas, pensionskassornas och Sjömanspensionskassans solvensgrad var i snitt 150 procent av ansvarsskulden. I förhållande till solvensgränsen var beloppet av solvenskapitalet hos arbetspensionsförsäkringsbolagen omkring 1,6-faldigt, medan det var omkring 2,3-faldigt för pensionsstiftelserna, pensionskassorna och Sjömanspensionskassan.

2.2 Bedömning av nuläget

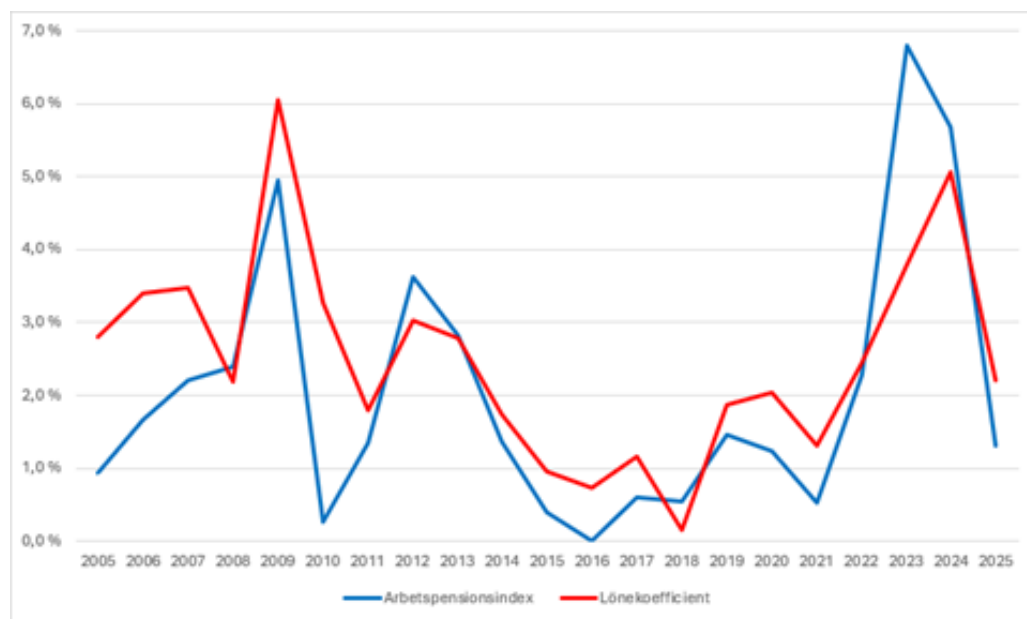
2.2.1 Index

Enligt den vedertagna tolkningen är syftet med indexet att säkerställa att en pensions initialbelopp är rimlig i förhållande till förvärven under arbetskarriären och att köpkraften för en pension som är i utbetalning bibehålls på rimlig nivå. Vid beräkningen av en pension justeras

årsinkomsterna med lönekoeficienten till nivån under det år då pensionen börjar. Vid beräkningen av lönekoeficienten har förtjänstnivåindexet större viktvärde än konsumentprisindexet, varvid förvärven under arbetskarriären i rimlig grad följer den allmänna förtjänstutvecklingen vid beräkningen av pensionen. På motsvarande sätt väger konsumentprisindexet tyngre än förtjänstnivåindexet i beräkningen av arbetspensionsindexet, varvid indexhöjningar av pensionerna följer utvecklingen av den allmänna prisnivån, då pensionernas köpkraft i allmänhet förbättras. Det är vanligt att ändringen i förtjänstnivåindexet är större än i konsumentprisindexet. I så fall är ändringen i arbetspensionsindexet större än i konsumentprisindexet, varvid pensionernas köpkraft ökar mer än den allmänna ändringen för konsumentpriserna.

I ekonomin förekommer det även situationer där konsumentpriserna stiger kraftigare än den allmänna inkomstnivån och den proportionella uppgången i arbetspensionsindexet överskrider lönekoeficientens proportionella uppgång. Detta har varit fallet till exempel åren 2023 och 2024. År 2023 var uppgången i arbetspensionsindexet 6,8 procent och uppgången i lönekoeficienten 3,8 procent. År 2024 var indexförändringarna på motsvarande sätt 5,7 och 5,1 procent. I en historisk granskning var den relativa uppgången i arbetspensionsindexen åren 2023 och 2024 exceptionellt stor.

Figur 7: Ändringsprocenten för arbetspensionsindexet och lönekoeficienten 2005–2025.
Källa: Social- och hälsovårdsministeriet

Eftersom följande års arbetspensionsindex och lönekoeficient är kända före slutet av oktober, kan en person som går i pension räkna hur indexen påverkar pensionsbeloppet och överväga att gå i pension i början av december eller i början av januari under följande år. En person som inleder sin pension i december får en indexhöjning enligt arbetspensionsindexet i årsskiftet på sin pension. För en person som inleder sin pension i januari betalas lön ännu för december och

pension flyter då in även för den månaden och då pensionen räknas justeras årsförvärvet med lönekoeficienten till den nivå då pensionen börjar. En person som går i pension har således genom valet av när pensionen börjar i viss mån möjlighet att påverka beloppet av den framtida pensionen genom att jämföra hur indexen påverkar pensionen. Avsikten med arbetspensionsindexet och lönekoeficienten, vilka används för att fastställa pensionen, är dock inte att påverka valet av den tidpunkt då pensionen börjar.

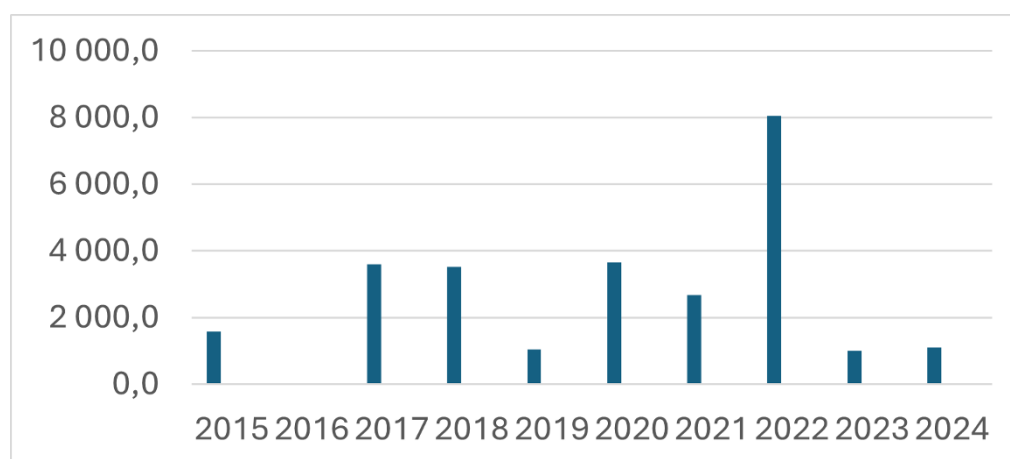
Den nuvarande regleringen kring beräkningen av arbetspensionsindexet beaktar inte inflation som klart överskrider den allmänna inkomstnivån. Ett exempel på detta är arbetspensionsindexet för år 2023. Med tanke på pensionssystemet skulle den regelbaserade begränsningen av en uppgång i arbetspensionsindexet i exceptionella situationer främja stabiliteten i systemet genom att minska pensionsutgiften. I sådana exceptionella situationer är det möjligt att bedöma att begränsningen av uppgången i arbetspensionsindexet dock i rimlig mån bevarar pensionernas köpkraft. I en normal situation överskrider en ändring i pensionen dock en ändring i den allmänna prisnivån.

2.2.2 Fondering av ålderspensioner

För ålderspensionerna fonderar pensionsanstalterna i enlighet med 174 § i ArPL och 154 § i SjöPL ett belopp som motsvarar 0,4 procent av den årliga pensionstillväxten av det arbetsförvärv som ligger till grund för den försäkrades pension. Å andra sidan upplöses en del av ålderspensionsfonderna för dem som är i ålderspension för att täcka de ålderspensioner som ska betalas under detta år.

Ålderspensionsfonderna enligt ArPL och SjöPL har från år 2017 växt från 79,3 miljarder euro till omkring 112,3 miljarder euro år 2024. De årliga tilläggsfonderingar som ska göras i ålderspensionsfonderna med iv-koeficienterna hänförs till dem som fyllt 55 år. Figur 8 visar de extra fonderingarna i euro åren 2015–2024.

Figur 8: Fondkompletteringar i ålderspensionsfonderna, dvs. iv-förhöjningar, i miljoner euro åren 2015–2024. Källa: Pensionsskyddscentralen

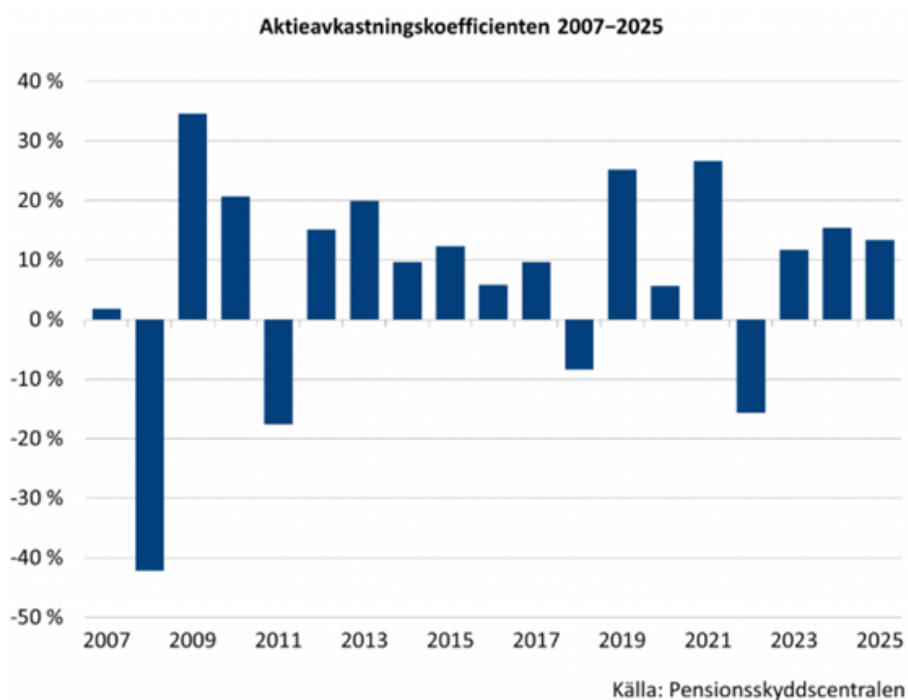

Ju mer ålderspensionsfonderna utökas och ju bättre placeringsavkastning på medlen, desto mer medel fås från fonderna för utbetalningen av ålderspensioner. På så sätt minskas behovet av arbetspensionsförsäkringsavgiften på lång sikt. Även med den nuvarande tilläggsfonderingen för personer över 55 år har man strävat efter att stabilisera arbetspensionsförsäkringsavgiften på lång sikt. En höjning av den andel som fonderas för ålderspensionerna med 0,4 procent skulle stärka fonderna och om placeringsverksamheten är framgångsrik, bidrar det till att stabilisera de framtida arbetspensionsförsäkringsavgifterna.

2.2.3 Det tilläggsförsäkringsansvar som är bundet till aktieavkastningen

Aktieavkastningen har fluktuerat kraftigt åren 2007–2024, vilket återspeglar sig på värdet av aktieavkastningskoefficienten (Figur 9). Fluktuationen i aktieavkastningen bufferas genom det tilläggsförsäkringsansvar som är bundet till aktieavkastningen, vilket kan vara positivt eller negativt. Den till aktieavkastningen bundna delen av ansvarsskulden har i praktiken fungerat på det sätt som en gång i tiden var målet. När aktiekurserna har sjunkit har det tilläggsförsäkringsansvar som är bundet till aktieavkastningen medfört den eftersträlvade flexibiliteten till ansvarsskulden och solvens och möjliggjort att det inte finns något behov av att sälja aktier i en svag marknadssituation.

Figur 9: Värdena på aktieavkastningskoefficienten åren 2007–2025. Källa: Pensionsskyddscentralen

Nativiteten, som fortsätter att sjunka, orsakar ett tryck på att höja pensionsförsäkringsavgiften i framtiden. Genom att förbättra placeringsavkastningen är det möjligt att minska trycket på att

höja arbetspensionsförsäkringsavgiften. Genom att höja graden för aktieavkastningsbundenheten för ansvarsskulden från nuvarande 20 procent är det möjligt att utöka aktiernas andel av pensionsanstaltarnas placeringar och på så sätt sannolikt öka placeringsavkastningen. Det tilläggsförsäkringsansvar som är bundet till aktieavkastningen fungerar som en mekanism som jämnar ut aktierisken.

Det tilläggsförsäkringsansvar som är bundet till aktieavkastningen har en övre gräns. Om den överskrider kompletterar arbetspensionsanstalten ålderspensionsfonderna från det tilläggsförsäkringsansvar som är bundet till aktieavkastningen. Det tilläggsförsäkringsansvar som är bundet till aktieavkastningen har även en nedre gräns. Om den underskrider kompletterar arbetspensionsanstalten det tilläggsförsäkringsansvar som är bundet till aktieavkastningen ur sitt solvenskapital. Kompletteringen av det tilläggsförsäkringsansvar som är bundet till aktieavkastningen ur solvensen försämrar pensionsanstaltarnas förmåga att bära risker och således de förväntade placeringsavkastningen och i praktiken kan det vara omöjligt. Genom att sänka den övre gränsen för det tilläggsförsäkringsansvar som är bundet till aktieavkastningen är det möjligt att öka och påskynda de kompletteringar som ska göras i ålderspensionsfonderna i fråga om det tilläggsförsäkringsansvar som är bundet till aktieavkastningen och således stärka ålderspensionsfonderingen. Genom att sänka den nedre gränsen är det möjligt att stärka en enskild pensionsanstalts förmåga att bära aktierisken.

Om det tilläggsförsäkringsansvar som är bundet till aktieavkastningen under en lång tid är negativ innebär det dock att pensionsanstalterna har en form av långvarigt ansvarsunderskott. Med tanke på förmågan att bära risker är detta befogat, men det skulle inte främja den primära uppgiften för ansvarsskulden och karaktären som ett ansvar för pensionsanstalten för de fonderade pensionerna gentemot nuvarande och framtida pensionstagare. Förhållandena mellan pensionsanstaltarnas balansposter, i synnerhet mellan ålderspensionsfonderna och det tilläggsförsäkringsansvar som är bundet till aktieavkastningen, kan således dock vara tydligare. Möjligheten att det tilläggsförsäkringsansvar som är bundet till aktieavkastningen kan vara positivt under en lång tid innebär på samma gång att pensionsanstalterna har en extra buffert, som kanske inte ens är nödvändig, vilken täcks av medel som väntar på den framtida användningen. Dessa omständigheter talar för en ännu snabbare komplettering av ålderspensionsfonderna eller en sänkning av det tilläggsförsäkringsansvar som är bundet till aktieavkastningen.

2.2.4 Solvensbestämmelser

Den omfattande reformen av solvensregleringen kring den privata sektorns pensionsanstalter år 2017 har i regel fungerat väl. Regleringen har möjliggjort produktiv och tryggande placering och å andra sidan har man i enlighet med målet för regleringen genom den beaktat pensionsanstaltarnas väsentliga och verkliga risker i placeringsverksamheten samt försäkringsrisker på ett noggrannare och mer omfattande sätt jämfört med den tidigare regleringen. Regleringen har fungerat som en ram för att bedöma enskilda pensionsanstalters förmåga att ansvara för den del av pensionsansvaret för vilken de själva bär den primära risken. Vid behov har Finansinspektionen genom tillsynsmetoderna haft möjlighet att ingripa i överdriven risktagning, om solvensen underkredit det lagstadgade kravet.

I finansieringen av arbetspensionssystemet får beloppen av de fonderade medlen och avkastningen på placeringarna en accentuerad betydelse under de kommande årtiondena. I den privata sektorn har arbetspensionsförsäkringsavgiften redan flera år varit lägre än arbetspensionsutgifterna. Skillnaden täcks planenligt med pensionsfonder och deras avkastning. I den privata sektorn finns det ett krav på att finansieringsbalansen i arbetspensionssystemet, det vill säga skillnaden mellan inkomsterna och utgifterna, förbättras på lång sikt. Enligt

Pensionsskyddscentralens långfristiga beräkningar räcker den nuvarande avgiftsnivån i den privata sektorn inte för att i framtiden täcka pensionerna, utan avgiftsnivån är föremål för ett höjningstryck. Ju större placeringsavkastningen blir på lång sikt, desto mer lättas trycket på att höja avgiftsnivån på lång sikt.

I enlighet med lagstiftningen placerar pensionsanstalterna pensionsmedlen på ett inkomstbringande och betryggande sätt. Pensionsanstaltens solvens inverkar på kapaciteten att ta placeringsrisker. Ju bättre solvens hos pensionsanstalterna, desto bättre är deras möjligheter göra mer riskfyllda placeringar och således sträva efter bättre placeringsavkastning på pensionsfonderna. Om placeringsavkastningen som helhet förbättras i arbetspensionssystemet i den privata sektorn, förbättras även finansieringsbalansen i systemet.

Genom att utveckla solvensregleringen är det möjligt att möjliggöra produktivare placering i den privata sektorn. I utvecklingen är det dock viktigt att även säkerställa den tryggande funktionen, det vill säga att även framöver trygga de försäkrade förmånerna och i det arbetspensionssystem som baserar sig på ett gemensamt ansvar vid behov genom tillsynsmetoder ingripa i överdriven risktagning vid pensionsanstalterna.

Det finns inte något behov av att ändra den beräkningsram som används i utvecklingen av solvensregleringen, men den trygghetsnivå som används i beräkningen av solvensgränsen kan sänkas och således kan en mer riskfylld placeringsverksamhet möjliggöras.

För närvarande har de parametrar som behövs i beräkningen av solvensgränsen fastställts på så sätt att solvensgränsen redogör för att dess solvenskapital bedömt med det valda beräkningssättet med 97 procents sannolikhet räcker för att täcka väsentliga risker i arbetspensionsanstaltens verksamhet under en tidsperiod på ett år. Den statistiska data som gäller placeringsmarknaden och som ligger till grund för beräkningen av de parametrar som behövs i beräkningen av solvensgränsen påverkar även parametervärdena. Parametrarna har räknats senaste gång år 2014, då statistisk data fram till år 2012 var tillgänglig. Nu finns statistisk information om placeringsmarknaden, vilken ligger till grund för beräkningen av de parametrar som behövs i beräkningen av solvensgränsen, från en längre tid tillbaka än då statsrådets förordning gavs senaste gången. Såväl trygghetsnivån som tillgänglig statistisk data ändrar parametervärdena i förordningen. Parametervärdena i beräkningen har getts genom statsrådets förordning om värdet av de konstanter som används vid beräkning av solvensgränsen för pensionsanstalter. Den nämnda förordningen av statsrådet innehåller inte bestämmelser om trygghetsnivån, utan om parametrarnas storlek. Den nuvarande trygghetsnivån har beskrivits i den regeringsproposition som ligger till grund för lagen om beräkning av solvensgränsen för pensionsanstalter och om diversifiering av placeringar (RP 279/2014 rd, motiveringarna till 3 kap. 9 § och De viktigaste förslagen). Eftersom det handlar om en parameter som är central för arbetspensionssystemets funktion och för att trygga de försäkrade förmånerna, även om den inte har någon direkt konsekvens för individens rättigheter och skyldigheter, ska man framöver utfärda bestämmelser om trygghetsnivån direkt i lagen om beräkning av solvensgränsen för pensionsanstalter och om diversifiering av placeringar.

I den omfattande solvensreformen år 2017 valdes den nuvarande trygghetsnivån på så sätt att man eftersträvade en vikt på placeringar av aktietyp på omkring 30–35 procent i arbetspensionsanstaltens genomsnittliga placeringsallokering. Efter solvensreformen år 2017 har vissa författningsändringar gjorts, vilka möjliggjort att den genomsnittliga aktievikten för närvarande redan stigit till omkring 50 procent. Till exempel åren 2017–2018 utökades andelen för det tilläggsförsäkringsansvar som är bundet till aktieavkastningen till 20 procent av ansvarsskulden. Om man vill höja placeringarnas risknivå, kan det göras till exempel genom att

sänka trygghetsnivån. Trygghetsnivån kan väljas utifrån nationella utgångspunkter och genom den fastställs randvillkor för hur arbetspensionsmedlen kan placeras.

Sänkning av trygghetsnivån innebär i praktiken att soliditetsreglerna lättas. Då möjliggörs en mer riskfylld placering i alla placeringsslag enligt varje pensionsanstalts egen placeringsstrategi.

I ljuset av de historiska faktiska avkastningarna har aktieplaceringar varit produktiva placeringsobjekt på lång sikt. I en internationell jämförelse har aktievikten i de finländska företagen i den privata sektorn varit relativt hög, i synnerhet bland de aktörer som iakttar placerings- eller solvensregleringen.

Den offentliga sektorns pensionsanstalt Keva har år 2023 beslutat att avsevärt höja risknivån i sina placeringar. Hos Keva har aktievikten stigit till över 60 procent. Keva omfattas inte av solvensbestämmelserna, utan höjningen av risknivån har gjorts genom ett beslut av Kevas styrelse. Genom ändringen eftersträvades än ännu högre avkastning på lång sikt för placeringsförmögenheten.

Även i den privata sektorn är det möjligt att möjliggöra mer riskabel placering genom att ändra solvensregleringen. Därtill är det möjligt att höja i synnerhet beloppet av aktieplaceringar genom att höja ovan nämnda tilläggsförsäkringsansvar som är bundet till aktieavkastningen. I så fall är det ändamålsenligt att höja det maximibelopp som föreskrivits för aktieplaceringar högre än den nuvarande gränsen på 65 procent.

2.2.5 Kreditupptagning och borgen

Kreditupptagning används i placeringsverksamhet i synnerhet av två orsaker. För det första är det möjligt att med hjälp av främmande kapital öka avkastningen på det egna kapitalet. För att denna så kallade hävstång ska fungera, ska kostnaden för främmande kapital vara lägre än den extra avkastning som den genererar. För det andra möjliggör upptagning av lån att den egna kapitalinsatsen blir mindre. Detta är viktigt särskilt vid placering i fastigheter, eftersom de belopp som placeras är stora och det krävs mycket kapital för att bilda en diversifierad fastighetsportfölj. En hävstång används i allmänhet vid fastighetsplacering.

Den nuvarande regleringen har styrt arbetspensionsanstalternas fastighetsplacering till indirekta placeringar i bolag och fonder, i vilka en hävstång används. Förutom i fastighetsplaceringen använder arbetspensionsanstaltern en hävstång via indirekta placeringar även i andra placeringsslag. Dessutom ger den nuvarande temporära lagstiftningen möjlighet att under vissa förutsättningar uppta kredit i ett bostadsaktiebolag som utgör dottersammanslutning till ett arbetspensionsförsäkringsbolag. Pensionsanstaltern kan således redan nu använda en hävstång om de så önskar och de har även utnyttjat denna möjlighet. Utifrån den temporära lagstiftningen har arbetspensionsförsäkringsbolagen en hävstång på omkring 60 miljoner euro per arbetspensionsförsäkringsbolag, medan standardavvikelsen är omkring 80 miljoner euro. För ett enskilt arbetspensionsförsäkringsbolag innebär detta att en hävstång finns i snitt i omkring 0,2 procent av alla placeringar och i snitt 1,1 procent av fastighetsplaceringarna. I fråga om hävstången för övriga fastigheter har arbetspensionsförsäkringsbolagen en hävstång på sammanlagt omkring 5,1 miljarder euro, vilket är omkring 3,1 procent av alla placeringar och 23,6 procent av fastighetsplaceringarna.

Utvidgandet av kreditupptagningen till fastighetsplaceringar som görs via dottersammanslutningar kan minska skuldkostnaderna och förbättra placeringarnas transparens jämfört med användning av en hävstång via placeringar i fonder eller motsvarande placeringar.

Genom utvidgandet av kreditupptagningen är det möjligt att för egen del sträva efter bättre placeringsavkastning.

AFBL baserar sig på den försäkringsprincip som ingår i FBL. FBL utgör den nationella grundläggande författningen om försäkringsverksamhet och den innehåller de centrala principerna på vilka genomförandet av en försäkringsrörelse byggs. AFBL reglerar de särdrag som hänför sig till arbetspensionsförsäkringsbolagens verksamhet, såsom förvaltningen och placeringsverksamheten.

Huvudregeln för kreditupptagningen är att ett försäkringsbolag inte kan ta upp krediter. I 15 kap. 1 § i FBL finns det dock bestämmelser om vissa undantag till denna huvudregel. Dessutom är kreditupptagning numera tillåtet under vissa förutsättningar för bostadsaktiebolag som utgör dottersammanslutningar till ett arbetspensionsförsäkringsbolag. Detta har föreskrivits genom en temporär lag i 5 a § i AFBL. Detta är ett undantag till förbudet mot kreditupptagning för försäkringsbolag enligt 15 kap. 1 § i FBL.

Ett arbetspensionsförsäkringsbolag har till uppgift att förvalta de tillgångar som flyter in av den lagstadgade pensionsförsäkringsverksamheten på ett sätt som tryggar de förmåner som försäkringarna täcker. Arbetspensioner finansieras enligt försäkringsprincipen på så sätt att arbetspensionerna betalas ut utifrån arbetsgivarnas och arbetstagarnas arbetspensionsförsäkringsavgifter och den avkastning som de genererar. Kreditupptagning för med sig ett nytt element till försäkringsprincipen. Det har tolkats att de nuvarande undantagen som gäller kreditupptagning är förenliga med försäkringsprincipen.

Det nuvarande temporära undantaget till förbudet mot kreditupptagning har motiverats med att det har som mål att öka hyresbostadsproduktionen. Undantaget har varit temporärt och bland annat finansutskottet och social- och hälsovårdsnämnden har i sina ståndpunkter betonat betydelsen av den temporära karaktären och att hävstångerna ska begränsas till 50 procent av dotterbolagets balansräkning (riksdagsbehandlingen av RP/202/2014 rd). Social- och hälsovårdsutskottet har även konstaterat att man genom detta undantag tillåter att arbetspensionsförsäkringsbolagen tjänar andra än dess primära syfte och att en ändring som kan se ut att vara ringa kan ha en större principiell betydelse än väntat i den fortsatta utvecklingen av lagstiftningen. I RP 198/2022 rd konstateras även att det temporära undantaget till förbudet mot kreditupptagning principiellt sett varit betydande. Det har konstaterats att det faktum att undantag bevarats som ett temporärt undantag hållit syftet med arbetspensionsförsäkringsbolagens verksamhet tydlig.

3 Målsättning

I enlighet med statsminister Orpos regeringsprogram är målet med propositionen att säkerställa den finansiella hållbarheten i arbetspensionssystemet, trygga en tillräcklig förmånsnivå, stabilisera nivån på arbetsförsäkringsavgiften på lång sikt och avsevärt stärka den offentliga ekonomins helhet med minst 0,4 procent i förhållande till BNP.

Målet med propositionen är att genom att öka placeringsrisken uppnå bättre placeringsavkastning, varvid finanseringsbalansen för arbetspensionssystemet förbättras och pensionsförsäkringsavgiftsnivån stabiliseras på lång sikt. Målet med propositionen är att öka pensionsanstalternas placeringsrisk genom att lätta på solvensregleringen eller smidiggöra de regler enligt vilka överföringar årligen görs från placeringsavkastningen till pensionsfonderna samt genom att ändra beräkningsreglerna för ansvarsskulden.

Det är möjligt att sträva efter att stabilisera nivån på arbetspensionsförsäkringsavgiften på lång sikt även genom att öka fonderingen av arbetspensioner och genom att begränsa indexhöjningarna av arbetspensionerna i vissa specialsituationer.

4 Förslagen och deras konsekvenser

4.1 De viktigaste förslagen

Syftet med propositionen är att möjliggöra att pensionsanstalterna kan sträva efter bättre placeringsavkastning genom en placeringsreform, som genomförs genom att lätta på solvensregleringen och smidiggöra finansieringsreglerna. Ett ytterligare syfte är att begränsa de förmånsjusteringar som görs enligt arbetspensionsindexet i vissa specialsituationer samt att utöka fonderingen av ålderspensioner.

Placeringsreformen

Det föreslås att grunden för det tilläggsförsäkringsansvar som är bundet till aktieavkastningen, vilken utgörs av en andel som motsvarar aktiernas genomsnittliga årsavkastningsprocent av ansvarsskulden, höjs från nuvarande 20 till 30 procent. Enligt propositionen slopas de övre och nedre gränserna för det tilläggsförsäkringsansvar som är bundet till aktieavkastningen. Vid beräkningen av aktiernas genomsnittliga årsavkastningsprocent beaktas dessutom aktier som är föremål för handel på alla reglerade marknader i stället för aktier som är föremål för handel på en reglerad marknad i en utvecklad stat, vilket är fallet för närvarande. Som en följd av dessa ändringar föreslås vissa tekniska preciseringar i lagstiftningen. De föreslagna ändringarna möjliggör att pensionsanstalterna har en större aktievikt än för närvarande i placeringsverksamheten och genom den stärks, en enskild pensionsanstalts förmåga att bära placeringsrisken. Det föreslås att den övre gränsen för aktieplaceringar är 85 procent av placeringarna. De föreslagna ändringarna ökar och påskyndar de kompletteringar av ålderspensionsfonderna vilka ska göras i fråga om det tilläggsförsäkringsansvar som är bundet till aktieavkastningen. Således stärker ändringen ålderspensionsfonderingen. I en situation där aktieavkastningen är negativ, kan ändringen dock innebära att fonderade ålderspensioner och de fonder som bildats utifrån dessa minskar.

Det föreslås att ändringar görs i beräkningen av solvensgränsen för pensionsanstalterna, genom vilka solvensregleringen lättas, pensionsanstalternas möjligheter att ta större placeringsrisker i sin placeringsverksamhet ökas och strävan efter bättre placeringsavkastning på så sätt möjliggörs. Enligt propositionen innehåller lagen bestämmelser om trygghetsnivån för de parametrar som ligger till grund för beräkningen av solvensgränsen och uppdateringsfrekvensen för parametrarna. Dessutom preciseras hur den skuldandel som eventuellt ingår i placeringar ska beaktas. Dessutom föreslås att vissa preciseringar görs i beräkningen av solvensgränsen. Det föreslås även att solvenskapitalets maximibelopp höjs temporärt för arbetspensionsförsäkringsbolagen och pensionsstiftelserna.

Det föreslås att möjligheterna att använda kreditupptagning och borgen vid pensionsanstalterna utökas. När det gäller arbetspensionsförsäkringsbolag utvidgas möjligheten till kreditupptagning till att gälla alla fastighetsinvesteringar av arbetspensionsförsäkringsbolagens dottersammanslutningar. Dessutom tydliggörs regleringen, enligt vilken ett arbetspensionsförsäkringsbolag kan ställa borgen för krediter för en dottersammanslutning som placerar i fastigheter eller byggnader. Dessutom föreslås att nya bestämmelser utfärdas om möjligheten till kreditupptagning även för Sjömanspensionskassan, pensionsstiftelserna och pensionskassorna.

Utökad fondering av ålderspensioner

Det föreslås att det årliga inflödet av den ålderspension som pensionsanstalten ansvarar för höjs från 0,4 procent till 0,5 procent. Genom ändringen ökas fonderingen av ålderspensioner och på så sätt lättas trycket på att höja arbetspensionsförsäkringsavgiften på lång sikt.

Indexbegränsningen

Det föreslås att en regelbaserad stabilisator (en indexbegränsning) fogas till beräkningen av arbetspensionsindexet, där indexförändringen under en granskningsperiod på två konsekutiva år inte får vara större än ändringen i lönekoeficienten under samma tid. Arbetspensionsindexet skulle först beräknas på samma sätt som för närvarande och efter beräkningen jämförs ändringen i arbetspensionsindexet under en granskningsperiod som omfattar två konsekutiva år med förändringen i lönekoeficienten under motsvarande tid. Om ändringen i arbetspensionsindexet under en granskningsperiod på två konsekutiva år överskrider ändringen i lönekoeficienten under en motsvarande tid, blir arbetspensionsindexvärdet det största värdet med vilket ändringen under granskningsperioden på två konsekutiva år inte skulle överskrida ändringen i lönekoeficienten under motsvarande tid. Dessutom begränsas tillämpningen av indexbegränsningen i vissa situationer för att begränsa en försämring av pensionernas köpkraft. På grund av laghänvisningarna påverkar ändringen indexjusteringarna enligt alla arbetspensionslagar.

4.2 De huvudsakliga konsekvenserna

4.2.1 Ekonomiska konsekvenser

4.2.1.1 Allmänt om bedömningen

Den föreslagna ändringens konsekvenser har bedömts genom de överslagsberäkningar som gjorts av Pensionsskyddscentralen, finansministeriet och Finansinspektionen. I Finansinspektionens beräkningar bedöms ändringens konsekvenser för beräkningen av solvensgränsen.

I bedömningen av de ekonomiska konsekvenserna har man försökt dela in de föreslagna ändringarna i följande delar som ingår i pensionsreformen: indexbegränsningen, placeringsreformen och utökandet av fonderingen av ålderspensioner. Placeringsreformen har därtill delats in i avsnitt som gäller ändringar i det tilläggsförsäkringsansvar som är bundet till aktieavkastningen, i ändringar som gäller solvensregleringen och i ändringar av beräkningsgrunderna. På så sätt har man strävat efter att beskriva de föreslagna ändringarnas sammantagna konsekvenser, men även de olika delarnas konsekvens i helheten. Även om endast en del av ändringarna är lagändringar som föreslagits i denna proposition, har man i fråga om konsekvenserna strävat efter att bedöma även konsekvenserna av de ändringar som gäller regleringen på lägre nivå, vilka presenteras i avsnitt 8 i propositionen, i syfte att få en bild av pensionsreformens sammantagna konsekvenser. Ovan nämnda indelning har gjorts även på grund av denna olikhet i regleringsnivån.

Sammandrag av de ekonomiska konsekvenserna

Genom de föreslagna ändringarna eftersträvas i huvudsak bättre placeringsavkastning och således förbättrad hållbarhet i finansieringen av arbetspensionssystemet. Beräkningarna har visat att en utökad placeringsrisk med stor sannolikt genererar bättre placeringsavkastning på lång sikt och således lättar på trycket på att höja arbetspensionsförsäkringsavgiften. En utökad placeringsrisk ökar dock placeringsavkastningens fluktuation och ökar riskerna för variation i arbetspensionsförsäkringsavgiften. I tabell 1 beskrivs den genomsnittliga placeringsallokeringen av ArPL-tillgångarna i den föreslagna reformen åren 2026–2090. De föreslagna ändringarna skulle som standard öka aktieplaceringarnas andel av placeringstillgångarna med 17 procentenheter.

Tabell 1: De genomsnittliga allokeringsvikterna för ArPL-tillgångarna i de föreslagna ändringarna, enligt den nuvarande lagen och information om utfallet för arbetspensionsförsäkringsbolagen i slutet av år 2024 i procent. Källa: Pensionsskyddscentralen

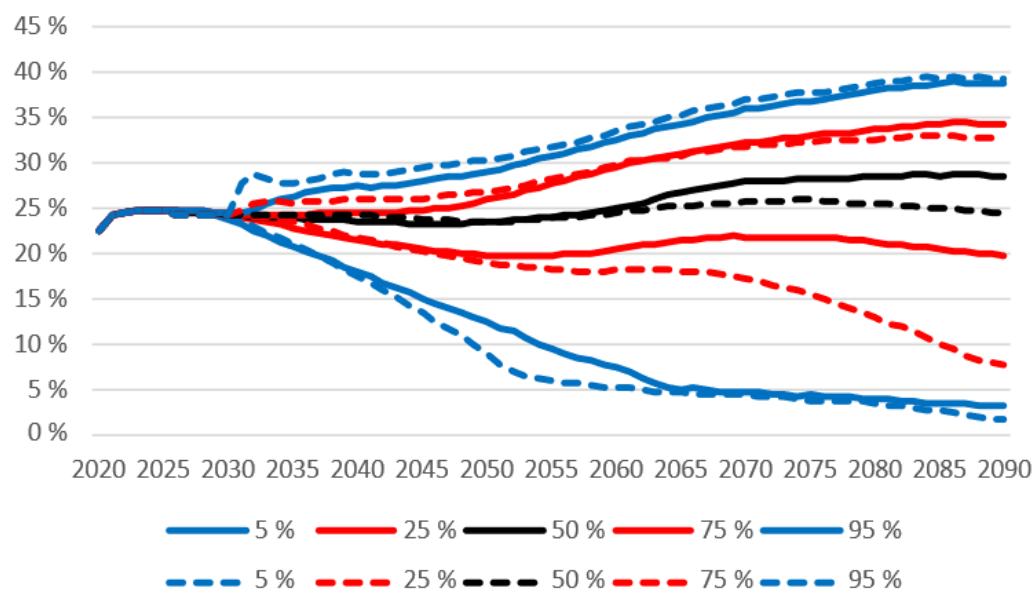
Placeringsslag	Den nuvarande lagen	Reformen	Förändring	Utfallet 31.12.2024, arbetspensionsförsäkringsbolagen
Ränta	21	13	-8	25
Aktier	54	71	17	53
Övriga	25	18	-7	22
Totalt	100	102	2	100
Inverkan av kreditupptagningen	0	-2	-2	0

I tabell 2 visas konsekvenserna av de föreslagna ändringarna för arbetspensionssystemet som medianer av de stokastiska beräkningarna. I underkapitlen i detta avsnitt har konsekvenserna delats in på ett mer ingående sätt. De föreslagna ändringarna bedöms minska arbetspensionsuppgiften på lång sikt med 0,5 procentenheter och den genomsnittliga pensionen med 0,5 procentenheter. Placeringsavkastningen skulle öka på lång sikt med 0,5 procentenheter i den privata sektorn utifrån ändringarna. Dessa skulle sänka arbetspensionsförsäkringsavgiften på lång sikt med uppskattningsvis 4 procentenheter. Figur 10 visar ArPL-avgiften i förhållande till lönesumman.

Tabell 2: De föreslagna ändringarnas konsekvenser som medianer. Källa: Pensionsskyddscentralen

År	Snittpe nsione n i förhåll ande till snittför värvet, den nuvara nde lagen	Snittpensio nen i förhållande till snittförvärv et, ändringen enligt reformen	Procent talet för arbetsp ensions utgifte n av lönebel oppet, alla lagar, den nuvara nde lagen	Procentta let för arbetspen sionsutgif ten av lönebelop pet, alla lagar, ändringe n enligt reformen	Procentta let för ArPL- pensions utgiften av lönebelop pet, alla lagar, den nuvarand e lagen	Procenttalet för ArPL- pensionsutg iften av lönebelopp et, alla lagar, ändringen enligt reformen	Realav kastnin g, den nuvara nde lagen	Realav kastnin g, ändring en enligt reform en	Procent talet för ArPL- avgifte n av lönebel oppet, den nuvara nde lagen	Procent talet för ArPL- avgifte n av lönebel oppet, ändring en enlig reform en
2024	55,5	-	33,3	-	27,5	-	7,38	-	24,8	-
2030	53,7	0,0	32,2	0,0	27,0	0,0	3,21	0,49	24,4	0,0
2045	49,8	-0,4	30,6	-0,3	27,3	-0,2	3,48	0,38	23,4	0,5
2060	48,4	-0,5	33,6	-0,4	32,0	-0,3	3,73	0,38	24,9	-0,4
2075	47,2	-0,5	37,8	-0,4	36,8	-0,4	3,27	0,37	28,4	-2,4
2090	45,9	-0,5	40,0	-0,5	39,0	-0,5	3,72	0,49	28,5	-4,0

Figur 10: ArPL-avgiften i förhållande till lönesumman i en beräkning enligt den nuvarande lagen (heldragen linje) och i en beräkning enligt pensionsreformen (streckad linje). Figuren visar medianen och de olika percentilerna. Källa: Pensionsskyddscentralen

De föreslagna ändringarna bedöms minska hållbarhetsunderskottet i den offentliga ekonomin med omkring 0,8 procentenheter i förhållande till BNP.

Pensionsskyddscentralens beräkningsmetod

I beräkningarna i konsekvensbedömningen har man tagit ställning till svårbedömda omständigheter. Den stokastiska placeringsavkastningsmodellen har som mål att beskriva placeringsmarknadens funktion. Allokeringsregeln modellerar hur pensionsanstalterna allokerar sina placeringar i olika egendomsslag i olika situationer. Avgiftssökningsregeln strävar efter att modellera den process med vilken ArPL-avgiften fastställs årligen. Som en del av avgiftssökningsregeln måste man ta ställning till användningen av utjämningsansvaret. Dessutom måste man i beräkningarna ta ställning till allokeringen av fondkompletteringarna. Genom andra former av modelleringsval skulle även beräkningarnas slutresultat eventuellt avvika avsevärt från varandra.

Grunden för beräkningen avseende konsekvensbedömningen utgörs av den långfristiga deterministiska beräkning av Pensionsskyddscentralen, vilken uppdaterats på våren 2024, vilken utifrån de förvalda antagandena imiterar pensionssystemets verksamhet genom att använda medelvärdestekniken. (Kuivalainen et al. 2025, <https://urn.fi/URN:ISBN:978-951-691-388-2> om pensionsutgifter, genomsnittliga pensioner och finansieringen av ArPL-pensioner).

I konsekvensbedömningsberäkningen beaktas osäkerheten i placeringsavkastningen, uppgången i inkomstnivån och inflationen genom en stokastisk placeringsavkastningsmodell, som visar en rad potentiella framtidsscenarier utifrån statistiska sannolikheter. Dessa stokastiska scenarier har tagits fram med Pensionsskyddscentralens Feeniks-modell (Hakola 2024, <https://urn.fi/URN:ISBN:978-951-691-386-8>). Feeniks-modellen har uppdaterats genom att införa stokastik för inkomstnivån. På samma gång justerades även placeringsavkastningen.

Resultaten baserar sig på avkastningen, uppgången i inkomstnivån och inflationen i 5 000 scenarier. Resultaten visas som figurer, där scenariernas median och 5, 25, 75 och 95 percentiler.

I dessa konsekvensbedömningar beaktas inte till exempel den osäkerhet som är förknippad med befolkningsutvecklingen, sysselsättningen eller begynnande pensioner. I synnerhet den oförutsägbara befolkningsutvecklingen kan på lång sikt väsentligt påverka förmåns- och avgiftsnivån. Eftersom en stor del av osäkerheterna i den verkliga världen inte ingår i beräkningarna, underskattar de den osäkerhet som ingår i pensionsavgiftsnivån och beloppet av tillgångarna samt pensionsnivån. På grund av samma orsak kan tillägget i den totala risknivån som orsakas av den utökade placeringsrisken vara underskattad. Pensionsskyddscentralens placeringsavkastningsmodell underskattar i viss mån riskerna i placeringsverksamheten, men ger tillräckligt pålitliga resultat för bedömningen ([Nyberg arvio.pdf](#)).

En bredare bild av riskerna förknippade med reformen fås från Pensionsskyddscentralens rapport 08/2025, vilken presenterar konsekvensbedömningsberäkningar med en alternativ placeringsavkastningsmodell och behandlar osäkerheten i anknytning till befolkningen bland annat med stokastiska befolkningsberäkningar.

Lagstiftningen styr nivån på ArPL-avgiften, men den årliga avgiftsnivån är förknippad med avsevärd prövning. Utjämningsavgiften är den klart största delen av avgiften och för närvarande står den för drygt 80 procent av ArPL-avgiftsinkomsten. Utjämningsavgiften ska fastställas på så sätt att utjämningsansvaret är minst 20 procent av följande års uppskattade utjämningsutgift. De övriga avgiftskomponenterna utöver utjämningsavgiften baserar sig på beräkningar som inte omfattar avsevärd separat prövning. I beräkningarna måste man ta ställning till hur denna prövning används.

Storleken på utjämningsavgiften fastställs utifrån samma principer i de nuvarande beräkningarna och i beräkningen enligt pensionsreformen. I beräkningsmodellen styrs nivån på utjämningsavgiften av det ”grundspår” för avgiften som fås från den deterministiska beräkningen och beloppet av utjämningsansvaret. Den använda avgiftssökningsregeln har som mål att bibehålla den nuvarande avgiftsnivån under de närmaste årtiondena och den låter utjämningsansvaret variera relativt kraftigt. Hög avkastning ökar de fonderade pensionsdelarna. Som en följd av detta upplöses fonderade pensioner i ännu högre grad. På sått ökar utjämningsansvaret, vilket leder till att utjämningsavgiften sänks. Via samma mekanism höjer låg avkastning avgiftsnivån. Genom den använda avgiftssökningsregeln strävar man efter att minimera konsekvensen för konsekvensbedömningen av reformen av ett antagande som är av teknisk natur, men som potentiellt kan vara avsevärd.

De fonderade ålderspensionerna justeras utifrån pensionsanstalternas genomsnittliga solvens och den genomsnittliga förväntade aktieavkastningen. Justeringen kan öka eller minska de fonderade pensionerna, men i snitt ökar justeringarna dessa. Ju äldre åldersklasser dessa justeringar riktar sig mot, desto snabbare upplöses de för att sänka avgiftsnivån. Således hänförs justeringarna fram till år 2059 till dem som fyllt 55 år och därefter till dem som fyllt 65 år. Samma allokeringar tillämpas i de nuvarande beräkningarna och i beräkningen enligt reformen. I princip är det möjligt att ändra allokeringen av höjningarna scenariospecifikt, men detta skulle göra det väldigt komplicerat att tolka resultaten.

Finansministeriets beräkningsmetod

Finansministeriets bedömning av konsekvensen av pensionsreformavtalet för hållbarheten i den offentliga ekonomin baserar sig på Pensionsskyddscentralens beräkningar av

pensionsreformens konsekvenser för ArPL-avgiften och pensionsutgifterna. I bedömningen granskas reformens konsekvenser för S2-indikatorn, som beskriver hållbarhetsunderskottet. Granskningen har gjorts genom att dra nytta av 5 000 scenarier, som baserar sig på Pensionsskyddscentralens stokastiska modellering av utvecklingen för placeringsavkastningen, inkomstnivån och inflationen (se avsnitt 4.2.1.1).

I Pensionsskyddscentralens beräkningar påverkar fluktuationen i placeringsavkastningen ArPL-avgiften på så sätt att hög placeringsavkastning ger en möjlighet att sänka avgiften, medan dålig placeringsavkastning tvingar till att höja den. Vid placeringsreformen ökar de privata arbetspensionsanstaltarnas placeringsrisk som en följd av ändringarna, varvid dessa fenomen förstärks, men enligt medianvärdet stannar ArPL-avgiften på en lägre nivå än i beräkningen enligt den nuvarande lagen. Sänkningen av ArPL-avgiften skulle å andra sidan öka statsandelarna i FöPL- och LFöPL-systemen något, eftersom avgiftsnivån är bunden till ArPL-avgiften i systemen. Detta beror på att det inte förekommer någon fondering i FöPL- och LFöPL-systemen och staten betalar den andel av kostnaderna i systemet vilken avgiftsinkomsterna inte täcker.

Den indexbegränsning som ingår i reformen påverkar arbetspensionsutgiften i fråga om alla pensionslagar, det vill säga att den utöver ArPL även gäller bland annat OffPL-, FöPL-, LFöPL- och SjöPL-pensioner. I och med indexbegränsningen får arbetspensionsindexet under en granskningsperiod på två konsekutiva år inte öka mer än lönekoeficienten under samma tid och om villkoren för aktivering av begränsningen är uppfyllda, blir utvecklingen för arbetspensionerna svagare än i en beräkning utifrån den nuvarande lagen. En nedgång i nivån på arbetspensionerna ökar å andra sidan folkpensionsutgifterna och minskar inflödet av skatter från pensionsinkomsterna.

Finansministeriets beräkningar har gjorts enligt följande för varje scenario:

- I fråga om ArPL-systemet har man beaktat endast nedgången i ArPL-avgiften som en faktor som stärker den offentliga ekonomin. ArPL-avgiftens utveckling kan anses visa hur mycket mer skatteintäkter de övriga sektorerna inom den offentliga ekonomin kan samla in i och med reformen utan att den totala skattegraden skärps. Dessutom kan ändringen av ArPL-avgiften diskonteras på ett konsekvent sätt genom räntan på statsskulden, såsom övriga storheter i beräkningen. Grunden för valet av diskonteringsfaktorn är den alternativa kostnaden enligt den nuvarande lagstiftningen: om reformen inte görs, skulle skuldsättningen i den offentliga sektorn öka.
- Nedgång i ArPL-avgiften leder inte till totala ekonomiska följdverkningar, såsom uppgång i sysselsättningen, eftersom det förmodas att den totala skattegraden är fast i beräkningen. Detta antagande leder till att då ArPL-avgiften sjunker, förväntas den övriga beskattningen skärpas i motsvarande grad. Eftersom följdverkningar för totalekonomin utestängs, förmodas dessutom att eventuella konsekvenser av ändringar i pensionsavgiften och beskattningen upphäver varandra.
- En förändring i pensionsutgifterna (alla pensionslagars arbetspensioner och folk- och garantipensioner) påverkar de skatteintäkter som flyter in till staten och kommunerna. Skatteintäkternas förmodas öka med 42 procent då pensionsinkomsterna ökar och vice versa. Antagandet baserar sig på den genomsnittliga gränsskattegrad för pensionsinkomsterna vilken uppskattats vid finansministeriet.
- Förändringarna i statsandelarna i FöPL-, LFöPL- och SjöPL-systemen bedöms påverka den offentliga ekonomins hållbarhet på så sätt att då statsandelarna minskar, stärks den

offentliga ekonomin och vice versa. Förändringen i statsandelarna omfattar såväl den konsekvens som uppstår via ovan beskrivna förändring i ArPL-avgiften som konsekvensen av den förändring som hänför sig till FöPL-, LFöPL- och SjöPL-förmånerna.

- Nedgången i pensionsutgiften för bland annat Kevas medlemssammanslutningar och i pensionslagen för den offentliga sektor (OffPL) och några andra mindre pensionslagar (bland annat minskningen av pensionsutgiften enligt StPEL bedöms direkt stärka den offentliga ekonomin, eftersom pensionsutgifterna i fråga om dessa lagar finansieras i huvudsak direkt med offentliga medel och via offentliga buffertfonder. Till den del som dessa pensioner finansieras på annat sätt, ger nedgången i pensionsutgiften en möjlighet att sänka pensionsavgifterna, det vill säga att den skapar en möjlighet att höja den övriga beskattningen utan att den totala skattegraden skärps.
- Uppgången i Folkpensionsanstaltens pensionsutgift bedöms ha en direkt försvagande inverkan på den offentliga ekonomin och vice versa, eftersom det handlar som statsfinansierade pensioner.

Utifrån alla ovan nämnda ändringar har man använt den uppskattade förändring i euro som räknats av Pensionsskyddscentralen som skillnad mellan beräkningen enligt pensionsreformen och beräkningen enligt den nuvarande lagen. I varje scenario har förändringarna i euro satts i proportion till Pensionsskyddscentralens uppskattning av utvecklingen av BNP i samma scenario och de partiella konsekvenser som fås på detta sätt har räknats ihop. Detta har gett en uppskattning om de ändringar som reformen för med sig varje år i förhållande till BNP.

Därefter har man för varje scenario räknat ett värde för beräkningen av hållbarhetsunderskottet genom att använda dessa ändringar som satts i proportion till BNP på så sätt att konsekvensen av reformen efter år 2090 har förmodats utgöra standardvärdet. De ändringar som satts i proportion till BNP i scenarierna för detta ändamål har för varje år multiplicerats med BNP enligt finansministeriets prognos från hösten 2024 och därefter diskonterats med räntan på statsskulden. Enligt antagandena stiger realräntan på statsskulden på lång sikt till 2 procent (detta baserar sig på antagandet i [EU:s rapport om åldrande](#)), BNP-volymen stiger i snitt 1,3 procent per år åren 2026–2070 (efter år 2070 ökar BNP-volymen med 1,0 procent per år) och inflationen är på lång sikt 2 procent per år.

Utifrån fördelningen av de värden i de scenarier för hållbarhetsunderskottsberäkningarna vilka fås som resultat har man plockat fram en median för fördelningen. Medianen har ansetts beskriva den typiska inverkan av reformen på den offentliga ekonomin bäst, då man vill ha endast ett punktestimat.

4.2.1.2 Konsekvenser för förmånstagarna

Indexbegränsningen är den del som direkt påverkar arbetspensionsförmånerna i propositionen. Övriga delar av reformen har inte direkta konsekvenser för förmånstagarna. Nivån på arbetspensionsavgiften kan dock ha indirekta konsekvenser för sysselsättningen och inkomstnivån och på så sätt för pensionsackumuleringen.

Indexbegränsningen

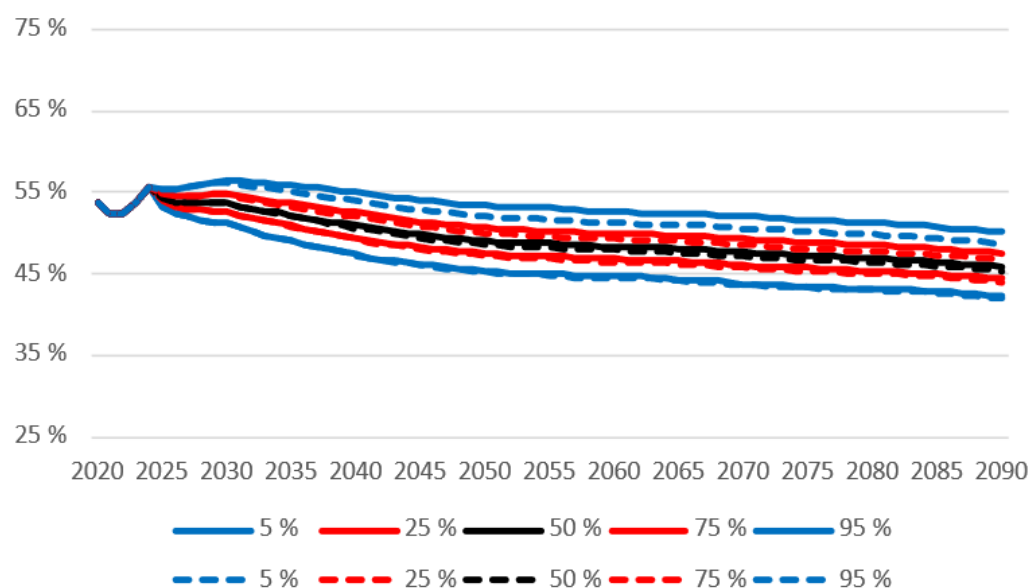
Indexbegränsningen är den del som direkt påverkar arbetspensionsförmånerna i propositionen. Mekanismen aktiveras relativt sporadiskt och sannolikt väldigt sällan. I snitt aktiveras

mekanismen med 7,7 års mellanrum och om den aktiveras, minskar den justeringen av arbetspensionsindexet med i snitt 0,78 procentenheter.

Om mekanismen aktiveras, minskar den indexjusteringen av de pensioner som betalas ut i årsskiftet. Konsekvensen av att mekanismen aktiveras är bestående för pensionerna, vilket orsakar skillnader i pensioner för dem som går i pension under olika år. För dem som är länge i pension kan konsekvensen i vissa situationer kumuleras och till och med bli stor. Som en följd av att indexbegränsningen införs är den genomsnittliga pensionen år 2050 i snitt 1,1 procent lägre än enligt den nuvarande lagstiftningen. Den genomsnittliga pensionens förhållande till de genomsnittliga förvärvet är på motsvarande sätt 0,6 procentenheter lägre. Figur 11 visar konsekvensen av den föreslagna indexbegränsningen för förhållandet mellan den genomsnittliga pensionen och det genomsnittliga förvärvet.

I sådana situationer med exceptionella indexhöjningar som åren 2023 och 2024 minskar mekanismen de tvivelaktiga incitamenten att tidigarelägga pensionsavgången. Den nuvarande lagstiftningen fungerar inte på ändamålsenligt sätt i sådana situationer där indexskillnaden mellan arbetspensionsindexet och lönekoeficienten mångfaldigt upphäver konsekvensen av förtidsminskningen i vissa situationer.

Figur 11: Förhållandet mellan den lagstadgade genomsnittliga pensionen och det genomsnittliga förvärvet i en beräkning enligt den nuvarande lagen (heldragen linje) och i en beräkning enligt den nuvarande lagen med tillägg för indexbegränsningen (streckad linje). Figuren visar medianen och de olika percentilerna. Källa: Pensionsskyddscentralen

Om indexbegränsningen hade tillämpats på indexhöjningen år 2023, då förändringen i arbetspensionsindexet var exceptionellt stor, skulle indexhöjningen ha varit omkring 2,8 procentenheter mindre än den genomförda höjningen på omkring 6,8 procent. I så fall hade

indexhöjningen av en arbetspension på till exempel 1 800 euro varit omkring 50 euro mindre än den genomförda höjningen på 122 euro.

Indexbegränsningen påverkar indexjusteringarna enligt alla arbetspensionslagar. Enligt förslaget tillämpas indexbegränsningen inte på folkpensioner och garantipensioner.

4.2.1.3 Konsekvenser för de försäkrade

Konsekvenserna för de försäkrade kommer via två kanaler. Indexbegränsningen påverkar det förväntade värdet för framtida pensionsförmåner. Så gott som alla delar av reformen enligt propositionen påverkar ArPL-försäkringsavgiften. I enlighet med den nuvarande lagstiftningen hänför sig hälften av höjningen av avgiften till arbetstagarna och hälften till arbetsgivarna. På motsvarande sätt hänför sig hälften av nedgången till arbetstagarens avgiftsandel och hälften till arbetsgivarens avgiftsandel.

Indexbegränsningen

Indexbegränsningen påverkar inte pensionstillväxten för de försäkrade direkt, eftersom konsekvensen hänför sig till pensioner som redan är i betalning. Indexbegränsningen påverkar dock indirekt även framtida pensionstagares förmåner, eftersom nuvarande och framtida pensioner i sinom tid blir föremål för olika indexskydd, som enligt förmodan är något svagare än i den nuvarande lagstiftningen.

Indexbegränsningen minskar även det förväntade värdet för pensionsutgiften, varför pensionsavgiften på motsvarande sätt ska tas ut i mindre grad.

Placeringsreformen

De viktigaste särdragen för placeringsreformen för de försäkrade gäller ändringen av ArPL-avgiften. Formellt hänför sig hälften av uppgången och nedgången till arbetstagarens avgiftsandel och hälften till arbetsgivarens avgiftsandel. I beräkningen är matchningen förenlig med detta. I verkligheten kan ändringarna av arbetsgivarens avgift på lång sikt påverka även storleken på löneförhöjningarna, varför den verkliga matchningen för pensionsavgiften kan vara en annan.

En låg avgiftsnivå är i princip bättre än en hög avgiftsnivå för de försäkrade. Det är även befogat att tänka sig att en jämn och förutsägbar avgiftsutveckling är bättre än en fluktuerande avgiftsnivå.

Reformen enligt propositionen sänker avgiften på lång sikt, men ökar fluktuationen i avgiftsnivån. De nuvarande och framtida försäkrade bär den tilltagande placeringsrisken framför allt i form av en avgiftsosäkerhet.

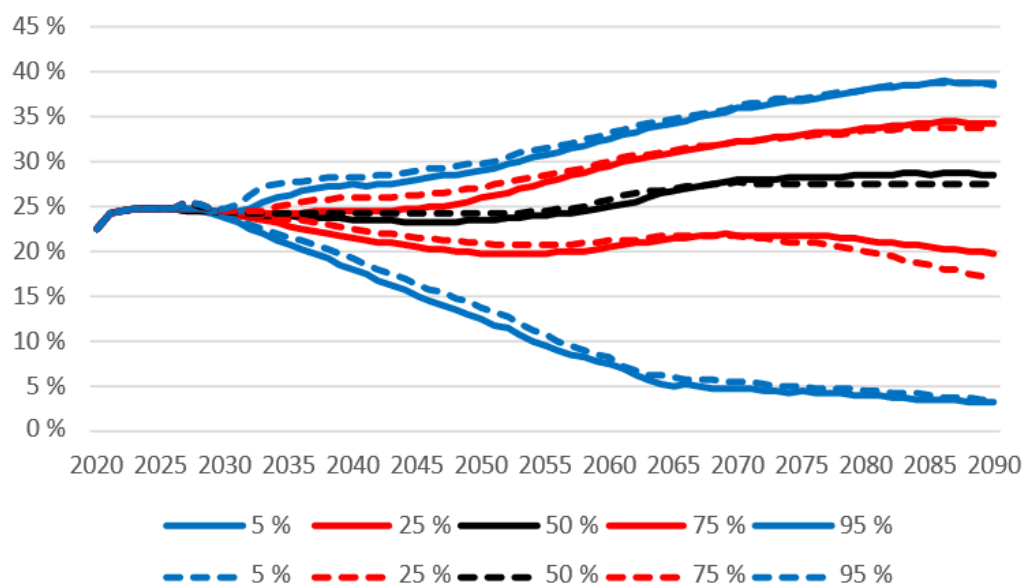
Konsekvenserna av placeringsreformens olika delar för ArPL-avgiften behandlas mer ingående i punkten "Konsekvenser för arbetspensionssystemets ekonomi".

Utökad fondering av ålderspensioner

Tanken bakom den utökade fonderingen av ålderspensioner är att i förväg bereda sig på trycket på att höja avgiften genom att fondera en större del av den intjänade pensionen. Detta påverkar i någon mån tidsspåret för avgiften. För de försäkrade innebär detta att avgiften tas ut på ett

något mer framtungt sätt än utan denna åtgärd. Utökad fondering av ålderspensionerna är till nytta i synnerhet för de unga och framtida åldersklasserna på bekostnad av de nuvarande åldersklasserna i medelåldern. Figur 12 visar konsekvensen av att fonderingen av ålderspensioner utökas för ArPL-avgiften.

Figur 12: ArPL-avgiften i förhållande till lönesumman i en beräkning enligt den nuvarande lagen (heldragen linje) och i en beräkning enligt den nuvarande lagen, där man beaktat att ålderspensionsfonderingen ökas (streckad linje). Figuren visar medianen och de olika percentilerna. Källa: Pensionsskyddscentralen

4.2.1.4 Konsekvenser för pensionsanstalterna

Syftet med reformen är att påverka placeringsverksamheten vid pensionsanstalterna i den privata sektorn. Genom de föreslagna ändringarna eftersträvas bättre förmåga för pensionsanstalterna att ta risker, så att de kan sträva efter bättre placeringsavkastning. Således förbättras hållbarheten i finansieringen av arbetspensionssystemet. Som motvikt till den ökade placeringsrisken har de föreslagna ändringarna även som mål att pensionsanstalternas förmåga att bära risker förbättras, så att pensionsanstalterna kan bära den växande placeringsrisken.

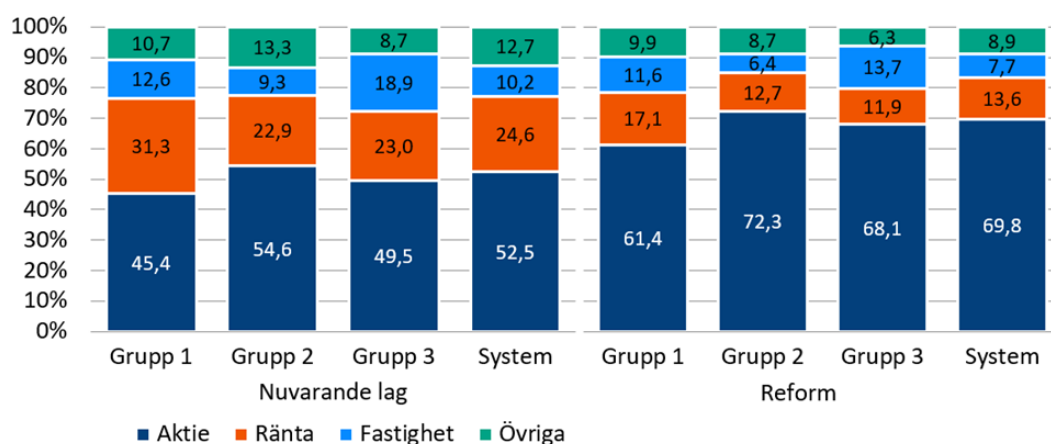
Höjningen av andelen för det tilläggsförsäkringsansvar som är bundet till aktieavkastningen från den nuvarande nivån skulle i högre grad överföra den risk i anslutning till aktieplacering vilken pensionsanstalterna ansvarar för till pensionssystemets gemensamma ansvar och på så sätt möjliggöra att aktieplaceringarna utökas utan att försvaga pensionsanstalternas förmåga att bära risker. När ändringen av det tilläggsförsäkringsansvar som är bundet till aktieavkastningen beräknas, beaktas framöver även aktier som handlas på reglerade marknader i utvecklade stater, varvid pensionsanstalterna uppmuntras att placera även i aktier i utvecklade stater. Höjningen av den övre gränsen för aktieplaceringar från nuvarande 65 procent till 85 procent möjliggör även att aktieplaceringarna ökas, då pensionsanstalternas solvens är bra.

Som en följd av ändringarna av beräkningen av solvensgränsen och de paramaterar som ligger till grund för den har pensionsanstalterna bättre solvens än för närvarande för att öka riskgraden i placeringsallokeringen utifrån pensionsanstaltens egen syn. Framöver är det möjligt att den regelbundna uppdateringen av statsrådets förordning och parametrarna i den orsakar ändringar i bägge riktningar i pensionsanstalternas solvensgränser: en uppdatering kan antingen sänka eller höja pensionsanstalternas solvensgränser. Således kan uppdateringen framöver möjliggöra antingen en högre eller lägre placeringsrisk. Eftersom förordningen dock uppdateras oftare än för närvarande, bedöms ändringarna dock vara måttligare än de ändringar som görs nu.

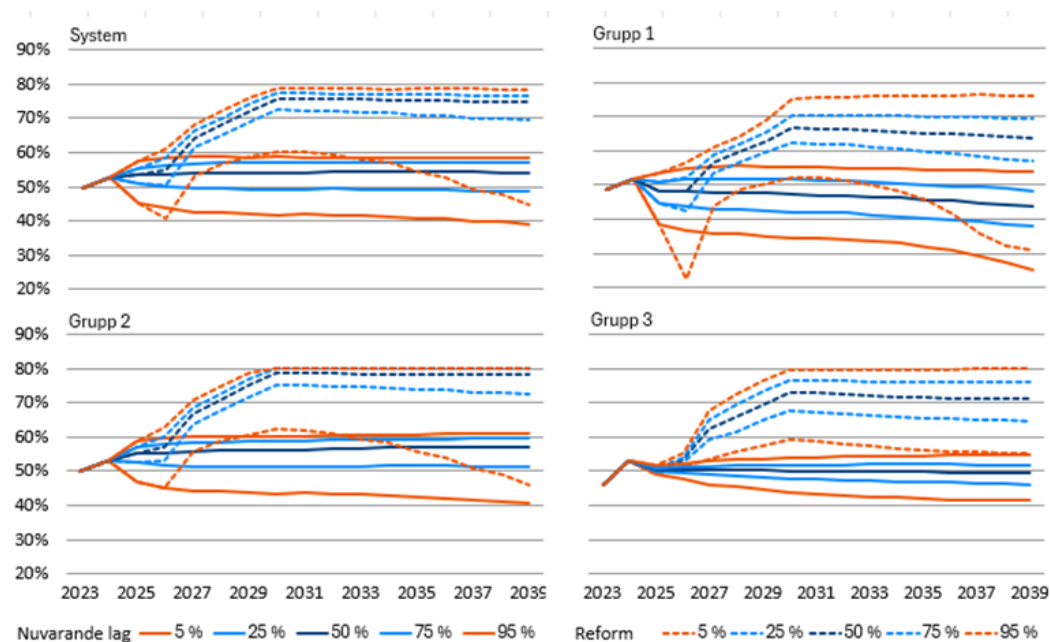
Således bedöms pensionsanstalterna omforma sina placeringsportföljer med de metoder som möjliggörs av att förmågan att bära risker ökar i och med pensionsreformen. Ökningen av aktievikten i placeringsportföljen kan inverka bland annat på så sätt att fastighetsvikten sjunker. Å andra sidan är det möjligt att pensionsanstalternas intresse för fastighetsplaceringar ökar i och med att det blir tillåtet att ta upp krediter för fastighetsplaceringar, då placeringen inte binder pensionsanstalternas eget kapital i lika hög grad. Ökningen av aktievikten utifrån de ändringar som gäller det tilläggsförsäkringsansvar som är bundet till aktieavkastningen kan harmonisera pensionsanstalternas placeringsportföljer och således innebära en utmaning för diversifieringen. Däremot främjar ändringarna i beräkningen av solvensgränsen diversifieringen och de ger möjlighet att pensionsanstalterna fattar placeringsbeslut på egen hand enligt varje pensionsanstalts egen placeringsstrategi.

Pensionsanstalternas möjligheter att omforma sina placeringsportföljer i de riktningar som de föreslagna ändringarna möjliggör varierar. I synnerhet pensionsanstalter som för närvarande har bra solvens och likviditet kan genomföra ändringar i sin placeringsallokering snabbare och med större risker. Figur 13 visar en uppskattning av hur pensionsanstalternas placeringsallokeringar kan förändras utifrån den föreslagna reformen fram till år 2039. Dessutom innehåller figur 14 en uppskattning av hur pensionsanstalternas aktievikter kan förändras utifrån den föreslagna reformen. Figuren visar skillnaderna i pensionsanstalternas placeringsallokeringar genom en indelning av pensionsanstalter i tre grupper: grupp 1 innehåller pensionsanstalter vars solvensgrad är lägre än i snitt, grupp 2 innehåller pensionsanstalter vars solvensgrad ligger på snittnivå och grupp 3 innehåller pensionsanstalter vars solvensgrad är högre än i snitt.

Figur 13: De genomsnittliga placeringsallokeringarna hos den privata sektorns pensionsanstalter enligt pensionsanstaltsgrupp enligt den nuvarande lagen och efter de föreslagna ändringarna fram till år 2039, andel av placeringstillgångarna. Figuren visar medianen och de olika percentilerna. Källa: Pensionsskyddscentralen

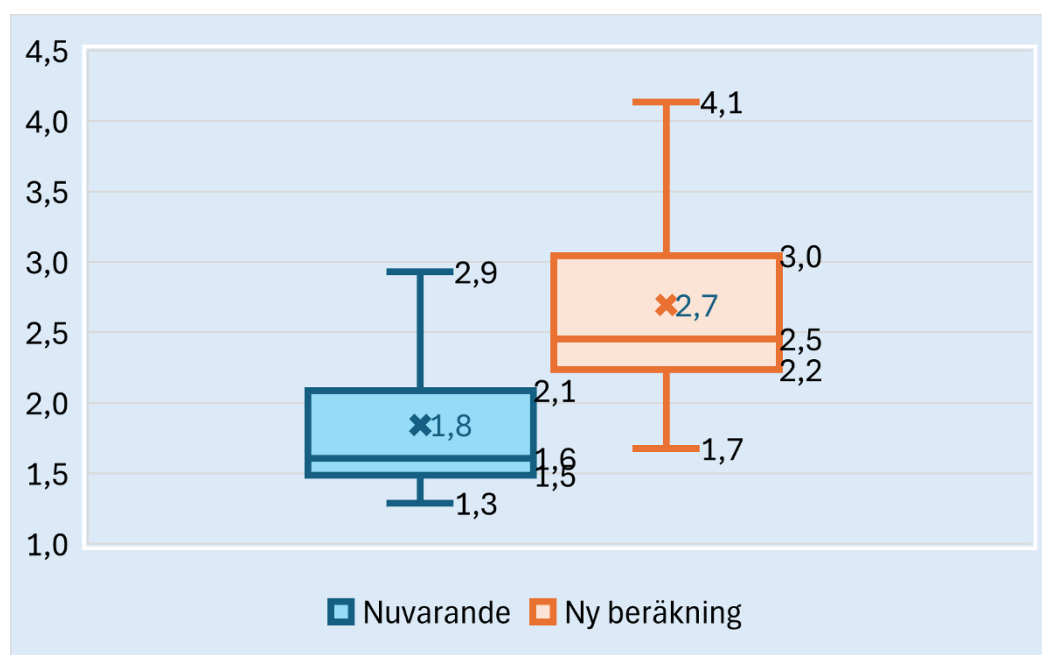
Figur 14: Andelen för den privata sektorns aktier av placeringstillgångarna enligt den nuvarande lagen och efter de föreslagna ändringarna. Figuren visar medianen och de olika percentilerna. Källa Pensionsskyddscentralen

Den percentil på 5 procent som framgår av figur 14 beskriver den extrema punkten i de värsta avkastningsscenarierna. Dess avvikande beteende förklaras av höjningen av aktievikten i beräkningen enligt reformen, men därtill av den tekniska lösningen för beräkningsmodellen efter att ändringarna trätt i kraft, vilken stävjar en plötslig uppgång i aktievikten till en ny nivå, och en kraftigare nedgång i solvensen hos pensionsanstalterna på grund av den höga placeringsrisken i scenarier med dålig avkastning.

De föreslagna ändringarna i solvensberäkningen orsakar direkt ändringar i pensionsanstalternas solvensställning, eftersom solvensgränserna sjunker tillfälligt. När placeringarnas risknivå ökar med tidens gång stiger även solvensgränsen, medan solvensställningen sjunker. Figur 15 visar spridningen i pensionsanstalternas solvensställning enligt Finansinspektionens beräkningar. Beräkningarna har gjorts utifrån den genomslagsövning som ordnats för pensionsanstalterna. I övningen deltog 13 pensionsanstalter, vars andel av hela sektorns placeringsförmögenhet är omkring 99,9 procent.

Figur 15: Förändringen i pensionsanstalternas solvensställning och spridningen i pensionsanstalternas solvensställning utifrån den nuvarande beräkningen av solvensgränsen och direkt efter de föreslagna ändringarna av solvensgränsen. Källa: Finansinspektionen

I och med placeringsreformen får pensionsanstalternas riskhantering en accentuerad betydelse, liksom även styrelsens ansvar för placeringsverksamheten och upptagningen av krediter. Framöver ska pensionsanstaltens styrelse även följa maximibeloppet av kreditupptagningen och borgen och deras konsekvenser för pensionsanstaltens risker.

4.2.1.5 Konsekvenser för arbetsgivarna

Propositionen har inte direkta konsekvenser för arbetsgivarna. Propositionens huvudsakliga konsekvenser hänför sig till förbättrad finansiell balans i arbetspensionssystemet och till att det förväntade värdet för arbetspensionsavgiften stabiliseras på lång sikt. Om detta genomförs, innebär det bättre förutsägbarhet om arbetspensionsavgiftens utveckling för arbetsgivarna. Nyttan av att trycket på att höja arbetspensionsavgiften på lång sikt lättas hänför sig såväl till arbetsgivarna som till arbetstagarna i form av en lägre arbetspensionsavgift. Den utökade

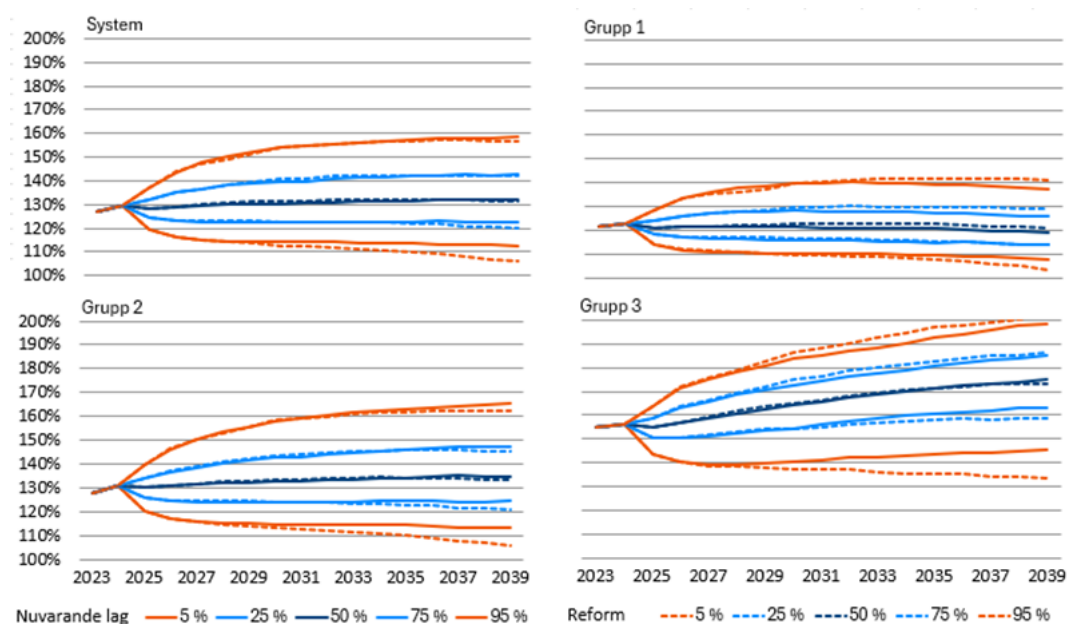
placeringsrisken kan dock orsaka större fluktuation än för närvarande i placeringsavkastningen, vilket kan innebära större variation i arbetspensionsavgiften.

4.2.1.6 Konsekvenser för konkurrensen

Reglerna för solvensberäkningen är de samma för alla pensionsanstalter som bedriver verksamhet enligt ArPL och SjPL. Arbetspensionsförsäkringsbolagen konkurrerar sinsemellan med den bolagsspecifika omkostnadsdelen för arbetspensionsavgiften och de kundgottgörelser som betalas ut utifrån solvensen samt tjänsterna. På grund av ändringarna av det tilläggsförsäkringsansvar som är bundet till aktieavkastningen styrs pensionsanstalterna att i högre grad placera i noterade aktier utan att försvaga en enskild pensionsanstalts förmåga att bära risker. Det ligger på pensionsanstalternas gemensamma ansvar att öka aktierisken. Detta kan harmonisera arbetspensionsförsäkringsbolagens placeringsportfölj och minska konkurrensen. Å andra sidan möjliggör genomförandet av ändringarna av beräkningen av solvensgränsen och de parametrar som ligger till grunden för den att bolagen på egen risk kan placera mer i vilka placeringsobjekt som helst som de väljer. Olikheterna i placeringsportföljerna tryggar diversifieringen i arbetspensionssystemet. Om ett arbetspensionsförsäkringsbolag lyckas bättre än andra bolag i sin placeringsverksamhet, kan bolaget dela ut större kundgottgörelser än de andra bolagen och stärka sin konkurrensställning. Om arbetspensionsföretagsbolagets placeringsverksamhet misslyckas och den förväntade avkastningen ligger efter de andra bolagens avkastning, blir kundgottgörelserna mindre än i de konkurrerande bolagen.

Figur 16 visar solvensgraden hos pensionsanstalterna i den privata sektorn enligt den nuvarande lagen och efter de föreslagna ändringarna fram till år 2039. De föreslagna ändringarna har olika stora konsekvenser för solvensen för pensionsanstalterna med olika solvens. Figuren visar skillnaderna i pensionsanstalternas placeringsallokeringar genom en indelning av pensionsanstalter i tre grupper: grupp 1 innehåller pensionsanstalter vars solvensgrad är lägre än i snitt, grupp 2 innehåller pensionsanstalter vars solvensgrad ligger på snittnivå och grupp 3 innehåller pensionsanstalter vars solvensgrad är högre än i snitt.

Figur 16: Solvensgraden hos pensionsanstalterna i den privata sektorn enligt den nuvarande lagen och fram till år 2039 efter de föreslagna ändringarna. Figuren visar medianen och de olika percentilerna. Källa: Pensionsskyddscentralen

4.2.2 Konsekvenser för den offentliga ekonomin

Finansministeriet bedömer konsekvenserna av pensionsreformen för den offentliga ekonomin genom att dra nytta av begreppet hållbarhetsunderskott (se FM 2023 och Ahola 2017). Hållbarhetsunderskottet utgörs av skillnaden mellan inkomsterna och utgifterna i den offentliga ekonomin på lång sikt och redogör således för hur mycket den offentliga ekonomin ska stärkas i den nära framtiden för att vara i balans på lång sikt. Hållbarhetsunderskottet ska inte tolkas som en totalekonomisk bedömningsmodell, utan det har till syfte att beskriva finansieringstrycket i anknytning till den offentliga ekonomins balans på lång sikt. I beräkningen tillämpas förmodan om oförändrad politik, det vill säga att beräkningen görs utifrån den nuvarande lagstiftningen genom att dra nytta av befolkningsprognosen och utgiftsandelarna enligt åldersgrupp samt den långsiktiga uppskattningen av den ekonomiska utvecklingen. Hållbarhetsunderskottsberäkningen utnyttjas här genom att bedöma hur pensionsreformen påverkar S2-indikatorn, som beskriver hållbarhetsunderskottet.

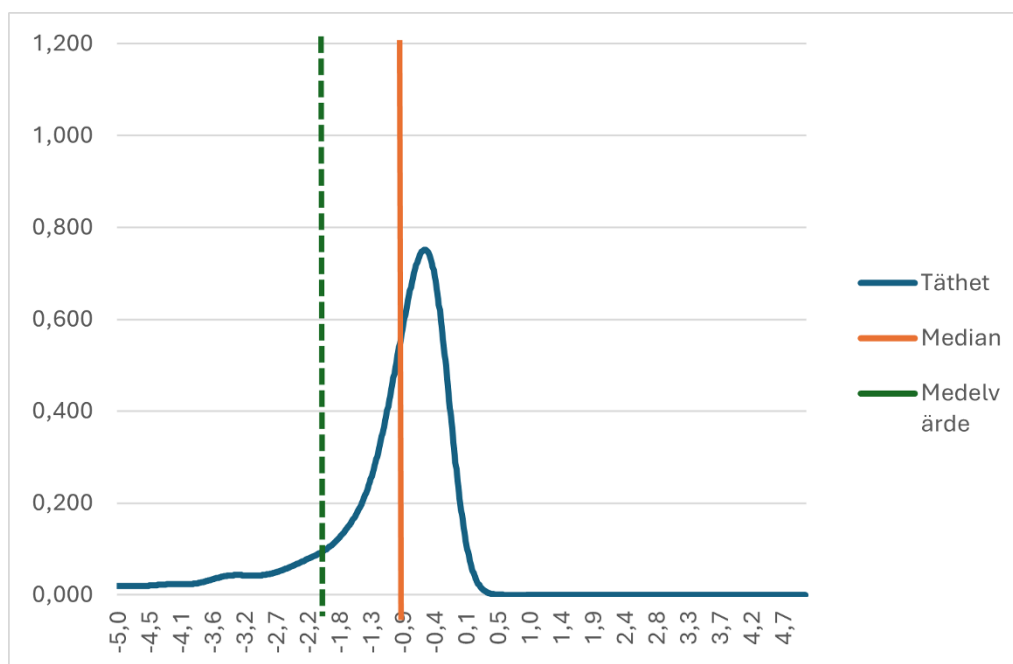
Även om ArPL-systemets tillgångar inte kan användas för att täcka andra offentliga utgifter, stärks även den övriga offentliga ekonomin av att ArPL-systemet blir starkare. Orsaken till detta är att ett starkare pensionssystem minskar trycket på att höja pensionsavgifterna, vilket å sin sida lämnar utrymme för annan beskattning. I hållbarhetsunderskottsramen förmodas att den totala skattegraden hålls konstant, varvid lägre försäkringsavgifter innebär större skatteinkomster och därmed ett mindre hållbarhetsunderskott.

I fråga om ArPL-systemet kommer de viktigaste direkta konsekvenserna av pensionsreformen enligt propositionen för hållbarhetsunderskott med andra ord via ändringarna i pensionsavgiften. Pensionsreformen kan i hållbarhetsunderskottsramen minska pensionsavgiften via två mekanismer: Om placeringsreformen ökar avkastningen i pensionsanstaltens placeringsverksamhet är det för det första möjligt att täcka en större del av pensionsutgifterna med denna avkastning. För det andra begränsar den indexbegränsning som

utgör en del av pensionsavtalet de pensionsjusteringar som ska göras utifrån arbetspensionsindexet till justeringar enligt lönekoeficienten, om justeringen enligt pensionsindexet i en granskning på två år överskrider justeringen enligt lönekoeficienten. Detta minskar pensionsutgifterna och sänker således pensionsavgiften. Även om de direkta konsekvenserna för hållbarhetsunderskottet kommer via pensionsavgiften i ArPL-systemet, har ändringen av arbetspensionsutgifterna i ArPL och övriga pensionslagar även indirekta konsekvenser för hållbarhetsunderskottet. Dessa konsekvenser har beskrivits i avsnitt 4.2.1.1. (Beskrivning av finansministeriets beräkningsmetod).

Genom att dra nytta av beräkningarna enligt Pensionsskyddscentralens stokastiska modell, det vill säga den modell som baserar sig på sporadiska utvecklingsgångar, är det möjligt att bedöma pensionsreformens konsekvenser för hållbarhetsunderskottet, så som angetts i avsnitt 4.2.1.1. Genom de scenarier som tas fram med modellen beräknas konsekvensen för S2-indikatorn som beskriver hållbarhetsunderskottet i varje scenario och till slut väljs medianen bland dessa konsekvenser. Enligt denna mediankonsekvens minskar pensionsreformen hållbarhetsunderskottet med omkring 0,80 procentenheter i förhållande till BNP (medelvärdet för konsekvensen är omkring 1,72 procentenheter i förhållande till BNP). Detta har illustrerats i figuren nedan, som visar fördelningen av förändringarna i S2-indikatorn och förändringarnas median och medelvärde. Utöver median- och medelvärdeseffekterna visar figuren att sannolikheten är liten för att reformen leder till att utfallet för den offentliga ekonomi är sämre än i nuläget. Konsekvensen av de olika delarna av de föreslagna reformerna kan bedömas genom att använda de scenarier som Pensionsskyddscentralen producerar, där reformen har delats in i delar (placeringsreformen, utökad fondering, indexbegränsningen). Tabell 3 visar konsekvenserna för det på detta sätt uppskattade hållbarhetsunderskottet för reformens olika delar.

Figur 17: Fördelningen av ändringarna i S2-indikatorn och förändringarnas median och medelvärde. Källa: Finansministeriet

Användningen av medianinverkan i stället medelvärdesinverkan baserar sig på att fördelningen i de långfristiga placeringsavkastningsscenarierna är positivt skev på grund av volatiliteten i placeringsavkastningen och ränta på ränta-fenomenet fenomenet (se även [Farago och Hjalmarsson 2023](#)). Detta innebär att medelvärdet på fördelningen ökar avsevärt större än dess median, eftersom avkastningen är synnerligen hög i ett litet antal scenarier. Motsvarande negativa spår uppkommer inte, eftersom förmögenhetsställningen inte kan bli negativ i systemet. Den positivt skeva fördelningen leder till att medelvärdet eller bättre avkastning med bred marginal uppnås mera sällan än i 50 procent av fallen (median eller bättre avkastning än så). Eftersom bra placeringsavkastning leder till en lägre pensionsavgift, leder en positivt skev fördelning av placeringsavkastningen till att det förväntade värdet för pensionsavgiften är lägre än medianavgiften. Detta leder å sin sida till att en konsekvens av medelvärde eller större än så för hållbarhetsunderskottet uppnås med mindre sannolikhet än en konsekvens som är av medianstorlek eller större än så – det sist nämnda skulle definitionsmässigt uppnås med en sannolikhet på 50 procent.

Tabell 3: Konsekvenserna av de föreslagna ändringarna för hållbarhetsunderskottet specificerade i delar, procent av BNP. Källa: Finansministeriet

Placeringsreformen	-0,36
Utökad fondering av ålderspensioner	-0,31
Indexbegränsningen	-0,13
Totalt	-0,80

Utöver hållbarhetsunderskottet kan den utvidgade användningen av kreditupptagning i fastighetsplaceringen eventuellt ha konsekvenser för de offentliga sammanslutningarnas skuld.

4.2.2.1 Konsekvenser för statsfinanserna

Av de utbetalda pensionerna enligt FöPL och LFöPL ersätter staten den andel som överskrider summan av de pensionsavgifter som samlats in av de försäkrade under året i fråga. År 2025 ansvarar staten för uppskattningsvis 30 procent av FöPL-pensionsutgiften och 86 procent av LFöPL-pensionsutgiften. Av pensionsutgiften enligt SjöPL finansierar staten 29 procent utifrån den nuvarande lagstiftningen.

Kevas pensionsutgift finansieras utifrån den lönebaserade pensionsavgiften för arbetstagarna i Kevas medlemssammanslutningar, den utjämningsavgift som tas ut av kommunerna och välfärdsområdena och genom Kevas placeringsegendom av buffertfondnatur. Välfärdsområdenas finansiering är i huvudsak icke-örönmärkt statsfinansiering, varför en nedgång i välfärdsområdenas pensionsavgifter eller undanröjande av trycket på att höja den stärker statsfinanserna via välfärdsområdenas finansieringsmodell. I fråga om kommunerna stärker en nedgång i pensionsavgifterna i huvudsak kommunekonomin och i någon mån även statsfinanserna, eftersom omkring en fjärdedel av utgifterna för kommunernas basservice finansieras genom statsandelar år 2025.

Statens pensioner finansieras direkt ur statsbudgeten, Statens pensionsfond (VER) som fungerar som buffertfond, intäktsför årligen en andel av sina tillgångar till statsbudgeten för betalningen av pensionsutgiften (från och med år 2028 är den intäktsförda andelen 46,2 procent av den årliga pensionsutgiften). StPEL-pensioner finansieras ur statsbudgeten utan fondering.

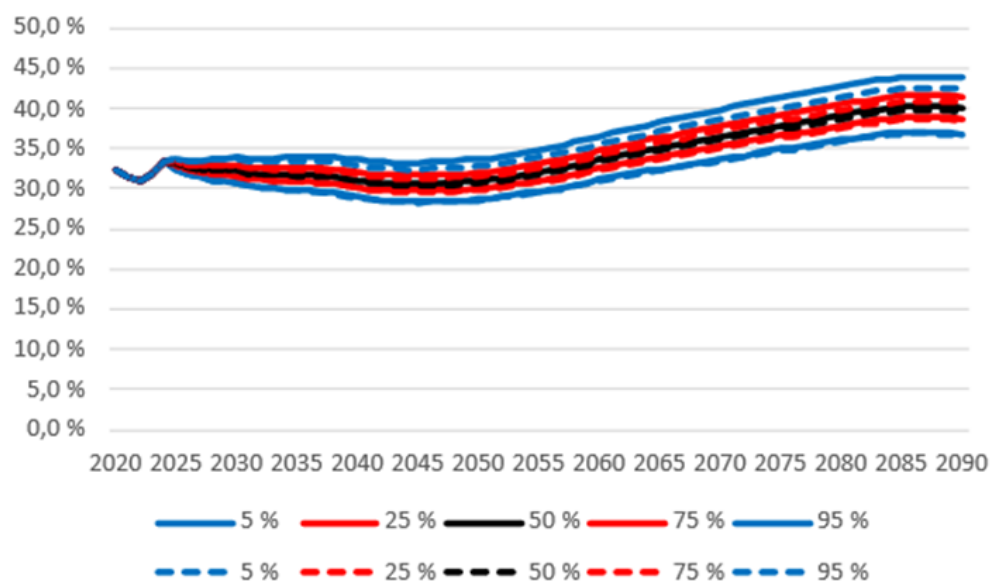
Den indexbegränsning som ingår i pensionsreformen påverkar arbetspensionsutgiften i fråga om alla pensionslagar, varför den påverkar även uppgången i FöPL-, LFöPL- och SjöPL-förmånerna om den aktiveras, vilket minskar statens finansieringsbehov i dessa pensionssystem. Dessutom sjunker pensionsutgiften enligt pensionslagen för den offentliga sektorn (OffPL) som gäller för Kevas medlemssammanslutningar och statens arbetstagare och lagen om pensionsersättning som skall betalas av statens medel för tiden för vård av barn under tre år eller för tiden för studier (StPEL). Denna nedgång i de pensionsutgifter som i huvudsak finansieras av staten och kommunerna stärker direkt statens och kommunernas ekonomi.

Om pensionsreformen sänker ArPL-avgiften, skulle å andra sidan även FöPL- och LFöPL-avgifterna minska, vilket skulle öka de andelar av FöPL- och LFöPL-förmånerna vilka staten betalar.

4.2.2.2 Konsekvenser för arbetspensionssystemets ekonomi

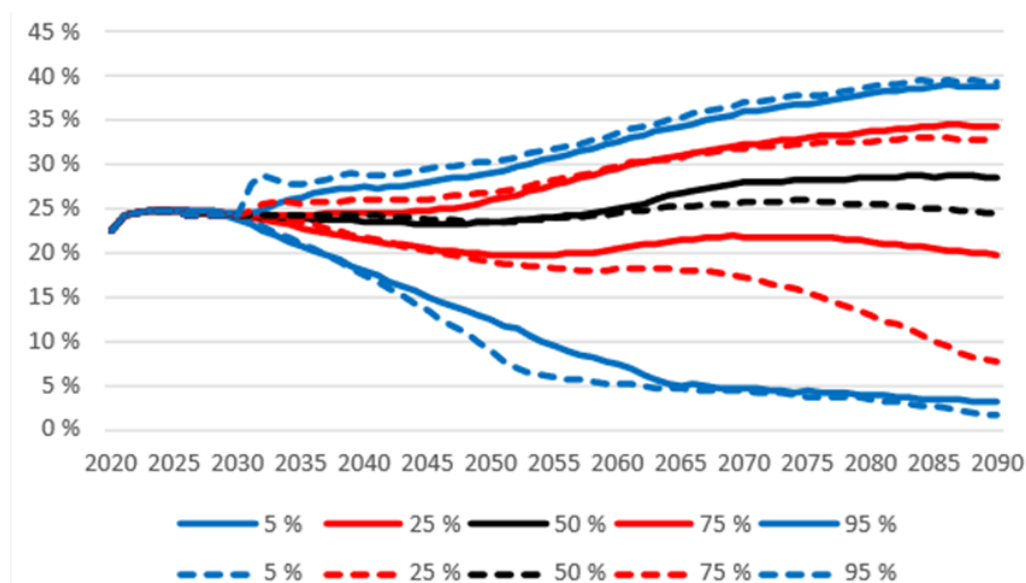
Arbetspensionsreformen enligt propositionen består av flera olika delar. Den enda ändring som påverkar arbetspensionsförmånerna är regeln om att begränsa arbetspensionsindex, det vill indexbegränsningen. Som helhet minskar reformen den genomsnittliga arbetspensionsutgiften. På motsvarande sätt blir även förmånsnivån lägre jämfört med situationen enligt den nuvarande lagstiftningen. Figur 18 visar förändringen i arbetspensionsutgiften i den föreslagna reformen.

Figur 18: Arbetspensionsutgiften i förhållande till arbetsinkomstsumman i en beräkning enligt den nuvarande lagen (heldragen linje) och i en beräkning enligt pensionsreformen (streckad linje). Figuren visar medianen och de olika percentilerna. Källa: Pensionsskyddscentralen

Däremot görs flera ändringar i ArPL-finansieringen. En del av dessa ändringar är lagändringar och en del ändringar som gäller beräkningsgrunden (se avsnitt 8 i regeringspropositionen). På mediannivå minskar ArPL-avgiften som en följd av reformen, men på grund av den mer riskfyllda placeringen ökar variationen i avgiften jämfört med tidigare. Figur 19 visar pensionsreformens konsekvens för ArPL-avgiften.

Figur 19: ArPL-avgiften i förhållande till lönesumman i en beräkning enligt den nuvarande lagen (heldragen linje) och i en beräkning enligt pensionsreformen (streckad linje). Figuren visar medianen och de olika percentilerna. Källa: Pensionsskyddscentralen

Reformen möjliggör även att krediter upptas i högre grad för fastighetsplaceringar som en pensionsanstalt gjort via en dottersammanslutning. Dessutom kan ett arbetspensionsförsäkringsbolag ställa borgen som säkerhet för en kredit för dess dottersammanslutning. Det är möjligt att pensionsanstaltens intresse för fastighetsplaceringar ökar i och med att det blir tillåtet att ta upp krediter för fastighetsplaceringar, då placeringen inte binder pensionsanstaltens eget kapital i lika hög grad. Pensionsanstalterna är bland de största fastighetsplaceringarna i Finland, varför deras placeringsbeslut har konsekvenser för fastighetsmarknaden. Enligt uppskattningen kan kreditupptagningen höja den förväntade avkastningen på pensionsanstaltens placeringar med i snitt 0,03 procentenheter, men på samma gång ökar den även riskerna. Överlåtelseskatten i anknytning till eventuella fastighetsarrangemang påverkar därtill den förväntade avkastningen.

Indexbegränsningen

Indexbegränsningen är en sparmekanism som tidvis aktiveras med tanke på arbetspensionssystemets ekonomi. Ett krav för att stabilisatorn ska aktiveras är att inkomstnivån ökat långsammare än prisnivån under en granskningsperiod på två år.

I snitt aktiveras mekanismen med 7,7 års mellanrum och om den aktiveras, minskar den justeringen av arbetspensionsindexet med i snitt 0,78 procentenheter. Om mekanismen aktiveras, minskar den indexjusteringen av alla pensioner som är i betalning i samma förhållande. Konsekvenserna för dessa pensioner förblir permanent och inverkan av en enskild aktivering för pensionsutgiften undanröjs slutligt först då alla pensionärer vid aktiveringstidpunkten har avlidit och även eventuella familjepensioner som fastställts utifrån dessa pensioner har upphört.

Mekanismen har inte någon direkt konsekvens som stabiliserar pensionsavgiftsnivån. Mekanismen påverkar dock arbetspensionsutgiften i förhållande till lönesumman om vissa former av inflationschocker inträffar. Om indexbegränsningen hade tillämpats till exempel på

indexhöjningen år 2023, skulle arbetspensionsutgiften på systemnivå år 2023 varit omkring 881 miljoner euro mindre än den faktiska arbetspensionsutgiften. Detta hade varit omkring 0,8 procent av arbetsinkomstsumman.

I sådana situationer med exceptionella indexhöjningar som åren 2023 och 2024 minskar mekanismen de tvivelaktiga incitamenten att tidigarelägga pensionsavgången. Den nuvarande lagstiftningen fungerar inte på ändamålsenligt sätt i sådana situationer där indexskillnaden mellan arbetspensionsindexet och lönekoeficienten mångfaldigt upphäver konsekvensen av förtidsminskningen i vissa situationer. De kostnader som orsakas av dessa icke-önskvärda incitamentskonsekvenser ska i en situation enligt den nuvarande lagstiftningen betalas av arbetspensionssystemkollektivet. Indexbegränsningen skulle väsentligt minska sådana icke-önskvärda incitament, men inte undanröja dem helt. Konsekvenserna av ändringarna av incitamenten ingår inte i de framlagda numeriska uppskattningarna.

Utökad fondering av ålderspensioner

Den utökade fonderingen av ålderspensioner skulle leda till tillväxt i ålderspensionsfonderna och öka den andel av ålderspensionsutgiften vilka ska betalas ur fonderna med ett dröjsmål på flera årtionden. Under de närmaste åren innebär utökandet av ålderspensionsfonderingen i kombination med den totala avgiftsnivå som är bunden fram till år 2030 att utjämningsavgiften är mindre än tidigare. Som en följd av detta minskar utökandet av ålderspensionsfonderingen flexibiliteten i fastställandet av avgiften på 2030-talet.

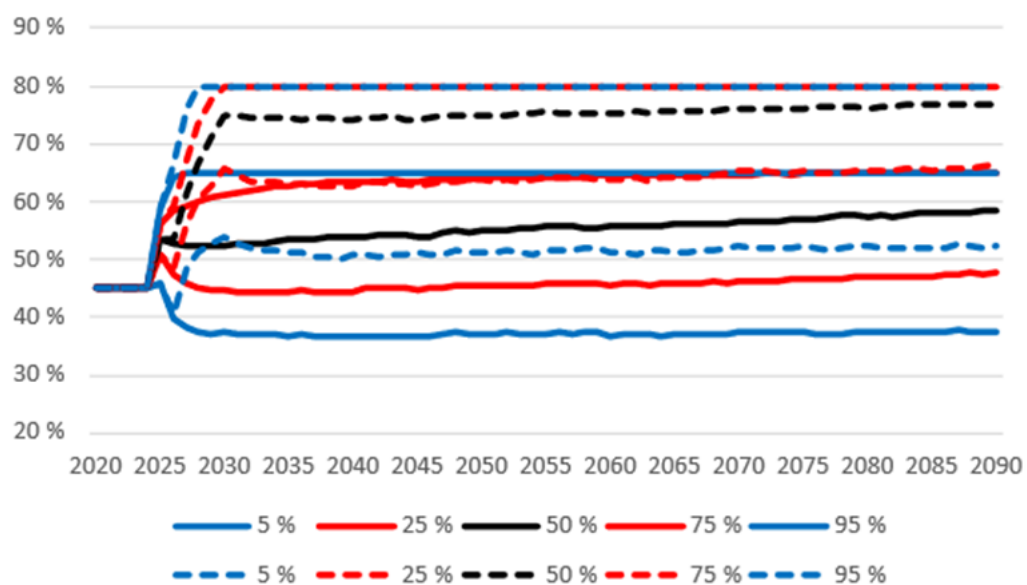
Möjligheten till en negativ kompletteringskoefficient enligt den nuvarande lagstiftningen och de föreslagna eventuella negativa tilläggsjusteringarna av ålderspensionsfonderna vilka ska göras utifrån det tilläggsförsäkringsansvar som är bundet till aktieavkastningen bidrar på motsvarande sätt till spelrum för fastställandet av avgiften, men som helhet flyter dock mer medel in i ålderspensionsfonderna jämfört med en situation utan tilläggskompletteringar av ålderspensionsfonderna.

Som helhet ökar denna åtgärd medianen för ArPL-avgiften något under åren 2027–2067. Från och med år 2068 sjunker däremot avgiftsmedianen.

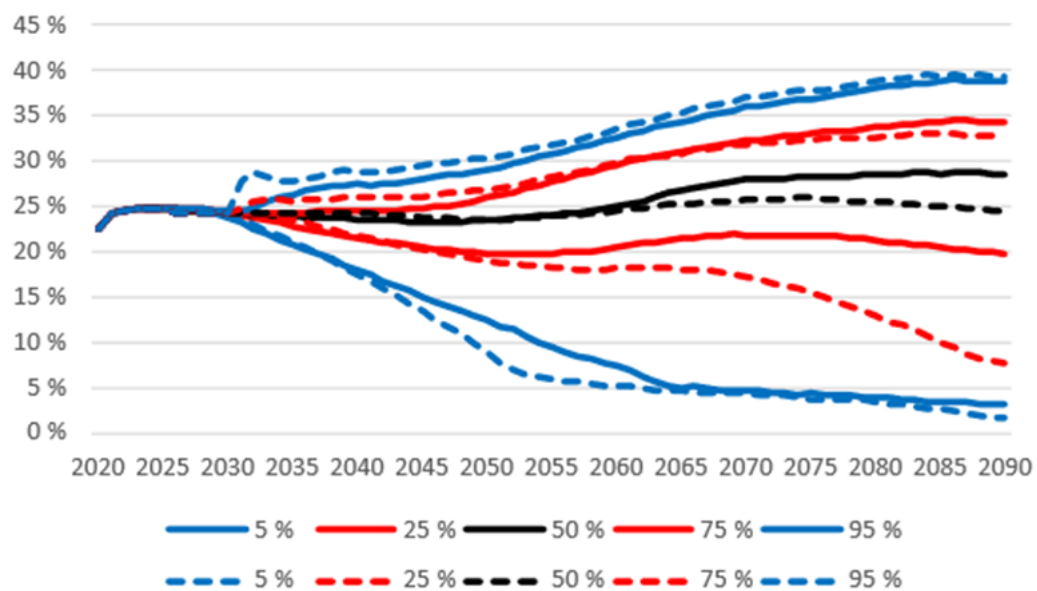
Placeringsreformen

I enlighet med finansieringsteorin kan en högre förväntad avkastning uppnås genom att godkänna en större placeringsrisk. Placeringsrisken ger ArPL-anstalterna en möjlighet att ta en större placeringsrisk än tidigare. Genom den utökade risken eftersträvas större avkastning på pensionsmedlen, men det är även möjligt att placeringsriskerna realiserar. I så fall är tillgångar inte tillgängliga i den planerade omfattningen för att betala ut pensioner. I det förmånsbaserade systemet leder detta till ett behov av att höja ArPL-avgiften. Ökningen av placeringsrisken påverkar aktievikten i placeringstillgångarna. Figur 20 visar reformens konsekvens för aktiernas andel. Figur 21 visar reformens konsekvens för ArPL-avgiften.

Figur 20: Aktiernas andel av placeringstillgångarna i en beräkning enligt den nuvarande lagen (heldragen linje) och i en beräkning enligt pensionsreformen (streckad linje). Figuren visar medianen och de olika percentilerna. Källa: Pensionsskyddscentralen

Figur 21: ArPL-avgiften i förhållande till lönesumman i en beräkning enligt den nuvarande lagen (heldragen linje) och i en beräkning enligt pensionsreformen (streckad linje). Figuren visar medianen och de olika percentilerna. Källa: Pensionsskyddscentralen

Genom de ändringar som görs i det tilläggsförsäkringsansvar som är bundet till aktieavkastningen styrs ArPL-anstalterna till att placera en större del av sina tillgångar i noterade aktier.

Målet med uppdateringen av beräkningen av solvensgränsen och de parametrar som ligger till grund för den och som ges genom förordning av statsrådet är å i sin sida att öka anstalternas möjligheter att på egen risk ta större placeringsrisker i vilken placeringsklass som helst, såsom i kapitalplaceringar, andra icke-noterade aktier, hedgefonder eller fastigheter.

Placeringsreformen har i detta sammanhang delats in i tre delar, de ändringar som gäller det tilläggsförsäkringsansvar som är bundet till aktieavkastningen, solvensändringarna och ändringarna i beräkningsgrunderna. Av ändringarna i beräkningsgrunderna är i synnerhet ändringen av beräkningsformeln för kompletteringskoefficienten en väsentlig del av helheten, även om den inte är en egentlig lagändring. Indelningen är delvis artificiell, eftersom de olika delarna av placeringsreformen har signifikativa sammantagna konsekvenser. Samma egenskap förekommer dock med vilken indelning som helst och det valda presentationssättet är motiverat i synnerhet med tanke på författningshierarkin. För tydlighetens skull klassificeras de ändringar som gäller det tilläggsförsäkringsansvar som är bundet till aktieavkastningen i samma klass, oberoende av deras ställning i författningshierarkin.

I beräkningarna presenteras dessa konsekvenser för hela placeringsreformen som helhet och separat för de olika faktorerna. På grund av de sammantagna konsekvenserna är det av väsentlig betydelse i vilken ordning de olika delfaktorerna inkluderas i beräkningen.

En åtgärd som ökar placeringsrisken och först införs i beräkningarna visar sig alltid som den åtgärd som har den största effekten. Detta beror på att gränserna för att utöka placeringsrisken börjar komma emot vid en kombination av de ändringar som hänför sig till det tilläggsförsäkringsansvar som är bundet till aktieavkastningen och solvensändringarna. Det föreslås att en övre gräns på 85 procent föreskrivs för aktievikten, men i beräkningarna har man förmodat att aktievikten på systemnivå inte ökar över 80 procent, så att den likviditet som behövs för utbetalningen av pensioner inte äventyras. En annan motivering till detta val är att det krävs att alla anstalter placerar ett maximalt belopp i aktier, vilket inte är trovärdigt, för att den övre gränsen på 85 procent ska uppnås på systemnivå. Den andel aktier som ökar genom höga aktievikter minskar andelen för andra placeringar med bra avkastning, varför inverkan av den utökade aktievikten för den förväntade avkastningen minskar med höga aktievikter.

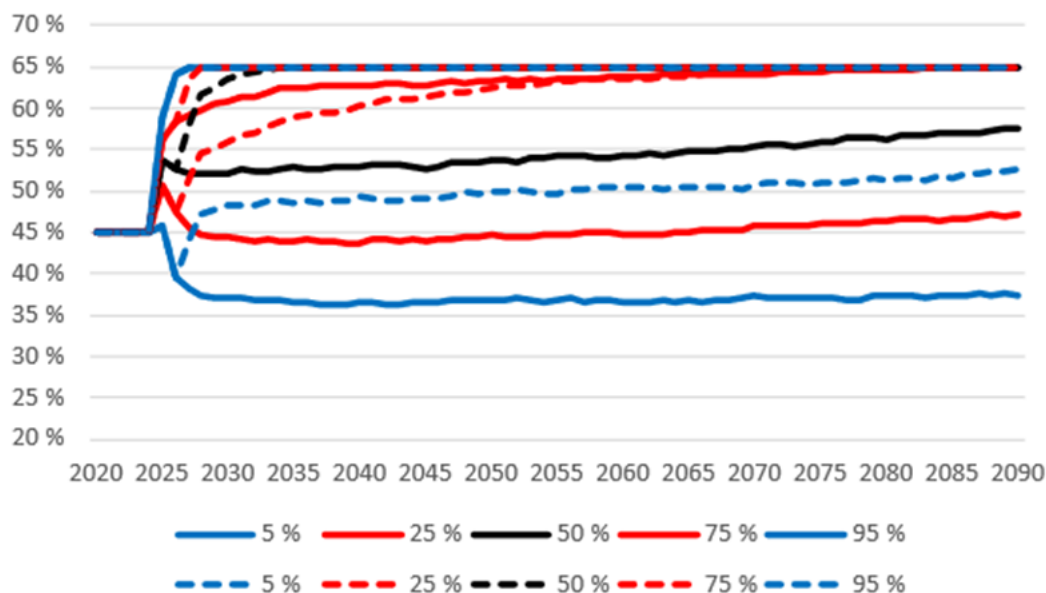
Beräkningarna är alltid villkorliga för den använda modelleringen av placeringsavkastningen, placeringsverksamheten och utvecklingen för ArPL-avgifterna. Alternativa beräkningar för pensionsreformen som helhet presenteras i Pensionsskyddscentralens rapport 08/2025.

Det tilläggsförsäkringsansvar som är bundet till aktieavkastningen

Tanken bakom de föreslagna ändringarna i det tilläggsförsäkringsansvar som är bundet till aktieavkastningen är att styra ArPL-anstalterna till att placera en större del av sina tillgångar i noterade aktier. Som helhet ökar de ändringar som hänför sig till det tilläggsförsäkringsansvar som är bundet till aktieavkastningen aktievikten med 9 procentenheter (figur 22). Detta ökar den genomsnittliga årsavkastningen med 0,2–0,3 procentenheter i beräkningarna.

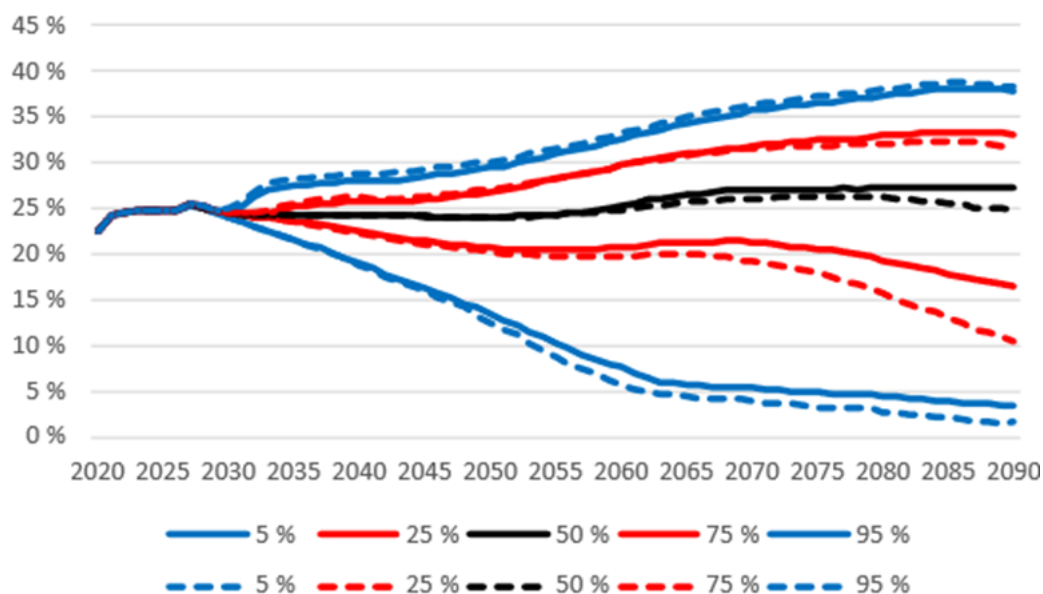
Figur 22: Aktiernas andel av placeringstillgångarna i en beräkning enligt den nuvarande lagen, i vilken man beaktat indexbegränsningen och den utökade ålderspensionsfonderingen

(heldragen) och en motsvarande beräkning, där man därtill beaktat de ändringar som gäller det tilläggsförsäkringsansvar som är bundet till aktieavkastningen (streckad linje). Figuren visar medianen och de olika percentilerna. Källa: Pensionsskyddscentralen

Som helhet tar arbetspensionssystemet en större aktierisk som en följd av de ändringar som gäller det tilläggsförsäkringsansvar som är bundet till aktieavkastningen. Om aktieavkastningen är dålig, kan detta framöver innebära ArPL-avgifter som är högre än i den nuvarande lagstiftningen. Figur 23 visar konsekvensen för ArPL-avgiften av de ändringar som gäller det tilläggsförsäkringsansvar som är bundet till aktieavkastningen.

Figur 23: ArPL-avgiften i förhållande till lönesumman i en beräkning enligt den nuvarande lagen, i vilken man beaktat indexbegränsningen och den utökade ålderspensionsfonderingen (heldragen linje), och en motsvarande beräkning, där man därtill beaktat de ändringar som gäller det tilläggsförsäkringsansvar som är bundet till aktieavkastningen (streckad linje). Figuren visar medianen och de olika percentilerna. Källa: Pensionsskyddscentralen

Genom de ändringar som gäller det tilläggsförsäkringsansvar som är bundet till aktieavkastningen lindras den solvensrisk som orsakas för pensionsanstalterna av en plötslig nedgång i aktiekurserna. I och med de ändringar som gäller det tilläggsförsäkringsansvar som är bundet till aktieavkastningen överförs en större del av aktierisken än för närvarande till arbetspensionssystemets gemensamma ansvar.

Det är möjligt att specificera konsekvenserna av de ändringar som gäller det tilläggsförsäkringsansvar som är bundet till aktieavkastningen och som ingår i propositionen. Även i denna specifikation är ordningen av betydelse. Den utökade graden av bundenhet till aktieavkastningen med 10 procentenheter utan andra ändringar som gäller det tilläggsförsäkringsansvar som är bundet till aktieavkastningen skulle öka aktievikterna med i snitt 6 procentenheter. När de ändringar som gäller formeln för att beräkna det tilläggsförsäkringsansvar som är bundet till aktieavkastningen läggs till, skulle aktievikten stiga med ytterligare 3 procentenheter. Således skulle de ändringar som gäller det tilläggsförsäkringsansvar som är bundet till aktieavkastningen öka aktievikten i snitt med sammanlagt 9 procentenheter.

De ovan beskrivna specifikationerna beskriver konsekvenserna om de ändringar som gäller det tilläggsförsäkringsansvar som är bundet till aktieavkastningen görs i den nuvarande lagen och i de nuvarande beräkningsgrunderna.

I synnerhet ändringen av formeln för beräkning av det tilläggsförsäkringsansvar som är bundet till aktieavkastningen utan den ändring av kompletteringskoefficienten vilken beskrivs i ändringarna av beräkningsgrunden skulle på avsevärt sätt öka anstaltens solvenskapital på bekostnad av ålderspensionsfonderingen. Om konsekvensen av de ändringar som gäller det tilläggsförsäkringsansvar som är bundet till aktieavkastningen räknas efter ändringarna av kompletteringskoefficienten, skulle de ändringar som gäller det tilläggsförsäkringsansvar som är bundet till aktieavkastningen öka aktievikten i mindre grad, i snitt med omkring 3 procentenheter.

Justeringarna av ålderspensionsfonderna enligt de ändringar som gäller det tilläggsförsäkringsansvar som är bundet till aktieavkastningen skulle framöver med lika stor sannolikhet vara positiva och negativa. I en situation där aktieavkastningen är positiv, stärks fonderingen av ålderspensioner snabbare än i nuläget. Det kan förmodas att negativa justeringar är förknippade med principiella problem. I en situation där aktieavkastningen är negativ, kan ändringen innebära att fonderade ålderspensioner och de fonder som bildats utifrån dessa minskar. Negativa aktieavkastningar innebär inte nödvändigtvis att ålderspensionsfonderna minskar som helhet, eftersom ålderspensionsfonderna kompletteras årligen även med fondräntan och kompletteringskoefficienten. I en situation med negativ aktieavkastning innebär ändringen även delvis att den avgiftsbaserade fonderingen betonas och att pensionsanstalternas ansvar minskar för de fonderade delarna av ålderspensionerna. Å andra sidan blir fonderingsdynamiken öppnare av att negativa justeringar tillåts. Framöver motsvarar fonderingen på individnivå bättre fonderingen på summanivå. Enligt den nuvarande lagstiftningen är det inte fallet, eftersom det tilläggsförsäkringsansvar som är bundet till aktieavkastningen kan vara negativt, men från det tilläggsförsäkringsansvar som är bundet till aktieavkastningen görs kompletteringar till ålderspensionsfonderna endast om den övre gränsen överskrids i fråga om det tilläggsförsäkringsansvar som är bundet till aktieavkastningen.

Solvensändringarna

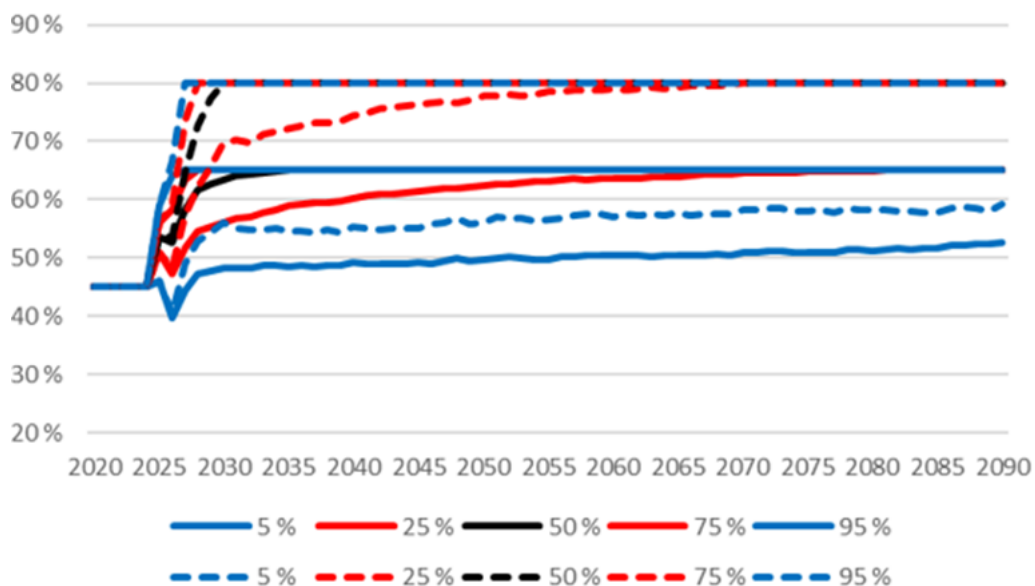
Den viktigaste av de föreslagna solvensändringarna är att statsrådets förordning uppdateras i fråga om de parametrar som behövs i solvensberäkningen. Utöver detta föreskrivs trygghetsnivån i solvensberäkningen (97 procent) och frekvensen för att uppdatera statsrådets förordningen framöver genom lag. Ändringarna orsakar en sänkning av solvensgränserna vid ändringstidpunkten, det vill säga att solvensreglerna lättas. Detta ger möjlighet att ta en större placeringsrisk. Med avvikelse från de ändringar som gäller det tilläggsförsäkringsansvar som är bundet till aktieavkastningen styr dessa ändringar inte till att placera i en viss placeringsklass, utan anstalten ökar sin placeringsrisk i vilken egendomsklass som helst. Framöver är det möjligt att den regelbundna uppdateringen av statsrådets förordning och parametrarna i den orsakar ändringar i bägge riktningar i pensionsanstalternas solvensgränser: en uppdatering kan antingen sänka eller höja pensionsanstalternas solvensgränser. Således kan uppdateringen framöver möjliggöra antingen en högre eller lägre placeringsrisk. Eftersom förordningen framöver dock uppdateras oftare än för närvarande, bedöms ändringarna dock vara måttligare än de ändringar som görs nu.

De övriga föreslagna solvensändringarna är att kreditupptagningen utökas i fastighetsplaceringarna, en relativt liten justering i beaktandet av valutarisken och i beräkningen av avkastningskravet samt att återbelåningen begränsas.

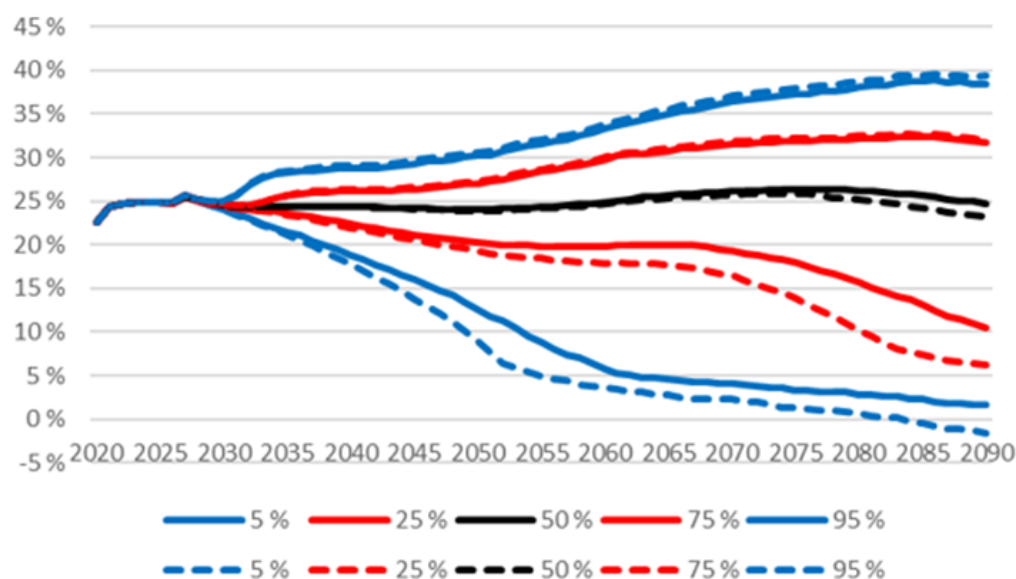
Som helhet ökar solvensändringarna i egenskap av enda ändring den genomsnittliga aktievikten med 13 procentenheter. Om dessa ändringar görs efter de ändringar som gäller det tilläggsförsäkringsansvar som är bundet till aktieavkastningen och ändringarna av beräkningsgrunden, skulle de öka aktievikten i snitt med omkring 14 procentenheter (figur 24). Ändringarna sänker i snitt nivån på de avgifter som tas ut, men även sannolikheten för höga pensionsavgifter ökar (figur 25).

Figur 24: Aktiernas andel av placeringstillgångarna i en beräkning enligt den nuvarande lagen, i vilken man beaktat indexbegränsningen och den utökade ålderspensionsfonderingen och de ändringar som gäller det tilläggsförsäkringsansvar som är bundet till aktieavkastningen (heldragen linje) och en motsvarande beräkning, där man därtill beaktat de föreslagna

ändringarna av solvensregleringen (streckad linje). Figuren visar medianen och de olika percentilerna. Källa: Pensionsskyddscentralen

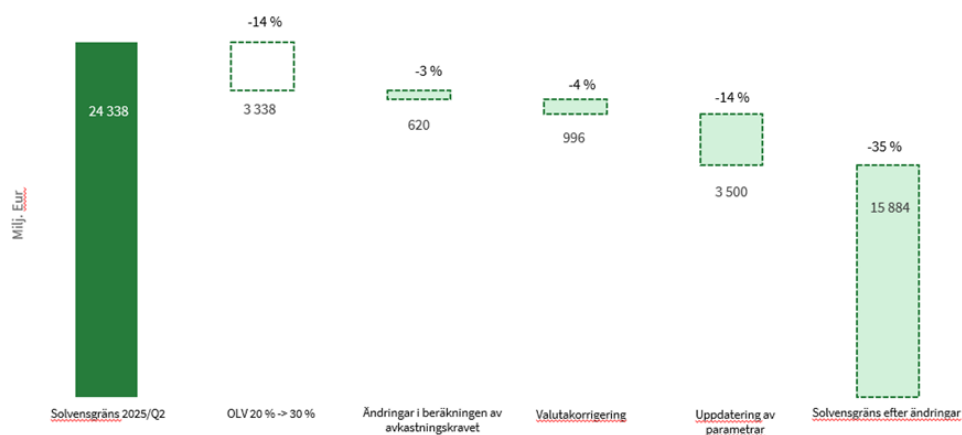
Figur 25: ArPL-avgiften i förhållande till lönesumman i en beräkning enligt den nuvarande lagen, i vilken man beaktat indexbegränsningen, den utökade ålderspensionsfonderingen och de ändringar som gäller det tilläggsförsäkringsansvar som är bundet till aktieavkastningen (heldragen linje) och en motsvarande beräkning, där man därtill beaktat de ändringar som gäller de föreslagna ändringarna av solvensregleringen (streckad linje). Figuren visar medianen och de olika percentilerna. Källa: Pensionsskyddscentralen

Konsekvenserna av solvensändringarna enligt Finansinspektionens beräkningar

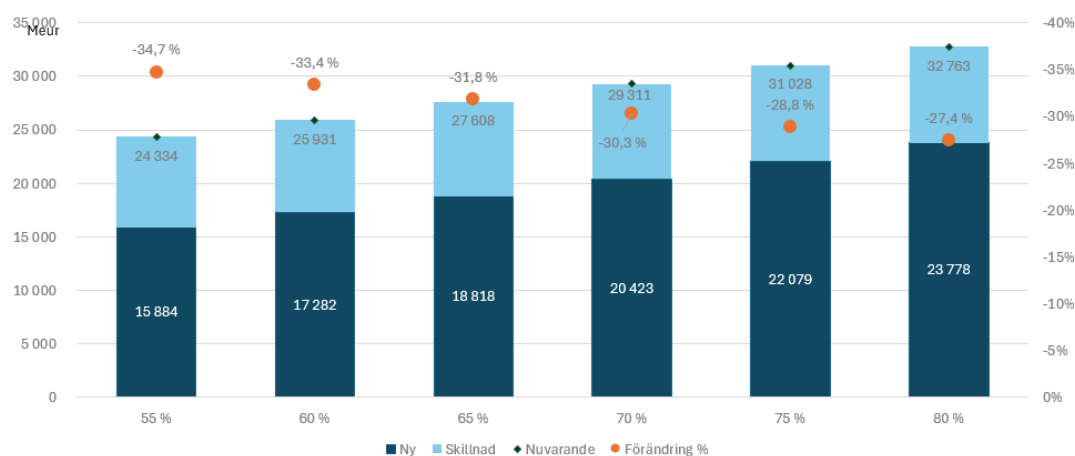
Ändringarna av pensionsanstaltarnas solvensgränser bedöms mer ingående utifrån Finansinspektionens uppgifter. I figur 26 beskrivs konsekvensen av de olika ändringarna för pensionsanstaltarnas sammanräknade solvensgräns. En höjning av graden av bundenhet till aktieavkastningen från 20 till 30 procent påverkar solvensgränserna med -14 procent, även om den inte är en egentlig solvensändring. Om pensionsanstalterna höjer sin aktievikt med 10 procentenheter i förhållande till ansvarsskulden, påverkar höjningen av aktieavkastningsbundenhetsgraden inte solvensgränsen. Uppdateringen av parametrarna i statsrådets förordning utifrån den nya tillgängliga statistiska informationen påverkar solvensgränsen med -14 procent. Ändringen av beräkningen av valutarisken påverkar med -4 procent. Övriga ändringar i beräkningen av solvensgränsen påverkar solvensgränsen med sammanlagt -3 procent. Sammanlagt påverkar alla dessa ändringar pensionsanstaltarnas sammanräknade solvensgräns med -35 procent. Utan ändringen av bundenheten till aktieavkastningen är konsekvensen -21 procent, vilket innebär att solvensregleringen lindras med 21 procent.

Figur 26: Pensionsanstaltarnas sammanräknade solvensgräns i miljoner euro i slutet av det andra kvartalet år 2025 och de olika ändringarnas konsekvens för pensionsanstaltarnas sammanräknade solvensgräns i miljoner euro. Källa: Finansinspektionen

Finansinspektionen bedömer de föreslagna ändringarna även med olika placeringsportföljer hos pensionsanstalterna. Utgångspunkten i dessa beräkningar är pensionsanstalternas placeringsportföljer i slutet av det andra kvartalet år 2025. Beräkningarna har gjorts utifrån den genomslagsövning som ordnats för pensionsanstalterna. I övningen deltog 13 pensionsanstalter, vars andel av hela sektorns placeringsförmögenhet är omkring 99,9 procent. I beräkningarna har pensionsanstalternas aktievikt ökat genom att minska de andra placeringsklassernas andel i portföljerna. Dessa beräkningar visar att då aktievikten stiger, minskar skillnaden mellan den nuvarande och föreslagna beräkningen av solvensgränsen.

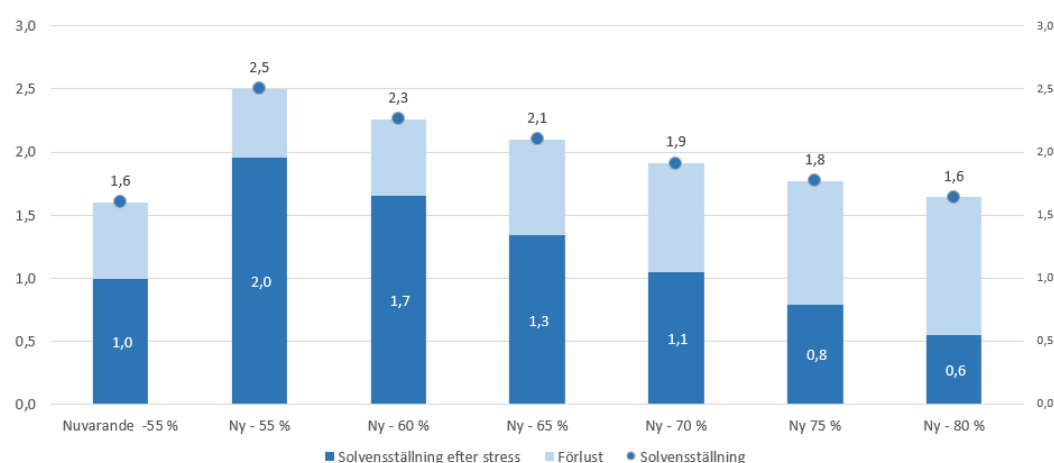
Figur 27: Pensionsanstalternas sammanräknade solvensgräns i miljoner euro (vänster skala) i slutet av andra kvartalet år 2025 räknat med det nuvarande och föreslagna sättet med olika aktievikter och förlustskillnaden i procent (högre skala). Källa: Finansinspektionen

Finansinspektionen bedömer även pensionsanstalternas stresstålighet mot olika chocker. Figur 28 visar inverkan av en förlust på 33 procent för aktieplaceringarna (listade och olistade) på

solvensen med olika aktievikter. I beräkningarna har man inte beaktat ändringen av kompletteringskoefficienten (eftersom det handlar om en chock över en natt). Enligt beräkningen förbättras pensionsanstaltens risktålighet efter de föreslagna ändringarna med den nuvarande aktievikten. Å andra sidan är det möjligt att öka aktievikten inom ramen för den nuvarande förmågan att bära risker. Om man i beräkningarna utöver de tillfälliga konsekvenserna hade beaktat till exempel den snabbare inverkan av kompletteringskoefficienten på utvecklingen för ansvarsskulden, skulle pensionsanstaltens förmåga att bära risker vara ännu bättre.

Figur 28: Pensionsanstaltens solvensställning utifrån uppgifterna från andra kvartalet år 2025 vid en chock över natten (aktierna -33 procent) med olika aktievikter. Källa: Finansinspektionen

Ändringarna av beräkningsgrunderna

I ändringarna av beräkningsgrunderna inräknas i detta sammanhang ändringen av formeln för kompletteringskoefficienten, bindningen av avgiftsnivån fram till år 2030 och ändringen av regeln för arbetspensionsförsäkringsbolagens kundgottgörelser.

Med stor sannolikhet är det möjligt att binda avgiftsnivån till 24,4 procent fram till år 2030. Om placeringarna dock har synnerligen dålig avkastning, är det även möjligt med en sådan situation att en sådan avgift inte kan fastställas i beräkningsgrunderna enligt lagstiftningen. En mer sannolik situation än detta är en situation där ett väsentligt tryck på att höja avgiften förekommer direkt från och med år 2031. Den utökade ålderspensionsfonderingen minskar för egen del flexibiliteten att placera avgiften på den önskade nivån.

I beräkningen har ändringen av gottgörelserregeln inte någon betydande konsekvens, eftersom ändringen är så liten och den gottgjorda ArPL-avgiften behandlas som avgiftsnivå i beräkningarna.

Den klart väsentligaste ändringen bland ändringarna av beräkningsgrunderna är ändringen av beräkningsformeln för kompletteringskoefficienten. Ändringen har dimensionerats så att den

tillsammans med de ändringar som gäller det tilläggsförsäkringsansvar som är bundet till aktieavkastningen och solvensändringarna bildar en fungerande helhet.

Den kompletteringskoefficient som ingår i beräkningsgrunderna ändras på så sätt att kompletteringar av ålderspensionsfonderna görs oftare än för närvarande vid höga solvensgrader. Som en följd av den ändring som gäller det tilläggsförsäkringsansvar som är bundet till aktieavkastningen och ändringen av kompletteringskoefficienten förskjuts tyngdpunkten i fondkompletteringen mot de kompletteringar som gjorts med kompletteringskoefficienten.

4.2.3 Konsekvenser för samhällsekonomin

Konsekvenserna för samhällsekonomin uppstår via eventuella ändringar i arbetspensionsavgifterna. Om pensionsreformen minskar arbetspensionsavgiften och den totala skattegraden minskar som en följd av detta, ökar den minskade skattekillen den ekonomiska aktiviteten och därmed samhällsekonomin. I så fall är det dock sannolikt att den offentliga ekonomin stärks mindre än i en situation där totalskattegraden inte ändras. Om den totala skattegraden inte ändrades, utan nedgången i arbetspensionsavgiften ersattes med en uppgång i beskattningen eller andra avgifter av skattenatur, skulle nedgången i arbetspensionsavgiften å andra sidan inte ha någon konsekvens för skattekillen och därmed inte för tillväxt i nationalekonomin.

En ändring av pensionsanstaltarnas placeringsallokering i en mer riskfylld riktning skulle exponera hela samhällsekonomin mot en ännu större totalrisk. Dessa risker är större än vad som kan förmodas utifrån beräkningarna, eftersom realekonomiska eller befolkningsmässiga risker inte tagits i dessa. Därtill omfattar all modellering en så kallad modellrisk, det vill säga en risk för att modelleringsvalen inte i tillräcklig grad kan beskriva den framtida utvecklingen.

4.2.4 Konsekvenser för riskerna och riskbärandet i arbetspensionssystemet

Arbetspensionssystemet är förknippat med många former av risker, varav en del betonas i och med de föreslagna ändringarna. Utmaningen utgörs av att kombinationen av en allt sämre befolkningsutveckling, förmånsbaserade pensioner, stora pensionstillgångar och riskfylld placering innebär att pensionernas finanseringsbalans är labil och kan ändras till och med snabbt vid omvälvningar på placeringsmarknaden. Reformen ökar denna osäkerhet.

Om riskerna i arbetspensionssystemet granskas genom att dela in riskerna i samhällsrisker och interna risker i arbetspensionssystemet, höjer de föreslagna ändringarna i synnerhet de interna riskerna i arbetspensionssystemet.

I fråga om samhällsrisker, såsom till exempel risker i anknytning till befolkningen eller sysselsättningsutveckling, ändras situationen inte egentligen alls efter de föreslagna ändringarna. Riskernas sannolikhet och bärandet av riskerna ändras inte. I fråga om samhällsrisker är det i huvudsak de framtida pensionärerna som bär risken även framöver, det vill säga den arbetande befolkningen och arbetsgivarna. I det förmånsbaserade arbetspensionssystemet är det enligt den gällande lagstiftningen möjligt att reagera på samhällsrisker som realiserar genom att höja avgiftsnivån. I arbetspensionssystemet har man dock berett sig på att befolkningen åldras genom den pensionsålder som är bunden till den förväntade livslängden och livslängdkoefficienten, som automatiskt anpassar pensionsåldern och pensionsnivån. Under tidigare årtionden har man därtill reagerat på sådana risker som realiserats även genom att försvaga pensionsförmånerna för de framtida pensionstagarna, det

vill säga genom att ändra förmånslagstiftningen eller finansieringsreglerna. Detta kommer att vara möjligt även i fortsättningen.

De föreslagna ändringarna omfattar dock utökad ålderspensionsfondering, vilket på lång sikt bidrar till att underlätta trycket på att höja arbetspensionsavgiften på grund av att försörjningsförhållandet för hela befolkningen försvagas.

I fråga om de interna riskerna i systemet, såsom riskerna i anknytning till placeringsverksamheten, sker vissa ändringar. Den placeringsreform som ingår i de föreslagna ändringarna ökar den placeringsrisk som är förknippad med tillgångarna i arbetspensionssystemet och således även riskerna för fluktuation i arbetspensionsavgiften på lång sikt. Den utökade risken genomförs till många delar på så sätt att riskbärandet överförs från de enskilda pensionsanstalterna till arbetspensionssystemets gemensamma ansvar, såsom är fallet för de föreslagna ändringarna i det tilläggsförsäkringsansvar som är bundet till aktieavkastningen. Den ökade placeringsrisken ökar således inte enbart placeringsrisken i en enskild pensionsanstalt, utan risken bärs i tilltagande grad av arbetspensionssystemet som helhet. Således bärs risken framöver i högre grad av den arbetande befolkningen och arbetsgivarna i egenskap av betalare av arbetspensionsavgiften.

Den utökade placeringsrisken accentuerar betydelsen för de behovsprövade beslut som fattas vid respektive tidpunkt. I det förmånsbaserade arbetspensionssystemet är det enligt den gällande lagstiftningen möjligt att reagera på placeringsrisker som realiserar genom att höja avgiftsnivån. På motsvarande sätt möjliggör bra placeringsavkastning att avgiftsnivån sänks. Lagstiftningen ställer dock endast allmänna randvillkor för när avgiftsnivån ändras. Således påverkar behovsprövade beslut som gäller avgiftsnivån hur de positiva och negativa riskerna hänförs mellan olika generationer.

Å andra sidan har den ökade placeringsrisken som mål att generera bättre placeringsavkastning och således förbättrad hållbarhet i finansieringen av arbetspensionssystemet och hantering av denna risk. Även om fluktuationen i placeringsavkastningen framöver orsakar mer fluktuation även för arbetspensionsavgiften, genererar den utökade placeringsrisken enligt beräkningarna med stor sannolikhet högre placeringsavkastning och således en lättnad i fråga om trycket på att höja arbetspensionsavgiften.

4.3 Övriga konsekvenser för människor och samhällsliga konsekvenser

4.3.1 Konsekvenser för de grundläggande fri- och rättigheterna och de mänskliga rättigheterna

Förslaget har inte avsevärda konsekvenser för de grundläggande fri- och rättigheterna och de mänskliga rättigheterna. Den indexbegränsning som föreslås i propositionen har en koppling till principen om egendomsskydd enligt 15 § i grundlagen, vilken är av central betydelse då arbetspensionslagarna ändras. Grundlagsutskottet har ansett att en pensionsförmån som en person tjänat in åt sig själv omfattas av det egendomsskydd som tryggas i grundlagen.

Arbetspensionsindexet är en mekanism med vilken pensionsnivåerna justeras regelbundet utifrån ändringarna i lönerna och priserna. Arbetspensionsindexet skyddar en pension som redan är i betalning mot prisuppgång. Riksdagens grundlagsutskott har i flera utlåtanden bedömt lagändringar som gäller arbetspensionsindex. I dessa fall har utskottet ansett att det är möjligt att ändra indexet genom en vanlig lag och inte heller ansett att en försvagning av indexskyddet kräver behandling i grundlagsordning.

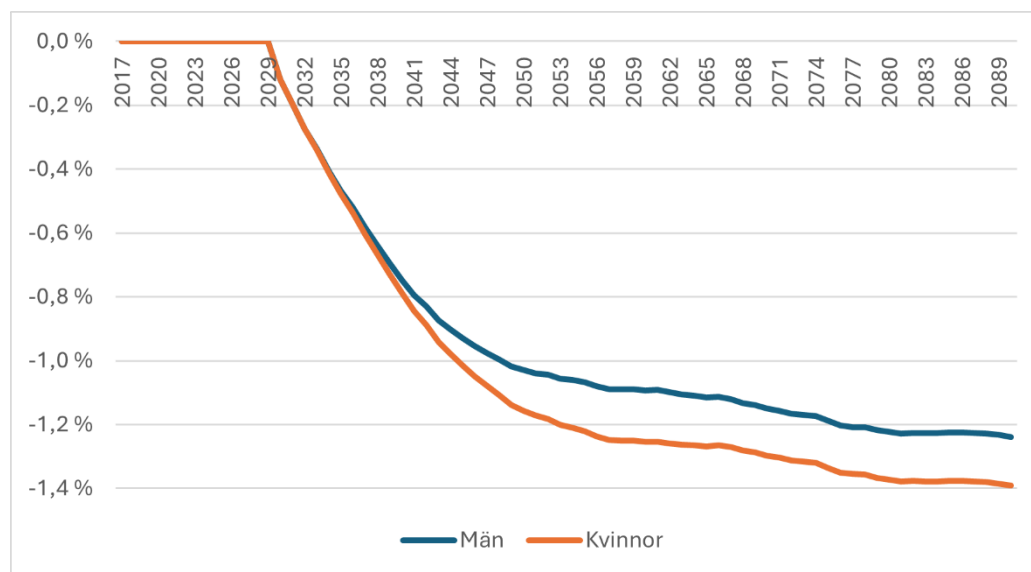
Den föreslagna indexbegränsningen tillämpas från och med år 2030 i vissa specialsituationer på pensioner som är i betalning. Således har de berörda tid att anpassa sig till ändringen. I propositionen föreslås dessutom att indexbegränsningens konsekvens begränsas på så sätt att om indexbegränsningen är på väg att ändra en positiv ändring av arbetspensionsindexet i en negativ riktning, begränsas ändringen till minst noll. Om ändringen i arbetspensionsindexet är negativ redan innan indexbegränsningen tillämpas, tillämpas indexbegränsningen inte alls. En intjänad arbetspension som omfattas av egendomsskyddet minskar således inte om indexbegränsningen tillämpas mer än den nuvarande indexregeln.

4.3.2 Könskonsekvenser

Förslaget har inte betydande könskonsekvenser. De ändringar som gäller finansieringen hänför sig till könen på samma sätt. Indexbegränsningens eventuella konsekvens hänför sig något mer till kvinnor, eftersom kvinnor i snitt lever längre, varför kvinnornas pensioner är i betalning längre.

Förslagets genomsnittliga konsekvens för de genomsnittliga pensionerna (vilka omfattar FPA:s pensioner och familjepensioner) är -1,4 procent för kvinnor och -1,2 procent för män på lång sikt. Skillnadens förklaras av kvinnornas längre genomsnittliga livslängd, varvid indexbegränsningen kan bli tillämplig oftare.

Figur 29: Ändringen av den genomsnittliga pensionen i procent för män och kvinnor i pensionsreformen. Källa: Pensionsskyddscentralen

4.3.3 Konsekvenser för generationerna

Syftet med pensionssystemet är att jämna ut inkomsterna under livsrytmen. I Finlands förmånsbaserade pensionssystem har varje generation finansieringsansvar för de föregående generationernas pensioner. Den partiella fonderingen underlättar partiellt finansieringen, men

undandröjer inte detta sistahandsansvar för finansieringen. Olika generationer möter pensionssystemet i väldigt olika situationer.

Med tanke på generationskonsekvenserna är den viktigaste ändringen i propositionen att den privata sektorns arbetspensionsmedel placeras på ett mer riskfyllt sätt än tidigare. I princip förbättrar denna reform finansieringssituationen i pensionssystemet på lång sikt, vilket lättar på det betalningstryck som hänför sig till de yngre åldersklasserna.

Placeringsreformen ökar å andra sidan placeringsrisken, som bärs i synnerhet av de nuvarande unga personerna och de framtida generationerna. De beräkningar som presenteras i denna konsekvensbedömning har som mål att beskriva denna osäkerhet, men i bästa fall kan beräkningarna endast delvis beskriva osäkerheten i det verkliga livet. Placeringsrisken i ArPL är inte oberoende av andra ekonomiska risker, utan placeringsriskerna realiseras ofta i situationer där ekonomin i övrigt går dåligt.

I princip framträder placeringsrisken som en osäkerhet som gäller avgifterna. Vid dålig placeringsavkastning är alternativet att höja avgiften eller att göra reformer som skär ned pensionsutgifterna. På grund av egendomsskyddet i grundlagen hänför sig eventuella ändringar i pensionsförmånerna i typfallet till personer i arbetsåldern och de kommande generationerna. Inte heller ändringarna i avgiftsnivån hinner egentligen alls påverka de avgifter som dessa åldersklasser betalar. I bägge fall bärs risken av de unga åldersklasserna. Om placeringsavkastningarna realiseras på tillräcklig positiv nivå på lång sikt, vilket kan förmodas vara fallet utifrån beräkningarna, skulle den finansiella ställningen å sin sida förbättras och trycket på att höja avgiften lättas.

Om indexbegränsningen aktiveras, påverkar den arbetspensionerna för alla nuvarande och framtida pensionärer. Indexbegränsningen träder i kraft på så sätt att den kan tillämpas tidigast på indexjusteringarna år 2030. Konsekvensen hänför sig fullt ut till alla som går i arbetspension året före indexbegränsningens ikraftträdande eller därefter. Indexbegränsningen påverkar endast delvis de nuvarande pensionärerna, eftersom den inte ens i teorin kan påverka andra indexhöjningar än höjningarna efter år 2029.

För de yngre generationerna är en positiv ändring som följer av reformen att fonderingen av ålderspensioner enligt ArPL och SjöPL utökas, vilket sannolikhet ökar pensionsmedlen på lång sikt.

4.3.4 Konsekvenser för myndigheterna

Propositionen bedöms i princip inte ha betydande konsekvenser för myndigheternas verksamhet. Social- och hälsovårdsministeriet orsakas inte avsevärt extra arbete då lagändringarna och författningarna på lägre nivå trätt i kraft. Enligt bedömningarna drabbas inte heller Finansinspektionen av någon avsevärd konsekvens. Ändringen av frekvensen för att uppdatera värdena av de konstanter som används i beräkningen av en pensionsanstalts solvensgräns i statsrådets förordning innebär extra arbete för såväl social- och hälsovårdsministeriet som Finansinspektionen i arbetet med att uppdatera parametrarna med fem års mellanrum. Det är möjligt att vissa preciseringar måste göras i fråga om laghänvisningarna i Finansinspektionens förekiftssamling. Genomförandet av ändringarna orsakar inte någon avsevärd konsekvens för Pensionsskyddscentralen. Inga ändringar behöver göras i de regelbundna beräkningsprocesserna, såsom beräkningen av kompletteringskoefficienten eller index. Det är behövligt att göra ändringar endast i beräkningsprogrammen, då ändringar görs i de stora beräkningsformlerna.

4.3.5 Konsekvenser för informationssystem

Propositionen bedöms inte ha egentliga konsekvenser för informationssystemen i pensionssystemet, eftersom de ändringar som görs i informationssystemen är små. Ändringarna kan göras vid sidan om administreringsarbetena. I fråga om Pensionsskyddscentralen gäller ändringarna av beräkningen och beräkningsprogrammen omformas enligt dessa.

Arek Oy är ett bolag som ägs av de finländska pensionsanstalterna och som bygger, administrerar och utvecklar de gemensamma informationssystemtjänster som behövs i pensionsförsäkringen. I fråga om Arek gäller ändringarna i informationssystemen endast ändringen av fonderingen av ålderspensionen. Denna beräkning har byggts in i Arek på så sätt att ändringen sköts via ändringen av parametrarna utan behov av att ändra den egentliga beräkningen.

4.3.6 Konsekvenser för sysselsättningen

Finansministeriet har bedömt pensionsreformens sysselsättningskonsekvenser utifrån den metod som använts i studien av Gruber et al. (2022). De eventuella sysselsättningskonsekvenserna är en följd av indexbegränsningen, som minskar uppgången i de pensionsförmåner som är i betalning och således påverkar incitamenten att gå i pension i situationer där lönekoeficienten ökat långsammare än arbetspensionsindexet under en granskningsperiod på två år. Begränsningen av uppgången i förmånerna påverkar pensioneringsbesluten via två kanaler: de framtida pensionsförmånerna är mindre, vilket minskar incitamenten att gå i pension och å andra sidan är den pensionstillväxt som fås från arbete mindre, vilket å sin sida minskar incitamenten att arbeta. Bedömt utifrån studien av Gruber et al. (2022) är nettokonsekvensen för sysselsättningen positiv, men liten. Den ringa konsekvensen beror på att indexbegränsningen i snitt har endast en liten konsekvens för de pensionsförmåner som är i betalning.

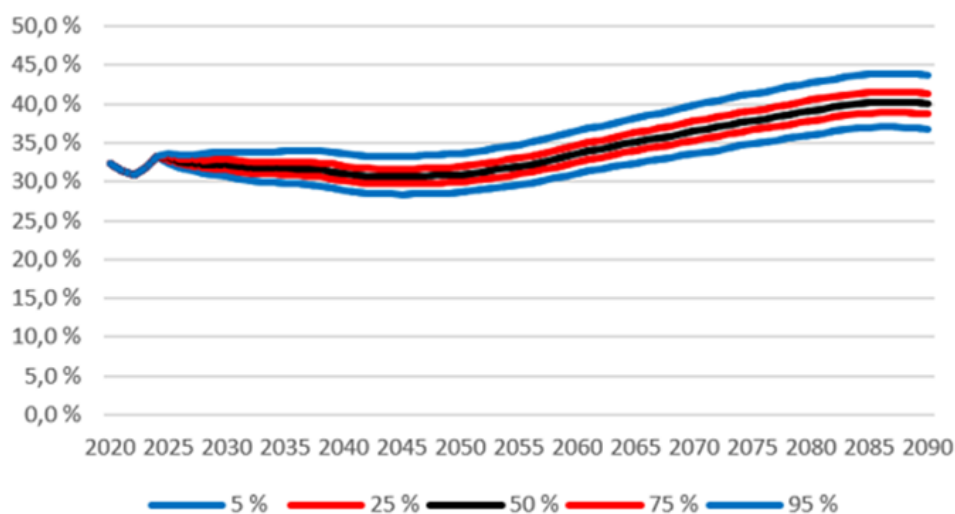
5 Alternativa handlingsvägar

5.1 Handlingsalternativen och deras konsekvenser

5.1.1 Nuläget ändras inte

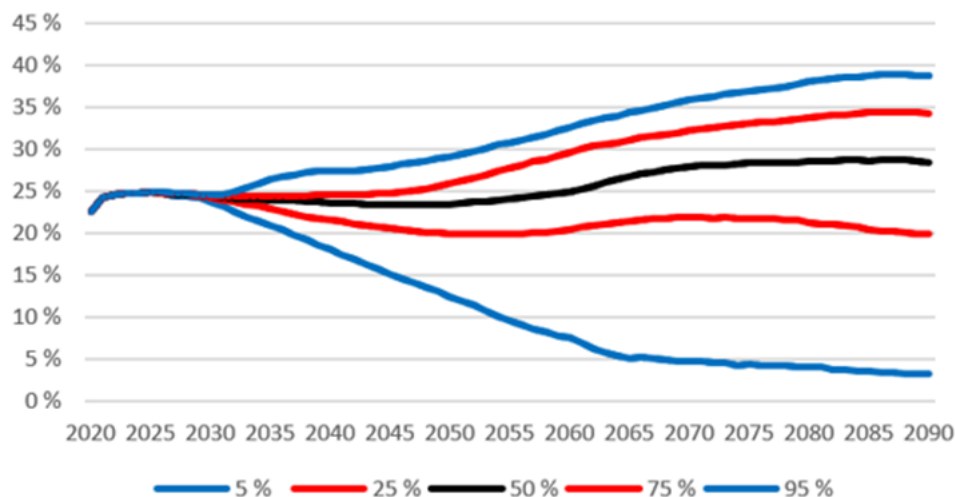
Ett alternativ till de föreslagna ändringarna är att bibehålla den nuvarande regleringen i oförändrad form. Detta skulle innebära att placeringsavkastningen på pensionstillgångarna och placeringsrisken något så när förblir oförändrad inom ramen för den nuvarande regleringen. Även indexskyddet och fonderingen av ålderspensioner förblir oförändrade. Arbetspensionsutgiften (enligt alla pensionslagar) skulle vara förenlig med figur 30 enligt Pensionsskyddscentralens beräkningar.

Figur 30: Arbetspensionsutgiften i förhållande arbetsinkomstsumman i en beräkning enligt den nuvarande lagen vid olika percentiler. Källa: Pensionsskyddscentralen

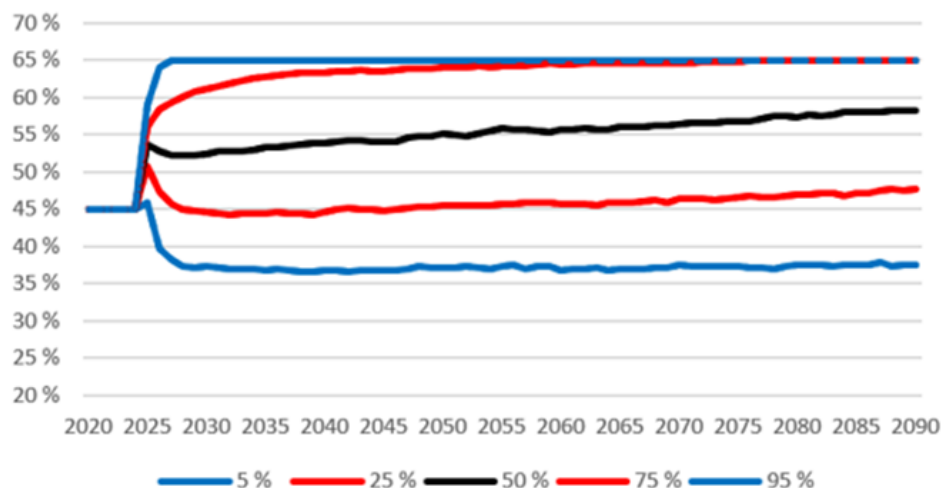

Figur 31 och 32 visar ArPL-avgiften enligt nuläget i olika percentiler och pensionsanstaltarnas genomsnittliga aktievikt. Bibehållande av nuläget skulle innebära att det långsiktiga höjningstrycket som ingår i ArPL-avgiften kvarstår, och att det med den nuvarande avgiftsnivån sannolikt inte är möjligt att finansiera arbetspensionsutgiften. Således är det inte möjligt att trygga hållbarheten i den långsiktiga finansieringen, varför detta alternativ inte ansågs vara förenligt med målet.

Figur 31: ArPL-avgiften i förhållande till lönesumman i en beräkning enligt den nuvarande lagen. Figuren visar medianen och de olika percentilerna. Källa: Pensionsskyddscentralen

Figur 32: Aktievikten i det privata arbetspensionssystemets placeringstillgångar i nuläget. Figuren visar medianen och de olika percentilerna. Källa: Pensionsskyddscentralen

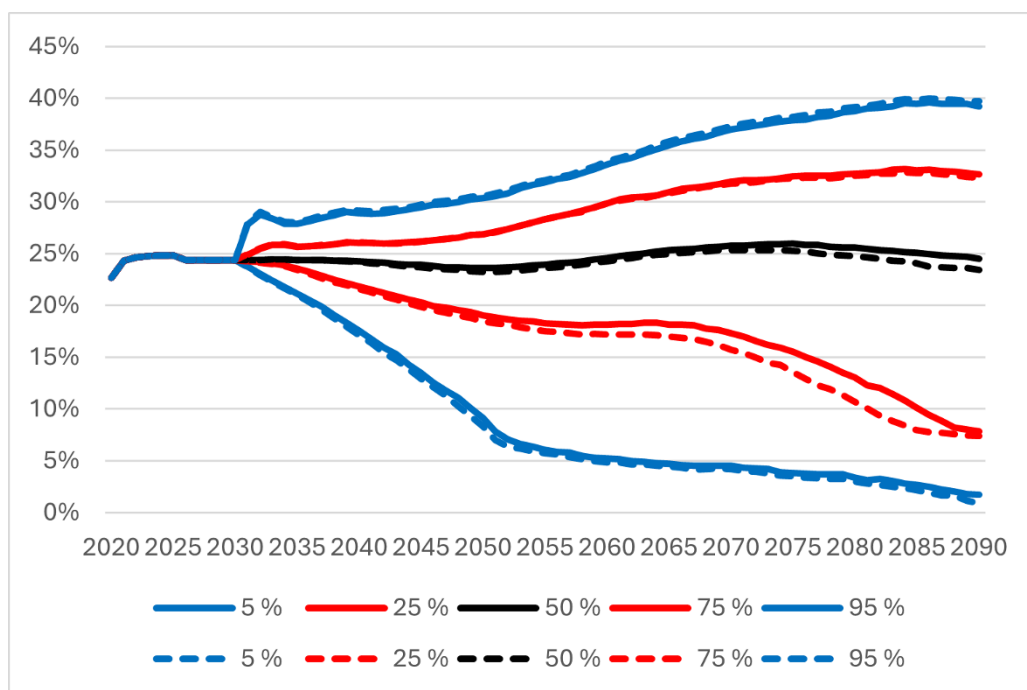

5.1.2 De ändringar som föreslås i propositionen görs och trygghetsnivån i solvensberäkningen sänks till 95 procent

Ett alternativ för att ändra solvensberäkningen är att sänka den trygghetsnivå som ligger till grund för beräkningen av solvensgränsen till 95 procent. Trygghetsnivån kan väljas utifrån nationella utgångspunkter och genom den fastställs randvillkor för hur arbetspensionsmedlen kan placeras. Sänkning av trygghetsnivån innebär i praktiken att soliditetsreglerna lättas. Då möjliggörs en mer riskfylld placering i alla placeringsslag enligt varje pensionsanstalts egen placeringsstrategi.

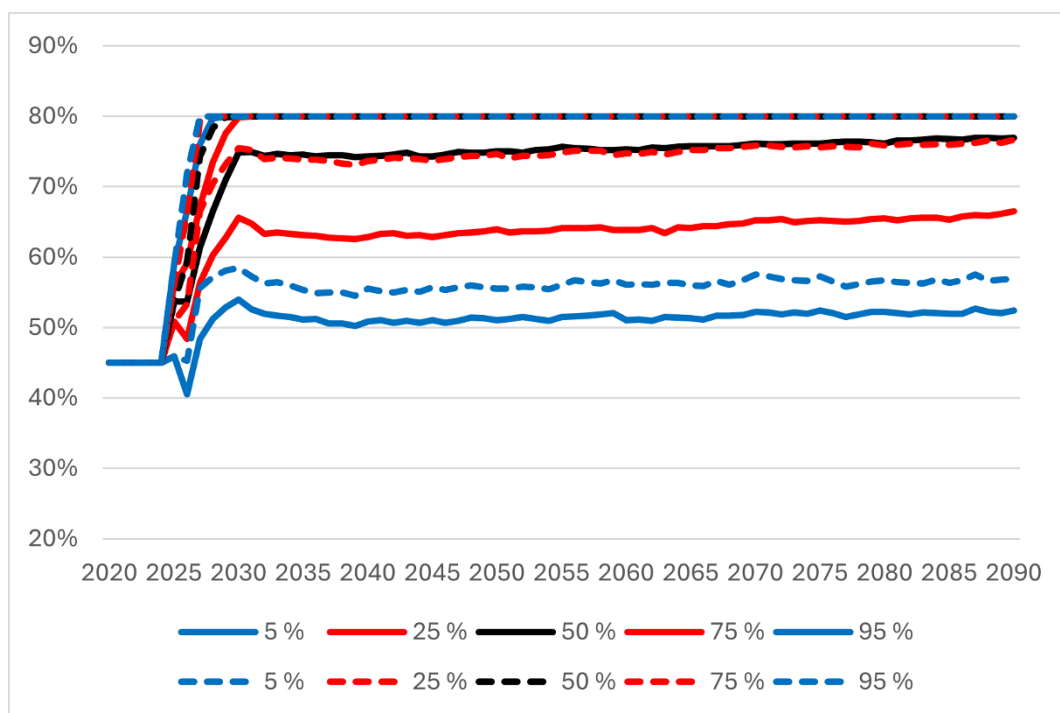
Om ändringarna enligt propositionen genomfördes och den trygghetsnivå som ligger till grund för solvensberäkningen sänktes från nuvarande 97 procent till 95 procent, skulle ArPL-avgiften sjunka något mer på mediannivå jämfört med de föreslagna ändringarna (figur 33).

Figur 33: ArPL-avgiften i ett fall med de föreslagna ändringarna (heldragen linje) och i den alternativa modellen (streckad linje). Figuren visar medianen och de olika percentilerna. Källa: Pensionsskyddscentralen

I den alternativa modellen ökar aktievikten i pensionssystemet ökar mer än om de föreslagna ändringarna görs (bild 34).

Figur 34: Aktievikten för placeringstillgångarna i det privata arbetspensionssystemet i ett fall med de föreslagna ändringarna (heldragen linje) och i den alternativa modellen (streckad linje). Figuren visar medianen och de olika percentilerna. Källa: Pensionsskyddscentralen

I den alternativa modellen skulle pensionsanstaltens solvensgränser sjunka med omkring 48 procent, då endast ändringarna enligt propositionen skulle sänka pensionsanstaltens solvensgränser med omkring 35 procent (utan konsekvensen av ökningen av pensionsanstaltens aktievikt).

Eftersom redan de föreslagna ändringarna har en konsekvens som avsevärt lättar på solvensregleringen och de mål som fastställts för pensionsreformen uppfylls redan i och med dessa, ansågs det inte vara ändamålsenligt att sänka trygghetsnivån.

Syftet med solvensbestämmelserna är att trygga de försäkrade förmånerna och fungera som en ram för att bedöma enskilda pensionsanstalters förmåga att ansvara för den del av pensionsansvaret för vilken de själva bär den primära risken. Genom ramen kan Finansinspektionen dessutom i det diversifierade arbetspensionssystem som baserar sig på gemensamt ansvar vid behov genom tillsynsmetoder ingripa i överdriven risktagning vid en pensionsanstalt, om pensionsanstaltens solvens underskrider det lagstadgade kravet. Övan nämnda mål skulle inte ha nåtts på lika bra sätt, om solvensgränsen hade lättats i för hög grad.

5.1.3 Om det alternativa sättet att stabilisera finansieringen av pensionssystemet

Finansieringen av pensionssystemet kan stabiliseras på olika sätt. I denna proposition föreslås flera ändringar, med vilka trycket på att höja arbetspensionsavgiften på lång sikt stävjas. En indexbegränsning föreslås som en ändring. Den begränsar de pensionsjusteringar som ska göras utifrån arbetspensionsindexet till justeringar enligt lönekoeficienten, om justeringen enligt pensionsindexet i en granskning på två år överskrider justeringen enligt lönekoeficienten.

Internationella exempel på begränsning av indexskyddet och även olika försäkringssystem presenteras i avsnitt 5.2.2.

Stabilisatorn kan definieras som en villkorlig regel som styr avgiftsnivån, förmånerna eller bägge två utan separata beslut och prövning på så sätt att finansieringen av pensionsskyddet stärks. Villkorligheten innebär att avgifts- eller förmånsnivån beror på en extern ändring som kan observeras. Stabilisatorerna kan delas in i två grupper: övergripande stabilisatorer och partiella stabilisatorer.

Med övergripande stabilisator avses en mekanism som anpassar pensionsskyddshelheten oberoende av vilken faktor som orsakar anpassningsbehovet. Ett sådant anpassningssystem förutsätter en omfattande bedömning, där man beaktar de centrala åtagandena och de tillgängliga resurserna i arbetspensionssystemet. Verksamheten i den automatiserade övergripande stabilisatorn baserar sig på bedömning av den finansiella balansen i arbetspensionssystemet utifrån flera parametrar. Utifrån den helhetsbedömning som bildas av parametrarna fastställs ett över- och underskott i finansieringen av systemet och utifrån detta är det möjligt att anpassa avgifterna, förmånerna eller bägge två.

Med partiell stabilisator avses å sin sida en mekanism med vilken finansieringen anpassas utifrån en enskild faktor eller variabel utan att ta ställning till systemets finansieringshelhet. Den variabel som granskas kan vara till exempel den faktiska lönesumman eller utfallet för placeringsavkastningen. I Finlands används redan två partiella stabilisatorer: livslängdskoefficienten och bindningen av pensionsåldern till den förväntade livslängden.

Fördelen med den beskrivna övergripande stabilisatorn är att den på omfattande sätt beaktar centrala faktorer som hänför sig till finansieringen av pensionerna. Genom stabiliseringssystemet är det möjligt att dela riskerna på ett väsentligt jämnare sätt än för närvarande och över en bredare grupp än för närvarande. Som en följd av den kontinuerliga anpassningen minskar behovet av stora ändringar av engångskaraktär. En kontinuerlig anpassning skulle dock sannolikt kräva komplicerad lagstiftning och beräkning, vilket skulle göra arbetspensionssystemet ännu mer komplicerat. Dessutom skulle en kontinuerlig anpassning av förmånerna försvaga det förmånsbaserade arbetspensionssystemet.

Den indexbegränsning som föreslås i denna regeringsproposition är ägnad att stabilisera arbetspensionsutgiften i förhållande till lönesumman då realinkomstnivån sänks. På grund av de nuvarande indexeringsreglerna kan tidigt uttag av pension då realinkomstnivån sänks vara det förnuftigaste valet för den försäkrade. Den nya indexregeln minskar incitamentet till sådant beteende.

Indexbegränsningen är dock inte någon egentlig stabilisator av avgiftsnivån. Den anpassar inte nödvändigtvis pensionerna nedåt i en situation där trycket på att höja avgiften är uppenbart. Den kan även leda till en bestående nedgång i indexjusteringen av pensionerna i betalning, även om arbetspensionssystemet finansiella läge inte förutsätter det.

De olika elementen i den reform som föreslås i denna regeringsproposition resulterar i att trycket på att höja avgiften på lång sikt stävjas. De åtgärder som har som mål att förbättra placeringsavkastningen i placeringsreformen, en konstant avgiftsnivå på kort sikt, den utökade fonderingen av ålderspensioner och indexbegränsningen, skulle som helhet på lång sikt generera en uppgång i avgiftsnivån till ett tillräckligt stävjande slutresultat. Med beaktande av ovan beskrivna juridiska utmaningar som gäller en övergripande stabilisator och dess komplexitet, ansågs en övergripande stabilisator inte vara ändamålsenligt i denna reform, liksom inte heller en mer omfattande partiell stabilisator än en indexbegränsning.

5.2 De huvudsakliga konsekvenserna

5.2.1 Referensländernas placeringsverksamhet

Eftersom ett av de centrala målen i propositionen är att öka placeringsavkastningen, har utländsk lagstiftning och metoder som används utomlands bedömts i synnerhet med tanke på placeringsavkastningen och placeringsallokeringarna.

Pensionsskyddscentralen har gjort en internationell jämförelse av placeringsavkastningen årligen från och med år 2018, [Placeringsavkastningen på pensionstillgångarna år 2024 - Pensionsskyddscentralen](#). Pensionsskyddscentralens jämförelse av placeringsavkastningen omfattar 24 arbetspensionsaktörer från sammanlagt nio länder från Nordeuropa, Nordamerika och Asien. Aktörer som är centrala i fråga om omfattning och placeringsförmögenhet från varje lands pensionssystemet har valts till jämförelsen. De aktörer som är med har i regel varit oförändrade.

Pensionsplacerarna har delats in i aktörer enligt solvensregleringen och andra aktörer, det vill säga buffertfonder. I Finland gäller solvensregleringen endast för arbetspensionsförsäkrare i den privata sektorn, det vill säga arbetspensionsförsäkringsbolag, pensionskassor och pensionsstiftelser. I andra länder iakttagas arbetsmarknadspensionaktörerna motsvarande nationella eller allmänneuropeiska (Solvens II) solvensregler. Arbetspensionsförsäkringsbolagen och pensionskassorna i denna jämförelse tillämpar det egna nationella regelverket (se närmare i den aktörspecifika uppgifterna).

Arbetspensionsplacerarna har delats in i två grupper enligt möjligheten att ta risker:

Aktörspecifika placeringsregler (buffertfonder): Sveriges lagstadgade arbetspensionsfonder (AP1-AP6), Kanadas lagstadgade arbetspensionsfond (CPPIB), den norska statliga internationella pensionsfonden (SPU), Japans lagstadgade arbetspensionsfond (GPIF), Sydkoreas lagstadgade arbetspensionsfond (NPS), Keva, Statens pensionsfond (VER), Kyrkans pensionsfond (KER).

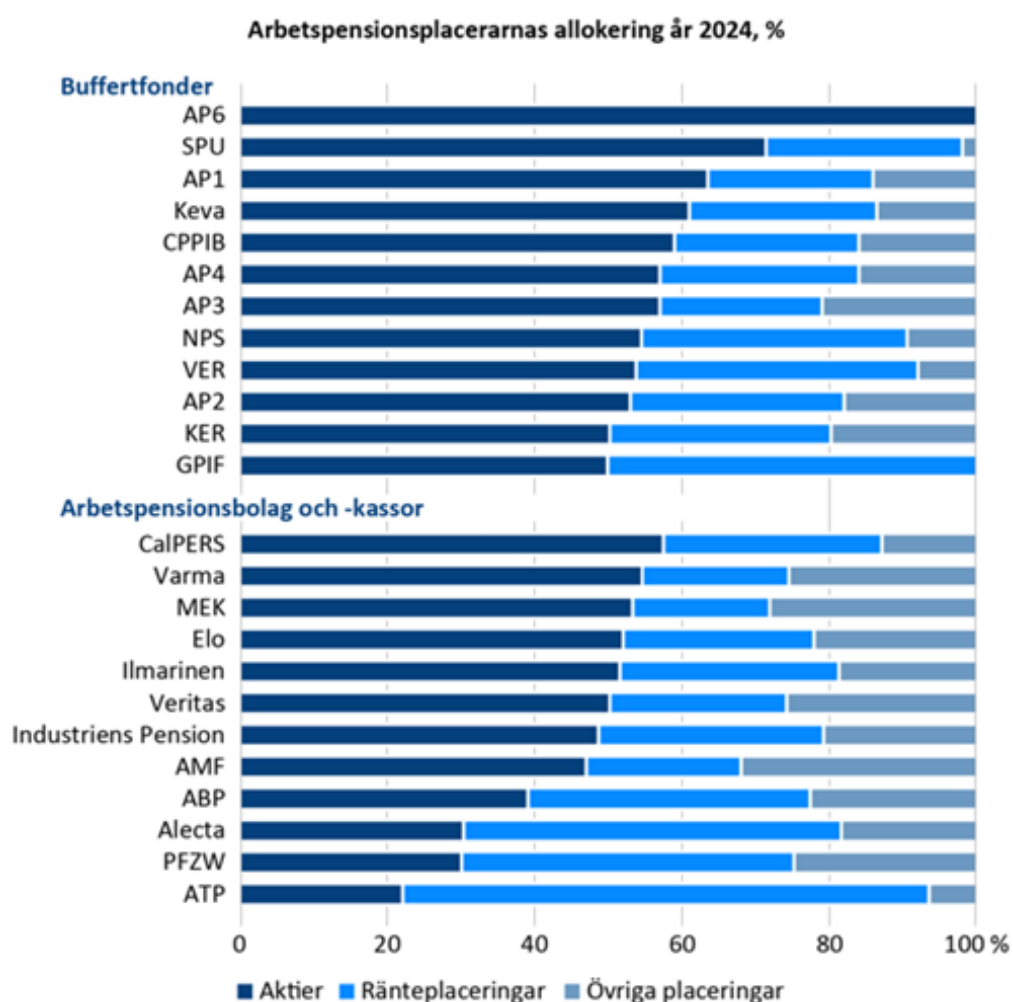
De aktörer som omfattas av solvensregleringen: Pensionsfonden för delstaten Kaliforniens personal (CalPERS), Holländska arbetspensionsfonden för den offentliga sektorn ABP och pensionsfonden för hälso- och sjukvården PFZW, de svenska arbetsmarknadspensionsbolagen Alecta och AMF, danska ATP-arbetspensionsfonden och danska Industriens Pension (IP), Finlands arbetspensionsförsäkringsbolag (Elo, Ilmarinen, Varma, Veritas) och Sjömanspensionskassan (MEK).

Jämförelsen redogör för de olika aktörernas faktiska årliga avkastning. För placeringsverksamhetens resultat är i synnerhet följande omständigheter centrala:

- Arbetspensionsplacerarnas allokering,
- Kostnaderna i placeringsverksamheten,
- Startåret för jämförelseperioden och dess längd påverkar resultatet. De årliga avkastningsfluktuationerna är stora. Även på längre sikt påverkas den genomsnittliga avkastningen av den valda tidpunkten,

- Valutaområdet och valutakursens fluktuationer leder till skillnader i resultaten. I Pensionsskyddscentralens jämförelse har intäkterna uppgetts i den nationella valutan, det vill säga i samma valuta som pensionerna betalas i.
- Solvensregleringen och den övriga reglering som begränsar risken i placeringsverksamhet ställer randvillkor för placeringsverksamheten,
- Bland de långfristiga avkastningarna ger realavkastningen den mest jämförbara bilden genom att avlägsnas inflationens inverkan. I beräkningen av realavkastningen har man använt medelvärdet för placeringsåret i OECD.Stat:s konsumentprisindex, vilket beskriver inflationens inverkan under hela året.

Figur 35: Arbetspensionsplacerarnas allokering år 2024, procent. Källa: Pensionsskyddscentralen

Aktievikterna i allokeringen varierade från 100 procent i AP6-fonden till 22 procent i ATP. Buffertfonderna har i snitt högre aktievikter (61 procent) än aktörer som omfattas av solvensregleringen (45 procent). Aktiekategorin omfattar även kapitalplaceringar och onoterade aktier.

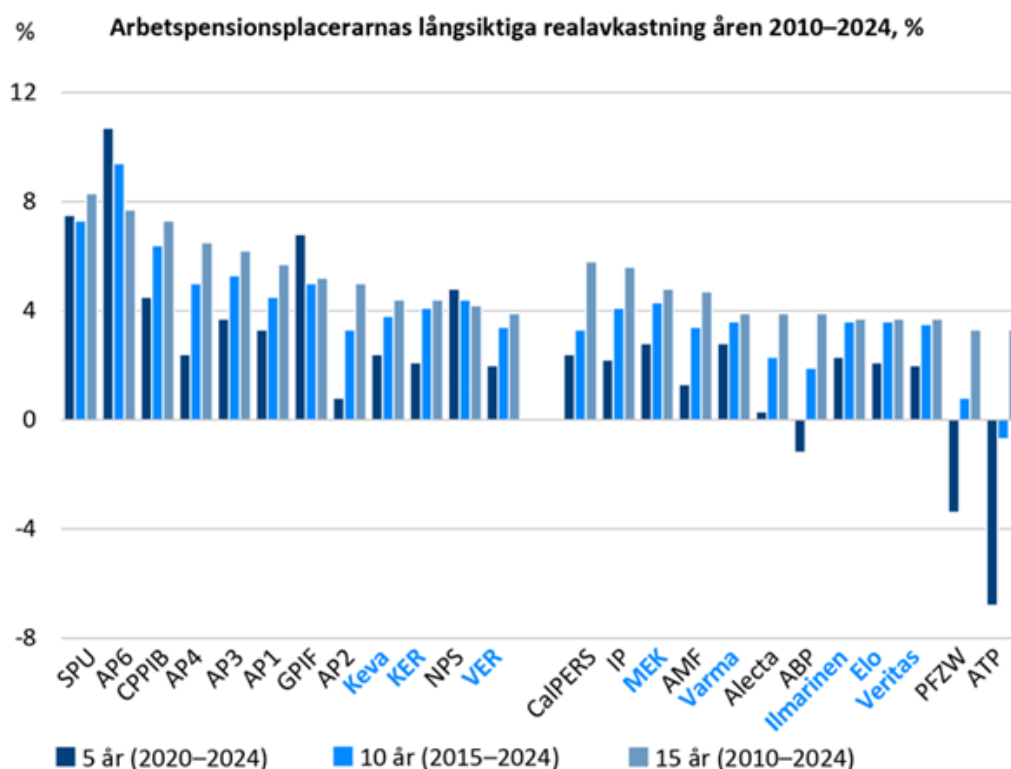
Avkastningen under en femårsperiod (2020–2024) är i regel lägre än avkastningen på lång sikt. Detta påverkas i synnerhet av år 2022, som var det svagaste placeringsåret sedan finanskrisen år 2008. Den genomsnittliga avkastningen för fem år för alla aktörer var 2,4 procent.

Avkastningen under tio år (2015–2024) var 4,0 procent. Under den längre tidsperioden på 15 år (2010–2024) var medelavkastningen 5,0 procent.

Buffertfonderna har genererat högre realavkastning på lång sikt, i snitt 5,7 procent, än arbetspensionsbolagen och arbetspensionskassorna. Den största realavkastningen i hela jämförelsen under en tidsperiod på 15 år har genererats av den norska buffertfonden SPU med en realavkastning på 8,3 procent.

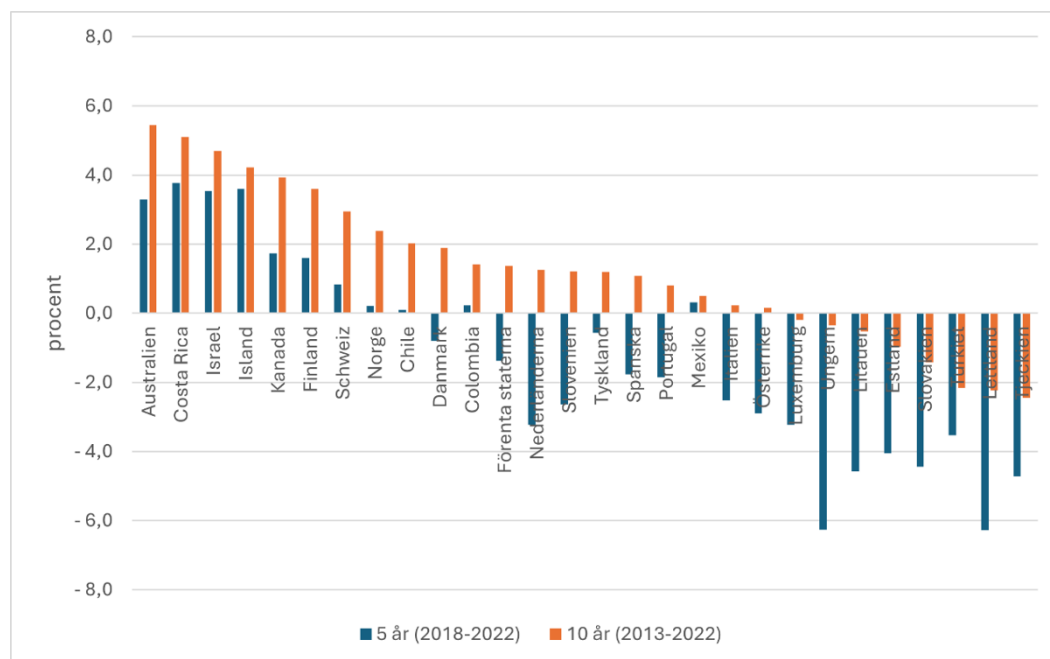
Arbetspensionsförsäkringsbolagens och arbetspensionsförsäkringskassornas realavkastning under 15 år var omkring 4,2 procent. CalPERS hade den högsta avkastningen, 5,8 procent.

Figur 36: Arbetspensionsplacerarnas realavkastning åren 2010–2024, procent. Källa: Pensionsskyddscentralen

Även OECD har gjort en jämförelse av placeringsavkastningen mellan pensionsaktörerna. Figur 37 visar pensionsaktörernas placeringsavkastning enligt land.

Figur 37: Realplaceringsavkastningen för olika länders pensionsaktörer under de senaste 5 och 10 åren. Källa: Pensions at a Glance 2023, OECD

5.2.2 Jämförelseländernas indexskydd för pensioner

Eftersom målet med propositionen är att förbättra den finansiella hållbarheten i arbetspensionssystemet och det föreslås att en indexbegränsning föreskrivs som en del av den, har den utländska lagstiftningen och andra metoder som används utomlands bedömts i synnerhet ur detta måls synvinkel.

På justeringar av arbetspensioner i betalning tillämpas i de andra länderna, på samma sätt som i Finland, i huvudsak olika kombinationsindex som följer ändringarna i priserna och lönerna eller de prisindex som endast baserar sig på prisändringen. I vissa länder används så kallade följsamhetsindex. Index som baserar sig endast på löneförändringen är sällsynta.

Den indexbegränsning som föreslagits i denna regeringsproposition är en särskild mekanism, vars bakomliggande tanke – att stävja automatiska pensionshöjningar, om inflationen överskrider löneutvecklingen på ett ohållbart sätt – förekommer även i andra länder, men den har genomförts på annat sätt. Den gemensamma nämnaren för dessa är strävan efter att skydda den finansiella hållbarheten i pensionssystemet. Varje lands pensionssystem och dess särdrag påverkar mekanismerna i bakgrunden. I det finländska arbetspensionssystemet har man redan

tidigare berett sig på den åldrande befolkningen genom att binda pensionsåldern till den förväntade livslängden och genom livslängdskoefficienten, vilka automatiskt anpassar pensionsåldern och pensionsnivån och även för egen del skydda den finansiella hållbarheten i arbetspensionssystemet.

Sedvanligen indexjusteras inverkan av en uppgång i prisnivån på pensionerna fullt ut med regelbundna mellanrum, oftast årligen, så att pensionernas realvärde och köpkraft bevaras. Utöver indexmekanismen har OECD lyft fram även betydelsen av frekvensen för indexjusteringarna för att bevara pensionernas realvärde, i synnerhet under en tid med hög inflation. Ju tätare frekvens för justeringen, desto bättre följer pensionerna prisutvecklingen. Detta har beaktats i en del av länderna där tidigare lagda justeringar görs om inflationen överskrider en viss gräns (till exempel Cypern, Belgien, Luxemburg, Tjeckien och Slovakien). Å andra sidan har man i vissa EU-länder och i Storbritannien under kristider och tider med en strikt budgetdisciplin beslutat sig för att temporärt begränsa eller frysa den justering som baserar sig på prisindexet utan separat stabilisator. Det har även varit möjligt att göra indexjusteringar senare än planerat (till exempel Portugal).

Nedan presenteras kort och i huvuddrag olika mekanismer som används i andra länder och som kan påminna om den föreslagna indexbegränsningen, men som fungerar på ett litet avvikande sätt. Dessa olika länders indexskydd har beskrivits mer ingående på Pensionsskyddscentralens webbplats [Indexskyddet internationellt - Pensionsskyddscentralen](#). Varje lands pensionssystem och dess särdrag påverkar mekanismerna i bakgrunden. I de presenterade länderna begränsas indexeringen utifrån olika grunder, såsom utifrån ändringar i pensionsnivån eller den ekonomiska tillväxten och avgiftsintäkterna. Den sist nämnda indexering som baserar sig på makroekonomin ligger närmare indexering av stabilisatortyp, vilken binder ändringar i pensionsfinansieringen och i omständigheter som påverkar den finansiella hållbarheten till pensionsförmånerna.

Exempel på länder där pensionsnivån begränsar indexeringen

I fråga om de största pensionerna har indexjusteringar begränsats i en del länder. Av EU-länderna har till exempel Italien, Österrike, Lettland, Portugal och Tjeckien infört differentierade indexeringsregler enligt pensionens storlek, varvid endast pensioner som underskrider en viss gräns indexeras fullt ut.

Exempel på länder där pensionsindexering bundits till den ekonomiska tillväxten och premieinkomsterna

Av EU-länderna har till exempel Litauen och Rumänien infört en mekanism i pensionsindexeringen, i vilken den ekonomiska tillväxten och avgiftsintäkterna påverkar indexeringen. I Litauen är det möjligt att avbryta indexeringen, om BNP och lönesumman sjunker under flera konsekutiva år, under förutsättning att pensionsutgifterna inte överskrider premieinkomsterna. I Rumänien indexeras pensioner enligt den positiva utvecklingen för priser och reallöner, men indexjusteringen kan dock högst uppgå till uppgången i intäkterna av socialförsäkringsavgiften.

Exempel på länder som använder index av stabilisatortyp

Pensionsskyddscentralen har i sin [rapport 10/2020](#) (<https://urn.fi/URN:ISBN:978-951-691-306-6>) beskrivit de automatiska stabilisatorerna av pensionsfinansieringen i Nederländerna, Japan, Kanada, Sverige och Tyskland. Rapporten innehåller även en beskrivning av innehållet i och

utvecklingen för dessa länders pensionssystem. I dessa länder används indexering av stabilisatorer, vilken binder ändringar i pensionsfinansieringen och i omständigheter som påverkar den finansiella hållbarheten till pensionsförmånerna.

Till exempel i Sverige utgörs den utlösande faktorn för stabiliseringsmekanismen av balansen mellan ansvaren och tillgångarna, vilken följs årligen. Anpassningen till variationer i avgiftsinkomster och pensionsutgifterna i ålderspensionssystemet genomförs genom indexering. Balansindex, som reagerar på den ekonomiska balansens i pensionssystemet, fungerar som stabiliseringsmekanism. Indexjusteringen kan vara negativ.

I en balanserad situation sänks följsamhetsindexet utifrån den årliga ändringen av utvecklingen för snittinkomsterna på så sätt att man från ändringen drar av en reallöneutveckling på 1,6 procentenheter (den så kallade tillväxtnormen). Å andra sidan ingår denna tillväxtnorm i beräkningen av pensionens initialnivå, då pensionskapitalet omvandlas till pension och den höjer den förvärvspension som kommer att betalas ut.

Målet med stabiliseringsmekanismen i Sverige var ursprungligen ett system som anpassar sig helt automatiskt utan att beslutsfattarna ska behöva ingripa, men detta genomfördes dock inte, och nya bestämmelser har utfärdats om mekanismen i några repriser.

6 Remissvar

Utkastet till regeringens proposition publicerades den 8 december 2025 i den elektroniska utlåtandetjänsten, där den var på remiss till och med den 4 februari 2026. En begäran om utlåtande sändes till 22 aktörer via utlåtandetjänsten. Begäran om utlåtande var därtill öppen för svar av vem som helst.

Sammanlagt mottogs 25 utlåtanden. Ett utlåtande gavs av Pensionsskyddscentralen, Finansinspektionen, Finlands näringsliv rf, Kunta- ja hyvinvointialueyönantajat KT, Akava ry, Finlands Fackförbunds Centralorganisation FFC rf, STTK rf, Pensionärsförbundens intresseorganisation PIO rf, Eläkesäätiöyhdistys ESY ry, Finanssiala ry, Arbetspensionsförsäkrarna TELA ry, Ömsesidiga Arbetspensionsförsäkringsbolaget Elo, Lantbruksföretagarnas pensionsanstalt LPA, Sjömanspensionskassan, Näringslivets forskningsinstitut ETLA, Ungdomssektorn rf, Mikro- och ensamföretagare rf (Myry), Företagarna i Finland rf, Pääomasijoittajat ry, AKI-liitot ry, Kiinteistönomistajat ja rakennuttajat Rakli ry och några privatpersoner. Dessutom meddelade Konkurrens- och konsumentverket att det inte har något att yttra i frågan. Ett sammandrag av utlåtandena har lagrats i Projektportalen.

Flera remissinstanser ansåg att utkastet till regeringsproposition var värt att understödja (bland annat Pensionsskyddscentralen, Finanssiala ry, Arbetspensionsförsäkrarna TELA ry, FFC, STTK, Lantbruksföretagarnas pensionsanstalt LPA Mikro- och ensamföretagare rf, AKI-liitot ry) och att den var viktig med tanke på den finansiella hållbarheten i arbetspensionssystemet. Finlands näringsliv rf och Kunta- ja hyvinvointialueyönantajat KT ansåg att propositionen är väl utarbetad och de hade inte något att anmärka om innehållet i utkastet till lag.

6.1 Kommentarer om nuläget

Remissinstanserna ansåg att det finländska arbetspensionssystemet är fungerande och i princip vilar på en stadig grund och att finansieringsbasen för pensionerna i systemet inte i desto större utsträckning är utmanande. På samma gång ansåg man att en förutsättning för att stärka den

finansiella hållbarheten i arbetspensionssystemet är att placeringen av placeringstillgångarna i högre grad än för närvarande kan stödja sig på den långfristiga avkastningen.

Finansinspektionen riktade uppmärksamhet på att beskrivningen av nuläget i propositionen innehåller flera hänvisningar till att det vid behov är möjligt att ingripa i överdriven risktagning genom tillsynsmetoder. Finansinspektionen konstaterade att det inom ramen för den gällande regleringen i praktiken är utmanande att kunna fastställa överdriven risktagning och att ingripa i sådan, åtminstone så länge som bolagets solvenskapital överskrider solvensgränsen och annan förpliktande reglering i övrigt inte överträds. Finansinspektionen kan ingripa i risktagning i huvudsak först i det skede då solvenskapitalet underskrider solvensgränsen. Enligt Finansinspektionen finns det därtill skäl att i fråga om till exempel den allmänna bestämmelsen om ordnandet av placeringsverksamhet (AFBL 26 §) och i synnerhet om tryggheten redogöra för hur den förhåller sig till de risktagningsgränser som föreslås i propositionen.

Pensionärsförbundens intresseorganisation PIO rf ansåg att pensionssystemet är förknippat även med andra utvecklingsbehov, av vilka det viktigaste gäller inkomstskillnaderna mellan pensionstagarna och pensionsskillnaderna mellan könen.

Ungdomssektorn rf påpekade att det finländska arbetspensionssystemet är starkt och fonderande i en internationell jämförelse, men att de yngre åldersklasserna har klart sämre förtroende för systemet än de äldre.

6.2 Kommentarer om förslagen och deras konsekvenser

Finansinspektionen föreslog en ändring av den allmänna bestämmelsen om diversifiering (4 §) i lagen om beräkning av solvensgränsen för pensionsanstalter och om diversifiering av placeringar (315/2015). Enligt Finansinspektionen finns det dessutom ett behov av att till 4 § i lagen foga en punkt i vilken man i fråga om arbetspensionsanstaltens diversifiering på ett entydigare sätt än för närvarande ska beakta även arbetspensionsanstaltens likviditet, så att arbetspensionsanstalterna har tillräcklig likvid placeringsegendom för att trygga betalningsförmågan. Dessutom konstaterade Finansinspektionen att konsekvenserna har beskrivits på ett omfattande, mångsidigt och begripligt sätt i propositionen, men den föreslog preciseringar i vissa enskilda meningar.

Enligt Eläkesäätiöyhdistys ESY ry är regeringens proposition lyckad i fråga om huvudmålen, det vill säga att den kommer att stärka den finansiella hållbarheten i arbetspensionssystemet genom att öka arbetspensionsanstaltens placeringsavkastning. Detta baserar sig på utvecklingen av den riskbaserade solvensmodellen på ett sätt som möjliggör placering som är mer avkastningsinriktad än tidigare. Med andra ord stiger arbetspensionsanstaltens förmåga att bära risker.

Företagarna i Finland rf ansåg att de föreslagna ändringarna gick i rätt riktning, men att de var relativt små i förhållande till utmaningarna.

AKI-liitot ry ansåg att den goda sidan av propositionen var att avsikten är att utöka fonderingen av ålderspensioner, vilket syftar till att stabilisera arbetspensionsavgifterna och lindra arbetsbördan för de arbetande generationerna på lång sikt.

Pääomasijoittajat ry ansåg att de centrala förslagen i utkastet till regeringsproposition går i rätt riktning och att de är ändamålsenliga för att stärka den finansiella hållbarheten i arbetspensionssystemet. I synnerhet utveckling av placeringsregleringen och solvensregleringen på så sätt att pensionsanstalterna har ännu bättre förutsättningar till

långsiktig och produktiv placeringsverksamhet ansågs vara en nödvändig förutsättning för att uppnå de mål som satts upp för propositionen.

Rakli ry understödde den lagändring som möjliggör att arbetspensionsförsäkringsbolagen använder en måttlig hävstång vid fastighetsplacering. Enligt Rakli ry hade lagproposition utarbetats med omsorg till dessa delar och den beaktade de vanligaste strukturer som används vid fastighetsplacering.

6.3 Kommentarer om specialmotiveringen

Pensionärsförbundens intresseorganisation PIO rf ansåg att jämlikheten enligt 98 § ska bedömas mer ingående.

Ungdomssektorn rf instämde i den bedömning som gjorts i propositionen om att indexbegränsningen är godtagbar med tanke på egendomsskyddet i 15 § i grundlagen, men betonade att pensionssystemets godtagbarhet inte kan grunda sig uteslutande på att minimikraven i grundlagen är uppfyllda. Det finns skäl att komplettera specialmotiveringen genom att tydligare avskilja hur indexbegränsningen, lindringen av placeringsregleringen och den utökade fonderingen påverkar betalningspåfrestningen, pensionstillväxten och riskfördelningen för de olika åldersklasserna under hela livscykeln.

6.4 Kommentarer om ikraftträdandet

Pääomasijoittajat ry ansåg att det var viktigt att de föreslagna ändringarna träder i kraft på ett kontrollerat och förutsägbart sätt. Placeringen av arbetspensionsmedel baserar sig på en på lång placeringshorisont och förutsätter en stabil regleringsmiljö.

AKI-liitot ry ansåg att det centrala i reformen är att övergångstiden är tillräckligt lång, i synnerhet i fråga om indexbegränsningen och understödde att ändringen träder i kraft först från och med år 2030.

Pensionärsförbundens intresseorganisation PIO rf ansåg att det är viktigt att indexbegränsningen tillämpas först från och med år 2030 och inte direkt.

Ungdomssektorn rf ansåg att det var motiverat att de centrala ändringarna i propositionen genomförs etappvis och med en tillräckligt lång övergångstid, så att konsekvenserna kan följas och vid behov justeras. För de unga och kommande generationerna är det viktigt att man i samband med ikraftträdandet kommer överens även om en uppföljningsperiod och bedömningspunkter vid vilka man granskar konsekvenserna i synnerhet för unga personer och eventuella justeringsbehov med tanke på rättvisan mellan generationerna.

6.5 Kommentarer om lagförslagen

Enligt Eläkesäätiöyhdistys ESY ry ska man i statsrådets förordning möjligtvis även fastställa vilka slags ändringar som ger skäl att uppdatera parametrarna. Eläkesäätiöyhdistys ESY ry ansåg även att det finns skäl att göra en ändring som möjliggör att pensionsstiftelser och pensionskassor ställer borgen för egna dottersammanslutningar. Eläkesäätiöyhdistys ESY ry föreslog därtill att den temporära höjningen av den övre gränsen för solvenskapitalet görs permanent. Eläkesäätiöyhdistys ESY ry förde även fram den ändring som ska göras i fråga om pensionsstiftelser och pensionskassor i lagen om beskattning av inkomst av näringsverksamhet.

AKI-liitot ry ansåg att 4 mom. som fogats till 99 § i ArPL är väsentligt, i och med att det hindrar att arbetspensionsindexet sjunker som en följd av tillämpningen av indexbegränsningen.

Ungdomssektorn rf konstaterade att de föreslagna ändringarna kan förmodas möjliggöra högre förväntad avkastning, men ökar osäkerheten kring den framtida avgiftsnivån för den kommande generationerna och finansieringen av pensionerna.

6.6 Andra kommentarer och allmänna observationer

Löntagarorganisationerna (Akava, FFC, STTK) konstaterade att pensionsreformen år 2017 har fungerat väl enligt de bedömningar som gjorts och att arbetspensionssystemet i nuläget vilar på en stadig grund. Den ofördelaktiga befolkningsstrukturen och den sämre nativitetsutvecklingen än väntat försämrar dock den finansiella hållbarheten i systemet på lång sikt. Det förslag som nu beretts svarar på detta behov. De ändringar som föreslås i utkastet till regeringsproposition i fråga om stärkande av placeringsverksamheten och fonderingen lättar på lång sikt trycket på att höja arbetspensionsavgiften och förbättrar rättvisan mellan generationerna. Organisationerna understödde ett utkast till regeringsproposition som baserar sig på arbetsmarknadscentralorganisationernas avtal.

Med anledning av de ändringar som föreslås i propositionen föreslog Finansinspektionen att regleringen kring styrelsens duglighet kompletteras på så sätt att styrelsens kollektiva kompetenskrav entydigt omfattar expertis inom såväl placeringsverksamhet som riskhantering. Finansinspektionen konstaterade dessutom att den regelbundna uppdateringen av de parametrar som ligger till grund för solvensberäkningen i princip är värd att understödja, men den kan leda till procyklikaltitet.

Arbetspensionsförsäkrarna TELA ry ansåg att det var motiverat att i ännu högre grad placera pensionstillgångarna på aktiemarknaden, eftersom placeringshorisonten är väldigt lång och det är möjligt att relativt noggrant uppskatta hur pensionsutgiften kommer att utvecklas under de kommande åren. De metoder som ingår i utkastet till regeringens proposition – bindandet av avkastningskravet i en högre grad än tidigare till aktiemarknadsavkastningen och lindringen av solvenskraven – går i detta hänseende i rätt riktning. Man har även förberett sig på de ändringar som ska göras i placeringsportföljerna genom ändamålsenliga övergångsbestämmelser. Även möjligheten enligt propositionen att använda en hävstång för att effektivisera fastighetsplaceringen var värd att understödja enligt Arbetspensionsförsäkrarna TELA ry. Den förbättrar placeringsavkastningen och underlättar på samma gång ett kontrollerat genomförande av minskningen av fastighetsplaceringarna på grund av ökningen av aktieplaceringarna. Arbetspensionsförsäkrarna TELA ry ansåg att den utökade ålderspensionsfonderingen var en av de viktigaste reformerna i utkastet och att bestämmelserna om begränsning av arbetspensionsindexet i utkastet var sådana att deras konsekvenser för enskilda personer är relativt rimliga.

Pensionärsförbundens intresseorganisation PIO rf konstaterade att indexbegränsningen är en avsevärd ändring i arbetspensionssystemet och att den kan försämma nuvarande och framtida pensionärsers förtroende för indexskyddets beständighet.

Näringslivets forskningsinstitut ETLA konstaterade att regeringens proposition till lagändringar baserar sig på arbetsmarknadsorganisationernas avtal om genomförandet av pensionsreformen. En central del av reformen är att regleringen för placering och solvens ändras på så sätt att den privata sektorns arbetspensionsanstalter kan placera mer än för närvarande i aktier och även i övrigt ta mer placeringsrisker. Till denna del finns det bra grunder för reformen, eftersom den

tidigare regleringen har lett till att de genomsnittliga avkastningarna blivit klart lägre än hos internationella jämförelseobjekt, som inte omfattas av någon motsvarande reglering.

Placeringsreformen kommer att öka risktagningen och den genomsnittliga placeringsavkastningen. När variationen i avkastningen kommer att öka, ökar trycket på variation i arbetspensionsavgifterna.

Näringslivets forskningsinstitut ETLA konstaterade att det centrala målet om att stabilisera avgifterna enligt regeringsprogrammet inte uppnås, eftersom avgiftsvariationen ökar efter reformen. Det instrument som automatiskt stabiliserar avgifterna, vilket skrivits in i regeringsprogrammet, skapas inte heller. En stabilisator hade minskat behovet av nya pensionsreformer, vars tidpunkter och innehåll nu endast kan vara föremål för gissningar.

Ungdomssektorn rf föreslog att man vid den fortsatta beredningen av regeringspropositionen och i de framtida pensionsreformerna genomför en systematisk och transparent bedömning av generationskonsekvenserna, i vilka man separat granskar betalningsbördan, pensionstillväxten och förmånerna för de unga personerna och påbörjar en utredning av lösningar som baserar sig på generationsfondering, stärker tillsynen och rapporteringen i anknytning till den ökade placeringsrisken, i synnerhet i fråga om hur riskerna hänför sig till unga personer, säkerställer att unga personer på ett permanent och strukturerat sätt deltar i beredningen av pensionsreformerna och kopplar de åtgärder som förbättrar hållbarheten i pensionssystemet till en tät del av arbetet för att stärka mentalvårdstjänsterna, välbefinnandet i arbetet och förebyggandet av arbetsoförmåga hos unga personer.

Mikro- och ensamföretagare rf ansåg att utkastet till regeringsproposition var en ändamålsenlig och välmotiverad helhet, som stärker den finansiella hållbarheten i arbetspensionssystemet och stabiliserar utvecklingen för arbetspensionsavgiften på lång sikt. De reformer som ingår i utkastet till proposition och vars mål är att förbättra placeringstillgångarnas avkastningspotential och trygga finansieringen av arbetspensionerna för framtida generationer är värda att understödja enligt Mikro- och ensamföretagare rf.

6.7 Åtgärder till följd av remissvaren

Utifrån de anmärkningar som gjorts i utlåtandena har bedömningen av nuläget i propositionen preciserats i fråga om metoderna för tillsyn över pensionsanstalterna.

Utifrån remissvaren har små ändringar gjorts i propositionen i beskrivningen av nuläget, bedömningen av nuläget, de viktigaste förslagen, de huvudsakliga konsekvenserna och specialmotiveringen. Utöver de ändringar som gjorts på grund av remissvaren har man även gjort små preciseringar av ordalydelserna och preciserat lagförslagen, ikraftträdandet och avsnittet Förhållande till grundlagen och lagstiftningsordning.

I utlåtandena riktade man uppmärksamhet på obehövligheten för och problematiken i den föreslagna indexbegränsningen. Så som beskrivits i propositionen, är indexbegränsningen en sparmekanism som tidvis aktiveras för arbetspensionssystemet. Mekanismen aktiveras relativt sporadiskt och sannolikt väldigt sällan. I sådana situationer med exceptionella indexhöjningar som åren 2023 och 2024 minskar mekanismen de tvivelaktiga incitamenten att tidigare lägga pensionsavgången. Dessutom begränsas tillämpningen av indexbegränsningen i vissa situationer för att begränsa en försämring av pensionernas köpkraft. Således är indexbegränsningen motiverad och om den aktiveras är den en effektiv mekanism för att höja finansieringen i arbetspensionssystemet och det ansågs inte finnas något behov av ändringar av propositionen vid den fortsatta beredningen.

I utlåtandena föreslogs att propositionen kompletteras med en specifikation som redogör för de föreslagna ändringarnas exakta konsekvens för betalningsbördan, pensionstillväxten och riskfördelningen för de olika åldersklasserna under hela livsrytten. Propositionen innehåller en bedömning av ändringarnas konsekvenser för avgiften på lång sikt, pensionsutgiften, kommande generationer och för riskerna och riskbärandet. Det är inte möjligt att göra någon numerisk uppskattning av alla dessa, men i propositionen har man försökt beskriva ovan nämnda delområden på ett så omfattande sätt som möjligt och vid den fortsatta beredningen har propositionen inte kompletterats till denna del.

I utlåtandena riktades uppmärksamhet på att man ska följa ändringarna och bedöma eventuella justeringsbehov i synnerhet i fråga om de unga generationerna. I enlighet med vad som lagts fram i avsnittet Verkställighet och uppföljning i propositionen görs senast år 2035 en granskning av konsekvenserna av ändringarna enligt denna proposition, i synnerhet med tanke på en tillräcklig trygghetsnivå och den finansiella hållbarheten i pensionssystemet. Enligt den gällande lagstiftningen (ArPL 218 a §) gör social- och hälsovårdsministeriet vart femte år en helhetsutvärdering av arbetslivslängdens utveckling och hela arbetspensionssystemets ekonomiska och sociala hållbarhet till stöd för utvecklingen av arbetspensionssystemet och det politiska beslutsfattandet. Den första utvärderingen görs år 2026. Pensionsskyddscentralen har som en del av beredningen av pensionsreformen på uppdrag av social- och hälsovårdsministeriet år 2025, i fråga om ovan nämnda bedömning, gett ut mellanrapporten [Työurien kehitys ja työeläkejärjestelmän sosiaalinen ja taloudellinen kestävyys](#). Även generationsfrågan granskas som en del av bedömningen. Som en del av den fortsatta beredningen av pensionsreformen har social- och hälsovårdsministeriet även inlett en utredning på trepartsbasis om behoven av att utveckla ålderspensionsfonderingen med tillräcklig fondering, rättvisa mellan generationerna och en jämn avgiftsutveckling som mål.

I utlåtandena framlades ett förslag om att komplettera propositionen i fråga om den allmänna bestämmelsen om anordnande av placeringsverksamheten (till exempel 26 § i AFBL för arbetspensionsförsäkringsbolag) på så sätt att man förklarar hur kravet på trygghetsnivå i bestämmelsen förhåller sig till den utökade risktagningen inom ramen för de föreskrivna gränserna. I denna regeringsproposition föreslås inte ändringar av den allmänna bestämmelsen eller om den grundläggande principen för solvensregleringen, enligt vilken en pensionsanstalt som i fråga om solvens överskrider kravet i lagen ska bedriva verksamhet som tryggar de försäkrade förmånerna utan att överskrida gränserna för överdriven risktagning. Vid den fortsatta beredningen har man således inte ansett att det är ändamålsenligt att göra ändringar i propositionen till denna del.

I utlåtandena framlades ett förslag som gällde 4 § i lagen om beräkning av solvensgränsen för pensionsanstalter och om diversifiering av placeringar, enligt vilket en punkt om beaktande av pensionsanstalternas likviditet fogas till paragrafen vid sidan om de nuvarande kraven på produktivitet och trygghetsnivå. Den nuvarande regleringen kring pensionsanstalter kräver att pensionsanstalternas riskhantering, utöver hanteringen av tillgångar och ansvar och placeringar, även täcker likviditeten (likviditetsrisker), koncentrationsrisken samt operativa risker. Utöver riskhanteringen tar pensionsanstalten ställning till kraven på att upprätthålla likviditet i sin placeringsplan. Den nuvarande regleringen omfattar således i omfattande grad hänsyn till likviditeten i en pensionsanstalts verksamhet, varför inga ändringar gjordes till denna del vid den fortsatta beredningen.

I utlåtandena föreslogs att regleringen kring dugligheten för en pensionsanstalts styrelse kompletteras på så sätt att styrelsens kollektiva kompetenskrav entydigt omfattar expertis inom såväl placeringsverksamhet som riskhantering. Lagen om arbetspensionsförsäkringsbolag (213/2025) har nyligen preciserats i fråga om kraven på styrelseledamöter på så sätt att styrelsen

som helhet ska ha bra expertis även om placeringsverksamhet. I förarbetena till lagen preciseras att expertis inom placeringsverksamhet omfattar att förstå de bestämmelser som utfärdats med tanke på placeringsrisken, vilka skapar grunden för solvens i ett arbetspensionsförsäkringsbolags. De viktigaste av dessa är solvensbestämmelserna och kraven på riskhantering för arbetspensionsförsäkringsbolag. Vid den fortsatta beredningen har man således inte ansett att det är ändamålsenligt att göra ändringar i propositionen i fråga om detta ärende.

I utlåtandena föreslogs att den temporära höjningen av den övre gränsen för pensionsanstalternas solvenskapital görs permanent. Propositionen innehåller en omfattande motivering till varför den temporära ändringen är tillräcklig. På grund av detta gjordes inte ändringar i propositionen vid den fortsatta beredningen.

I utlåtandena riktades uppmärksamhet på att det inte finns bestämmelser om möjligheten att använda borgen för pensionsstiftelser och pensionskassor. I enlighet med beskrivningen av nuläget i propositionen kan pensionsstiftelserna och pensionskassorna inte ställa borgen. Vid beredningen av propositionen konstaterades att pensionsstiftelserna och pensionskassorna avviker från arbetspensionsförsäkringsbolagen bland annat i fråga om deras finansiering och arbetsgivarens ansvar, vilka har en betydande inverkan på ärendet. Det hade krävts en grundlig utredning för att möjliggöra att även pensionsstiftelser och pensionskassor ska kunna använda borgen och i samband med beredningen av denna proposition fanns det inte möjligheter till detta. På grund av detta gjordes inte ändringar i propositionen vid den fortsatta beredningen.

I utlåtandena föreslogs en ändring i lagen om beskattning av inkomst av näringsverksamhet i fråga om pensionsstiftelser och pensionskassor. Ändringsförslaget motiverades med ändringen av maximibeloppet av solvenskapitalet. Genom denna proposition ändras regleringen kring maximibeloppet av solvenskapitalet endast tillfälligt, varför det inte är ändamålsenligt att göra någon ändring av lagen om beskattning av inkomst av näringsverksamhet i detta sammanhang.

I utlåtandena gjordes enskilda förslag som gällde ändringar av pensionsförmånerna. Denna regeringsproposition baserar sig på arbetsmarknadscentralorganisationernas avtal om en ändring av arbetspensionslagstiftningen. Statsminister Orpos regering har ansett att avtalet som helhet tillräckligt väl uppfyller de mål som satts upp för reformen. Utifrån detta föreslås i denna regeringsproposition inte andra ändringar som gäller pensionsförmånerna än indexbegränsningen. På grund av detta gjordes inte ändringar i propositionen vid den fortsatta beredningen.

7 Specialmotivering

7.1 Lagen om ändring av lagen om pension för arbetstagare

98 §. Indexjustering av pensionerna. Beräkningen av arbetspensionsindexet görs framöver i två faser och den nuvarande paragrafen delas upp i nya 1 och 2 mom., medan nya 3 mom. innehåller bestämmelser om jämförelsen med lönekoeficienten. Nya 4 mom. innehåller bestämmelser om tillämpningen av 3 mom. På grund av laghänvisningarna påverkar ändringen indexjusteringarna enligt alla arbetspensionslagar.

Det föreslås att paragrafens 1 mom. innehåller bestämmelser om indexjustering av pensioner som är i betalning och tidpunkten för den på ett sätt som motsvarar den gällande bestämmelsen.

Bestämmelsen om beräkning av arbetspensionsindexet i den nuvarande paragrafen flyttas till paragrafens 2 mom. Arbetspensionsindexet räknas på samma sätt som för närvarande, det vill

säga att vägningskoefficienten för ändringen av lönenivån är 0,2 och vägningskoefficienten för ändringen av prisnivån är 0,8. Således ändras inte huvudregeln för att fastställa arbetspensionsindex.

Paragrafens 3 mom. är nytt. Momentet innehåller bestämmelser om en indexbegränsning. I enlighet med dess 2 mom. jämförs ändringen i arbetspensionsindexet under en granskningsperiod på två konsekutiva år med ändringen av lönekoefficienten under den motsvarande tiden. Om förändringen i arbetspensionsindexet som beräknats enligt 2 mom. under en granskningsperiod på två på varandra följande år överstiger förändringen i lönekoefficienten under motsvarande tid, är värdet av arbetspensionsindexet med avvikelse från 2 mom. det största värde med vilket förändringen i arbetspensionsindexet under granskningsperioden på två på varandra följande år inte överstiger förändringen i lönekoefficienten under motsvarande tid. Med ändringen avses den proportionella, det vill säga den procentuella ändringen. Till exempel när arbetspensionsindexet för år 2030 beräknas, granskas ändringen i arbetspensionsindexet och lönekoefficienten från år 2028 till år 2030. Eftersom arbetspensionsindexet ges som ett heltal genom förordning av social- och hälsovårdsministeriet och lönekoefficienten med en precision på tre decimaler, är ändringen under granskningsperioden av två konsekutiva år för arbetspensionsindexet inte nödvändigtvis lika stor som ändringen av lönekoefficienten under en motsvarande tid. På grund av detta är ordalydelsen i momentet att det största värde med vilket dess ändring inte överskrider ändringen av lönekoefficienten under en motsvarande tid fastställs som värdet av arbetspensionsindex.

Paragrafens 4 mom. är nytt. Momentet innehåller bestämmelser om tillämpningen av indexbegränsningen enligt föreslagna 3 mom. Den föreslagna indexbegränsningen enligt 3 mom. tillämpas om värdet av arbetspensionsindexet vilket beräknas enligt 2 mom. är större eller lika stort som värdet av senaste arbetspensionsindex. Om värdet av arbetspensionsindexet då efter tillämpningen av 3 mom. är mindre än värdet av det senaste arbetspensionsindexet, är värdet av arbetspensionsindexet detsamma som värdet av det senaste arbetspensionsindexet. Målet med tillämpningsbestämmelsen är att den nya indexbegränsningen inte sänker arbetspensionsindexet och således begränsas en nedgång i pensionernas köpkraft i situationer där värdet av arbetspensionsindexet håller på att bli exceptionellt lågt.

168 §. Uppgörande av beräkningsgrunder. Det föreslås att 2 mom. i paragrafen innehåller bestämmelser om att grunden för det tilläggsförsäkringsansvar som är bundet till aktieavkastningen, vilken utgörs av andelen enligt aktiernas genomsnittliga årsavkastningsprocent, höjs från nuvarande 20 till 30 procent av ansvarsskulden enligt denna lag. Ändringen överför den risk som är förknippad med det tilläggsförsäkringsansvar som är bundet till aktieavkastningen i högre grad till pensionssystemets gemensamma ansvar och möjliggör således att aktieplaceringen utökas utan att försvaga pensionsanstaltarnas förmåga att bära risker och den ökar därmed sannolikt placeringsavkastningen. Begreppet ansvarsskuld som definierats i momentet preciseras på så sätt man från ansvarsskulden framöver även drar av beloppet av det tilläggsförsäkringsansvar som är bundet till aktieavkastningen enligt denna paragraf. Ändringen beror på att det tilläggsförsäkringsansvar som är bundet till aktieavkastningen framöver är en kortfristig buffertfond för aktieavkastningen, där beloppet av den influtna aktieavkastningen bevaras i endast omkring ett år och det är inte ändamålsenligt att beräkna en andel på 30 procent för denna andel. Det föreslås att ordalydelsen i momentet preciseras i fråga om den årliga avkastningsprocenten, så att terminologin är enhetlig i hela momentet.

Det föreslås att paragrafens 2 mom. ändras på så sätt att man före den årliga beräkningen av det tilläggsförsäkringsansvar som är bundet till aktieavkastningen framöver inte behöver beakta det avdrag som eventuellt följer av tillämpning av 170 § i denna lag, utan endast ett avdrag enligt

171 §. Ändringen beror på att det tilläggsförsäkringsansvar som är bundet till aktieavkastningen framöver är en kortfristig buffertfond för aktieavkastningen, där beloppet av den influtna aktieavkastningen bevaras i endast omkring ett år, eftersom totalbeloppet av det tilläggsförsäkringsansvar som är bundet till aktieavkastningen årligen överförs till ålderspensionsfondering i enlighet med 171 §. Således är det inte möjligt att täcka eventuella kostnader för ändringarna av beräkningsgrunden ur det tilläggsförsäkringsansvar som är bundet till aktieavkastningen. Det föreslås dessutom att hänvisningen i denna punkt preciseras på så sätt att man för tydlighetens skull framöver hänvisar till 171 § 2 mom. i stället för 171 §.

Det föreslås att paragrafens 2 mom. dessutom ändras på så sätt att man slopar den nedre gränsen på 20 procent av ansvarsskulden, vilken för närvarande ställts på det tilläggsförsäkringsansvar som är bundet till aktieavkastningen. Genom detta är det möjligt att stärka förmågan för en enskild pensionsanstalt att bära aktierisken och bedriva långsiktig placeringsverksamhet även i ett dåligt marknadsläge.

Det föreslås även att man från paragrafens 2 mom. stryker kravet på utjämning av det tilläggsförsäkringsansvar som är bundet till aktieavkastningen till samma belopp i förhållande till ansvarsskulden för alla pensionsanstalter som en del av kostnadsutredningen enligt 179 § i denna lag. Framöver är det tilläggsförsäkringsansvar som är bundet till aktieavkastningen en kortfristig buffertfond för aktieavkastning, där beloppet av den influtna aktieavkastningen bevaras i endast omkring ett år innan aktieavkastningen överförs till de fonderade delarna av ålderspensionerna, varför det inte längre finns något utjämningsbehov. För närvarande är det tilläggsförsäkringsansvar som är bundet till aktieavkastningen en permanent buffert för aktieavkastning, varvid det funnits ett utjämningsbehov.

Det föreslås att paragrafens 3 mom. ändras på så sätt att man vid beräkningen av aktiernas genomsnittliga årliga avkastningsprocent dessutom beaktar aktier som är föremål för handel på alla reglerade marknader i stället för aktier som är föremål för handel på en reglerad marknad i en utvecklad stat, vilket är fallet för närvarande. Detta beskriver de genomsnittliga aktieavkastningarna på ett bättre och mer omfattande sätt. Dessutom föreslås språkliga ändringar i paragrafen.

170 §. Ändring av grunderna för beräkning av ansvarsskulden. Det föreslås att paragrafens 1 mom. ändras på så sätt att man för att täcka de kostnader som orsakas av ändringarna av grunderna för att beräkna den ansvarsskuld som ska beräknas för ålderspensioner på grund av de krav som följer av 168 § framöver i första hand inte kan använda beloppet av det tilläggsförsäkringsansvar som är bundet till aktieavkastningen som föreskrivs i 168 § i denna lag. Eftersom det tilläggsförsäkringsansvar som är bundet till aktieavkastningen framöver är en kortfristig buffertfond för aktieavkastning, där beloppet av den influtna aktieavkastningen bevaras endast i omkring ett år, är det inte möjligt att täcka eventuella kostnader på grund av ändringarna av beräkningsgrunden direkt ur det tilläggsförsäkringsansvar som är bundet till aktieavkastningen. Även framöver kan kostnaderna i första hand täckas med de medel som är avsedda för justering av de ålderspensionsfonder som avses i 171 § i denna lag. Framöver omfattar justeringarna enligt 171 § även justeringar som orsakas av det tilläggsförsäkringsansvar som är bundet till aktieavkastningen, varvid de tillgångar som är avsedda för att täcka eventuella ändringar på grund av ändringarna av beräkningsgrunden i sak kan fås från aktieavkastningen på samma som tidigare, men tekniskt inte längre från det tilläggsförsäkringsansvar som är bundet till aktieavkastningen enligt 168 §, utan från justeringar enligt 171 §. Dessutom föreslås språkliga ändringar i paragrafen.

171 §. Justering av ålderspensionsansvaret. Det föreslås att paragrafens 2 mom. ändras på så sätt att de fonderade delarna av ålderspensionerna framöver justeras årligen på basis av det

sammanlagda beloppet av pensionsanstaltens till aktieavkastningen bundna tilläggsförsäkringsansvar. I ändringen slopas den övre gränsen på en procent för det tilläggsförsäkringsansvar som är bundet till aktieavkastningen, eftersom syftet är att i fråga det tilläggsförsäkringsansvar som är bundet till aktieavkastningen öka och påskynda tilläggskompletteringarna av ålderspensionsfonderna och således stärka ålderspensionsfonderingen. Justeringarna kan framöver vara positiva eller negativa, beroende på storleken på pensionsanstaltens genomsnittliga aktieavkastning. I en situation där aktieavkastningen är positiv, stärks fonderingen av ålderspensioner snabbare än i nuläget. I en situation där aktieavkastningen är negativ, kan ändringen innebära att fonderade ålderspensioner och de fonder som bildats utifrån dessa minskar. Negativa aktieavkastningar innebär inte nödvändigtvis att ålderspensionsfonderna minskar som helhet, eftersom ålderspensionsfonderna justeras årligen även med fondräntan och kompletteringskoefficienten. I en situation med negativ aktieavkastning innebär ändringen även delvis att den avgiftsbaserade fonderingen höjs och till denna del att pensionsanstaltens ansvar minskar för de fonderade delarna av ålderspensionerna.

Det föreslås att paragrafens 4 mom. ändras på så sätt att medel avsedda för justeringar enligt 1 och 2 mom. framöver kan användas för att täcka de i 170 § avsedda kostnaderna till följd av ändringar av grunderna för beräkning av den ansvarsskuld som beräknas för ålderspensioner. För närvarande har det varit möjligt att finansiera de nämnda ändringarna av beräkningsgrunderna med beloppet av det tilläggsansvar som är bundet till aktieavkastningen enligt 168 § 2 mom. eller med de kompletteringar som nämns i 2 och 3 mom. i paragrafen. Eftersom det tilläggsförsäkringsansvar som är bundet till aktieavkastningen framöver är en kortfristig buffertfond för aktieavkastning där beloppet av den influtna aktieavkastningen bevaras endast i omkring ett år innan aktieavkastningen överförs till de fonderade delarna av ålderspensionerna i enlighet med denna paragraf, är det möjligt att täcka kostnaderna på grund av ändringarna av beräkningsgrunden för en eventuell ansvarsskuld endast på det föreslagna sättet. Även hänvisningen till 3 mom. stryks som en onödig hänvisning, eftersom de behövliga justeringarna har föreskrivits i 1 och 2 mom. I 3 mom. finns det endast bestämmelser om allokeringen av justeringarna. I stället för den tidigare termen komplettering används termen justering framöver vid hänvisning till 1 och 2 mom. i paragrafen, eftersom termen justering framöver används i ordalydelsen i dessa två moment.

174 §. Pensionsanstaltens ansvar för ålderspensionen. Det föreslås att 1 punkten i paragrafen ändras. Det föreslås att den årliga tillväxten utifrån arbetsförvärvet för den ålderspension som arbetspensionsanstalten ansvarar för höjs från 0,4 procent till 0,5 procent. Genom ändringen ökas fonderingen av ålderspensioner. Ju mer ålderspensionsfonderna utökas och ju bättre placeringsavkastning på medlen, desto mer medel fås från fonderna för utbetalningen av ålderspensioner och således lättar man på trycket att på lång sikt höja arbetspensionsavgiften. I paragrafen i den svenska texten föreslås en språklig precisering.

201 §. Uppgifter för justering av ålderspensionsåtagandena. Det föreslås att man från paragrafen stryker omnämnandet av utvecklade stater, eftersom man framöver beaktar alla aktieplaceringar som är föremål på handel på en reglerad marknad i stället för aktieplacering som är föremål för handel på en reglerad marknad i utvecklade stater i beräkningen av den årliga genomsnittliga avkastningen på de aktier som ligger till grund för den årliga ändringen av det tilläggsförsäkringsansvar som är bundet till aktieavkastningen enligt 168 §. I paragrafens svenskspråkiga rubrik föreslås en språklig precisering.

7.2 Lagen om ändring av lagen om sjömanspensioner

154 §. Pensionskassans ansvar för ålderspensionen. Det föreslås att en ändring som motsvarar ändringen av 174 § i lagen om pension för arbetstagare görs i 1 punkten i paragrafen. Vissa språkliga preciseringar föreslås i den svenska texten.

205 §. Begränsningar som gäller placeringarna. I 2 mom. i paragrafen görs en teknisk ändring, med vilken Försäkringstillsynen ändras till Finansinspektionen. Det föreslås att man till paragrafen fogar nya 5–8 mom. på ett sätt som motsvarar ändringen av kreditupptagning för fastighetsplacering enligt 1–4 mom. i 5 a § i lagen om arbetspensionsförsäkringsbolag. Vissa språkliga preciseringar föreslås i den svenska texten.

215 §. Tillämpliga bestämmelser. Det föreslås att 4 mom. 3 punkten i paragrafen preciseras på så sätt att Pensionsskyddscentralen har rätt att få de uppgifter som behövs för att justera ålderspensionsansvaren från Sjömanspensionskassan. Enligt den gällande bestämmelsen tillämpas bestämmelserna om utlämnande av uppgifter till Pensionsskyddscentralen för beräkning av kompletteringskoefficienten för ålderspensionsåtaganden i 201 § i lagen om pension för arbetstagare på Sjömanspensionskassan. I 201 § i lagen om pensions för arbetstagare finns det bestämmelser om Pensionsskyddscentralens rätt att få uppgifter från pensionsanstalterna för att justera ålderspensionsansvaren. De uppgifter som fås från pensionsanstalterna innehåller utöver de uppgifter som behövs för att beräkna kompletteringskoefficienten för ålderspensionernas pensionsansvar de uppgifter som behövs för att beräkna den genomsnittliga årsavkastningsprocent som avses i 168 § 3 mom. i lagen om pension för arbetstagare. Enligt lagen om pension för arbetstagare avses med pensionsanstalt arbetspensionsförsäkringsbolag, pensionskassor och pensionsstiftelser. Utifrån 168 § 3 mom. i lagen om pension för arbetstagare beaktas utöver aktieavkastningen för pensionsanstalterna även aktieavkastningen för Sjömanspensionskassan i beräkningen av den genomsnittliga årsavkastningsprocenten.

Enligt nuvarande etablerad tillämpningspraxis har Pensionsskyddscentralen från Sjömanspensionskassan utöver de uppgifter som behövs för att beräkna kompletteringskoefficienten även fått de uppgifter som behövs för att beräkna den genomsnittliga årsavkastningsprocenten, även om 215 § i lagen om sjömanspensioner eller 201 § i lagen om pension för arbetstagare inte uttryckligen föreskriver detta. Uppgifterna innehåller dock uppgifter som är sekretessbelagda med stöd av offentlighetslagen (lagen om offentlighet i myndigheternas verksamhet (621/1999) 24 § 1 mom. 20 punkten), varför utlämnande av uppgifter trots sekretessbestämmelserna ska föreskrivas genom lag. På grund av detta görs i bestämmelsen en behövlig precisering, så att rätten att få information för Pensionsskyddscentralen för beräkningen av koefficienter är förenliga med etablerad tillämpningspraxis.

7.3 Lagen om ändring av lagen om beräkning av solvensgränsen för pensionsanstalter och om diversifiering av placeringar

7 a §. Aktieplaceringarnas maximibelopp. Det föreslås att paragrafen ändras på så sätt att maximibeloppet av en pensionsanstalts aktieplaceringar höjs från nuvarande 65 procent till 85 procent. Genom pensionsreformen enligt denna proposition ökas pensionsanstalternas förmåga att ta och bära risker och således möjliggörs att aktierisken ökas. Det skulle vara möjligt att öka förmågan att ta risker genom att ändra solvensregleringen och därtill skulle det vara möjligt att höja i synnerhet omfattningen av aktieplaceringarna genom att öka andelen för det tilläggsförsäkringsansvar som är bundet till aktieavkastningen. I så fall är det ändamålsenligt att höja det maximibelopp som föreskrivits för aktieplaceringar högre än den nuvarande gränsen

på 65 procent. Redan enligt den lagstiftning som gäller för närvarande kan aktieplaceringarnas vikt vara högre än vad som föreskrivs i denna paragraf, eftersom solvensgränsen i enlighet med vad som föreskrivs i 8 § i denna lag höjs om maximibeloppet överskrids. Även framöver är det möjligt att gränsen överskrids och regleringen förbild oförändrad till denna del. I paragrafen i den svenska texten föreslås en språklig precisering.

9 §. Fastställande av värdet av de konstanter som används vid solvensberäkningen. Det föreslås att paragrafen ändras på så sätt att man till paragrafen fogar den trygghetsnivå som beskriver riskgraden i placeringsverksamhet och som styr beräkningen av de parametrar som behövs i beräkningen av solvensgränsen. För närvarande har de parametrar som behövs i beräkningen av solvensgränsen fastställts på så sätt att solvensgränsen redogör för det belopp av solvenskapitalet, vilket bedömt med det beräkningssätt som valts i lagen med 97 procents sannolikhet räcker för att täcka väsentliga risker i arbetspensionsanstaltens verksamhet under en tidsperiod på ett år. Denna sannolikhet kallas även för trygghetsnivån i solvensberäkningen. Dessutom har empirisk information om placeringsmarknaden och olika placeringsrisker beaktats i fastställandet av värdet av konstanterna.

Dessutom föreslås språkliga ändringar i paragrafen.

Parametervärdena i beräkningen har getts genom statsrådets förordning om värdet av de konstanter som används vid beräkning av solvensgränsen för pensionsanstalter. Den nämnda förordningen av statsrådet innehåller inte bestämmelser om trygghetsnivån, utan om parametrarnas storlek. Eftersom det handlar om en parameter som är central för att trygga arbetspensionssystemets funktion och de försäkrade förmånerna, utfärdas bestämmelser om trygghetsnivån framöver genom lag.

Omfattningen av trygghetsnivån väljs utifrån nationella utgångspunkter och genom den ställs randvillkor för riskgraden för placeringar av arbetspensionsmedel. I propositionen föreslås att trygghetsnivån fastställs till 97 procent. Detta innebär att om pensionsanstalternas solvenskapital ligger på solvensgränsen, är pensionsanstalternas solvenskapital ett år senare större än noll med 97 procents sannolikhet.

Dessutom föreslås att de konstanter som används i solvensberäkningen ges med fem års mellanrum genom förordning av statsrådet. Den statistiska data som gäller placeringsmarknaden och som ligger till grund för beräkningen av de parametrar som behövs i beräkningen av solvensgränsen påverkar parametervärdena. På grund av detta är det viktigt att förordningen uppdateras med jämna mellanrum för att de parametrar som behövs i beräkningen av solvensberäkningen på så sätt ska hållas uppdaterade. Jämfört med då statsrådets förordning gavs senaste gången är statistisk information om placeringsmarknaden, vilken ligger till grund för beräkningen av de parametrar som behövs i beräkningen av solvensgränsen, nu tillgänglig från en längre tid tillbaka för att genomföra pensionsreformen enligt denna proposition. Denna nya statistiska information orsakar till många delar parameterändringar i den förordning av statsrådet vilken kommer att utfärdas i samband med denna reform.

Ändringarna orsakar en sänkning av solvensgränserna vid ändringstidpunkten, det vill säga att solvensreglerna lindras. Detta möjliggör mer riskfylld placering i alla placeringsslag enligt varje pensionsanstalts egen placeringsstrategi. Framöver är det möjligt att uppdateringen av statsrådets förordning och parametrarna i den orsakar ändringar i bägge riktningar i pensionsanstalternas solvensgränser: en uppdatering kan antingen sänka eller höja pensionsanstalternas solvensgränser.

12 §. Beräkning av riskvärdet för riskklassen. Det föreslås att paragrafen ändras på så sätt att formeln för det riskvärde som regleras i paragrafen ändras. I formeln beaktas inte längre skuldandelen. Ändringen beror på att skuldandelen L_i i placeringarna beaktas separat i nya 13 a och 13 b §. Från paragrafen stryks L_i , som beskriver skuldandelen, och konstanten τ , som beskriver risken i kreditupptagningen, som onödiga konstanter. Slopandet av konstanten τ beaktas även i statsrådets förordning.

13 §. Beräkning av riskklassens förväntade avkastning. Det föreslås att paragrafen ändras på så sätt att formeln för den förväntade avkastningen enligt paragrafen ändras. I formeln beaktas inte längre skuldandelen. Ändringen beror på att skuldandelen L_i i placeringarna beaktas separat i nya 13 a och 13 b §. Skuldandelen L_i och konstanten m_6 stryks även från paragrafen som obehövliga parametrar.

13 a §. Beaktande av skuldandelen. Paragrafen är ny. Paragrafen innehåller en beskrivning av hur skuldandelen beaktas i beräkningen av den förväntade avkastningen och riskvärdet. För närvarande beaktas skuldandelen direkt i 12 och 13 §, men när beräkningen nu preciseras, är det ändamålsenligt att utfärda bestämmelser om detta i en separat paragraf. Beaktandet av skuldandelen innebär i praktiken att i ett fall med större skuldandelar betonas den förväntade förlusten i fråga om risker som hänför sig till placeringen, varför riskvärdena för de aktuella riskklasserna ökar.

Paragrafens 1 punkt innehåller bestämmelser om den förväntade förlust som ska användas i beräkningen av riskvärdet i fråga om placeringar som innehåller skulder. Vid beräkningen av riskvärdet beaktas skuldandelen i den förväntade förlusten genom att först dela den förväntade förlusten med placeringarnas skuldfria andel. Därtill ökas beloppet av placeringens skuldandel och skuldfria andel multiplicerad med den term som fås genom att i ränteriskklassens avkastning i det förväntade värdet lägga till skillnaden mellan detta förväntade värde och det förväntade värdet på avkastningen i ränteriskklassen, vilket har multiplicerats med placeringens skuldandel.

Paragrafens 2 punkt innehåller bestämmelser om det förväntade förlustvärde som ska användas i beräkningen av den förväntade avkastningen i fråga om placeringar som innehåller skulder. Vid beräkningen av den förväntade avkastningen beaktas skuldandelen i den förväntade avkastningen genom att till den förväntade avkastningen föga skillnaden mellan detta förväntade värde och det förväntade värdet för avkastningen i ränteriskklassen, vilket har multiplicerats med placeringens skuldandel. Skuldandelen ska beaktas till samma storlek som i beräkningen av riskvärdet i riskklassen.

13 b §. Beaktande av fastighetsplaceringarnas skuldandel. Paragrafen är ny. Det föreslås att paragrafen innehåller bestämmelser om att man vid beräkningen av den förväntade avkastningen och riskvärdet beaktar skuldandelen i fastighetsinnehav enligt 5 a § i lagen om arbetspensionsförsäkringsbolag, vilken ändras enligt förslaget i denna proposition, då innehavet omfattar borgen av arbetspensionsförsäkringsbolaget. För närvarande beaktas skuldandelen direkt i 12 och 13 §, men när beräkningen nu preciseras och möjligheterna till kreditupptagning och borgen utökas i fråga om fastighetsplaceringar, är det tydligare att utfärda bestämmelser om detta i en separat paragraf. Enligt förslaget föreskrivs huvudregeln för att beakta skuldandelen i nya 13 a §, men det finns ett behov av att utfärda bestämmelser om arbetspensionsförsäkringsbolags fastighetsplaceringar, som omfattar borgen som ställs av arbetspensionsförsäkringsbolaget, så att risken förknippad med dessa placeringar beaktas på ett ändamålsenligt sätt.

Det föreslås att paragrafens 1 mom. innehåller bestämmelser om att skuldandelen beaktas för sådana fastighetsplaceringar enligt 5 a § i lagen om arbetspensionsförsäkringsbolag som är förenade med borgen som ställts av arbetspensionsförsäkringsbolaget så, att vid beräkning av riskvärdet avses som termen A_i beloppet av en enskild placering i som helhet. Med detta avses placeringens totalbelopp, det vill säga så kallade GAV (gross asset value), som innehåller skuldandelen i placeringen. Detta innebär i praktiken att riskvärdena i de aktuella riskklasserna ökar.

Paragrafens 2 mom. innehåller bestämmelser om det förväntade avkastningsvärde som ska användas i beräkningen av den förväntade avkastningen på fastighetsplaceringar enligt 5 a § i lagen om arbetspensionsförsäkringsbolag, vilka omfattar borgen som getts av ett arbetspensionsförsäkringsbolag. Vid beräkningen av den förväntade avkastningen beaktas skuldandelen i den förväntade avkastningen genom att man från det förväntade avkastningsvärdet minskar det förväntade värdet för ränteriskklassen, vilket har multiplicerats med placeringens skuldandel. Skuldandelen ska beaktas till samma storlek som i beräkningen av riskvärdet i riskklassen.

15 §. Valutarisk. Det föreslås att en hänvisning till 13 a § fogas till paragrafens 2 mom. Eftersom placeringens riskvärde och förväntade avkastning för placeringar som omfattar en skuldandel räknas enligt 13 a § i den nya paragrafen, behövs här en hänvisning till nya 13 a §. Eftersom placeringens riskvärde och förväntade avkastning för fastighetsplaceringar som omfattar en skuldandel och borgen som getts av ett arbetspensionsförsäkringsbolag räknas enligt nya 13 b §, behövs här en hänvisning till nya 13 b §.

17 §. Risk avseende avkastningskrav och försäkringsrisk. Det föreslås att paragrafen ändras på så sätt att formeln för att beräkna klassen för risk avseende avkastningskrav och den förväntade avkastningen ändras. Ändringen behövs därför att avkastningskravet för ansvarsskulden, det vill säga skyldigheten att avsätta medel till fond, ändras genom att framöver dra av värdena för fondräntan och kompletteringskoefficienten från aktieavkastningskoefficienten vid beräkningen av avkastningskravet. Denna ändring återspeglar sig även på avkastningskravrisken, varvid det finns ett behov av att ändra beräkningsformlerna på ett motsvarande sätt. Vissa språkliga preciseringar föreslås i den svenska texten.

Värdena av de i paragrafen reglerade konstanterna C och D ändras också med anledning av ovan beskrivna ändring. Konstanternas nya värden meddelas genom förordning av statsrådet.

24 §. De grunder som pensionsanstaltens styrelse ska fastställa. En ny 5 punkt fogas till paragrafen. Den gäller de grunder som pensionsanstaltens styrelse ska fastställa för skuldandelen i anknytning till placeringar och anknuten borgen. I denna proposition föreslås att pensionsanstalternas möjlighet att ta upp kredit i fastighetsinvesteringsverksamhet utökas. Dessutom föreslås att arbetspensionsförsäkringsbolagen får en möjlighet att ställa borgen för fastighetsplaceringar enligt 5 a § i lagen om arbetspensionsförsäkringsbolag. Genom den föreslagna nya 5 punkten i paragrafen ökas regeringens roll i beaktandet av risker i anknytning till kreditupptagningen och borgen.

Grunderna ska redogöra åtminstone för maximibeloppet av skuldandelen och borgen och maximirisken på grund av skuldandelen och borgen för pensionsanstalten. Genom det tillägg som görs i bestämmelsen betonas styrelsens ansvar och skyldigheter att styra och bevaka i synnerhet beaktandet av riskerna i en pensionsanstalts fastighetsplaceringsverksamhet vid solvensberäkningen och gränsvärdena för kreditupptagning av dottersammanslutningar till en pensionsanstalt. Grunderna ska utarbetas på så sätt att Finansinspektionen utifrån dessa kan

bedöma om riskerna beaktats på lagstadgat sätt och inverkan av borgen på pensionsanstaltens solvensgräns.

Det föreslås att en teknisk ändring som beror på nya 5 punkten görs i 4 punkten i paragrafen. Punkten i slutet av punkten ändras till ett kommatecken, eftersom punkten inte är den sista i förteckningen.

Vissa språkliga preciseringar föreslås i den svenska texten.

7.4 Lagen om ändring av 5 a § i lagen om arbetspensionsförsäkringsbolag och om temporär ändring av 18 § i den lagen

5 a §. *Kreditupptagning och borgen i fastighetsplaceringsverksamhet.* Paragrafen innehåller bestämmelser om kreditupptagning och borgen i fastighetsinvesteringsverksamhet. Den nuvarande möjligheten att uppta kredit för de bostadsaktiebolag som utgörs dottersammanslutningar utvidgas till alla dottersammanslutningar vars huvudsakliga syfte är att för arbetspensionsförsäkringsbolagets räkning direkt eller indirekt äga fast egendom. Det handlar om ett undantag till förbudet mot kreditupptagning enligt försäkringsbolagslagen, vilket fortfarande är den huvudsakliga principen.

Med dottersammanslutning enligt bestämmelsen avses ett icke-ömsesidigt, det vill säga ett vanligt fastighetsaktiebolag, som ägs av ett arbetspensionsförsäkringsbolag, ett ömsesidigt fastighetsaktiebolag som ägs av ett arbetspensionsförsäkringsbolag och ett bostadsaktiebolag som ägs av ett arbetspensionsförsäkringsbolag. Dessutom kan dottersammanslutningen vara ett kommanditbolag, i vilket arbetspensionsförsäkringsbolaget är andelsägare och det finns i en typisk holdingbolagsstruktur. I praktiken täcker detta således alla andra fastigheter än fastigheterna i arbetspensionsförsäkringsbolagets egen balansräkning.

Som fast egendom betraktas fastigheter som en dottersammanslutning äger och administrerar och lösöre som används som tillbehör, såsom byggnader och nyttjanderättigheter till fast egendom. Således är fast egendom olika fastigheter, som innehåller bland annat skogsfastigheter och tomtar samt andra markområden. Fastigheter, bostäder eller andra byggnader ska finnas i en stat som hör till Europeiska ekonomiska samarbetsområdet.

Enligt paragrafens 2 mom. får ett arbetspensionsförsäkringsbolags dottersammanslutning använda främmande kapital för ägande och förvärv av fastigheter samt för ägande, förvärv, byggande av bostäder eller andra byggnader. Detta omfattar även skötsel av fastighetsegendom, inbegripet underhålls- och istandsättningsåtgärder.

Enligt paragrafens 3 mom. får det sammanlagda beloppet av de krediter som ett arbetspensionsförsäkringsbolags dottersammanslutningar upptar vara högst 10 procent av arbetspensionsförsäkringsbolagets alla placeringar och 50 procent av alla arbetspensionsförsäkringsbolagets fastighetsplaceringar.

Vid beräkningen av andelen på tio procent av arbetspensionsförsäkringsbolagets alla placeringar avse med beloppet av alla placeringar gängse värde på placeringarna. I fråga om fastighetsplaceringar innebär detta fastighetsplaceringarnas nettovärde. Dottersammanslutningarnas krediter (bruttovärde) läggs till i nettovärdet i fråga om fastighetsplaceringar som gjorts via dottersammanslutningar till arbetspensionsförsäkringsbolag som avses i denna lag.

Vid beräkningen av andelen på 50 procent av ett arbetspensionsförsäkringsbolags alla fastighetsplaceringar, avses med beloppet av fastighetsplaceringarna nettovärdet av fastighetsplaceringarna. På samma sätt som ovan i fråga om fastighetsplaceringar som gjorts via dottersammanslutningar till ett arbetspensionsförsäkringsbolag, avses med beloppet av fastighetsplaceringar dock placeringens bruttovärde.

Begränsningen av kreditupptagningsbeloppet i förhållande till beloppet av arbetspensionsförsäkringsbolagets fastighetsplaceringar och i förhållande till arbetspensionsförsäkringsbolagets placeringsbelopp håller krediter som tagits upp via dottersammanslutningar på rimlig och begränsad nivå. Detta är viktigt för att begränsa risken.

I paragrafens 4 mom. föreskrivs att regleringen kring kreditupptagning tillämpas också på med dottersammanslutningar jämförbara bolag och sammanslutningar i andra stater inom Europeiska ekonomiska samarbetsområdet. Detta garanterar den fria rörligheten för kapital. Placeringsverksamhet i ett arbetspensionssystem anses omfattas av den fria rörligheten på EU:s kapitalmarknad (FEUF 63–65).

Det föreslås att paragrafens 5 mom. innehåller bestämmelser om ställande av borgen i anknytning till fastighetsplacering. Ett arbetspensionsförsäkringsbolag kan ställa en borgen som säkerhet för en kredit som föreskrivs uttryckligen i denna paragraf. Dessutom tillämpas vad som i 15 kap. 3 § i försäkringsbolagslagen föreskrivs om ställande av säkerhet för en dottersammanslutning också på en dottersammanslutnings förbindelser enligt denna paragraf.

Enligt försäkringsbolagslagen för arbetspensionsförsäkringsbolag ställa säkerhet endast för sina egna förbindelser samt för en sådan dottersammanslutnings förbindelser som avses i 1 § 3 mom. i försäkringsbolagslagen. En förutsättning för att ställa säkerhet för en dottersammanslutnings förbindelser är att försäkringsbolaget får en betryggande motsäkerhet för den säkerhet det ställt eller att beloppet av den skuldförbindelse för vilken säkerhet ställs och beloppet av de skuldförbindelser som har samma eller bättre förmånsrätt till dottersammanslutningens egendom än den förstnämnda skuldförbindelsen inte sammanlagt överstiger 80 procent av det verkliga värdet av dottersammanslutningens egendom.

Med tanke på bärandet av risker ansvarar moderbolaget i allmänhet inte för sina dotterbolags skulder, förutom om det gett till borgen eller andra åtaganden till dem. Moderbolaget bär normalt risken endast för att förlora sitt placerade kapital, ifall dotterbolaget går i konkurs. En oskiljaktig del av borgen är dock att en del av den ekonomiska risken överförs till borgensmannen. Om arbetspensionsförsäkringsbolaget ställer en borgen för en egen dottersammanslutning kredit, överförs i sista hand till arbetspensionsförsäkringsbolaget. På grund av dessa orsaker finns det ett behov av maximigränser för kreditupptagning enligt 3 mom.

18 §. Överföringar till det fördelade och det ofördelade tilläggsförsäkringsansvaret. Enligt förslaget innehåller 1 mom. i paragrafen bestämmelser om att maximibeloppet av solvenskapitalet höjs tillfälligt. För närvarande är maximibeloppet det trefaldiga beloppet av solvensgränsen, dock minst 40 procent av ansvarsskulden. Enligt förslaget är maximibeloppet 3,5-faldig i förhållande till solvensgränsen, dock minst 40 procent av ansvarsskulden.

Syftet med bestämmelsen är att om solvensen ligger på en mycket betryggande nivå i förhållande till risknivån, returneras överskottet till försäkringstagarna i enlighet med rimlighetsprincipen. Överskott delas inte ut omedelbart, utan en tredjedel av det delas ut, om solvenskapitalet överskrider maximibeloppet under två konsekutiva år. Genom detta har man velat beakta snabba och tillfälliga fluktuationer i placeringsegendomen.

På grund av de föreslagna ändringarna av beräkningen av solvensgränsen och de parametrar som ligger till grund för beräkningen sjunker pensionsanstalternas solvensgränser vid den tidpunkt då ändringar träder i kraft. Det förmodas att pensionsanstalterna tar mer placeringsrisker som en följd av ändringen, vilket syns som en uppgång i solvensgränsen. Eftersom det efter ändringarnas ikraftträdande under en viss tid kan förekomma en situation där solvenskapitalet sett till riskgraden i placeringsverksamheten ligger på en väldigt betryggande nivå, föreslås att maximibeloppet av solvenskapitalet höjs temporärt, så att man inte i onödan behöver upplösa solvenskapitalet i en situation där solvens behövs som buffert för den tilltagande placeringsrisken. Vissa pensionsanstalter kan även ha en sådan placeringsportfölj som det tar mer tid att omforma i en mer riskfylld riktning, varför höjningen av maximibeloppet av solvenskapitalet underlättar en sådan situation, så att pensionsanstalterna på grund av ändringarna av beräkningen av solvensgränsen inte måste göra ändringar i sin placeringsportfölj på ett ofördelaktigt sätt eller så att dessa pensionsanstalter på grund av ändringarna i lagstiftningen inte ska vara tvungna att sänka den arbetspensionsavgift som tas ut. Den föreslagna tillfälliga ändringen är således befogad med tanke på pensionsanstalternas näringsfrihet. I och med den ökade placeringsrisken etablerar sig beloppet av solvenskapitalet, sett till riskgraden, på en tillräcklig nivå efter ikraftträdandefasen, och behovet av att höja maximibeloppet av solvenskapitalet är inte permanent.

7.5 Lagen om ändring av 8 kap. 3 § i lagen om pensionsstiftelser och pensionskassor och om temporär ändring av 7 kap. 7 § i den lagen

7 kap. Ansvarsskuld, försäkringsavgifter och solvens

7 §. Tilläggsförsäkringsansvar och solvenskapitalets maximibelopp. Det föreslås att en ändring som motsvarar ändringen av 18 § 1 mom. i lagen om arbetspensionsförsäkringsbolag görs i 2 mom. i paragrafen. Maximibeloppet av en pensionsstiftelses solvenskapital är solvensgränsens 3,5-faldiga belopp, dock minst 50 procent av ansvarsskulden, minskat med tilläggsförsäkringsansvaret. Maximibeloppet av en pensionskassas solvenskapital är solvensgränsens 3,5-faldiga belopp, dock minst 50 procent av ansvarsskulden, minskat med tilläggsförsäkringsansvaret och de poster som enligt 139 § 2 mom. i lagen om pension för företagare inte beaktas i premieansvaret. Dessutom föreslås språkliga ändringar i paragrafen.

8 kap. Tillgångar och investering

3 §. Begränsningar som gäller lån och borgen. Det föreslås att man till paragrafen fogar nya 4–7 mom. på ett sätt som motsvarar ändringen av kreditupptagning för fastighetsplacering enligt 1–4 mom. i 5 a § i lagen om arbetspensionsförsäkringsbolag.

7.6 Lagen om ändring av ikraftträdandebestämmelsen i lagen om temporär ändring av lagen om arbetspensionsförsäkringsbolag

Genom lagen ändras ikraftträdandebestämmelsen i lagen om temporär ändring av lagen om arbetspensionsförsäkringsbolag (1353/2014), sådan den lyder i lag 932/2022. Från ikraftträdandebestämmelsen stryks slutdatumet, varvid 5 a § i lagen om arbetspensionsförsäkringsbolag med ändringar ändras till en paragraf som gäller tillsvidare och momentet om tillämpning av den temporära lagen slopas.

8 Bestämmelser på lägre nivå än lag

Statsrådets förordning om värdet av de konstanter som används vid beräkning av solvensgränsen för pensionsanstalter (447/2015) ska ändras enligt det utkast till förordning som framgår av bilagan.

Enligt 166 § i ArPL ska ett arbetspensionsförsäkringsbolag och en pensionskassa ansöka om fastställelse för grunderna för att beräkna försäkringsavgifter och ansvarsskuld. Enligt 167 § i ArPL utfärdas bestämmelser om grunderna för att beräkna pensionsstiftelsernas ansvarsskuld genom förordning av social- och hälsovårdsministeriet. Enligt 202 § i SjPL meddelar social- och hälsovårdsministeriet beräkningsgrunderna för de försäkringstekniska avsättningarna och höjning och sänkning av arbetsgivarens pensionsförsäkringsavgift till pensionskassan. På grund av pensionsreformen kommer dessa beräkningsgrunderna att ändras i fråga om skyldigheten att avsätta medel till fond. Dessutom ändras formeln för att beräkna den kompletteringskoefficient som ingår i beräkningsgrunderna på så sätt att kompletteringar av ålderspensionsfonderna görs oftare än för närvarande vid höga solvensgrader. Dessutom ändras det tilläggsförsäkringsansvar som är bundet till aktieavkastningen och utjämningsansvaret. Även den nivå på kundgottgörelser som fastställts i beräkningsgrunderna och nivån på ArPL-försäkringsavgiften binds åren 2026–2030 till 24,4 procent av lönerna.

Utifrån den ändring som föreslagits i fråga om 168 § i ArPL kommer grunderna för kostnadsfördelningen enligt 183 § 2 mom. i ArPL att ändras genom att avlägsna den onödiga grund som gäller den årliga utjämnningen mellan pensionsanstalterna av den proportionella andelen för det tilläggsförsäkringsansvar som är bundet till aktieavkastningen.

Enligt 142 § i ArPL meddelas närmare föreskrifter om verkställigheten av försäkringen i de försäkringsvillkor som social- och hälsovårdsministeriet har fastställt. På grund av pensionsreformen kommer försäkringsvillkoren att ändras så att ett arbetspensionsförsäkringsbolags återbelåningsrätt enligt försäkringstagare begränsas till högst 10 miljoner euro. För att stärka sin likviditet eller solvens kan ett arbetspensionsförsäkringsbolag dock begränsa återbelåningsrätten på så sätt att det belånade beloppet under en tolv månadersperiod får vara högst 10 procent av beloppet av respektive försäkringstagares icke-uttagna återbelåningsrätt.

9 Ikraftträdande

Lagarna avses träda i kraft den 1 juli 2026.

Det föreslås dock att ändringarna av lagen om pension för arbetstagare träder i kraft den 1 januari 2027, eftersom det är enklare och tydligare att genomföra ändringsbestämmelserna om de träder i kraft i början av året och inte mitt i året. Det finns ett behov av att inom en motsvarande tidsram sätta i kraft de ändringar i lagen om sjömanspensioner vilka motsvarar ändringarna i lagen om pension för arbetstagare.

I enlighet med 168 § 2 mom. i lagen om pension för arbetstagare övergår man gradvis till föreslagna 30 procent vid beräkningen av grunden för det tilläggsförsäkringsansvar som är bundet till aktieavkastningen på grund av den tidsmässiga diversifieringen på så sätt att man i stället för 30 procent använder en fjärdedel mellan den 1 januari 2027 och den 30 juni 2027. Ändringen kommer att öka pensionsanstalternas andel av aktier i placeringstillgångar och på grund av hanteringen av placeringsrisker finns det skäl att genomföra denna gradvis.

För klarhetens skull föreskrivs i samband med ikraftträdandet att man vid beräkningen av den genomsnittliga årsavkastningsprocenten för aktier den sista gången år 2026, den årliga utjämnningen av den proportionella andelen för det tilläggsförsäkringsansvar som är bundet till aktieavkastningen och den nedre gränsen för det tilläggsförsäkringsansvar som är bundet till aktieavkastningen för år 2026 tillämpar 168 § i lagen om pension för arbetstagare sådan den lyder den 31 december 2026, eftersom dessa beräkningar som gäller år 2026 i praktiken görs först år 2027, det vill säga efter att ändringarna trätt i kraft.

De föreslagna ändringarna av beräkningen av solvensgränsen orsakar en nedgång i pensionsanstalternas solvensgränser och så fort lagen trätt i kraft, en situation där solvenskapitalet ligger på betryggande nivå i förhållande till riskgraden i placeringsverksamheten. För att undvika att det i onödan ska vara behövt att upplösa solvenskapital, föreslås det att maximibeloppet av solvenskapitalet temporärt höjs på sätt att 18 § 1 mom. i lagen om arbetspensionsförsäkringsbolag och 7 kap. 7 § 2 mom. i lagen om pensionsstiftelser och pensionskassor är i kraft fram den 31 december 2029.

Föreslagna 3 och 4 mom. i 98 § i lagen om pension för arbetstagare, vilka gäller beräkningen av arbetspensionsindex, tillämpas på indexjusteringar som görs den 1 januari 2030 och därefter så att arbetstagarna, företagarna och förmånstagarna ska ha en tillräcklig tid för att förbereda sig på de föreslagna ändringarna.

Tillämpningen av den föreslagna ändringen avseende fondering av ålderspensioner (174 § 1 mom. och 154 § 1 mom. i lagen om sjömanspensioner) preciseras på så sätt att ändringen tillämpas på arbete som utförts från och med den 1 januari 2027. Genom detta preciseras att ändringen gäller endast nya ålderspension som flyter in och den fondering som ska göras utifrån sådan.

10 Verkställighet och uppföljning

Senast år 2035 utarbetar social- och hälsovårdsministeriet en utvärdering över konsekvenserna av utvidgandet av pensionsanstalternas möjligheter att ta upp krediter och eventuella justeringsbehov. Senast år 2035 görs en granskning av konsekvenserna av ändringarna enligt denna proposition, i synnerhet med tanke på en tillräcklig trygghetsnivå och den finansiella hållbarheten i pensionssystemet.

Enligt den gällande lagstiftningen (ArPL 218 a §) gör social- och hälsovårdsministeriet vart femte år en helhetsutvärdering av arbetslivslängdens utveckling och hela arbetspensionssystemets ekonomiska och sociala hållbarhet till stöd för utvecklingen av arbetspensionssystemet och det politiska beslutsfattandet. Den första utvärderingen görs år 2026.

11 Förhållande till grundlagen samt lagstiftningsordning

Den konstitutionella bedömningen av de lagändringar som föreslås i propositionen baserar sig i huvudsak på egendomsskyddet enligt 15 § i grundlagen. Med tanke på detta ska man granska den föreslagna ändring som gäller den indexbegränsning som fogas till 98 § i lagen om pension för arbetstagare och begränsningen av den.

Riksdagens grundlagsutskott har behandlat indexändringar i flera utlåtanden och i olika sammanhang i princip ansett att en pensionsförmån som en person själv tjänat åt sig själv omfattas av det grundlagstryggade egendomsskyddet. Grundlagsutskottet har konstaterat att syftet med indexsystemet är att trygga att konsumtionsnivån bevaras på en rimlig nivå för

pensionstagarna (GrUU 27/1993 rd). Konstitutionellt sett är det relevant att indexändringen inte påverkar pensionsposter som redan förfallit och inte heller leder till att pensionsbeloppen sjunker (GrUU 13/1995 rd).

I sina utlåtanden har grundlagsutskottet godkänt att bestämmelser om indexändringar kan utfärdas genom vanlig lag. Vad gäller det konstitutionella skyddet för pensionsförmåner är det enligt grundlagsutskottets uppfattning uttryckligen fråga om skydd för en konkret intjänad ekonomisk förmån och inte till exempel om skydd för ett visst pensionssystem (GrUU 4/1994 och GrUU 13/1995 rd). Enligt statsförfattningen är utgångspunkten alltså att det kan stadgas genom en vanlig lag om substansen i ett pensionssystem så att det också inverkar på dem som står i ett anställningsförhållande. Frågor som kan regleras genom en vanlig lag är bland annat pensionsåldern, pensionstillväxten och pensionens målnivå, om inte något annat följer av någon särskild orsak. En sådan särskild orsak kan framför allt tänkas vara att eventuella ändringar i ett pensionssystem till vissa delar kan leda till en oskälig försämring av pensionsförmåner som är att betrakta som intjänade (GrUU 13/1995 rd, s. 2/I, GrUU 60/2002 rd, s. 2/II, GrUU 30/2005 rd, s/VII).

I sitt utlåtande konstaterade grundlagsutskottet att genom ett stegvist genomförande strävar man efter att dämpa effekterna av ändringarna särskilt för dem som inom en snar framtid uppnår pensionsåldern. I sitt utlåtande GrUU 60/2002 rd konstaterade grundlagsutskottet att syftet med det gradvisa genomförandet är att mjuka upp konsekvenserna av ändringarna i synnerhet för personer som i den nära framtiden uppnår pensionsåldern. Enligt utskottet kan detta ses som en indikator på ett konstitutionellt betydelsefullt skydd för de förväntningar dessa åldersklasser berättigat hyser och som oförutsedda ändringar i pensionssystemen strax före pensioneringen annars skulle kunna krossa. Enligt utskottet är det väsentligt även att ändringen inte hänför sig endast till någon pensionärsgrupp, utan att den är allmän ändring som är avsedd att vara permanent och som avser hela pensionssystemet (GrUU 60/2002 rd). I bedömningen av grundlagsenligheten har det även varit av betydelse att ändringen haft små konsekvenser (GrUU 13/1995 rd).

Dessutom har grundlagsutskottet i sina tidigare utlåtanden gett vikt åt att ändringen inte lett till att pensionsbeloppen minskat (GrUU 13/1995 rd). Förslaget om indexbegränsning i propositionen omfattar en begränsning som lindrar indexbegränsningens inverkan i vissa situationer. En intjänad arbetspension minskar således inte om indexbegränsningen tillämpas mer än den nuvarande indexregeln. Dessutom tillämpas ändringen på indexjusteringar som görs först den 1 januari 2030 eller därefter, varför en arbetstagare, en företagare eller pensionstagare har tillräckligt tid med för att förbereda ändringen, det vill säga att man strävat efter att dämpa konsekvenserna av ändringarna. Det förslag som gäller indexbegränsningen har dessutom små konsekvenser och den påverkar inte de pensionsposter som redan förfallit till betalning. Den föreslagna ändringen är således förenligt med grundlagsutskottets tidigare ställningstaganden.

Regeringen anser att den föreslagna ändringen i indexet är relativt liten och att den inte är motstridig med 15 § i grundlagen.

På de grunder som anges ovan anser regeringen att lagförslagen i propositionen kan be-handlas i vanlig lagstiftningsordning.

Med stöd av vad som anförts ovan föreläggs riksdagen följande lagförslag:

1.

Lag

om ändring av lagen om pension för arbetstagare

I enlighet med riksdagens beslut

ändras i lagen om pension för arbetstagare (395/2006) 98 §, 168 § 2 och 3 mom., 170 § 1 mom., 171 § 2 och 4 mom., 174 § 1 punkten och 201 §, av dem 168 § 2 mom., 170 § 1 mom. och 171 § 4 mom. sådana de lyder i lag 950/2021, 168 § 3 mom. sådant det lyder i lag 694/2019, 171 § 2 mom. och 201 § sådana de lyder i lag 357/2022, samt 174 § 1 punkten sådan den lyder i lag 69/2016, som följer:

98 §

Indexjustering av pensionerna

En löpande pension justeras årligen från ingången av januari med ett indextal (*arbetspensionsindex*).

Vid beräkning av arbetspensionsindexet är vägningskoefficienten för förändringen i lönenivån 0,2 och vägningskoefficienten för förändringen i prisnivån 0,8.

Om förändringen i arbetspensionsindexet som beräknats enligt 2 mom. under en granskningsperiod på två på varandra följande år överstiger förändringen i lönekoefficienten under motsvarande tid, är värdet av arbetspensionsindexet med avvikelse från vad som föreskrivs i 2 mom. det största värde med vilket förändringen i arbetspensionsindexet under granskningsperioden på två på varandra följande år inte överstiger förändringen i lönekoefficienten under motsvarande tid. Med förändring avses den relativa förändringen.

Bestämmelserna i 3 mom. tillämpas, om värdet av det arbetspensionsindex som beräknats enligt 2 mom. är större eller lika stort som värdet av det senaste arbetspensionsindexet. Om värdet av arbetspensionsindexet då efter tillämpningen av 3 mom. är mindre än värdet av det senaste arbetspensionsindexet, är värdet av arbetspensionsindexet detsamma som värdet av det senaste arbetspensionsindexet.

168 §

Uppgörande av beräkningsgrunder

Grunderna för beräkning av ansvarsskulden ska omfatta grunderna för det tilläggsförsäkringsansvar som är bundet till aktieavkastningen. Beräkningsgrunderna ska uppgöras så att grunden för det till aktieavkastningen bundna tilläggsförsäkringsansvaret utgörs av andelen enligt aktiernas genomsnittliga årsavkastningsprocent på 30 procent av ansvarsskulden enligt denna lag, från vilken dragits av beloppet av det till aktieavkastningen bundna tilläggsförsäkringsansvaret enligt denna paragraf, det ofördelade tilläggsförsäkringsansvar och det på försäkringstagarna fördelade tilläggsförsäkringsansvar som avses i 14 § 2 mom. i lagen om arbetspensionsförsäkringsbolag och det tilläggsförsäkringsansvar som avses i 7 kap. 2 § 2 mom. i lagen om pensionsstiftelser och

pensionskassor. Före den årliga beräkningen av det till aktieavkastningen bundna tilläggsförsäkringsansvaret görs ett avdrag enligt 171 § 2 mom. i denna lag.

Med aktiernas genomsnittliga årsavkastningsprocent avses den genomsnittliga årsavkastning som pensionsanstalter med verksamhet enligt denna lag och Sjömanspensionskassan får av i 11 § i lagen om beräkning av solvensgränsen för pensionsanstalter och om diversifiering av placeringar (315/2015) avsedda aktier som är föremål för handel på en reglerad marknad, minskad med en procentenhet. Den genomsnittliga årsavkastningsprocenten beräknas som ett viktat genomsnitt av aktieavkastningen för pensionsanstalterna på så sätt att en enskild pensionsanstalts eller Sjömanspensionskassans inverkan på procenten inte blir för stor i förhållande till de andra pensionsanstalterna. Den genomsnittliga årsavkastningsprocenten beräknas av Pensionsskyddscentralen utifrån de uppgifter som pensionsanstalterna lämnat.

170 §

Ändring av grunderna för beräkning av ansvarsskulden

Om grunderna för beräkning av ansvarsskulden till följd av de krav som föreskrivs i 168 § ändras så att beloppet av det ansvar som föranleds av pensioner och intjänad pensionsrätt ökar, fogas de kostnader som föranleds av detta till de i 179 § avsedda kostnader som arbetspensionsanstalterna svarar för gemensamt. Om ändringen dock gäller grunderna för beräkning av ansvarsskulden för ålderspensioner, ska de kostnader som föranleds av ändringen i första hand täckas med medel som annars ska användas för utökande av fonderingen enligt 171 §.

171 §

Justering av ålderspensionsansvaret

De fonderade delarna av ålderspensionerna justeras utöver justeringen enligt 1 mom. årligen på basis av det sammanlagda beloppet av pensionsanstalternas till aktieavkastningen bundna tilläggsförsäkringsansvar enligt 168 § 2 mom.

Medel avsedda för justeringar enligt 1 och 2 mom. kan användas för att täcka de i 170 § avsedda kostnaderna till följd av ändringar av grunderna för beräkning av den ansvarsskuld som beräknas för ålderspensioner.

174 §

Pensionsanstalternas ansvar för ålderspensionen

Varje pensionsanstalt svarar för

1) den del av en arbetstagares och pensionstagares ålderspension som grundar sig på arbetstagarens arbete före utgången av månaden före den månad då den första ålderspensionen börjar och som motsvarar en pensionstillväxt på 0,5 procent per år med 65 år som pensionsålder eller, om ålderspensionsdelen grundar sig på arbetstagarens arbete efter det att han eller hon fyller 65 år, arbetstagarens ålder det år som arbetet utförts, och beräknad enligt de av social- och hälsovårdsministeriet fastställda eller givna beräkningsgrunderna; i pensionsanstaltens ansvar ingår dock inte höjningar till följd av i 96 § avsedd justering av årsinkomsterna med

lönekoefficienten eller i 98 § avsedd indexjustering som gjorts efter att pensionen har börjat och inte heller ändringar på grund av livslängdkoefficienten,

201 §

Uppgifter för justering av ålderspensionsansvaret

Trots sekretessbestämmelserna och andra begränsningar som gäller erhållande av uppgifter har Pensionsskyddscentralen rätt att inom den tid och i den form som den bestämmer av pensionsanstalterna få de uppgifter om respektive pensionsanstalts ansvarsskuld och solvenskapital som behövs för beräkningen av den i 171 § 1 mom. avsedda avsättningskoefficienten för pensionsansvaret samt de uppgifter om belopp och avkastning av aktieplaceringar som är föremål för handel på en i 11 § i lagen om beräkning av solvensgränsen för pensionsanstalter och om diversifiering av placeringar avsedd reglerad marknad som behövs för beräkning av den genomsnittliga årsavkastningsprocent som avses i 168 § 3 mom.

Denna lag träder i kraft den 20 .

Trots vad som föreskrivs i 168 § 2 mom., utgörs grunden för det till aktieavkastningen bundna tilläggsförsäkringsansvaret i enlighet med aktiernas genomsnittliga avkastning av fjärdedelen av den ansvarsskuld som avses i det momentet fram till den 30 juni 2027.

Bestämmelserna i 98 § 3 och 4 mom. tillämpas på indexjusteringar som görs den 1 januari 2030 och därefter.

Bestämmelserna i 174 § 1 mom. tillämpas på arbete som har utförts från och med den 1 januari 2027.

2.

Lag

om ändring av lagen om sjömanspensioner

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen om sjömanspensioner (1290/2006) 154 § 1 punkten, 205 § 2 mom. och 215 § 4 mom. 3 punkten, av dem 154 § 1 punkten sådan den lyder i lag 78/2016, och
fogas till 205 §, sådan den lyder delvis ändrad i lag 642/2014, nya 5–8 mom. som följer:

154 §

Pensionskassans ansvar för ålderspensionen

Pensionskassan svarar för

1) den del av en arbetstagares och pensionstagares ålderspension som grundar sig på arbetstagarens arbete före utgången av månaden före den månad då den första ålderspensionen börjar och som motsvarar en pensionstillväxt på 0,5 procent per år med 65 år som pensionsålder eller, om ålderspensionsdelen grundar sig på arbetstagarens arbete efter det att han eller hon fyller 65 år, arbetstagarens ålder det år som arbetet utförts, och beräknad enligt de av social- och hälsovårdsministeriet fastställda eller givna beräkningsgrunderna; i pensionskassans ansvar ingår dock inte höjningar till följd av justering av årsinkomsterna med lönekoeficienten enligt 101 § eller indexjustering enligt 102 § och inte heller ändringar på grund av livslängdskoefficienten,

205 §

Begränsningar som gäller placeringarna

Pensionskassan får inte utan tillstånd av Finansinspektionen förvärva sådan bestämmanderätt som avses i 1 kap. 5 § i bokföringslagen i en sammanslutning som bedriver annan rörelse än försäkringsrörelse, om inte sammanslutningens verksamhet kan anses ha samband med arbetspensionsförsäkringsrörelse och vara ändamålsenlig för denna eller om det inte är fråga om en bostads- eller fastighetssammanslutning.

En pensionskassas dottersammanslutning vars huvudsakliga syfte är att för pensionskassans räkning direkt eller indirekt äga fast egendom får uppta lån i sin fastighetsplaceringsverksamhet.

En pensionskassas dottersammanslutning får använda främmande kapital för ägande och förvärv av fastigheter samt för ägande, förvärv, byggande och underhåll av bostäder och andra byggnader i en stat som hör till Europeiska ekonomiska samarbetsområdet.

Det sammanlagda beloppet av de lån som pensionskassans dottersammanslutningar upptar får utgöra högst 10 procent av pensionskassans samtliga placeringar och 50 procent av pensionskassans samtliga fastighetsplaceringar.

Vad som föreskrivs ovan i denna paragraf om dottersammanslutningar tillämpas också på därmed jämförbara bolag och sammanslutningar i andra stater inom Europeiska ekonomiska samarbetsområdet.

215 §

Tillämpliga bestämmelser

Vid verkställigheten av denna lag tillämpas utöver det som bestäms i detta kapitel vad som i lagen om pension för arbetstagare föreskrivs i

3) 201 § om lämnande av uppgifter till Pensionsskyddscentralen för justering av ålderspensionsåtagandena,

Denna lag träder i kraft den 20 .
Bestämmelserna i 154 § 1 punkten och 215 § 4 mom. 3 punkten i denna lag träder i kraft dock den 1 januari 2027.

3.

Lag

om ändring av lagen om beräkning av solvensgränsen för pensionsanstalter och om diversifiering av placeringar

I enlighet med riksdagens beslut

ändras i lagen om beräkning av solvensgränsen för pensionsanstalter och om diversifiering av placeringar (315/2015) 7 a, 9 och 12 §, 13 § 1 mom., 15 § 2 mom., 17 § 1 och 2 mom. samt 24 § 1 mom. 4 punkten, av dem 7 a § sådan den lyder i lag 99/2016, 17 § 1 mom. sådant det lyder i lag 359/2022 och 17 § 2 mom. sådant det lyder i lag 956/2021 och *fogas* till lagen nya 13 a och 13 b § samt till 24 § 1 mom. en ny 5 punkt som följer:

7 a §

Aktieplaceringarnas maximibelopp

Av en pensionsanstalts placeringar får högst 85 procent vara aktieplaceringar. Med aktieplaceringar avses det sammanlagda beloppet av placeringar som exponerats för riskklasserna 1–5 som avses i 11 § 1 mom. Om den underliggande tillgången i ett derivatavtal är en aktieplacering, avses med det belopp som exponerats för aktierisken i derivatavtalet derivatavtalets deltaekvivalent som avses i 19 § 3 mom.

9 §

Fastställande av värdet av de konstanter som används vid solvensberäkningen

Bestämmelser om värdet av de konstanter som används vid solvensberäkningen utfärdas vart femte år genom förordning av statsrådet på det sätt som föreskrivs nedan. Värdet av konstanterna fastställs så, att ett år från den stund då pensionsanstaltens solvenskapital når solvensgränsen är pensionsanstaltens solvenskapital med 97 procents sannolikhet större än noll. Värdet av konstanterna ska fastställas med beaktande av den empiriska informationen om placeringsmarknaden och om riskerna i olika placeringar. Social- och hälsovårdsministeriet ska höra Finansinspektionen vid beredningen av förordningen.

12 §

Beräkning av riskvärdet för riskklassen

Riskvärde beräknas för varje riskklass j med formeln

$$V_j = \sum_i A_i S_j$$

där A_i är beloppet av en enskild placering i som exponerats för den risk som avses i riskklass j och S_j den förväntade förlust som fastställts för riskklass j .

Den förväntade förlusten S_j i riskklass j fastställs genom förordning av statsrådet.

13 §

Beräkning av riskklassens förväntade avkastning

Förväntad avkastning beräknas för varje riskklass j med formeln

$$\mu_j = \sum_i m_j A_i$$

där A_i är beloppet av en enskild placering i som exponerats för den risk som avses i riskklass j och m_j väntevärdet av avkastning för riskklass j .

13 a §

Beaktande av skuldandelen

En placerings skuldandel beaktas så att utöver vad som föreskrivs i 12, 13 och 14 §

1) vid beräkning av riskvärdet ersätts förväntade förlusten S_j med formeln

$$\frac{1}{1-L_i} S_j + \frac{L_i}{1-L_i} (m_6 + L_i (m_j - m_6))$$

där L_i är den skuldandel som ingår i placeringen och m_6 är väntevärdet av avkastning för den ränteriskklass som avses i 11 § 1 mom. 6 punkten,

2) vid beräkning av förväntad avkastning ersätts väntevärdet av avkastning m_j med formeln

$$(m_j + L_i (m_j - m_6))$$

där L_i är den skuldandel som ingår i placeringen och m_6 är väntevärdet av avkastning för den ränteriskklass som avses i 11 § 1 mom. 6 punkten.

13 b §

Beaktande av fastighetsplaceringarnas skuldandel

Utöver vad som föreskrivs i 12 och 14 § beaktas skuldandelen för sådana fastighetsplaceringar enligt 5 a § i lagen om arbetspensionsförsäkringsbolag som är förenade med borgen som ställts av arbetspensionsförsäkringsbolaget så att vid beräkning av riskvärdet avses som termen A_i beloppet av en enskild placering i som helhet.

Utöver vad som föreskrivs i 13 och 14 § beaktas skuldandelen för fastighetsinvesteringar enligt 5 a § i lagen om arbetspensionsförsäkringsbolag som är förenade med en borgen som

ställt av arbetspensionsförsäkringsbolaget så att vid beräkning av förväntad avkastning ersätts väntevärdet av avkastning m_j med formeln

$$m_j - L_i m_6$$

där L_i är den skuldandel som ingår i placeringen och m_6 är väntevärdet av avkastning för den ränteriskklass som avses i 11 § 1 mom. 6 punkten.

15 §

Valutarisk

För andra placeringar än de som exponerats för valutarisk enligt 1 mom. beräknas ett riskvärde enligt 12 § samt enligt 13 a § 1 punkten eller 13 b §, och förväntad avkastning enligt 13 § samt 13 a § 2 punkten eller 13 b §.

17 §

Risk avseende avkastningskrav och försäkringsrisk

Trots bestämmelserna i 12 § beräknas riskvärdet för klassen för risk avseende avkastningskrav enligt formeln

$$V_j = ((1 - \lambda)(k + b) + C - \lambda S_j) A_j$$

där k är den diskonteringsränta som används vid beräkningen av ansvarsskulden, b är den avsättningskoefficient för pensionsansvaret som avses i 171 § 1 mom. i lagen om pension för arbetstagare (395/2006) som gäller dagen efter beräkningstidpunkten, S_j är den förväntade förlust som fastställts för risk avseende avkastningskrav och A_j är ansvarsskulden, med avdrag för ofördelat och fördelat tilläggsförsäkringsansvar som avses i 14 § 2 mom. i lagen om arbetspensionsförsäkringsbolag, för tilläggsförsäkringsansvar som avses i 7 kap. 2 § 2 mom. i lagen om pensionsstiftelser och pensionskassor samt för de poster som enligt 139 § 2 mom. i lagen om pension för företagare (1272/2006) inte beaktas i premieansvaret.

Trots bestämmelserna i 13 § beräknas den förväntade avkastningen för klassen för risk avseende avkastningskrav enligt formeln

$$\mu_j = -((1 - \lambda)(k + b) + D + \lambda m_j) A_j$$

där m_j är det väntevärde för avkastning som fastställts för risk avseende avkastningskrav, A_j är den ansvarsskuld som fastställts i 1 mom. och λ är graden av bundenhet till aktieavkastningen som avses i 168 § 2 mom. i lagen om pension för arbetstagare.

24 §

De grunder som pensionsanstaltens styrelse ska fastställa

Pensionsanstaltens styrelse ska fastställa och till sin placeringsplan foga

4) grunderna för beräkning av den duration som avses i 14 § för de placeringar som exponerats för ränte- och kreditmarginalrisk,

5) grunderna för användning av den skuldandel som ingår i placeringarna och av den borgen som hänför sig till den, av vilka ska framgå åtminstone det maximala beloppet av skuldandelen och borgen samt den maximala risk som skuldandelen och borgen medför för pensionsanstalten.

Denna lag träder i kraft den 20 .

4.

Lag

om ändring av 5 a § och om temporär ändring av 18 § i lagen om arbetspensionsförsäkringsbolag

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen om arbetspensionsförsäkringsbolag (354/1997) 5 a § och temporärt 18 § 1 mom., sådana de lyder, 5 a § 1353/2014 och 18 § 1 mom. i lag 96/2016, som följer:

5 a §

Kreditupptagning och borgen i fastighetsplaceringsverksamhet

Ett arbetspensionsförsäkringsbolags dottersammanslutning vars huvudsakliga syfte är att direkt eller indirekt för arbetspensionsförsäkringsbolagets räkning äga fast egendom, får i sin fastighetsplaceringsverksamhet uppta också annan kredit än sådan som avses i 15 kap. 1 § i försäkringsbolagslagen.

Ett arbetspensionsförsäkringsbolags dottersammanslutning får använda främmande kapital för ägande och förvärv av fastigheter samt för ägande, förvärv, byggande och underhåll av bostäder eller andra byggnader i en stat som hör till Europeiska ekonomiska samarbetsområdet.

Det sammanlagda beloppet av de krediter som ett arbetspensionsförsäkringsbolags dottersammanslutningar upptar får vara högst 10 procent av arbetspensionsförsäkringsbolagets samtliga placeringar och 50 procent av arbetspensionsförsäkringsbolagets samtliga fastighetsplaceringar.

Vad som föreskrivs ovan i denna paragraf om dottersammanslutningar tillämpas också på därmed jämförbara bolag och sammanslutningar i andra stater inom Europeiska ekonomiska samarbetsområdet.

Arbetspensionsförsäkringsbolaget kan ställa borgen som säkerhet för en kredit som föreskrivs i denna paragraf. Dessutom tillämpas vad som i 15 kap. 3 § i försäkringsbolagslagen föreskrivs om ställande av säkerhet för en dottersammanslutning också på en dottersammanslutnings förbindelser i enlighet med denna paragraf.

18 §

Överföringar till det fördelade och det ofördelade tilläggsförsäkringsansvaret

Maximibeloppet av ett arbetspensionsförsäkringsbolags solvenskapital är solvensgränsens 3,5-faldiga belopp, dock minst 40 procent av ansvarsskulden, minskat med ofördelat tilläggsförsäkringsansvar och de poster som enligt 139 § 2 mom. i lagen om pension för företagare inte beaktas i premieansvaret. Om ett arbetspensionsförsäkringsbolags solvenskapital två år i följd överskrider solvenskapitalets maximibelopp, ska arbetspensionsförsäkringsbolaget från och med det andra året varje år till det fördelade tilläggsförsäkringsansvaret överföra ett belopp som utgör en tredjedel av det belopp med vilket bolagets solvenskapital överskrider maximibeloppet. Om överskridningen kan betraktas som bestående, ska bolaget organisera sin verksamhet så att bolagets solvenskapital återförs under maximibeloppet.

Denna lag träder i kraft den _____ 20 ____ .
Bestämmelserna i 18 § 1 mom. gäller till och med den 31 december 2029.

5.

Lag

om ändring av 8 kap. 3 § och om temporär ändring av 7 kap. 7 § i lagen om pensionsstiftelser och pensionskassor

I enlighet med riksdagens beslut
ändras temporärt i lagen om pensionsstiftelser och pensionskassor (946/2021) 7 kap. 7 § 2 mom. och
fogas till 8 kap. 3 § nya 4–7 mom. som följer:

7 kap.

Ansvarsskuld, försäkringsavgifter och solvens

7 §

Tilläggsförsäkringsansvar och solvenskapitalets maximibelopp

Maximibeloppet av en pensionsstiftelses solvenskapital är solvensgränsens 3,5-faldiga belopp, dock minst 50 procent av ansvarsskulden, minskat med tilläggsförsäkringsansvaret. Maximibeloppet av en pensionskassas solvenskapital är solvensgränsens 3,5-faldiga belopp, dock minst 50 procent av ansvarsskulden, minskat med tilläggsförsäkringsansvaret och de poster som enligt 139 § 2 mom. i lagen om pension för företagare inte beaktas i premieansvaret. Tilläggsförsäkringsansvaret kan utökas genom försäkringsavgifter upp till solvenskapitalets maximibelopp.

8 kap.

Tillgångar och investering

3 §

Begränsningar som gäller lån och borgen

En pensionsanstalts dottersammanslutning vars huvudsakliga syfte är att för pensionsanstaltens räkning direkt eller indirekt äga fast egendom får uppta lån i sin fastighetsplaceringsverksamhet.

En pensionsanstalts dottersammanslutning får använda främmande kapital för ägande och förvärv av fastigheter samt för ägande, förvärv, byggande och underhåll av bostäder och andra byggnader i en stat som hör till Europeiska ekonomiska samarbetsområdet.

Det sammanlagda beloppet av de lån som pensionsanstaltens dottersammanslutningar upptar får utgöra högst 10 procent av pensionsanstaltens samtliga placeringar och 50 procent av pensionsanstaltens samtliga fastighetsplaceringar.

Vad som föreskrivs ovan om dottersammanslutningar tillämpas också på därmed jämförbara bolag och sammanslutningar i andra stater inom Europeiska ekonomiska samarbetsområdet.

Denna lag träder i kraft den _____ 20 ____ .
Lagens 7 kap. 7 § 2 mom. gäller till och med den 31 december 2029.

6.

Lag

om ändring av ikraftträdandebestämmelsen i en lag om temporär ändring av lagen om arbetspensionsförsäkringsbolag

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen om temporär ändring av lagen om arbetspensionsförsäkringsbolag (1353/2014)
ikraftträdandebestämmelsen, sådan den lyder i lag 932/2022, som följer:

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2015.

Denna lag träder i kraft den 20 . _____

Helsingfors den 26 mars 2026

Statsminister

Petteri Orpo

Minister för social trygghet Sanni Grahn-Laasonen

1.

Lag

om ändring av lagen om pension för arbetstagare

I enlighet med riksdagens beslut

ändras i lagen om pension för arbetstagare (395/2006) 98 §, 168 § 2 och 3 mom., 170 § 1 mom., 171 § 2 och 4 mom., 174 § 1 punkten och 201 §, av dem 168 § 2 mom., 170 § 1 mom. och 171 § 4 mom. sådana de lyder i lag 950/2021, 168 § 3 mom. sådant det lyder i lag 694/2019, 171 § 2 mom. och 201 § sådana de lyder i lag 357/2022, samt 174 § 1 punkten sådan den lyder i lag 69/2016, som följer:

Gällande lydelse

98 §

Indexjustering av pensionerna

En löpande pension justeras årligen från ingången av januari med ett indextal (*arbetspensionsindex*), i vilket vägningskoefficienten för förändringen i lönenivån är 0,2 och vägningskoefficienten för förändringen i prisnivån är 0,8.

(ny 3–4 mom.)

Föreslagen lydelse

98 §

Indexjustering av pensionerna

En löpande pension justeras årligen från ingången av januari med ett indextal (*arbetspensionsindex*).

Vid beräkning av *arbetspensionsindexet* är vägningskoefficienten för förändringen i lönenivån 0,2 och vägningskoefficienten för förändringen i prisnivån 0,8.

Om förändringen i *arbetspensionsindexet* som beräknats enligt 2 mom. under en granskningsperiod på två på varandra följande år överstiger förändringen i lönekoefficienten under motsvarande tid, är värdet av *arbetspensionsindexet* med avvikelse från vad som förskrivs i 2 mom. det största värde med vilket förändringen i *arbetspensionsindexet* under granskningsperioden på två på varandra följande år inte överstiger förändringen i lönekoefficienten under motsvarande tid. Med förändring avses den relativa förändringen.

Bestämmelserna i 3 mom. tillämpas, om värdet av det *arbetspensionsindex* som beräknats enligt 2 mom. är större eller lika stort som värdet av det senaste

Gällande lydelse

168 §

Uppgörande av beräkningsgrunder

Grunderna för beräkning av ansvarsskulden ska omfatta grunderna för det tilläggsförsäkringsansvar som är bundet till aktieavkastningen. Beräkningsgrunderna ska uppgöras så att det till aktieavkastningen bundna tilläggsförsäkringsansvaret kan minska pensionsanstaltens ansvarsskuld med högst ett belopp som uppgår till 20 procent av pensionsanstaltens ansvarsskuld enligt denna lag. Från detta belopp ska dras av det ofördelade tilläggsförsäkringsansvar och det på försäkringstagarna fördelade tilläggsförsäkringsansvar som avses i 14 § 2 mom. i lagen om arbetspensionsförsäkringsbolag och det tilläggsförsäkringsansvar som avses i 7 kap. 2 § 2 mom. i lagen om pensionsstiftelser och pensionskassor. Det till aktieavkastningen bundna tilläggsförsäkringsansvaret ska vid varje pensionsanstalt vara lika stort i förhållande till den ansvarsskuld som avses ovan. Grunden för den årliga förändringen av det till aktieavkastningen bundna tilläggsförsäkringsansvaret utgörs av andelen enligt aktiernas genomsnittliga årsavkastning av femtedelen av den ansvarsskuld som avses ovan. Den årliga förändringen granskas innan en eventuell minskning har gjorts till följd av tillämpningen av 170 och 171 § i denna lag. I beräkningsgrunderna ska tas in den årliga utjämnningen mellan pensionsanstalterna av det till aktieavkastningen bundna tilläggsförsäkringsansvarets relativa andel som ett led i utredningen av kostnaderna enligt 179 §. Om det till aktieavkastningen bundna tilläggsförsäkringsansvaret efter

Föreslagen lydelse

arbetspensionsindexet. Om värdet av arbetspensionsindexet då efter tillämpningen av 3 mom. är mindre än värdet av det senaste arbetspensionsindexet, är värdet av arbetspensionsindexet detsamma som värdet av det senaste arbetspensionsindexet.

168 §

Uppgörande av beräkningsgrunder

Grunderna för beräkning av ansvarsskulden ska omfatta grunderna för det tilläggsförsäkringsansvar som är bundet till aktieavkastningen. Beräkningsgrunderna ska uppgöras så att grunden för det till aktieavkastningen bundna tilläggsförsäkringsansvaret utgörs av andelen enligt aktiernas genomsnittliga årsavkastningsprocent på 30 procent av ansvarsskulden enligt denna lag, från vilken dragits av beloppet av det till aktieavkastningen bundna tilläggsförsäkringsansvaret enligt denna paragraf, det ofördelade tilläggsförsäkringsansvar och det på försäkringstagarna fördelade tilläggsförsäkringsansvar som avses i 14 § 2 mom. i lagen om arbetspensionsförsäkringsbolag och det tilläggsförsäkringsansvar som avses i 7 kap. 2 § 2 mom. i lagen om pensionsstiftelser och pensionskassor. Före den årliga beräkningen av det till aktieavkastningen bundna tilläggsförsäkringsansvaret görs ett avdrag enligt 171 § 2 mom. i denna lag.

Gällande lydelse

utjämnningen underskrider den nedre gräns på 20 procent som avses ovan, ska underskridningen kompletteras genom minskning av respektive pensionsanstalts ofördelade tilläggsförsäkringsansvar eller tilläggsförsäkringsansvar.

Med aktiernas genomsnittliga årsavkastningsprocent avses den genomsnittliga årsavkastning som pensionsanstalter med verksamhet enligt denna lag och Sjömanspensionskassan får av i 11 § i lagen om beräkning av solvensgränsen för pensionsanstalter och om diversifiering av placeringar (315/2015) avsedda aktier som är föremål för handel på en reglerad marknad i utvecklade stater, minskad med en procentenhet. Den genomsnittliga årsavkastningsprocenten beräknas som ett viktat genomsnitt av aktieavkastningen för pensionsanstalterna på så sätt att en enskild pensionsanstalts eller Sjömanspensionskassans inverkan på procenten inte blir för stor i förhållande till de andra pensionsanstalterna. Den genomsnittliga årsavkastningsprocenten beräknas av Pensionsskyddscentralen utifrån de uppgifter som pensionsanstalterna lämnat.

170 §

Ändring av grunderna för beräkning av ansvarsskulden

Om grunderna för beräkning av ansvarsskulden till följd av kraven i 168 § ändras så att beloppet av det ansvar som föranleds av pensioner och intjänad pensionsrätt ökar, fogas de kostnader som föranleds av detta till de i 179 § avsedda kostnader som arbetspensionsanstalterna svarar för gemensamt. Om ändringen dock gäller grunderna för beräkning av ansvarsskulden för ålderspensioner, ska de kostnader som föranleds av ändringen i första hand täckas genom minskning av beloppet av det i 168 § 2 mom. avsedda tilläggsförsäkringsansvar som är bundet till

Föreslagen lydelse

Med aktiernas genomsnittliga årsavkastningsprocent avses den genomsnittliga årsavkastning som pensionsanstalter med verksamhet enligt denna lag och Sjömanspensionskassan får av i 11 § i lagen om beräkning av solvensgränsen för pensionsanstalter och om diversifiering av placeringar (315/2015) avsedda aktier som är föremål för handel på en reglerad marknad, minskad med en procentenhet. Den genomsnittliga årsavkastningsprocenten beräknas som ett viktat genomsnitt av aktieavkastningen för pensionsanstalterna på så sätt att en enskild pensionsanstalts eller Sjömanspensionskassans inverkan på procenten inte blir för stor i förhållande till de andra pensionsanstalterna. Den genomsnittliga årsavkastningsprocenten beräknas av Pensionsskyddscentralen utifrån de uppgifter som pensionsanstalterna lämnat.

170 §

Ändring av grunderna för beräkning av ansvarsskulden

Om grunderna för beräkning av ansvarsskulden till följd av de krav som föreskrivs i 168 § ändras så att beloppet av det ansvar som föranleds av pensioner och intjänad pensionsrätt ökar, fogas de kostnader som föranleds av detta till de i 179 § avsedda kostnader som arbetspensionsanstalterna svarar för gemensamt. Om ändringen dock gäller grunderna för beräkning av ansvarsskulden för ålderspensioner, ska de kostnader som föranleds av ändringen i första hand täckas med medel som annars ska användas för utökande av fonderingen enligt 171 §.

Gällande lydelse

Föreslagen lydelse

aktieavkastningen eller med medel som annars ska användas för utökande av fonderingen enligt 171 §.

171 §

Justering av ålderspensionsansvaret

Om det sammanlagda beloppet av pensionsanstaltarnas till aktieavkastningen bundna tilläggsförsäkringsansvar är större än en (1) procent av pensionsanstaltarnas sammanlagda belopp av de i 168 § 2 mom. avsedda ansvarsskulder som utgör grunden för beräkningen av till aktieavkastningen bundna tilläggsförsäkringsansvar, ska den överskjutande andelen användas för justeringar av de fonderade delar som avses i 1 mom. i denna paragraf.

Medel avsedda för kompletteringar enligt 2 och 3 mom. kan användas för att täcka de i 170 § avsedda kostnaderna till följd av ändringar av grunderna för beräkning av den ansvarsskuld som beräknas för ålderspensioner.

174 §

Pensionsanstaltarnas ansvar för ålderspensionen

Varje pensionsanstalt svarar för

1) den del av en arbetstagares och pensionstagares ålderspension som grundar sig på arbetstagarens arbete före utgången av månaden före den månad då den första ålderspensionen börjar och som motsvarar en pensionstillväxt på 0,4 procent per år med 65 år som pensionsålder eller, om ålderspensionsdelen grundar sig på arbetstagarens arbete efter det att han eller hon fyller 65 år, arbetstagarens ålder det år som arbetet utförts, och beräknad enligt de av social- och hälsovårdsministeriet fastställda

171 §

Justering av ålderspensionsansvaret

De fonderade delarna av ålderspensionerna justeras utöver justeringen enligt 1 mom. årligen på basis av det sammanlagda beloppet av pensionsanstaltarnas till aktieavkastningen bundna tilläggsförsäkringsansvar enligt 168 § 2 mom.

Medel avsedda för justeringar enligt 1 och 2 mom. kan användas för att täcka de i 170 § avsedda kostnaderna till följd av ändringar av grunderna för beräkning av den ansvarsskuld som beräknas för ålderspensioner.

174 §

Pensionsanstaltarnas ansvar för ålderspensionen

Varje pensionsanstalt svarar för

1) den del av en arbetstagares och pensionstagares ålderspension som grundar sig på arbetstagarens arbete före utgången av månaden före den månad då den första ålderspensionen börjar och som motsvarar en pensionstillväxt på 0,5 procent per år med 65 år som pensionsålder eller, om ålderspensionsdelen grundar sig på arbetstagarens arbete efter det att han eller hon fyller 65 år, arbetstagarens ålder det år som arbetet utförts, och beräknad enligt de av social- och hälsovårdsministeriet fastställda

Gällande lydelse

eller givna beräkningsgrunderna; i pensionsanstaltens ansvar ingår dock inte höjningar till följd av i 96 § avsedd justering av årsinkomsterna med lönekoeficienten eller i 98 § avsedd indexjustering av löpande pensioner och inte heller ändringar på grund av livslängdskoefficienten,

201 §

Uppgifter för justering av ålderspensionsåtagandena

Trots sekretessbestämmelserna och andra begränsningar som gäller erhållande av uppgifter har Pensionsskyddscentralen rätt att inom den tid och i den form som den bestämmer av pensionsanstalterna få de uppgifter om respektive pensionsanstalts ansvarsskuld och solvenskapital som behövs för beräkningen av den i 171 § 1 mom. avsedda avsättningskoefficienten för pensionsansvaret samt de uppgifter om belopp och avkastning av aktieplaceringar som är föremål för handel på en i 11 § i lagen om beräkning av solvensgränsen för pensionsanstalter och om diversifiering av placeringar avsedd reglerad marknad i utvecklade stater som behövs för beräkning av den genomsnittliga årsavkastningsprocent som avses i 168 § 3 mom.

Föreslagen lydelse

eller givna beräkningsgrunderna; i pensionsanstaltens ansvar ingår dock inte höjningar till följd av i 96 § avsedd justering av årsinkomsterna med lönekoeficienten eller i 98 § avsedd indexjustering som gjorts efter att pensionen har börjat och inte heller ändringar på grund av livslängdskoefficienten,

201 §

Uppgifter för justering av ålderspensionsansvaret

Trots sekretessbestämmelserna och andra begränsningar som gäller erhållande av uppgifter har Pensionsskyddscentralen rätt att inom den tid och i den form som den bestämmer av pensionsanstalterna få de uppgifter om respektive pensionsanstalts ansvarsskuld och solvenskapital som behövs för beräkningen av den i 171 § 1 mom. avsedda avsättningskoefficienten för pensionsansvaret samt de uppgifter om belopp och avkastning av aktieplaceringar som är föremål för handel på en i 11 § i lagen om beräkning av solvensgränsen för pensionsanstalter och om diversifiering av placeringar avsedd reglerad marknad som behövs för beräkning av den genomsnittliga årsavkastningsprocent som avses i 168 § 3 mom.

Denna lag träder i kraft den 20 .

Trots vad som föreskrivs i 168 § 2 mom., utgörs grunden för det till aktieavkastningen bundna tilläggsförsäkringsansvaret i enlighet med aktiernas genomsnittliga avkastning av fjärdedelen av den ansvarsskuld som avses i det momentet fram till den 30 juni 2027.

Bestämmelserna i 98 § 3 och 4 mom. tillämpas på indexjusteringar som görs den 1 januari 2030 och därefter.

Gällande lydelse

Föreslagen lydelse

Bestämmelserna i 174 § 1 mom. tillämpas på arbete som har utförts från och med den 1 januari 2027.

2.

Lag

om ändring av lagen om sjömanspensioner

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen om sjömanspensioner (1290/2006) 154 § 1 punkten, 205 § 2 mom. och 215 § 4 mom. 3 punkten, av dem 154 § 1 punkten sådan den lyder i lag 78/2016, och *fogas* till 205 §, sådan den lyder delvis ändrad i lag 642/2014, nya 5–8 mom. som följer:

Gällande lydelse

154 §

Pensionskassans ansvar för ålderspensionen

Pensionskassan svarar för
1) den del av en arbetstagares och pensionstagares ålderspension som grundar sig på arbetstagarens arbete före utgången av månaden före den månad då den första ålderspensionen börjar och som motsvarar en pensionstillväxt på 0,4 procent per år med 65 år som pensionsålder eller, om ålderspensionsdelen grundar sig på arbetstagarens arbete efter det att han eller hon fyller 65 år, arbetstagarens ålder det år som arbetet utförts, och beräknad enligt de av social- och hälsovårdsministeriet fastställda eller givna beräkningsgrunderna; i pensionskassans ansvar ingår dock inte höjningar till följd av i 101 § avsedd justering av årsinkomsterna med lönekoeficienten eller i 102 § avsedd indexjustering av löpande pensioner och inte heller ändringar på grund av livslängdskoeficienten,

205 §

Begränsningar som gäller placeringarna

Föreslagen lydelse

154 §

Pensionskassans ansvar för ålderspensionen

Pensionskassan svarar för
1) den del av en arbetstagares och pensionstagares ålderspension som grundar sig på arbetstagarens arbete före utgången av månaden före den månad då den första ålderspensionen börjar och som motsvarar en pensionstillväxt på 0,5 procent per år med 65 år som pensionsålder eller, om ålderspensionsdelen grundar sig på arbetstagarens arbete efter det att han eller hon fyller 65 år, arbetstagarens ålder det år som arbetet utförts, och beräknad enligt de av social- och hälsovårdsministeriet fastställda eller givna beräkningsgrunderna; i pensionskassans ansvar ingår dock inte höjningar till följd av justering av årsinkomsterna med lönekoeficienten *enligt 101 §* eller indexjustering *enligt 102 §* och inte heller ändringar på grund av livslängdskoeficienten,

205 §

Begränsningar som gäller placeringarna

Gällande lydelse

Pensionskassan får inte utan tillstånd av Försäkringsinspektionen förvärva bestämmanderätt enligt 1 kap. 5 § i bokföringslagen i en sammanslutning som bedriver annan rörelse än försäkringsrörelse, om inte sammanslutningens verksamhet kan anses ha samband med arbetspensionsförsäkringsrörelse och vara ändamålsenlig för denna eller om det inte är fråga om en bostads- eller fastighetssammanslutning.

(ny 5–8 mom.)

215 §

Tillämpliga bestämmelser

Vid verkställigheten av denna lag tillämpas utöver det som bestäms i detta kapitel vad som i lagen om pension för arbetstagare föreskrivs i

3) 201 § om utlämnande av uppgifter till Pensionsskyddscentralen för beräkning av avsättningskoefficienterna för ålderspensionsansvaren,

Föreslagen lydelse

Pensionskassan får inte utan tillstånd av Finansinspektionen förvärva sådan bestämmanderätt som avses i 1 kap. 5 § i bokföringslagen i en sammanslutning som bedriver annan rörelse än försäkringsrörelse, om inte sammanslutningens verksamhet kan anses ha samband med arbetspensionsförsäkringsrörelse och vara ändamålsenlig för denna eller om det inte är fråga om en bostads- eller fastighetssammanslutning.

En pensionskassas dottersammanslutning vars huvudsakliga syfte är att för pensionskassans räkning direkt eller indirekt äga fast egendom får uppta lån i sin fastighetsplaceringsverksamhet.

En pensionskassas dottersammanslutning får använda främmande kapital för ägande och förvärv av fastigheter samt för ägande, förvärv, byggande och underhåll av bostäder och andra byggnader i en stat som hör till Europeiska ekonomiska samarbetsområdet.

Det sammanlagda beloppet av de lån som pensionskassans dottersammanslutningar upptar får utgöra högst 10 procent av pensionskassans samtliga placeringar och 50 procent av pensionskassans samtliga fastighetsplaceringar.

Vad som föreskrivs ovan i denna paragraf om dottersammanslutningar tillämpas också på därmed jämförbara bolag och sammanslutningar i andra stater inom Europeiska ekonomiska samarbetsområdet.

215 §

Tillämpliga bestämmelser

Vid verkställigheten av denna lag tillämpas utöver det som bestäms i detta kapitel vad som i lagen om pension för arbetstagare föreskrivs i

3) 201 § om lämnande av uppgifter till Pensionsskyddscentralen för justering av ålderspensionsåtagandena,

Gällande lydelse

Föreslagen lydelse

*Denna lag träder i kraft den 20 .
Bestämmelserna i 154 § 1 punkten och 215
§ 4 mom. 3 punkten i denna lag träder i kraft
dock den 1 januari 2027.*

3.

Lag

om ändring av lagen om beräkning av solvensgränsen för pensionsanstalter och om diversifiering av placeringar

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen om beräkning av solvensgränsen för pensionsanstalter och om diversifiering av placeringar (315/2015) 7 a, 9 och 12 §, 13 § 1 mom., 15 § 2 mom., 17 § 1 och 2 mom. samt 24 § 1 mom. 4 punkten, av dem 7 a § sådan den lyder i lag 99/2016, 17 § 1 mom. sådant det lyder i lag 359/2022 och 17 § 2 mom. sådant det lyder i lag 956/2021 och
fogas till lagen nya 13 a och 13 b § samt till 24 § 1 mom. en ny 5 punkt som följer:

Gällande lydelse

7 a §

Aktieplaceringarnas maximibelopp

Av en pensionsanstalts placeringar får högst 65 procent vara aktieplaceringar. Med aktieplaceringar avses det sammanlagda beloppet av placeringar som exponerats för riskklasserna 1–5 enligt 11 § 1 mom. Om den underliggande tillgången i ett derivatavtal är en aktieplacering, avses med det belopp som exponerats för aktierisken i derivatavtalet derivatavtalets deltaekvivalent som avses i 19 § 3 mom.

9 §

Fastställande av värdet av de konstanter som används vid solvensberäkningen

Värdet av de konstanter som används vid solvensberäkningen utfärdas genom förordning av statsrådet på det sätt som föreskrivs nedan. Värdet av konstanterna ska fastställas med beaktande av den empiriska informationen om riskerna i olika placeringar och om placeringsmarknaden. Social- och hälsovårdsministeriet ska höra Finansinspektionen vid beredningen av förordningen.

Föreslagen lydelse

7 a §

Aktieplaceringarnas maximibelopp

Av en pensionsanstalts placeringar får högst 85 procent vara aktieplaceringar. Med aktieplaceringar avses det sammanlagda beloppet av placeringar som exponerats för riskklasserna 1–5 *som avses i* 11 § 1 mom. Om den underliggande tillgången i ett derivatavtal är en aktieplacering, avses med det belopp som exponerats för aktierisken i derivatavtalet derivatavtalets deltaekvivalent som avses i 19 § 3 mom.

9 §

Fastställande av värdet av de konstanter som används vid solvensberäkningen

Bestämmelser om värdet av de konstanter som används vid solvensberäkningen utfärdas vart *femte* år genom förordning av statsrådet på det sätt som föreskrivs nedan. *Värdet av konstanterna fastställs så, att ett år från den stund då pensionsanstaltens solvenskapital når solvensgränsen är pensionsanstaltens solvenskapital med 97 procents sannolikhet större än noll.* Värdet av konstanterna ska fastställas med beaktande av den empiriska

Gällande lydelse

Föreslagen lydelse

informationen om placeringsmarknaden och om riskerna i olika placeringar. Social- och hälsovårdsministeriet ska höra Finansinspektionen vid beredningen av förordningen.

12 §

Beräkning av riskvärdet för riskklassen

Riskvärde beräknas för varje riskklass j med formeln

$$V_j = \sum_i A_i \min \left[(1 + \tau L_i) S_j; 1 \right]$$

där A_i är beloppet av en enskild placering i som exponerats för den risk som avses i riskklass j och L_i den skuldandel som ingår i placeringen samt S_j den förväntade förlust som fastställts för riskklass j.

Den förväntade förlusten S_j i riskklass j och värdet av den konstant τ som beskriver risken med upptagande av skuld fastställs genom förordning av statsrådet.

12 §

Beräkning av riskvärdet för riskklassen

Riskvärde beräknas för varje riskklass j med formeln

$$V_j = \sum_i A_i S_j$$

där A_i är beloppet av en enskild placering i som exponerats för den risk som avses i riskklass j och S_j den förväntade förlust som fastställts för riskklass j.

Den förväntade förlusten S_j i riskklass j fastställs genom förordning av statsrådet.

13 §

Beräkning av riskklassens förväntade avkastning

Förväntad avkastning beräknas för varje riskklass j med formeln

$$\mu_j = \sum_i \left(m_j + L_i (m_j - m_6) \right) A_i$$

där A_i är beloppet av en enskild placering i som exponerats för den risk som avses i riskklass j och L_i den skuldandel som ingår i placeringen samt m_j väntevärdet av avkastning för riskklass j. Konstanten m_6 är väntevärdet av avkastning för ränteriskklassen.

13 §

Beräkning av riskklassens förväntade avkastning

Förväntad avkastning beräknas för varje riskklass j med formeln

$$\mu_j = \sum_i m_j A_i$$

där A_i är beloppet av en enskild placering i som exponerats för den risk som avses i riskklass j och m_j väntevärdet av avkastning för riskklass j.

(ny)

13 a §

Beaktande av skuldandelen

En placerings skuldandel beaktas så att utöver vad som föreskrivs i 12, 13 och 14 §

1) vid beräkning av riskvärdet ersätts förväntade förlusten S_j med formeln

$$\frac{1}{1-L_i} S_j + \frac{L_i}{1-L_i} (m_6 + L_i (m_j - m_6))$$

där L_i är den skuldandel som ingår i placeringen och m_6 är väntevärdet av avkastning för den ränteriskklass som avses i 11 § 1 mom. 6 punkten,

2) vid beräkning av förväntad avkastning ersätts väntevärdet av avkastning m_j med formeln

$$(m_j + L_i (m_j - m_6))$$

där L_i är den skuldandel som ingår i placeringen och m_6 är väntevärdet av avkastning för den ränteriskklass som avses i 11 § 1 mom. 6 punkten.

(ny)

13 b §

Beaktande av fastighetsplaceringarnas skuldandel

Utöver vad som föreskrivs i 12 och 14 § beaktas skuldandelen för sådana fastighetsplaceringar enligt 5 a § i lagen om arbetspensionsförsäkringsbolag som är förenade med borgen som ställts av arbetspensionsförsäkringsbolaget så att vid beräkning av riskvärdet avses som termen A_i beloppet av en enskild placering i som helhet.

Gällande lydelse

Föreslagen lydelse

Utöver vad som föreskrivs i 13 och 14 § beaktas skuldandelen för fastighetsinvesteringar enligt 5 a § i lagen om arbetspensionsförsäkringsbolag som är förenade med en borgen som ställts av arbetspensionsförsäkringsbolaget så att vid beräkning av förväntad avkastning ersätts väntevärdet av avkastning m_j med formeln

$$m_j - L_i m_6$$

där L_i är den skuldandel som ingår i placeringen och m_6 är väntevärdet av avkastning för den ränteriskklass som avses i 11 § 1 mom. 6 punkten.

15 §

Valutarisk

För andra placeringar än de som exponerats för valutarisk enligt 1 mom. beräknas ett riskvärde enligt 12 § och förväntad avkastning enligt 13 §.

15 §

Valutarisk

För andra placeringar än de som exponerats för valutarisk enligt 1 mom. beräknas ett riskvärde enligt 12 § samt enligt 13 a § 1 punkten eller 13 b §, och förväntad avkastning enligt 13 § samt 13 a § 2 punkten eller 13 b §.

17 §

Risk avseende avkastningskrav och försäkringsrisk

Trots bestämmelserna i 12 § beräknas riskvärdet för klassen för risk avseende avkastningskrav enligt formeln

$$V_j = (k + b + C - \lambda S_j) A_j$$

där k är den diskonteringsränta som används vid beräkningen av ansvarsskulden, b är den avsättningskoefficient för pensionsansvaret

17 §

Risk avseende avkastningskrav och försäkringsrisk

Trots bestämmelserna i 12 § beräknas riskvärdet för klassen för risk avseende avkastningskrav enligt formeln

$$V_j = ((1 - \lambda)(k + b) + C - \lambda S_j) A_j$$

där k är den diskonteringsränta som används vid beräkningen av ansvarsskulden, b är den avsättningskoefficient för pensionsansvaret

Gällande lydelse

som avses i 171 § 1 mom. i lagen om pension för arbetstagare (395/2006) som gäller dagen efter beräkningstidpunkten, S_j är den förväntade förlust som fastställts för risk avseende avkastningskrav och A_j är ansvarsskulden, med avdrag för ofördelat och fördelat tilläggsförsäkringsansvar som avses i 14 § 2 mom. i lagen om arbetspensionsförsäkringsbolag, tilläggsförsäkringsansvar som avses i 7 kap. 2 § 2 mom. i lagen om pensionsstiftelser och pensionskassor samt de poster som enligt 139 § 2 mom. i lagen om pension för företagare (1272/2006) inte beaktas i premieansvaret.

Trots bestämmelserna i 13 § beräknas den förväntade avkastningen för klassen för risk avseende avkastningskrav enligt formeln

$$\mu_j = -(k + b + D + \lambda m_j) A_j,$$

där m_j är det väntevärde för avkastning som fastställts för risk avseende avkastningskrav, A_j är den ansvarsskuld som fastställts i 1 mom. och λ är graden av bundenhet till aktieavkastningen som avses i 168 § 2 mom. i lagen om pension för arbetstagare.

24 §

De grunder som pensionsanstaltens styrelse ska fastställa

Pensionsanstaltens styrelse ska fastställa och till sin placeringsplan foga

- 4) grunderna för beräkning av durationen enligt 14 § för de placeringar som exponerats för ränte- och kreditmarginalrisk.
(ny)

Föreslagen lydelse

som avses i 171 § 1 mom. i lagen om pension för arbetstagare (395/2006) som gäller dagen efter beräkningstidpunkten, S_j är den förväntade förlust som fastställts för risk avseende avkastningskrav och A_j är ansvarsskulden, med avdrag för ofördelat och fördelat tilläggsförsäkringsansvar som avses i 14 § 2 mom. i lagen om arbetspensionsförsäkringsbolag, för tilläggsförsäkringsansvar som avses i 7 kap. 2 § 2 mom. i lagen om pensionsstiftelser och pensionskassor samt för de poster som enligt 139 § 2 mom. i lagen om pension för företagare (1272/2006) inte beaktas i premieansvaret.

Trots bestämmelserna i 13 § beräknas den förväntade avkastningen för klassen för risk avseende avkastningskrav enligt formeln

$$\mu_j = -((1 - \lambda)(k + b) + D + \lambda m_j) A_j,$$

där m_j är det väntevärde för avkastning som fastställts för risk avseende avkastningskrav, A_j är den ansvarsskuld som fastställts i 1 mom. och λ är graden av bundenhet till aktieavkastningen som avses i 168 § 2 mom. i lagen om pension för arbetstagare.

24 §

De grunder som pensionsanstaltens styrelse ska fastställa

Pensionsanstaltens styrelse ska fastställa och till sin placeringsplan foga

- 4) grunderna för beräkning av den duration som avses i 14 § för de placeringar som exponerats för ränte- och kreditmarginalrisk,
5) grunderna för användning av den skuldandel som ingår i placeringarna och av den borgen som hänför sig till den, av vilka ska framgå åtminstone det maximala beloppet av skuldandelen och borgen samt den

Gällande lydelse

Föreslagen lydelse

*maximala risk som skuldandelen och borgen
medför för pensionsanstalten.*

Denna lag träder i kraft den 20 .

4.

Lag

om ändring av 5 a § och om temporär ändring av 18 § i lagen om arbetspensionsförsäkringsbolag

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen om arbetspensionsförsäkringsbolag (354/1997) 5 a § och temporärt 18 § 1 mom., sådana de lyder, 5 a § 1353/2014 och 18 § 1 mom. i lag 96/2016, som följer:

Gällande lydelse

5 a §

Bostadsaktiebolags kreditupptagning

Ett bostadsaktiebolag som är en dottersammanslutning till ett arbetspensionsförsäkringsbolag får ta upp andra än i 15 kap. 1 § i försäkringsbolagslagen avsedda krediter förutsatt att beloppet av främmande kapital i dess bokslut inte överstiger 50 procent av balansomslutningen. Om bostadsaktiebolaget ska upprätta ett koncernbokslut, gäller den ovannämnda gränsen på 50 procent balansomslutningen i koncernbokslutet.

Det som föreskrivs ovan om bostadsaktiebolag ska också tillämpas på bolag och sammanslutningar som kan jämföras med bostadsaktiebolag och har sin hemvist i någon annan stat som hör till Europeiska ekonomiska samarbetsområdet.

Föreslagen lydelse

5 a §

Kreditupptagning och borgen i fastighetsplaceringsverksamhet

Ett arbetspensionsförsäkringsbolags dottersammanslutning vars huvudsakliga syfte är att direkt eller indirekt för arbetspensionsförsäkringsbolagets räkning äga fast egendom, får i sin fastighetsplaceringsverksamhet uppta också annan kredit än sådan som avses i 15 kap. 1 § i försäkringsbolagslagen.

Ett arbetspensionsförsäkringsbolags dottersammanslutning får använda främmande kapital för ägande och förvärv av fastigheter samt för ägande, förvärv, byggande och underhåll av bostäder eller andra byggnader i en stat som hör till Europeiska ekonomiska samarbetsområdet.

Det sammanlagda beloppet av de krediter som ett arbetspensionsförsäkringsbolags dottersammanslutningar upptar får vara högst 10 procent av arbetspensionsförsäkringsbolagets samtliga placeringar och 50 procent av arbetspensionsförsäkringsbolagets samtliga fastighetsplaceringar.

Vad som föreskrivs ovan i denna paragraf om dottersammanslutningar tillämpas också på därmed jämförbara bolag och sammanslutningar i andra stater inom Europeiska ekonomiska samarbetsområdet.

Gällande lydelse

Föreslagen lydelse

Arbetspensionsförsäkringsbolaget kan ställa borgen som säkerhet för en kredit som föreskrivs i denna paragraf. Dessutom tillämpas vad som i 15 kap. 3 § i försäkringsbolagslagen föreskrivs om ställande av säkerhet för en dottersammanslutning också på en dottersammanslutningsförbindelser i enlighet med denna paragraf.

18 §

Överföringar till det fördelade och det ofördelade tilläggsförsäkringsansvaret

Maximibeloppet av ett arbetspensionsförsäkringsbolags solvenskapital är solvensgränsens tredubbla belopp, dock minst 40 procent av ansvarsskulden, minskat med ofördelat tilläggsförsäkringsansvar och de poster som enligt 139 § 2 mom. i lagen om pension för företagare inte beaktas i premieansvaret. Om ett arbetspensionsförsäkringsbolags solvenskapital två år i följd överskrider solvenskapitalets maximibelopp, ska arbetspensionsförsäkringsbolaget från och med det andra året varje år till det fördelade tilläggsförsäkringsansvaret överföra ett belopp som utgör en tredjedel av det belopp med vilket bolagets solvenskapital överskrider maximibeloppet. Om överskridningen kan betraktas som bestående, ska bolaget organisera sin verksamhet så att bolagets solvenskapital återförs under maximibeloppet.

18 §

Överföringar till det fördelade och det ofördelade tilläggsförsäkringsansvaret

Maximibeloppet av ett arbetspensionsförsäkringsbolags solvenskapital är solvensgränsens 3,5-faldiga belopp, dock minst 40 procent av ansvarsskulden, minskat med ofördelat tilläggsförsäkringsansvar och de poster som enligt 139 § 2 mom. i lagen om pension för företagare inte beaktas i premieansvaret. Om ett arbetspensionsförsäkringsbolags solvenskapital två år i följd överskrider solvenskapitalets maximibelopp, ska arbetspensionsförsäkringsbolaget från och med det andra året varje år till det fördelade tilläggsförsäkringsansvaret överföra ett belopp som utgör en tredjedel av det belopp med vilket bolagets solvenskapital överskrider maximibeloppet. Om överskridningen kan betraktas som bestående, ska bolaget organisera sin verksamhet så att bolagets solvenskapital återförs under maximibeloppet.

*Denna lag träder i kraft den 20 .
Bestämmelserna i 18 § 1 mom. gäller till och
med den 31 december 2029.*

5.

Lag

om ändring av 8 kap. 3 § och om temporär ändring av 7 kap. 7 § i lagen om pensionsstiftelser och pensionskassor

I enlighet med riksdagens beslut
ändras temporärt i lagen om pensionsstiftelser och pensionskassor (946/2021) 7 kap. 7 § 2 mom. och
fogas till 8 kap. 3 § nya 4–7 mom. som följer:

Gällande lydelse

Föreslagen lydelse

7 kap.

7 kap.

Ansvarsskuld, försäkringsavgifter och solvens

Ansvarsskuld, försäkringsavgifter och solvens

7 §

7 §

Tilläggsförsäkringsansvar och solvenskapitalets maximibelopp

Tilläggsförsäkringsansvar och solvenskapitalets maximibelopp

Maximibeloppet av en pensionsstiftelses solvenskapital är solvensgränsens tredubbla belopp, dock minst 50 procent av ansvarsskulden, minskat med tilläggsförsäkringsansvaret. Maximibeloppet av en pensionskassas solvenskapital är solvensgränsens tredubbla belopp, dock minst 50 procent av ansvarsskulden, minskat med tilläggsförsäkringsansvaret och de poster som enligt 139 § 2 mom. i lagen om pension för företagare inte beaktas i premieansvaret. Tilläggsförsäkringsansvaret kan utökas genom försäkringsavgifter upp till solvenskapitalets maximibelopp.

Maximibeloppet av en pensionsstiftelses solvenskapital är solvensgränsens *3,5-faldiga* belopp, dock minst 50 procent av ansvarsskulden, minskat med tilläggsförsäkringsansvaret. Maximibeloppet av en pensionskassas solvenskapital är solvensgränsens 3,5-faldiga belopp, dock minst 50 procent av ansvarsskulden, minskat med tilläggsförsäkringsansvaret och de poster som enligt 139 § 2 mom. i lagen om pension för företagare inte beaktas i premieansvaret. Tilläggsförsäkringsansvaret kan utökas genom försäkringsavgifter upp till solvenskapitalets maximibelopp.

8 kap.

8 kap.

Tillgångar och investering

Tillgångar och investering

3 §

3 §

Gällande lydelse

Föreslagen lydelse

Begränsningar som gäller lån och borgen

Begränsningar som gäller lån och borgen

(ny 4–7 mom.)

En pensionsanstalts dottersammanslutning vars huvudsakliga syfte är att för pensionsanstaltens räkning direkt eller indirekt äga fast egendom får uppta lån i sin fastighetsplaceringsverksamhet.

En pensionsanstalts dottersammanslutning får använda främmande kapital för ägande och förvärv av fastigheter samt för ägande, förvärv, byggande och underhåll av bostäder och andra byggnader i en stat som hör till Europeiska ekonomiska samarbetsområdet.

Det sammanlagda beloppet av de lån som pensionsanstaltens dottersammanslutningar upptar får utgöra högst 10 procent av pensionsanstaltens samtliga placeringar och 50 procent av pensionsanstaltens samtliga fastighetsplaceringar.

Vad som föreskrivs ovan om dottersammanslutningar tillämpas också på därmed jämförbara bolag och sammanslutningar i andra stater inom Europeiska ekonomiska samarbetsområdet.

Denna lag träder i kraft den 20 .

Lagens 7 kap. 7 § 2 mom. gäller till och med den 31 december 2029.

6.

Lag

om ändring av ikraftträdandebestämmelsen i en lag om temporär ändring av lagen om arbetspensionsförsäkringsbolag

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen om temporär ändring av lagen om arbetspensionsförsäkringsbolag (1353/2014) ikraftträdandebestämmelsen, sådan den lyder i lag 932/2022, som följer:

Gällande lydelse

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2015 och gäller till och med den 31 december 2027.

Denna lag tillämpas till och med den 31 december 2039 på sådana bostadsaktiebolag som är dottersammanslutningar till arbetspensionsförsäkringsbolag och som bildas medan lagen är i kraft.

Föreslagen lydelse

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2015.

Denna lag träder i kraft den 20 .

Statsrådets förordning

om ändring av statsrådets förordning om värdet av de konstanter som används vid beräkning av solvensgränsen för pensionsanstalter

I enlighet med statsrådets beslut
upphävs i statsrådets förordning om värdet av de konstanter som används vid beräkning av solvensgränsen för pensionsanstalter (447/2015) 2 § och
ändras 4 § och bilaga 1 och 2, av dem 4 § sådan den lyder i förordning 384/2022 och bilaga 1 sådan den lyder i förordning 313/2017, som följer:

4 §

Den konstant C som avses i 17 § 4 mom. i lagen om beräkning av solvensgränsen för pensionsanstalter och om diversifiering av placeringar och som beskriver en nedgång i solvensen är $-0,011$ och den konstant D som avses i det momentet och som beskriver avsättningskoefficientens förväntade tillväxt är $0,001$.

Denna lag träder i kraft den 20 . _____

Bilaga 1

Riskklass	Riskklass	Förväntad förlust S_i	Väntevärde för avkastningen m_i
1	Aktiekursrisk, Europa	0,270	0,090
2	Aktiekursrisk, Nordamerika	0,250	0,090
3	Aktiekursrisk, andra utvecklade stater	0,270	0,090
4	Aktiekursrisk, utvecklingsländer	0,270	0,090
5	Aktiekursrisk, övriga	0,270	0,100
6	Ränterisk	0,030	0,033
7	Kreditmarginalrisk, AAA-AA stater	0,000	0,000
8	Kreditmarginalrisk, AAA-AA	0,010	0,005
9	Kreditmarginalrisk, A-BBB	0,020	0,010
10	Kreditmarginalrisk, BB eller lägre	0,040	0,025
11	Fastighetsrisk, bostäder	0,090	0,065
12	Fastighetsrisk, kommersiella	0,140	0,070
13	Valutarisk	0,130	0,000
14	Råvarurisk	0,270	0,045
15	Risk avseende avkastningskrav	0,303	0,080
16	Försäkringsrisk	0,008	0,000
17	Kvarstående risk	1,000	0,150
18	Övriga	*	0,000

* = Pensionsanstalten bestämmer konstanten på det sätt som anges i 21 § i lagen om beräkning av solvensgränsen för pensionsanstalter och om diversifiering av placeringar.

Bilaga 2

Riskklass	p _{ij}	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18
Aktierisk, Europa	1	1,0 0	0,80	0,70	0,70	0,70	-0,20	0,00	0,60	0,70	0,70	0,20	0,20	0,00	0,00	0,87	0,20	0,00	*
Aktierisk, Nord-Amerika	2	0,8 0	1,00	0,70	0,70	0,70	-0,20	0,00	0,60	0,70	0,70	0,20	0,20	0,00	0,00	0,81	0,20	0,00	*
Aktierisk, övriga utvecklade stater	3	0,7 0	0,70	1,00	0,70	0,70	-0,20	0,00	0,60	0,70	0,70	0,20	0,20	0,00	0,00	0,82	0,20	0,00	*
Aktierisk, utvecklingsländer	4	0,7 0	0,70	0,70	1,00	0,70	-0,20	0,00	0,60	0,70	0,70	0,20	0,20	0,00	0,00	0,74	0,20	0,00	*
Aktierisk, övriga	5	0,7 0	0,70	0,70	0,70	1,00	0,00	0,00	0,60	0,70	0,70	0,20	0,20	0,00	0,00	0,78	0,20	0,00	*
Ränterisk	6	-0,2 0	-0,20	-0,20	-0,20	0,00	1,00	0,00	-0,40	-0,40	-0,40	0,00	0,00	0,00	0,00	-0,24	0,20	0,00	*
Kredit-marginal-risk, AAA-AA stater	7	0,0 0	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	1,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	*
Kredit-marginal-risk, AAA-AA	8	0,6 0	0,60	0,60	0,60	0,60	-0,40	0,00	1,00	0,90	0,80	0,00	0,00	0,00	0,00	0,69	0,20	0,00	*
Kredit-marginal-risk, A-BBB	9	0,7 0	0,70	0,70	0,70	0,70	-0,40	0,00	0,90	1,00	0,90	0,00	0,00	0,00	0,00	0,80	0,20	0,00	*
Kredit-marginal-risk, BB eller lägre	10	0,7 0	0,70	0,70	0,70	0,70	-0,40	0,00	0,80	0,90	1,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,79	0,20	0,00	*
Fastighetsrisk, bostäder	11	0,2 0	0,20	0,20	0,20	0,20	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	1,00	0,80	0,00	0,00	0,12	0,20	0,00	*
Fastighetsrisk, kommersiella	12	0,2 0	0,20	0,20	0,20	0,20	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,80	1,00	0,00	0,00	0,12	0,20	0,00	*

Riskklass	ρ_{ij}	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18
Valutarisk	13	0,0																	
		0	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	1,00	0,00	0,25	0,00	0,00	*
Råvarurisk	14	0,0																	
		0	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	1,00	0,00	0,00	0,00	*
Risk avseende avkastningskrav	15	0,8																	
		7	0,81	0,82	0,74	0,78	-0,24	0,00	0,69	0,80	0,79	0,12	0,12	0,25	0,00	1,00	0,19	0,00	*
Försäkringsrisk	16	0,2																	
		0	0,20	0,20	0,20	0,20	0,20	0,00	0,20	0,20	0,20	0,20	0,20	0,00	0,00	0,19	1,00	0,00	*
Kvarstående risk	17	0,0																	
		0	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	1,00	*
Övriga	18	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	1,00

* = Pensionsanstalten bestämmer konstanten på det sätt som anges i 21 § i lagen om beräkning av solvensgränsen för pensionsanstalter och om diversifiering av placeringar.